

5166

HYMN I
&
ORATIONE^s
Ecclesie
PER
Antoninum
Mebrynsium

10

5166

14-9

1a

5166

(1) 15965643

H Y M N O

RVM RECOGNITIO PER
ANTONIUM NE
BRISSEN.
CVM AVREA ILLORVM
EXPOSITIONE.

Adiecimus etiam nōnullos proprios sanctorum
hymnos: a Petro Nūnio Delgado

Præbytero. B. M. Diluci
datos. Quos omnes
ab vltima ope
ris pagi
na:

quæ proxima est: aperte
demonstrat.

Cum Principum Friuilegio,

APVD INCLYTAM GARNATAM

Mense Decembri.
M. D. XX XIII.

Don Joan Pablo Gianado, Capote

RECOGNITIO

MAELII ANTONII NEBRISSENSIS

Grammatici cognitio Hymnorum ad Salmā-
ticensis Academiae Senatū sapientissimū

Fœliciter.

I vestris in me bñficijs, P. C. q̄ fuerunt mihi ipsa varietate meorum temporum vel in prosperis rebus meis iucunda: vel grata in aduersis: par ac mutua voluntas redderetur: nullum esset opus ab ingenio meo profectum: quod non v̄ro potissimum nomine in vulgus exiret. Sed me huius rei cupidum prohibuit partim meus pudor: qui nihil adhuc videbar elaborasse qđ esset digum ornatissimo isto ordine: partim qđ intelligebam studia mea plerisq; vestrum fore ingrata: nōnullis etiā suspecta & iniuifa. Itaq; continui me ipsum: ne qua in re vellem obseruatiā & pietatem meam erga vos declarare: molestus atq; odiosus essem. Nunc vero cum esset mihi in animo dare operā quē admodum nōnulli codices ex sacris & ecclesiasticis litteris de prompti quā emendatissimi imprimantur: quos auditoribus meis legendos proponerem, auspiciatq; essem ab hymnorum volumine: qđ erat tū mendis tū carminum confusione deprauatum: visum est hunc laborem meum splendidissimo nomini vestro dedicare. Non qđ me existimē ex alieno opere sola p̄fatione aliquam bonam gratiam a vobis aucupari: sed vt censurę atq; iudicio vestro subijcerem hanc emendationem meam: in qua sum ausus nōnulla errata quę per omnes libros passim reperiuntur: ad lineam veritatis reducere. Quod si intellexero sapientię vestre singulari hos labores meos esse non iniucūdos: neq; a me frustra susceptos: aggrediar deinceps aliud opus qđ sit & ingenij mei viribus / & autoritate vestra magis dignū. Sed cuiusmodi sint errores: quos in hoc volumine deprehēderim: breuiter demonstrabo. Est in principio operis mēdū qđ oēs libri vno consensu arripuerit: & quod nemo est (si modo purgatam habeat aurem) qui nō fateatur esse vitiū manifestariū: in loco illo. Nos morte victa liberet: pro quo ego iurarem ab autore carminis fuisse scriptum: liberat: cum ordo ipse & contextus orationis hoc desideret.

Nā hortatur

Nam hortatur nos vt torpore somni excusso ad orationem dominico die surgamus: quo & mundus est conditus & xps resurgens nos morte victa liberauit. Nā liberat: hoc loco eo modo positū est: pro liberauit: quo in. iij. eneid. Vergilij positū est. Omnis humo fumat neptunia troia. qd' Seruius exponit pro fumauit.

Neq; enim putamus aut optamus vt liberet nos morte victa: cum verborum series sit in cōsequens: sed adducimus causam cur nobis tali die surgēdū sit: hoc est qd' Christus resurgēs morte victa nos liberauit. qd' & alio loco ecclesia canit. Qui mortem nrām moriendo destruxit: & vitam resurgendo reparauit. Prima nāq; hymni pars narratiua est: secunda vero deprecatiua cum subditur: iā nunc paterna claritas. In eodem p̄terea hymno & in alijs emendauimus pro paradyto penultima breui paraceto: vt potius paraceto penultima longa & in eadem accentu acuto.

In sequenti hymno Iesu labētes respice: pro labētes labantes reposuimus ex ratione carminis: quæ in secundo versu habet iambum: quare non labentes cum primam labor laberis producat: sed labantes a labo labas: q uod primam breuiat. Quod & Mamotrectus adnotauit.

Quod vero sequitur. Si respicis lapsos cadunt: contrarium dicit ei. qd' petimus. quare legendū potius si respicis lapsus cadūt: id est cessant & tolluntur. sunt autem lapsus: loca lubrica ad cadēdū obnoxia. Vergi. ij. enei. pedibusq; rotarū subiiciūt lapsus.

Est præterea in quarto hymno scriptū. Pellat langorem: p quo debere scribi angorem ex ratione carminis facile apparet. Nam quæ admodum in apparatu diximus. Carmen est saphicū: quod constat trocheo spondeo dactylo & duobus trocheis. Ex quo fit vt quamq; sensus indifferenter angorem & langorē possit accipere: ratio tamen carminis nullo modo languorem admittat.

Quod si dixerit quispiam rectius saluti quam tribui petimus languorem: quam angorem opponi. Possem ego respondere poetam citius fuisse transgressurum leges elegantiae q̄ carminis: sed potius illud placet angorem recte positum esse hoc loco: cum non multum distet a langore: com sit angor (quemadmodum Cicero diffinit thusculanarum questionum

RECOGNITIO

libro quarto.) Aegritudo premens. Lāgor vero aegritudo crucians.

In hymno Somno refectis artub⁹ lucis labefcat munere: lege tu labafcat pro labefcat, quia (vt in superioribus dixim⁹) labor laberis: a quo est labefco labefcis primā producit. Labo. as. à quo est labafco. is. primā breuiat: quod hoc in loco desideratur: quia iambus est necessarius in secundo loco.

In hymno Splendor paternę glorię. Casus foecundet asperos: lege tu casus secundet asperos. i. secundos & psperos faciat: non foecundos. id est fertiles & copiosos. qđ esset cōtrariū ei: quod petimus. quum presertim syllaba repugnet: q̄ in secundo loco debet constituere iambum.

In hymno Telluris ingens cōditor propulsis atq; molestis. Ex eadē ratione emendauimus pulsisaque molestis. vt stet versus. haheatq; in secunda sede iambum. Nā moles aque prohibet terram esse stabilem.

In hymno Nox & tenebrę & nubila. rebusq; iam color redit: sic legendū est. non calor vt pleriq; omnes codices habēt ex lectione originali ipsius Prudētij: & ratione cōtextus. quia luce adueniente omnia recipiunt suū colorem: qui per noctis tenebras videri nō poterat dicēte Vergilio. Et reb⁹ nox abstulit atra colorem.

Nox atra rerum contegit; terrę colores: sic est legendum: non calores. vt statim diximus. in plerisq; codicibus legi/ nō repugnante ratione carminis: sed sensu & mente autoris.

In hymno Vox ecce clara intonat ab æthere Christus promicat. lege ab æthra vt stet ratio carminis quæ nō recipit anapestū in tertio loco. cum presertim idē prope significat æthra quod ether.

In hymno O gloriosa domina. legendum foecmina non domina. tū ex lectione antiqua: tū ex ratione carminis: quod habere debet in tertio loco iambū aut spondeum / non pyrthichium & in eodē pro lactasti sacro vbere. lege / tu lactas sacro vbere. ex eadem ratione carminis.

In hymno Lustras ex quā iam peracta; Agnus in cruce leuatur. lege

tur. lege agnus in crucis leuat immolandus stipite. Vt sit ordo agnus leuatur immolandus in stipite crucis. & stet versus q̄ alias claudicaret; qui debet habere trocheū necessario in tertia sede.

In hymno Sanctorum meritis. Calcarunt omnia. Legendum est calcarunt hominū; quoniam alias nō staret versus. qui debet habere dactylum in secundo loco. Ex veteri librorū lectione.

In hymno Rex gloriose martyr. Qui respuentes terrena. castiga tu terrea; quia debet esse iābus in quarta sede; neq̄ potest recipere longam in penultima syllaba.

In hymno Iste confessor. Hodie latus; legendum hoc die letus Vt sit trocheus in primo loco & nō pyrrhichius si hodie legat̄.

In hymno Iesu corona virginum. Qui mater illa concepit. Legendū cōcipit; vt sit præsens pro præterito & stet versus quis vt diximus non recipit spondeum vel trocheum in quarto loco.

In hymno Virginis proles. Legitur secreta scandere coeli; pro eo quod esse debuit sacrata scādere coeli. Nā cum secreta primam. producat esset spōdeū in quarto loco; cū cebeat esse trocheus.

Prologus

FINIS.

A in

Sequitur prologus hymnorum.

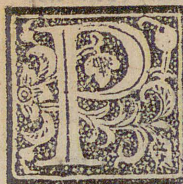
Ymnus dicitur laus Dei cum cātico. Quattuor fuerunt principales autores qui hymnos cōposuerunt: scilicet Gregorius; Prudētius; Ambrosius. & Sedulius. Sed quidā vir prudēs nomine Hylarius: vidēs illos in ultos hymnos cōposuisse: dignum duxit quōsdā in vnum colligere: & cōpēdiōse cōponere breuē & vtilem tractatum: in quo omnes hymni vtiliores maxime essēt. Prima intentio fuit describere illos qui cantant in prima feria: & sic deinceps scđm ordinē. Vtilitas maxima est: vt perfectolibro cognitionem habeamus vnitatis & trinitatis. Supponitur theorice: id est diuine contemplationi.

¶ Sed quia mentionē fecimus de feria videamus quid sit feria. Feria est solēnis dies. Beatus enim Siluester videns hebreos dicētes prima sabbati: scđa sabbati. & sic deinceps. Similiter videns gētiles nomina suorum deorum vel stellarū posuisse: vt dies lune/ diea martis &c. Noluit imitari mores & sectā eorum: scilicet hebreorum & gētiliū. Sed loco huius inuenit hoc nomē feria. Sed in fine septimanę seruauit sabbatum: quod fecit ad figurā: quia sabbatum interpretatur requies. Et nos per totā hebdomadā: id est per totū spaciū vite nřę quod currit spacio septem dierum: debemus laborare: & niti summo conamine: vt pueniam⁹ ad requiē & ad eternā beatitudinem. Vnusquisque hymnus habet suā materiā. In illis qui sunt de nocte accipit materiā ipsum tēpus: id est significationē ipsi⁹ tēporis: scilicet vt expellat a nobis tenebras ignoratię & vitiorum & informet nos virtutibus: & sancti spiritus charitate. In illis vero qui sunt de die accipit materiā ipsum lumen: & vult deprecari deum: vt quē admodum illuminat nos sua claritate & splendore solis in corpore: sic illuminet nos sancti spiritus gratia in mente. Amen.

Antonius Nebriss. in vnū quodcūq; hymnorum genus.

¶ Carmen est dimetrum Iābicum archilochium monocōlō orthometrum. Quod canitur ad horas nocturnas certis quibusdam diebus dominicis. Hortatur christi fideles. vt
excusso

excusso nocturni temporis somno surgat petitori admissi
peccati veniam: & futuri præsentationem & immortalis
vitæ beatitudinem.

Rimodierũ oim:
Quo mundus
extat cõditus:
Vel quo resur-
gens conditor
Nos morte victa

liberat.

Pulsis procul torporibus
Surgamus omnes ocyus:
Et nocte queramus pium
Sicut prophetam nouimus.

te vitorũ ad vitã & gaudiũ sempiternũ resurgamus in die iudicij quo
bona bonis: mala malis reddetur. Descensus fiat ad hram. Ego dico dñis
cũ diem maiore esse alijs omnibus, quia mundus fuit conditus: & xps re-
surrexit eodẽ die: ergo habet primatũ super alios dies. Ergo maior est
alijs diebus. Locusest a partibus sufficienter enumeratis vel a positione
antecedentis.

O Fratres oēs surgamus in primo dierum omnium. i. in dominica die
(ocys) idest citiusquam in alijs diebus (quo) scilicet dominico die.
(mundus extat conditus). idest factus (vel) pro & (quo die) (condi-
tor. idest creator omnium creaturarum existens vita nostra sed secun-
dum apostolum resurgens a morte (nos liberat) ab inferno vel ab po-
testate diaboli. (Surgamus) dico a nostris torporibus: idest a pecca-
tis & vitijs. Et non solum modo surgamus: sed queramus per obserua-
tionem mandatorum (pium) idest Deum in hac nocte. (sicut nouis-
mus prophetam) David Deum quesisse sicut ipse ait. Psalmus centesim-
mo decimo octauo. Media nocte surgebam ad confitendum tibi & cetera.
Iterum psalmo sexto. Lauabo per singulas noctes & cetera. Vnde
de in homilia beati Gregorij legitur de quodam qui postquam aliquan-
tulum soporis corporis suo dedisset: extra mediam noctem surgebat &
vigilans per orabat: qui tandiu hoc fecit donec facta est vox de cœlo a
domino: dicens. Peccatum tuum dimissum est tibi. Ocyus & ocysime
aduerbia sunt comparationis sine positio latino: sed exeunt ab ocys
græce: vnde etiam est ociter pro cito: quam prompte.

Surgamus

A iij

Materia huius hymni est cõ-
mẽdatio dñici diei: & cõmẽ-
dat eũ p partes. Hęc sũt par-
tes: q̄ mūdus fuit cõditus eodẽ die
quo xps resurrexit: & p hãc cõmẽ-
dationẽ beatus Gregorius vult ob-
dominici diei apicẽ monere nos ad
hõuorem ipsius delecto mane sur-
gere: & deũ querere. Dñicus dies me-
rito & cũ discretiõẽ oĩm dierũ, pri-
mus dñ: q̄ ad primus respectu oĩm
creaturarũ. Tertius dicitur respec-
ctu resurrectionis dñi: quia tertia
die resurrexit. Octauus dñ respectu
octaui diei: quia in octaua die oēs
resurgere debemus ad eternã vitã.
Et ideo queramus in dñico die quo
xps resurrexit: ipm xpm: vt a mor-

Gregori.
Ocyus.
Ocillime
Ortes.

De tempore.

¶ Surgamus inq̄ & q̄ramus piū (vt
audiat n̄ras p̄ces) .i. of ones p̄ vitā
dis vitijs & q̄rēdis ȳtutibus (porri
gat suā dextrā) .i. auxiliū (vt nos
expiatos) .i. absolutos & purgatos
(sordibus) .i. a vitijs vel a sordibus
vitiorū: reddat. i. a sedibus polōrū .i.
cōlorum & angelorum idest ponat nos in cōlo.

¶ Reddat inq̄ nos polōrū sedibus
vt muneret supple nos (beatis do
nis) .i. donis cōlestibus (quicq̄) .i.
q̄cumq̄ (psallimus) .i. canimus .i. f.
dño (quietis horis) .i. horis noctis
(in sacratissimo tēpore) quo X̄ps
resurrexit (tempore) dico hucus diei scilicet dñice vel muneret in sacra
tissimo tempore huius diei .i. in die iudicij qui dicitur sacratus: quia ibi
bona bonis: mala malis reddentur. Sed quia sup̄iora per nos habere neq̄
imus: vertit se nunc ad filium: & monet nos q̄prececur ipsum quatenus
omnis libido. omnis macula & alia mala facta a nobis remoueantur.

¶ Iam postulamus te nūc o paterna
claritas (afatim) idest abundanter
(vt libido idest luxuria & mala cō
cupiscētia. libido dico (sordidās)
corpora n̄ra (& omnis actus noxi
us) idest nociuus: idest omne maliū
opus (absit. idest lōge sit remotum
ne animatum corpus sordescat. A

Afatim.
Affatim.

fatim aliquando cū vnico. f. scribitur. & est comopositum ex a & fabi
le quasi abunde & non dicibiliter significet. & correpta antepenultima.
si vero scribatur cum duplici. ff. significat facunde. & antepenultima pro
ducit.

¶ Et iō te postulam (ne fœda sit)
idest sordibus plena (vel lubrica)
idest labilis ad luxuriā (cōpago n̄ri
corporis) idest cōiunctio n̄ri corpis
& animæ: q̄ tūc dicitur fœda q̄n ca
ro p̄est virtuti. & ratio est pulchra
q̄n p̄dominatur corpī. vel deprece
mur vt caro subeat mēti (p̄ quā) .f. cōpaginē (crememur) anima & corpe
idest cruciemur (acrius) idest valde acriter (ignibus) idest doloribus (a
uerni. i. inferni. Auernus d̄r ab a q̄ est sine & ver veris q̄ est delectatio
quasi sine vere. i. sine delectatiōe. Auernus est locus in inferno vbi est sep̄
ignis: in quo imp̄n cremabuntur qui in hac vita p̄ immūdiā exarserūt

Strabo.

¶ Additio. Auernus. Strabo. lib. v. contiguus bair lucrinus adest sinus in
tra quem auernus est: & dicitur quasi sine auiibus. hoc est aut
bus in accessus ob grauitatem odoris testis est Seruius sup̄. vi. eneidōs.
Vbi autem est (per quam auerni ignibus.) poteris dicere per quod scilicet
cer corpus. & ego vidi textum.

Seruius.

Et quia

Nostras preces vt audiat:
Suamq̄ dextram porrigat:
Vt expiatus sordibus
Reddat polorum sedibus.

Vt quicq̄ sacratissimo
Huius diei tempore
Horis quietis psallimus;
Donis beatis muneret.

Iam nunc paterna claritas
Te postulamus afatim:
Absit libido sordidans
Omnisq̄ actus noxius.

Ne fœda sit vel lubrica
Compago nostri corporis
Per quam auerni ignibus
Ipsi crememur acrius.

Ob hoc redemptor quesumus
 Ut probra nostra diluas:
 Vitæ perennis commoda
 Nobis benigne conferas.

¶ Et quia timemus ne ignibus crememur (o redemptor quesumus). i. rogamus & cum desiderio quimus (ob hoc) id est propter hoc (ut diluas nostra probra) id est peccata que probrant id est vituperant & maculant animam & corpus (& conferas). i. concedas (nobis commoda). i. vtilia perpetua (pennis vite). i. eterne glorie.

Quo carnis actu exules
 Efficit ipsi celibes: i. effecti
 Ut prestolamur cernui
 Melos canamus gloriæ.

¶ (Quo) pro ut (exules) nos peregrini a celesti patria (actu). i. operatione carnis: que admodum qui est alienus patria dicitur exul & peregrinus: id est longe remotus a patria: sic & nos per opera vitiosa & peccata efficitur exules a celesti patria (nos ipsi effecti)

.i. facti (celibes). i. vitam virtuosam & celestem ducetes (ut prestolamur) .i. expectamus & speramus (nos in cernui). i. inclinati & oculos sursum tenentes ad dominum (canamus). i. profertur (melos). i. cantum ore & corde (glorie). i. ad honorem tue laudis. Bene enim cantant qui a bonis operibus non cessant.

¶ Optissime qui pater .i. mundastis nos a vitis (pater). i. o creator & autor omnium rerum (& o vnice) id est Christi filii Dei viui. vnice dico (compar) id est equalis secundum diuinitatem (patri) id est omnipotenti: in pugillo celum & terram continenti (tu dico regnans cum spiritu paracleto)

Presta pater piissime
 Patrique compar vnice:
 Cum spiritu paracleto
 Regnas per omne seculum. amen.

id est consolatore (per omne seculum). i. ante omnia secula (presta) .i. dona nobis ea que supra orauimus (amen). i. sine fine & sine defectu. i. sine initio & sine fine.

Carmen est quale illud primo dierum. Canitur ad laudes matutinas certis quibusdam diebus dominicis. Et quia luce aduente tante gallus canit: alludens ad illud quod Iesus post tertium galli cantum Petrum respexit: condonationem peccatorum precatur.

A Eternæ rerum conditor
 Noctem dieque regis:
 Et temporum das tempora:
 Utaleues fastidium.

¶ Materia huius hymni est commendatio & laudatio altissimi Dei omnium conditoris: qui eternus est. i. sine initio & sine. Et distinguitur quid distat inter eternum perpetuum sempiternum temporale. Aeternum est quod caret principio & fine. Perpetuum habet principium cum tempore & non habebit finem: Aeternum. Perpetuum. Sempiternum. Temporale. Conditor.

ut anima. Sempiternum est quod nec habuit principium sub tpe nec habebit finem. Temporale est quod incipit cum tpe & habet finem: vt corpus nrm. Construe (Eternæ rerum conditor). i. factore. Conditor nomen est verbale a condendo quod componitur a do quod proprie significat abscondo quasi in vnum inter-

Vnde ante les tiempos con los quales tiempos del año veyntrouen

Expositio hymnorum.

Vergili riorē locum do. **Verg.** Scandunt rursus equū: & nota condunt in alio
Salusti. Ponitur tñ aliqñ pro cōstruo quasi simul do. **Salustius.** Urbē Romā: si
Plinius cuti ego accepi condidere atq; initio habuere troiani. Significat etiā res

pono. **Pli:** Formicę condunt æstate fructus quibus hieme fruuntur. Po
 nitur etiā p cōpono. idē **Pli.** Opus cōdidit pperuo oibus legēdū. Aliqñ
 ēt rē cōdo ac sepelio: vñ sepulchrū, cōditoriū appellat. **Pli.** Post condi
 tū monumēto corpus. Idē. Tā rara in amicis fides tā parata obliuio mor
 tuoz vt ipsi nobis debeamus cōditoria cōstruere omniacq; heredū offi
 cio psumere. A cōdo dicit cōdicio & scribit sine. c. q̄ est q̄dā dispositio &
 veluti fors fortunarū tēporū & et rerū. **Cicero.** O miserā cōdicionē ad
 ministrandi cōsulatus. **Aurelius.** Ea tēporē cōdicio erat vt ne cōqueri q̄
 dē de iniurijs fas esset (qui regis). i. disponis & gubernas (noctē). i. pctō
 rē vel diabolū (& qui regis diē). i. iustū (& das tpa). i. diuersitates (tēs
 porū). i. spaciō huius vitę (vt alleues fastidiū). i. remoueas laborē no
 strū. **Fastidiū** a verbo fastidio fastidis deriuat qd̄ significat cū fastu quo
 dā cōtēno: fastus enim significat supbia siue elationē cū quadā iactantia v̄
 borū & est quartē declinationis. fastus autē scdē declinatiōis est liber fas
 storū. Aeterni dei sapiētia vt homini subleuaret fastidia tēpora. mira dele
 ctatione variauit. Nā si semp nox esset: homo deficeret & periret torpo
 re & inertia ppter tenebras: & si semp dies esset: miser homo nimis labo
 ris studio affectus ēt periret. Et ideo dñs misertus n̄ i: diei & noctis spa
 ciū posuit & æternum & temporibus tempora dedit subeunt ia. Et nota
 q̄ quemadmodum anni sunt quattuor partes vel quattuor tempora: cō
 dem modo homo constat ex quattuor elementis.

Cōditio
Cicero
Aurelius

Fastidiū
Fastus.

Annus q̄
re. iiii. tēs
poribus
constat.
Hō. iiii.
elementis
constat.

¶ **Preco dici** .i. iōānes (v̄ p̄codiei)
 .i. xp̄i (iā sonat) .i. nūciat (diem) .i.
 xp̄m (p̄co dico puigil noctis p̄fun
 dē) .i. inferni p̄fundi (nocturnalux)
 .i. iōānes q̄ ate lucē surrexit: vt luce
 ret hoibus q̄ erāt i tenebras huius
 mūdi (viātibus) .i. volētibus ire ad
 xp̄m (est segregās noctē a noctē) .i.
 pctm̄ a pctōre. q̄ q̄s vult assumit: quos vult in suo finire errore. Vt aliter
 cōstrue (Preco) .i. dñs n̄: q̄ est p̄m̄tū suis (diei) .i. p̄ris (iā sonat) .i. manis
 festat euāgelicā p̄dicatōne p̄dicatores suos: n̄ dico (puigil) .i. cogno
 scens (noctis p̄funde) culpā & (nocturnalux) suppleuet (viātibus) .i.
 p̄sens eccl̄ia q̄ lucet in huius mūdi tenebris: & (segregans noctē) .i. discer
 nens vnāquamq; animā peccatricē agentem penitentiā de cōmissis (a no
 ctē) .i. ab illa peccatricē anima: que ex toto corde Deū reliquit: ita q̄ non
 vult eam venire ad penitentiam.
 ¶ **Hoc excitatus lucifer** .i. q̄ dño p̄
 dicāte vel iōāne (lucifer) .i. verus p̄
 dicator lucē diuine gr̄e ferens alijs
 (excitatus inq̄ soluit polū caligie)
 .i. aiām fidelem ab omni nigredine
 errorū & (hoc oīs chorus errorū)
 .i. exercitus maligni diaboli (deser
 rit) .i. relinquit. Desero em̄ est idē

Preco dici iam sonat

Noctis profunde peruigil.

Nocturna lux viantibus

A nocte noctem se gregans.

Erronū .i. aiām fidelem ab omni nigredine
errorū & (hoc oīs chorus errorū)
gie An. .i. exercitus maligni diaboli (deser
rit) .i. relinquit. Desero em̄ est idē

Hoc excitatus lucifer

Soluit polum caliginē

Hoc omnes errorū chorus

Viam nocendi deserit.

qd̄ relinquit

quod relinquo: quasi non amplius heredo. Tereti. Si deseris nos tu primus. Hinc desertum locum appellamus inhabitatum quasi ab hominibus derelictum (via nocendi). Iesu excitare. & petrus currit ad portum. i. ad christum ut ibi regescat. & vires boni operationis resumat. & pconne canere ois deceptio diaboli vult exercitatus eius. Vel chorus. i. conuenticulus errorum. i. hereticorum deserit viam suam. i. maledictam sectam (nocendi). i. faciendi alijs nocumetum vel impedimetum. Etiam chorus aliquando est verus flans aduersus aglonem quae a grecis vocatur argestos sine. h.

Desero. Tertius Desertum

Corus ventus.

Hoc nauta vires colligit. *te ma*

coligat vires aliquantulum regescens: sic fatigata in nimio labore vitiorum & peccatorum tedit ad portum. i. ad christum per confessionem: ut ibi regescat & vires bonae operationis recolligat. Construe (Nauta). i. nauis ducto (colli-

cosmas Ponticq mitescunt freta *asollusa*

Hoc ipsa petra ecclesie

Canente culpam diluit. *Desan*

git vires). i. virtutes (hoc). s. Deo (q) p & ipso christo (freta). i. ebullitiones vitiorum (ponti). i. huius mundi (mitescunt). i. mafelescunt. & hoc. s. p christum (ipsum petra ecclesie). i. Petrus qui est fundamenta ecclesie (diluit canendo). i. flendo & poenitendo (culpam trine negationis: quia ter negauit dominum.

mat. xxvi

Surgamus ergo strenue

Et quia gallus. i. xps vel pdicator nos excitat ad bene agendum (surgamus) scilicet a peccatis (strenue). i. festinanter (gallus excitat). i. commouet ad poenitentiam (iacentes). i. in peccato lapsos vel existetes. & (gallus increpat). i. redarguit (somnosletos). idest in peccatis permanentes.

Gallus iacentes excitat. *Des pie*

Et somnolentos increpat. *repe de*

Gallus negantes arguit.

quasi sicut ille qui dormit vagus & ineptus est ad omne opus: sic anima in peccatis manens inanis efficitur Deo. & gallus arguit). i. reprehendit (negantes) idest nolentes surgere de peccatis:

Gallo canente). i. pdicatore pdicante (spes redit). i. fiducia recuperandi salutem reditur (& salus). i. vita eterna (refunditur). i. largitur per poenitentiam egris (idest peccatoribus (mucro latronis conditur). i. infidie diaboli: que ut mucro cedunt homines: & cruciant animam eternaliter.

Gallo canente spes redit.

Aegris salus refunditur.

Mucro latronis conditur.

Lapsis fides reuertitur.

& sic gallo canente fides lapsis reuertitur.

Et quoniam gallo canente spes redit. O Iesu saluator mundi (respice) s. misericordia tua (labetes) i peccatis (& nos videdo. i. misericordendo (corrige). i. castiga nos (si respicis). i. si miseris (lapsos). i. labentes quia peccatis resurgunt (peccata cadunt) idest delentur (q) pro & (culpa (idest peccatum (soluit). i. purgat (fletu) idest lachrymarum gemitu.

Labatea. emedat Anto. Lapsus cadunt te gedu inquit Antonius.

Iesu labentes respice

Et nos videndo corrige.

Si respicis: lapsius cadunt.

Fletuq culpa soluitur.

Additio. Fletuq culpa soluit. melius diceret fletuq culpa & tunc. i. commutat in veniam. Et peccata

Expositio hymnorum.

Tulux ^{alubra}refulgelensibus;
Mentisq; ^{aperte}somnum dilcute;
Te nostra vox primū sonet;
Et ore psallamus tibi.

¶ Et peccata cadunt (si respicis) .i. remittuntur ideo (O tulux) idest o tu xpe quies lux mūdi I oānis pmo illumina nras mentes (refulge sensibus) .i. illumina nras mētes (& dilcute) .i. remoue (sommū mentis) .i. pectū & tororpe nrm: & hoc ad honore tuū scilicet (vt nra vox sonet)

.i. laudet (te) idest nomē tuū: (o Christe primū) idest maxime (& psallamus) .i. applaudamus (ore) scilicet voce & corde (tib. is. ad honore tuū).

Carmen est sapphicum endecasyllabum orthometrum monocholon tetrastophon. Canitur ad horas nocturnas certis quibusdam diebus dominicis. Hortatur Christianos ad laudes diuinas vt consequamur vitam aeternam.

NOcte surgentes vigilem?
Nomnes:
Semper in psalmis meditemur atq;
Viribus totis dño canamus
Dulciter hymnos.

¶ In hoc hymno nos hortando admonet Gregorius: vt quamdiu in hoc mundo laboramus ne nocte .i. peccō subditi simus. sed cum omni studio p executione honorum operū vigilemus: qā si vigilia nra soli deo intēdō fuerit prouida ad aures Dei pcul dubio perueniet. Materia huius hymni est laudatio nominis Dei & ipsi totius viribus de

cantare laudes: & hymnos. intētio vt surgamus de vitijs & ad hereamus virtutibus. Distingamus ergo sic. (O fres nos omnes surgentes nocte) idest de peccato (vigilemus) .i. pseueremus in Dei laude (semper) .i. sine fine (in psalmis) .i. in bonis opibus (meditemur) .i. pseueremus vigilādō (& canamus) .i. psoluamus (dño) .i. saluatori nro (dulciter) .i. suauiter (hymnos) .i. laudes: s. (totis viribus) .i. animo & corpe. Vigilate em̄ debemus sine fine: qā nescimus qn̄ veniet dñs an mane: an sero: an media nocte. Nocte dixit qā de nocte venit dñs. s. nubibus. i. in velamine carnis q fuit quasi nox qn̄ incarnatus fuit de btā virgine: qā Deitas latebat in carne. & ideo nocte. i. in hac p̄sente vita: vigilare debemus: & nō tota nocte dormire qā in nocte venit dñs. Vñ dñ. Vigilate qā nescitis diem neq; horā. Et ideo vigilamus in psperis & in aduersis: nō desinētes aut bona opa interumpentes & omittētes lassēmur: sed iugiter & indefesse Deo seruiamus. Vnde nō qui inceperit: sed qui perseuerauerit vsq; in finem saluus erit. Inchoata enim virtus non perficitur: nisi ad finem perducatur.

Mat. xxv

Vt pio regi pariter canentes
Cū suis sc̄tis mareamur aula
Ingredi coeli. simul & btām
Ducere vitam.

¶ Canamus hymnos (vt nos canentes) .i. laudes psoluētes (pio regi) .i. xpo (piter) .i. corpe & anima mereamur ingredi (aulā coeli) .i. regnū eterne b̄titudinis. Aulē domus dñr regie siue p̄ncipū (& ducere) .i. habere simul vitam eternam vel (beatam) idest puram vel sanctam.

Prester

Præstet hoc nobis deitas beata
Patris ac natū pariterq; sancti
Spiritus. cui⁹ reboat in omni
Gloria mundo.

Dixi q; debemus canere p regi: vt
mereamur cœli ingredi ianam (&
beata deitas) id est deus vnus scilicet
pater & filius & spiritus sanctus
(præstet). i. donet nobis (hoc). i. q;
supra orauimus (glorię cuius). i. la
us cuius deitatis (reboat). i. reso

nat. Vergilius. Reboant silueq; & magnus olympus (in omni mūdo). i. vbi cunq; vnde dicitur. Quicquid in mundo fit per ipsius fabricationē fit scilicet domini: per quem deum & in quo sunt omnia. Omnia enim illi soli famulantur. Cœlum & terram ego implebo dicit dominus.

Vergili⁹

Carmen est quale illud nocte surgentes. Canit ad laudes ma
tutinas certis quibusdam dieb⁹ dñicis. Christianos excitat
sub lucem: vt dei misericordiam implorent.

Cce iā noctis te
nuatur vmbra:
Lucis aurora ruti
lans coruscat.
Viribus totis ro

gitemus oes
Cuncti potentem.

¶ Materia huius hymni est miseratio Christi & cōtinuat hymno superius dicto sic qui surreximus nocte: id est de peccato cauēdo. Nox deponit & ecce dies appropinquat: quia sicut ille qui gallo canēte in nocturnis horis iter dispōit agere: .i. inchoat. sic ille qui in nocte huius mūdi ad cœlestia ire desiderat gallo canente id est predicatorē predicāte surgit & iter incipit per bonam

opationē. Cōstrue (Ecce vmbra). i. ignorātia vel obscuritas (noctis). i. diaboli (iā tenuat) id est annihilat (aurora lucis). i. xps p̄ris cognitio. Aurora ab aura dicitur: quia tūc aēr incipit splēdescere. Aura enim splēdorē significat. Verg. Discolor vñ auri p ramos aura refulsit. Horatius: Tua retardet aura maritos. Hinc aurū deducit pp splēdorē eiusdē metalli. Alij qñēt aura pvēto ponitur. Vergi. At illudulcis cōpositis sperabat crinibus aura. Ponitur etiam pro afflatu & favore. Idem. Nuuc quoq; iam nimium gaudens popularibus auris (rutilans). i. splēdorē emittens (coruscat). i. splendet. Vnde Vergi. Pēnisq; coruscant. i. splendent. Et nota q; sicut aurora depellit noctem: sic Christus deuincit diabolum quia Christus est princeps nostre humanitatis (aurora). i. xps. i. quasi aureum colorem habens: quia coruscat id est rogitemus omnes). i. deprecemur. Rogitare verbum est frequentatiuum a rogo rogas. & significat frequēter & cum attentione rogare (viribus totis). i. cū omnibus viribus animæ & corporis (cuncti potentem) quia omnia in sua potestate sunt.

Aurora.
Vergili⁹.
Horatius.

Rogitare

(¶ Vt deus noster miseratus nostri). s. quia miserēdo nos redemit (pellat). i. remoueat (omnem lāgorem). i. omne peccatum. Lāgor proprie est idē qd torpor & inertia. Vnde. Cice. Nihil autē māgis cauendum est q; ne langori se desidieq; dedat. Et pellendo peccatum (tribuat salutem) i. vitam corporis & animę: quia per dei grām nō pprijs meritis vita datur. (donec ergo nobis pietate pris) id est ipsius misericordia (salutem). i. incolū

Langor.
Cicero.

mitatem.

Expositio hymnorum.

Vergil.

miratam. aliquando tamen ponitur p remedio. Vergi. Vna salus vicis
 nullā sperare salutē. Inveniunt sa
 lucifer salutaris & saluber. vel ma
 gis v̄sitate salubris qđ prebet sani
 tatē. vñ aērē cibum potū locū: mul
 taq; hmōi dicimus salutifera saluta
 ria & salubria. regna pollox. i. au
 lam coelorum. Prestet hoc nobis &
 cetera.

Aditio. Pellat langorem de ratione versus non potest esse lāgor: sed an
 gorem. i. corporis & animę cruciatum siue angustiam.

Carmen est quale illud primo dierum. Canitur hora
 diei prima orto iam sole. Monet nos petere a Deo
 gratiam: vt per totum diem abstineamus nos a pec
 catis: vt possimus illum rectius laudare.

¶ Materia huius hymni est depreca
 tio ad dñm vt orto sydere. i. xpo di
 gnetur nos segregare a vitijs & nos
 induēdo virtutibus: repellat super
 biam: & nos faciat humiles. & quo
 ntam vmbra noctis. i. peccatum re
 cessit a nobis: ideo lux vera. i. Chri
 stus iam habitat in cordibus nr̄is.
Cōstruesic (sydere iam lucis) orto
 .i. xpo nato: qui refulsit in mundo
 sicut sol iusticię: quia redimendo
 eripuit nos de tenebris & vmbra
 mortis: id est a peccato (nos supplices) id est humiles (prececur Deum)
 id est valde oremus ad Deum (vt in diurnis actibus). i. assiduīs bonis o
 peribus (seruet nos a noctibus). i. custodiat & protegat nos a peccatis
 & omnibus aduersis.

¶ Dico vt nos seruet a nocenti
 bus gratia Christi (refrenans). i.
 compescens linguam & (temperet
 tamen horror liris). i. cōtentio vel
 seductio diaboli (insonet). i. in nr̄a
 corda sonet (visum fouendo conte
 gat. i. nutriendo & regulando con
 cupiscentias nostras: & visum sic p
 regat & dirigat (ne vanitates hauriat). i. ne videamus ea que v̄denda nō
 sunt: & non solum visus oculorum sit mundatus: sed etiam cordis gau
 dium vanitatis non hauriamus & in delectationibus & concupiscentijs
 nō gaudeamus. vnde dominus ait. Non mihi possunt viuere: qui nō sūt
 mortui mundo & stimamus enim temere si deo & mundo. volumus per
 frui. & alibi. Nō est cōuentio Christi ad Belial. Diabolus enim & Deus
 non bene conueniunt: nec in vna sede morantur. Et Deus in euange
 lio. Nemo

Am Lucis orto sy
 dere
 Deum prececur
 supplices;
 Vt in diurnis acti

bus
 Nos seruet a nocentibus.

Linguam refrenans temperet
 Ne liris horror insonet:
 Visum fouendo contegat:
 Ne vanitates hauriat.

Ita. Nemo potest duobus dominis seruire Deo. f. mammonę .i. pecunia male acquisite & diuitijs. Et nota q̄ inter amorem Dei & huius mundi hæc est differentia: q̄ amor huius mundi in principio dulcis esse videtur: sed finem habet amarum. Vnde ecclesiastes. Non uisissima autem eius amara sicut absinthiũ. Amor Dei ab amaritudine incipit: sed vltima eius dulcine plena. sunt hæc est salutaris mansio. f. Deus. hæc sunt tabernacula iustorum: in quibus vox letitię & exultationis sonat semp. vbi beati habitant. cuius decorem p̄pheta concupiuit. cuius habitationem optauit. cuius desiderio flagrauit.

Sint pura cordis intima:
Abstiat & vecordia:
Carnis terat superbiam
Potus cibiq̄ parcitas.

si habeamus parcitatem cibi & potus omnia contrarium supradicta nobis eueniet: nec poterimus refrenare linguam nr̄am nec nr̄a intima erũt pura. sed sordida: & horror litis eis associabitur. & sic per hæc & cetera mala condemnabimur.

Vt cum dies abscesserit
Noctemq̄ fors reduxerit
Mundi per abstinentiam
Ipsicanamus gloriam.

Deo patri sit gloria
Eiusq̄ soli filio:
Cum spiritu paraclito
Etnunc & in perpetuũ. Amē.

hos collocavit & suscepit. (Gloria .i. laus sit Deo patri (q̄) pro & (cius soli filio). i. vnico Iesu Christo. & hoc (cum spũ paraclito) .i. cõsolatore. Spũs sanctus dicitur cõsolator .i. aduocatus primus: ideo quia discipulorũ corda quę fuerũt mœsta de morte Christi reddidit cõsolationẽ (& nunc) idest in presenti (& in perpetuum) idest sine fine. Amen.

Carmen est quale superius. Canitur hora diei tertia. Quia vt Actuum capitulo secũdo scribitur. Spiritus sanctus sub specie ignis diffusus est in Christũ discipulos. Itaq̄ & nos petimus vt inflammati charitate Deũ & p̄ximos amemus.
Nuocante

¶ (Intima cordis sint pura) .i. munda a mala cogitatione (& vecordia) .i. stultitia quę facit hominẽ vecordem esse (abstiat) .i. abstia nobis procul (q̄) pro & (parcitas) .i. abstinentia cibi & potus (terat) .i. imminuat (superbiam carnis) .i. peccatum & stimulos eius: quia ni

¶ Ut cum dies abscesserit a nobis p̄ mala opera (q̄) p̄ (& fors) .i. diuina dispensatio. vel fors. i. diabolus: vel sol per sui abstinentiam (reduxit noctẽ) .i. peccatũ: quia nil aliud est dies q̄ illuminatio solis p̄ aërẽ .i. peccatum nos per abstinentiam vitiorum (mundi) .i. presentis seculi purificati (canamus gloriam) (scilicet sempiternã (ipsi) .i. Deo. Et quia nox recessit & dies venit refferamus gloriam Deo & hoc iure.

¶ Refferamus gloriã Deo & hoc iure dico: quia tot & tãta cõtulit nobis: quia pctũ precessit & a morte liberauit nos & ad vltimũ nos in fi

Amor duplex. f. mundi & Dei: & distulerunt.

Abstinentia est statuta cibis: diuina: non presertim uenire.

Vnc sancte no-
bis spiritus
Vnū p̄ri cū filio:
Dignare promi-
ptus ingeri
Nostro refusus pectori.

¶ Materia huius hymni est de pre-
catō sancti spūs vt dignet̄ in pecto-
ra n̄ra descendere. quam scilicet de
precatōne facimus in hora tertia.
In hora tertia peccauit adam in pa-
radiso pp̄ qđ p̄ctm̄ inde eiecit̄: ideo
spūs sancto facimus hāc oratio-
nē: vt sicut ab Adā per suggestiōne
separatus est: ita p̄ eius correctiōne
n̄ro pectori ingeri dignet̄. Et sicut

inflāmauit apostolos hora tertia: sic dignet̄ ingeri cordibus n̄ris vel in-
fundī vt mereamur deū vere laudare: & hoc est. (O sancte spūs) tu dico
(p̄mptus). i. paratus ad p̄tendū & cōsolādū q̄ es vnus vel vnū). i. vni-
us substantie (p̄ri cum filio) dignare (ingeri). i. infundī nobis (nūc). i. ad
huc. sed iā dico tu spūs refusus n̄ro pectori. i. infundas nobis spm̄ sanctū
vel simus repleti te spūs sc̄tō vt cōsequimur remissionē peccatorū vel (vnus
aut vnū p̄ri cū filio) in essentia vel in potestate. Vnus dicit̄ per quamdam
essentiam trium personarum. vnū pertinet ad substantiam: nō ad perso-
nā. & hoc est quod dicitur vnum patri cum filio.

Os lingua: mens: sensus: vigor:
Confessione personē;
Flammescat igne charitas
Accēdat ardor proximos.

Os & lingua pertinent ad corpus:
mens vero ad animā: & sēsus ab v/2
troq; p̄cedit: ad similitudinē eodē
modo pertinet spiritus sanctus ad
vtrūq; .s. ad p̄rem & filiū: qui ab v/2
troq; p̄cedit. Et tamē non tres dī:
sed vnus est deus. Et nota q̄ in sole
tria sunt. s. sphaera: claritas: & calor.

Quo v/2
nus sit de-
us & non
tres dī.

sphaera solis naturaliter splēdēs est & calēs. Sūmus p̄r naturaliter sapiēs
est & amans. Sphaera solis & splēdor & calor nō sunt tres soles: sed vnus
sol. Sūmus p̄r & sapiētia & amor eius nō sūt tres dī: sed vnus est deus. In
sphaera solis ignea: p̄rem intelligere debemus: in splēdore filiū: in calore spi-
ritū sanctū (Os lingua). i. corpus & mens (i. anima) (sensus). i. vterq; .s.
corpus & anima (vigor). i. virtus (personē). i. credāt vel cōfiteant̄ (con-
fessione) (i. trinitatē. s. p̄rem & filiū & spm̄ sanctū esse vnū deū) (charitas)
.i. amor dei & proximi (flammescat). i. ardeat in nobis (igne) supple sanctū
spūs (ardor) suę charitatis (accēdat). i. illuminet spūali amore (proxim-
os). i. amorem dei desiderantes.

Carmen est quale superius. Canitur hora diei sexta quo
tempore est maximus diei calor. Itaq; temporis occa-
sione petit tēperari in nobis cholera: quę est ire sedis.

Ector potens ve-
rax deus:
Qui tēperas re-
rum vices:
Splēdor mane in-
struis.

Erignibus meridiem,

¶ Materia huius hymni sumitur p̄
q̄litates & diuersitates aëris & tē-
poris ex hoc scilicet q̄ maximus ca-
lor solet esse aliquñ in meridie: & qñ
q; solet nocere animę & corpori. vñ
deum rogare debemus vt in nobis
extinguat flāmas vitiorū nostrorū
& tribuat nobis suam charitatem
in cordibus nostris. Et non solum
hora tertia deum rogare debemus
sed etiam

sed etiam sexta hora in qua Adam eiectus fuit de paradiso per superbiam: vt unde per transgressionem fuit eiectus: illuc redeamus per bonam operationem xpo annuente: qui eadem hora in cruce positus fuit. O tu (rektor) qui regis omnia (potens). i. qui potens omnia facere q̄ vis: q̄ manus tua potentia: & in ea ois potestas & fortitudo (verax deus) qui nunq̄ mentiris: quia tu ipse veritas es & verax in verbis & pmissis tuis que nunq̄ fallunt (qui temperas). i. qui mitigas (yces). i. vicissitudines rerū (instruis mane). i. incipientes bona opera facere (splendore solis). i. lumine (& instruis meridiem ignibus). i. calore scilicet charitate.

Extingue flammam litium:

Aufer calorem noxium:

Confer salutem corporum:

Veramq̄ pacem cordium.

mus es calor & sol vitæ eterne (confer) scilicet salutem nobis (corporū) & aiarum (q̄) p & pacem cordium). i. animorum (verā). i. nō fictā.

¶ Extingue flammam litium). i. suffoca calores mundanarum tentationū. vel (extingue flammam). i. mortificam in nobis flammam id est ardorem libidinis: vel (litium). i. odiorum & discordiarū (aufer calorem). i. remoue amorē a nobis & appetitū (noxium). i. noxiarū rerū: quia tu hō

Carmen est quale illud primo dierum, Canitur hora diei

nona. cum deus inuariabilis sit: dederit tamē tēporib⁹

lucis veritatem. petit. vt vesper id est finis vitæ nostræ

sit lucidus & sine mentis perturbatione: vt in fide Christi

morientes: vitam æternam consequamur.

Rerum deus tenax vigor
 Immot⁹ in te pmanens:
 Lucis diurnæ tempora
 Successibus determinans:

¶ Materia huius hymni est q̄ non solum in hora sexta deprecandus & laudandus est deus sed etiam in hora nona: in qua xps migravit de hoc mundo ad patrem: vt possimus trāire de vitis ad virtutes & ad bonas operationes. O deus (tenax) a tenes: qui omnia tenes

In hora nona xp̄s migravit de hoc mundo ad patrem

sub posteritate tua & pietate (vigor). i. virtus (rerum permanens in te immotus). i. non variabilis: quia nunq̄ in seipso mouetur (determinans). i. diuidens (tpa lucis diurnæ). i. quodidiane (successibus). i. quibuslibet distinctionibus.

Largire clarum vespere:

Quo vita nūq̄ decidat:

Sed premium mortis sacræ

Perennis inter gloria

¶ Et quia hæc dicta facis (largire) id est concede (clarum vespere). i. finem nostræ vitæ & exitum (quo) pro vna nostra vita (nūq̄ decidat) i. non cadat in aliq̄ graui pcto (sed pennis glia) id est illa que est sine fine existens supple (premium) mortis sacræ (inter nobis) per remiss

tionem peccatorum.

B

Carmē

Carmen est quale illud primo dierum. Canitur hora vesper-
tina. Cōmemorata lucis creatione: eiusq; officio instāte no-
cte p̄ q̄ intelligim⁹ p̄ctm̄ ignorātiāq; peti grām qua p̄e-
muniamur a peccatis & optemus aeterna .

¶ Materia huius hymni est iuoca-
tio quā facit beatus Gregorius ad
dominū: vt sicut p̄cepit mane iun-
ctū vesperi vocari diem: ita vt au-
diat p̄ces n̄ras & cōmendat diē dñi
cū per opus qđ quotidie factū est
in eodem die: vt ibi. Fiat lux & fa-
cta est lux. (Optime creator lucis)
id est filij tui vel angelorū (p̄ferens (.i. tribuens (lucem) .i. filiū tuū (dierū
apostolorum tuorum: qui dies vocant (paras originē) .i. qñ dixisti fiat
lux .i. initium (nouę lucis primo rdñs mūdi) .i. apostoli qui lux interpretatur
vñ dī . Vos estis lux in ista vita illustrantes omnia. Vos estis sal terrę cō-
dientes morū temperantiā: ipsi apostoli pastores sunt populorū omnia
conseruantes .

¶ Et tu qui p̄cipis mane in uctū ves-
peri vocari diem) .i. diē & noctē q̄
est dies naturalis . vñ dictū est. Fa-
ctū est vespere & mane dies vnus.
vel aliter. Tū qui p̄cipis mane iun-
ctū vesperi vocari diem .i. deitatem
iunctam carni n̄re q̄ obscura est vt
vesperum (vocari diem) .i. xpm̄ q̄
est verus dies (tetrū chaos) .i. nox & p̄ctm̄ & obscuritas vitorū (illabiū)
.i. cadit in nos. Et ideo (audi p̄ces) nostras (cum fletibus (id est cum desis-
derijs lachrymarum .

¶ Dico audi p̄ces n̄ras & quare (ne
mēs) .i. ania n̄ra sit p̄derata (crimi-
ne) .i. p̄ctō vitorū & hoc est qđ di-
cit (ne mēs grauata) .i. p̄derosa vñ
opp̄sa (crimine) .i. p̄ctō (sit exul)
.i. alienata (munere) .i. dono aeternę
beatitudinis (vitę) .i. xpi qui est vi-
ta (dum mens nil perenne cogitat)
.i. perpetuum . (sed illigat) id est illa

¶ Ergo & nos debemus accipere
xpm̄ vel eternā b̄itudinē . & vt hoc
fiat mēs (pulset) id est inquirat (ini-
tiū cœlorū) .i. xpm̄ . (tollat) .i. acq̄-
rat (vitale p̄miū) beatitudinē . ergo
(vitemus omne noxiū) .i. omne
peccatū quantum ad corpus (pur-
gemus omne pessimū) id est omne
peccatum quantum ad animam .

Lucis creator optime
Lucem dierū p̄ferens
Primordijs lucis nouę
Mundi parans originem.

Qui mane iunctum vesperi
Diem vocari precipis:
Tetrum chaos illabitur:
Audi p̄ces cum fletibus.

Ne mens grauata crimine
Vite sic exul munere;
Dum nil perenne cogitat;
Seseq; culpis illigat.

queat sese culpis vitorum.

Cœlorum pulset intimum:
Vitale tollat premium;
Vitemus omne noxiū;
Purgemus omne pessimū.

Additio. Et nota q̄ omne pessimū non d̄r latine: teste valla: quia omnis nunc̄p̄ iungit̄ superlatiuo sed positiuo & comparatiuo vt ois sapiens vel sapientior: ideoq̄ dicendum erat pessimum quidq̄: secundū medios latini sermonis autores.

Carmē est q̄le illud primo dierū. Canitur horis diei cōpletis. Implorās diuinā tutelam: petit ne per noctis in somnia le mures mentibus nostris incurfantes/occurrant.

Telucis ante terminum
Rerum creator poscimus;

an tes. de mingu

Vt solita clementia *contu me bab*
Sis p̄sul ac custodia. *seos quor*

¶ Materia huius hymni est deñ des̄ p̄cari in cōceptiōe noctis: vt sicut des̄camur deñ in cōceptiōe diei: vt custodiat nos p̄ totā diē ita in inceptiōe noctis: vt nos custodiat p̄ totā noctē deñ p̄camur. (O rerū creator poscimus) .i. petimus (te ante terminū lucis) .i. anteq̄ de mū

do exeamus vel anteq̄ dies recedat. vt sis p̄sul. i. custos vel speculator. ac custodia. vel sis p̄sul ad custodiendā. i. ad custodiendū animam.

Procul recedant somnia;

scap. i. en

Et noctium phantasmata,
Hostemq̄ nostrū cōprime;
Ne polluantur corpora.

¶ Dico sis p̄sul ad custodiā: vt (p̄cul recedant somnia) .i. lōge sint a nobis remorq̄ illusiones demonū v̄ p̄ue d̄lectatōes carnis. & (phāasma ta noctiū) .i. occulte deceptiōis v̄ suggestiones & noctiū apparitiōnes. i. malignorū sp̄m. Phantasmata est yana in sōnis visio & nihil ve

ri significat. Vñ phantasmaticus. i. imaginatiuus. nox autē diuidit̄ in sex partes. s. sero siue vesper. cōticiniū: in tepestū: galliciniū: crepusculū: manē. Sero est q̄n nox imminet illud. s. tēpus q̄ sequit̄ solē occidētē q̄ etiā hesperus d̄r ab illa stella post solē oriētē. Cōticiniū est hora q̄ hoies cubitū p̄gunt. In tepestū est. q̄n nihil opatur & est cōmunis hora gescendi oim: medium tēpus inter galliciniū & cōticiniū. Galliciniū est q̄n gal li mittunt voces. Crepusculum est q̄n dubium est inter diē & noctem. Mane est q̄n aurora apparet & (comprime n̄m hostem) .i. diabolū vel carnem (ne corpa n̄ra polluantur) scilicet malo vel corpali pollutione.

vi. partes noctis. Vesper Cōticini. In tepest. gallicini. Crepusculum. Mane.

Carmen est cacometrū simile tamen dimetro iambico. Canitur in quadragesima horis diei completis; & petit ne per instantis noctis tenebras illudamur; quietem nobis placidam tribui.

Christe/qui lux es: & dies
Noctis tenebras detegis;
Lucisq̄ lumen crederis;
Lumen beatum predicans;

¶ Materia huius hymni est q̄ des̄ care debemus Deum. Vt det nobis quietam noctem & defendat a perfido hoste: & oculi sic somnū capiant q̄ cor ad Deum semper v̄ gilet. O Christe qui es lux ange loꝝ & illuminator oim sc̄toꝝ: vñ ipse dixit. Ego sū lux mūdi & dies est

B ij Christus

Expositio hymnorum.

Christus qui illuminat omnem diem. & parat omnem lucem. Cum autem mirabile est: quia sicut pater est lux & filius & spiritus sanctus sic lux: non tamen tres luces. sed pater est filius & spiritus sanctus vna & in separabilis est lux. sicut in hac dictione quæ est lux. sunt tres litteræ & vnus sonus: cui ad significationem ipsius sensus aliquid addi vel minui non potest: sic quoque cum tres persone sint: est vna deitas: cui naturaliter addi vel minui nihil potest. Non enim deus tres luces est: quia si verum esset: iam lux vna non esset. Nam quicquid corporaliter diuidi potest in illa substantia quæ diuersitatem patitur: non potest dici vnus & (detegis): .i. apertis (tenebras). .i. futurias (noctis). .i. diaboli & (crederis) lumen lucis id est patris. tu dico (predicans) id est promittens apostolis (beatum lumen) id est spiritum sanctum.

Optima
cōpatio.

Precamur sancte domine:

Defende nos in hac nocte:

Sit nobis in te requies

Noctem quietam tribue.

cum in cœlesti regno. & (tribue) .i. concede (quietam noctem) id est tranquillam & securam.

O sancte domine. .i. qui dñaris (precamur. i. rogamus te) (defende. i. protege) nos a vitijs & ab insidiatoribus nostris. .i. demōibus: qui vt leones rugientes circueunt querentes quem deuorent. vt ait apostolus (in hac nocte) .i. in presenti vita (& reges sit nobis in te) .i. requiescamus te.

Ne grauis somnus irruat.

Nec hostis nos surripiat:

Nec caro illi consentiens

Nos tibi reos statuatur.

mino: quia dominus noster est secundum naturam.

Ne grauis somnus. .i. ne graue peccatum: vel delectatio peccati (irruat) id est opprimat nos (nec hostis) id est diabolus (surripiat) .i. fraudulenter decipiat nos (nec caro) nostra (illi consentiens) scilicet diabolo in peccato (nos reos statuatur) .i. faciat esse culpabiles (tibi) id est domino.

Oculi somnum capiant:

Cor ad te semper vigilet:

Dextera tua ^{in hac re} protegat

Famulos: qui te diligunt.

mulos: scilicet: qui te diligunt.

Quauis dico quod grauis somnus non irruat: tamen non dico quod oculi somnum non capiant: imo aliquantulum capiunt vt hic (oculi somnum capiant) .i. aliquantulum capiunt vt corpus relaxetur (cor) .i. mens (semper vigilet ad te) (& o tu domine (dextera tua) id est auxilium) .i. tuum (protegat famulos)

Defensor noster aspice:

Insidiantes reprime:

Guberna tuos famulos

Quos sanguine mercatus es.

Defensor noster aspice. .i. nos (& reprime insidiantes) .i. demones qui semper insidiantur nobis: & qui maligni spiritus semper sint parati insidiari nobis & nocere: & anias irregulari: ideo petimus vt deus eos reprimat & restringat: ne nocere valeant. Et notandum quod maligni spiritus tres habent habitationes:

bent habitationes scilicet in inferno: in aëre: & in terra. illi qui in terra manent diuidunt in duabus partibus & vocantur larue & larues. larue in nocte ledunt. larues autem in die (guberna) idest rege nos (tuos famulos quos mercatus es) idest redemisti tuo sanguine. Et nota quod diu per peccatum serui fuimus: modo per Christum liberi facti sumus. quia nec auro corruptibili: sed proprio suo sanguine nos redemit.

Maligni
spūs tres
habēt ha-
bitationes

Memento nostri domine

In grauiſto corpore;

Qui es defenſor animæ

Adeſto nobis domine.

ca. 108 p. 23

¶ Et quia sumus redempti sanguine domini: ideo non debemus voluptati nostræ satisfactionem facere: sed preceptis eius pro salute nostra nosmetipsos onerare & iugo eius applicare. Vnde David. Preceptum domini lucidum illuminā oculos meos. (O domine memento

nostri in graui isto corpore (idest corruptibili) (qui es defensor animæ) o tu domine (adeſto nobis) idest ad defensionem nostram.

Carmen est quale illud primum dierum. Canitur ad horas vespertinas feria secunda. Alludens ad illud Gene. i. quod aquę superiores ab inferioribus sunt distinctę. petit vt lumine fidei illustremur.

Immensi cœli conditor:

Qui mixta ne cōfunderēt:

Aque fluenta diuidens:

Cœlum dedisti limitem.

¶ Materia huius hymni est inuocatio quam facit autor: vt quemadmodum xps aquas ab aquis in secunda die separauit & partem in terra reliquit: & partem in cœlum attulit propter nimietatem aquę: ideo quia terra confusa erat & ne calor solis dissiparet res mundanas: iradiuidat mem-

tes nostras de malis operibus. Sed queritur cur partem attulit in cœlum: & ad quid cœlum igneum est. Ignis leuis materie est. & ideo si non interposuisset aliud elementum puta aquam: ignis totam terram leuiter combureret: & si queratur qualiter aquę manent super ignem. Augusti. dicit quod fortitudo ignis aquam coagulat & coarctat. Item queritur: si cœlum mobile est rotundum: quomodo aquę manent sursum: Ambrosius dat hoc exemplum. quia multa corpora exterius sunt rotunda: quarum interioribus sunt quadrata. & sic potest esse cœlum. Coelestes namque nature igneę sunt: vnde spiritus dicitur purus ether: quia rogo. ignis: vnde nisi vinda superioris & inferioris aquę ethera sine ignem temperaret: totam terram incenderet: & ruptam in puluerem dissiparet. (O Christe conditor immensę) .i. sine mensura (cœli qui diuidens fluentia aquę) .i. aquarum cursus (ne confunderent mixta) .i. idest superficiem terre: idest confusionem facerent (cœlum dedisti limitem) .i. terminum inter aquas superiores & inferiores.

B iij Firmans

Expositio hymnorum.

¶ Tu dico (firmās locū). i. inter aq̄s
coelestes & aq̄s terrestres. (coelesti
bus). i. angelis vel aquis & (simul
riuulis terræ). i. fluminibus vel pec
catoribus (vtrvnda). i. aqua (tempe
ret s̄amas) id est ignē firmamēti ne
flammę dissipent solum terrę (so
lum) id est soliditatem.

¶ O tu p̄ssime (infunde nunc). i. in
p̄senti (donū pennis grę). i. spūsan
cti (ne error) idolatrię vel origina
le p̄ctū (vetus). i. antiquus (at
terat). i. conterat (nos calibus nouę
fraudis). i. heresis vel diaboli. No
uus dicitur: quia nullus alius pec
cauerat per originale peccatum.

¶ Fides nostra inueniat lucē tuam
o tu xp̄e & inueniendo (ferat iu
bar). i. splendorem (luminis). i. spū
sancti & ferendo (iubar) tribuat se
nobis (hęc). i. fides (terreat cuncta
vana). i. cunctam prauitatem hęc
ricam (nulla falsa comprimant). i.
deprimant (hęc) scilicet fidem. Alias, sic luminis iubar ferat & nō hęc

Firmans lo cum cœlestibus
Simulq; terræ riuulis
Vt vnda flammās temperet
Terræ solum ne dissipent.

Infunde nunc p̄ssime
Donum perennis gratiæ:
Fraudis nouę ne calibus
Nōs error atterat vetus.

Lucem fides inueniat:
Hęc luminis iubar ferat.
Hęc vana cuncta terreat:
Hęc falsa nulla cōprimant.

¶ Carmen est quale illud primo dierum. Canitur secūda feria
ad horas nocturnas. Hortatur nos: vt surgamus ad oratio
nem qua deum confitemur. & peccatorū veniā petam⁹.

¶ Materia huius hymni est q̄ debe
mus surgere delecto) id est de pec
cato: & deprecari Deū vt dimittat
nobis peccata nostra: scilicet p̄s
sentia & p̄terita & futura. Cum
facimus inuocationem ad deum pa
trem sic debemus dicere. O deus
pater (refectis artubus somno). i.
sensibus nostris repletis in mundana delectatione (surgimus: spreto cu
bili). i. ipsa delectatione: q̄ postq; fuerunt membra nostra refocillata
somno & reparata virtute: debemus cum indignatione spernere & ad
dei seruitium festinare & tunc Deus aderit nobis (deposcimus) id est de
precamur (te adesse) scilicet presentem (nobis canentibus) id est: laudan
tibus.

¶ Et ideo nō solū corde sed etiā lin
gua te deprecamur o domine lin
gua nostra concinat). i. laudet (&

Somno relectis artubus
Spreto cubili surgimus:
Nobis Pater canentibus
Adesse te deposcimus.

Telingua primum concinat:
Te mentis ardor ambiat:
premium)

Vt actuum sequentium
Tu sanctę sis exordium.

idest principium nostrorum (actuum sequentium) vt omnis nostra actio a te semper incipiat. & per te incepta finiatur.

Cedant tenebrę lumini
Et nox diurno syderi:
Vt culpa quam nox intulit:
Lucis labefcat munere.

pmium) idest maxie super omnia (ador) idest amor mentis nostre (ambiat). i. desideret te & ad quid (vt tu sanctę) pater (sis exordiū)

¶ Tenebrę: idest vitia vel peccata. (cedant idest locum dent (lumini) idest Christo (nox) supple cedat (diurno syderi) idest soli (vt cępa) idest peccatum (quam nox intulit) nobis. i. diabolus (labefcat (.i. euas) nescat (munere). i. grā (lucis). i. xp̄i Labafcat vel spiritus sancti.

Labafcat
nō labef
cat legit
Antoni.

Precamur idem supplices:
Noxas vt omnes amputes:
Vt ore te canentium:
Lauderis imperpetuum

¶ Nos supplices) idest humiles (p̄camur idē). i. illud & ad quid: (vt amputes (.i. auferas) omnes noxas) .i. omnia peccata & vitia vt lauderis in perpetuum ore canentium te.

Carmen est quale illud primo dierum. Canitur feria secūda
ad laudes matutinas aduentante luce: filium qui est splendor patri: deinde patrem ipsum multa petens implorat.

Splendor paternę glorię
De luce lucem proferens:
Lux lucis & fons luminis
Dies diem illuminans:

¶ Materia huius hymni est p̄ris & filij & sp̄s sancti credulitas: q̄ tū pater sit in filio & filius in pre & Paulus sp̄s sanctus pcedens ab vtroq̄. Et ad Hebrę per hanc credulitatem rogamus vt os. i. qui cōfirmet. i. cōferat nobis suā gratiam: vt sit nobis cibus & potus: splen.

(O x̄pe q̄ es splendor p̄nę glorię). i. patris: quia per patrem glorificatur) proferens lucem) idest spiritū sanctum (de luce) idest de patre vel (proferens) idest manifestans (lucem). i. te ipsum æternam lucem venientem in hunc mūdum de luce paterna. (O lux idest filius lucis idest patris & (fons & origo luminis) scilicet spiritus sancti (tu dies illuminas diē) idest: quos ip̄dicatione illis apostolorum facis illuminari.

Verusq̄ sol illabere:
Micans nitore perpeti:
Iubarq̄ sancti spiritus
Infunde nostris sensibus.

¶ Et o tu christe qui es (verus sol illabere). i. descēde (micans nitore perpeti) idest perpetuo lumine eterno (& infunde) idest mitte (iubar) idest splendorem spiritus sancti (nostris sensibus) idest nostris mētib: vt non solum vocemus te filium & patrem.

Expositio hymnorum.

¶ Et non solū vocemus te filiū (vo-
tis vocemus) idest deprecemur cum
desiderio vocemus in q̄ (te p̄sem pe-
renis glie). i. p̄petuē: quia infinita
erit: & vocemus (vt p̄ potētis gr̄e
religet). i. restringat vt mittat in ex-
xilium (culpam lubricam). i. libidi-
nem q̄ facis hominem cito labi de bono ad malum. statu innocētīe ad
statum culpe.

¶ Dixi inuocemus & quare vt pas-
ter (informet). i. componat (actus
strēnuos). i. honestos: scilicet bōas
operationes (& retūdat). i. frangat
dentē). i. fortitudinē (inuidi). i. dia-
boli. Nā quēadmodū aliquis mor-
det efcā: ita diabolus mordet & se-
dueit christianos operādo mala in
eis (& secundet) idest faciat prosperos (casus nostros asperos) scilicet ca-
stigando nos sepiissime faciat secundare (donet nobis gram gerendi) .i.
patiendi eisdem casus asperos.

¶ Modocōuertit se ad fides. q. d. fili-
us infundat in nobis iubar facti spi-
ritus & actus n̄ros dirigat & (gub-
bernet mentem). i. animā n̄ram (&
regat) eam castam in fide catholica
fidei corpore) sancte ecclesie vt fi-
des nostra (ferueat) idest ardeat (ca-
lore) charitatis vel amore spiritus
sancti (nesciat venena) idest hereses (fraudis) idest diaboli.

¶ Ut mens sit nescia fraudis (X̄ps
fit nobis cibus) idest p̄dicatio dei
q̄ reficiat nos: idest mentes nostras
vt cibus reficit corpus: & hac co-
mestione: idest p̄dicatione: habea-
mus potum idest fidem. Fides est
charitas p̄dicatiōis (q̄) pro &: chri-
stus fit cibus cœlestis (& fides) sci-
licet catholica sit noster potus (letus) idest alacres vel hilares (bibamus so-
briam ebrietatem) idest temperatam. s. infusione spiritus sancti: vt nos
feruet a peccō & ebrietas. sp̄s est sobria. i. tēperata & modesta. quia hos-
mines inflammat amore dei: & feruat ab amore peccati: quia sicut ille qui
est ebrius obuiuioni tradit omnia nec recordatur. sic qui est plenus spiritū
sancto vel gratia spiritus sancti omnia mundana obliuiscitur.

¶ Hic dies). i. p̄sens vita (letus tran-
seat). i. exterminetur (letus dies). i.
adueniat ad nos (& pudor). i. casti-
tas sit (vt diluculū). i. vt auroralu-
ceat (fides sit velut meridies) & fer-

Votis vocemus te patrem
Patrem perennis glorię:
Pater potentis gratię
Culpam religet lubricam.

Informes actus strenuos
Dentē retundat inuidi:
Casus secundet asperos
Donet gerendi gratiam.

Mentem gubernet & regat
Castam fideli corpore:
Fides calore ferueat:
Fraudis venena nesciat.

Christusq; nobis sit cibus:
Potusq; noster sit fides.
Leti bibamus sobrie
Ebrietatem spiritus.

Letus dies hic transeat
Pudor sit vt diluculum

Fides

Fides sit: vt merities.
Crepusculum mens nesciat.

Aurora cursus prouehit:
Aurora totus prodeat
In patre totus filius
Et totus in verbo pater,

Additio. Memini videre textum sic. Amot recursus prouehit hoc est.
spiritus sanctus pmoueat recursus nostros ad Deum.

Carmen est quale illud primo dierum, Canitur feria tertia
ad nocturnas horas per noctis tenebras; petit a christo qui
est vera lux; vt ignorantie tenebras; & somni desidia a no-
bis discutiat.

Consors paterni luminis
Lux ipse lucis & dies:
Noctem canedo rumpimus:
Assiste postulantibus.

tum mundum illuminauit. O xpe (consors). i. equalis vel conscius eius
nature: qui est pater: quia vnū est nomen patris & filij & spūs sancti (pa-
terni luminis (tu inē christe consors luminis (tu ipse lux). i. filius q lux
est Ioānis. i. (lucis). i. p̄ris (& dies) dierum vel omnium luminū (rumpis
mus noctem) idest peccatum (canedo) idest laudādo te. & ideo (assiste po-
stulantibus) tecum precibus.

Aufer tenebras mentium;
Fuga cateruas demonum;
Expelle somnolentiam;
Ne pigritantes obruat.
Sic christe nobis omnibus
Indulgeas credentibus;
Vt prosit exorantibus;
Quod p̄cinentes pfallimus.

Carmē est q̄le illud primo dierū. Canit ad laudes matutinas feria
iij. Quod quēadmodū gallus nos a somno excitat: ita &
christus a socordia, deinde xp̄i misericordia m̄ implorat.

Ales diei

ueat amore spiritus sancti sicut me-
ridies feruet: etiam (mens crepus-
culum nesciat). i. peccatū: quia cre-
pusculum est (lucis) idest diei finis
& noctis principium.

☉ Aurora). i. p̄r) prouehit cursus). i.
ducat filium suum ad sui superiora
(aurora prodeat) idest manifeste-
tur totus in substantia deitatis. q̄a
filius in substantia deitatis totus est
in patre (& pater totus in verbo)
.i. in filio quia totus est vnus deus.

☉ Materia huius hymni est resurre-
ctio noctis. & sicut nos surgēdo rū-
pimus noctē: ita xp̄s surgendo rū-
pit mortē (idest (vicit peccatū. vel si-
cut dies adueniens noctis vmbra
effugat: sic adueniente vero lumine
.s. christo: ip̄e christus vitiō: idest
peccator: tenebras effugauit & to-

☉ Aufer tenebras) idest ignorātiā
mentium nr̄arum (fuga cateruas de-
monū). i. turbas malignorū spūum
(expelle somnolentiā). i. aīe pigritiā:
neilla somnolentia. i. peccatō: dormi-
tio vel negligētia (obruat). i. p̄cipi-
tet (pigritates). i. i peccatō dormiētes.
☉ Sic). i. talr (o xpe indulgeas). i. mi-
sereris (oibis credentibus nobis):
(vt qd̄ p̄cinentes). i. laudātes (pfalli-
mus) ore. s. & corde (psit exoranti-
bus). i. pficiat nobis de p̄cātibus.

Expositio hymnorum.

A Les diei nuncius
Lucē ppinquā p̄cinit:
Nos excitator mentium
Iam christus ad vitam vocat.

per scripturas sacras ad opa virtuosa p̄nunciāns q̄ in pximo est ventus
rus: eius vero aduentus tempus ignoratur. vnde benedicitur. Surgite &
vigilate: quia nescitis diem neq; horam. &c. (Ales). i. gallus (nuncius diei
ei p̄cinit). i. p̄dicitt (lucem). i. diem nobis (propinquā. Christus exci
tator mentiu) n̄rarum (vocat nos ad vitam iā). i. iā ad se vocat nos.

Auferte clamat lectulos
Aegros sopore desides:
Castiq; recti ac sobrii
Vigilat etiam sum pximus.

¶ Christus (clamat) idest vocat &
p̄cipit nobis dicens (o desides. i.
o pigri (auferte) idest relinqte (les
ctulos egros). i. carnalitatē vel cor
da vestra (sopore). i. peccato irre
titam aut in sequētes libidinē. et vi
gilate caste postulantē (recte) non
tortuose (sobrie) non ebrie. Et bez
ne debetis facere hoc: quia ego (x̄ps iam proximus sum) vobis. Vel secū
dum aliam litteram. o (casti) anima & corpore & o (recti) verbo & opē
re (sobrii). i. temperati cibo & potu (vigilate: iam sum proximus.

Iesum ciamus vocibus:
Flentes precantes sobrie
Intenta supplicatio
Dormire cor mundū vetat.

¶ Et quia christus est proximus o
fratres (sciamus) idest vocemus (ie
sum) vos dico (flentes precantes)
idest cum fletu rogantes illum (so
brie) idest cum sobrietate sine om̄i
foeditate (intēta supplicatio) idest
assidua deprecatio (vetat cor mun
dum dormire) idest in aliquo mor
tali peccato.

Tu christe fomnum discute:
Turumpe noctis vincula:
Tu solue peccatum vetus:
Nouumq; lumen ingere.

¶ O tu christe (discute) idest disti
pa vel (discute) idest diuide (fom
num) idest peccatum vel diabolū
ne nos decipiat (& tu rumpe) disci
tiendo (vincula noctis) idest dia
boli vel p̄nas inferni: quæ dicunt
turnox. vt nos non decipiant (tu
solue peccatum vetus) idest originale (& ingere) idest imitte (nouum lu
men) idest spiritum sanctum qui dicit nouus: q̄a n̄ciendo a nobis vete
ra & peccata: nos renouat lumine gratiæ.

Carmen est quale illud primo dierū. Canit ad horas vesperti
nas feria tertia: quo die quia terra protulit herbam viren
tem: petit nostra peccata gratiæ vigore mundari.
Telluris

Telluris ingens conditor
Mundi solum qui eruens
Pulsis aque molestijs
Terram dedisti immobilem,

nostra acceptabilia ad fructificandū sibi. (O ingens conditor telluris). i. totius orbis (qui eruens). i. diuini dens (solum mundi ab aquis). s. ab inferioribus & a superioribus (atq; p) & (dedisti terram immobilem) & hoc (pulsis molestijs) idest elementis quæ valde molesta erant dum inter se essent confusa: idest simul mixta.

Vt germen aptum proferens
Fuluis decora floribus:
Fœcunda fructu sifteret:
Pascumq; gratum redderet.

¶ Ut illa terra. s. (proferens). i. producat (germen aptum). i. congruū hominibus (sisteret). i. permaneret (fœcunda). i. abundans & fertilis (fructu) acceptabili. illa dico (decora). i. speciosa (fuluis floribus) idest rubris & albis (q; pro) & (redderet gratum pascum) acceptabilem tā hominibus q; pecudibus.

Mentis perustę vulnera
Munda vigore gratiæ:
Vt facta fletu diluat
Motusq; prauos atterat.

¶ O xpe munda. i. purga (vulnera perustę mentis). i. peccata vel flamas animę peccatrici: & hoc (vigore gratiæ) idest spiritus sancti (vt diluat facta) idest emendet peccata cō-

missa (fletu) idest gemitu. atterat. i. auertat (prauos motus) idest refrēnet nostros prauos actus. Alias, vigoris gratia. i. mediante gratia sancti spūs qui est sōs & origo totius grę.

Iussis tuis obtemperet:
Nullis malis approximet:
Bonis repleri gaudeat:
Et mortis actu nesciat.

¶ Et mens illuminata (obtemperet iussis tuis) idest obediatis mandatis tuis (& non approximet) idest non accedat vel: appropinquet (malis vllis) scilicet operibus: sed gaudeat impleri bonis operibus (& nesciat actū mortis). i. nō cognoscat mortale peccatū vel penas inferni.

Carmē est quale illud primo dierū. Canitur ad horas nocturnas Feria. iij. Surgentibus. per noctis somnū ad confitendum christo: petit peccatorum condonationem.

Rerum creator optime
Rectorq; noster aspice:
Nos a quiete noxia
Mersos sopore libera.

¶ Materia huius hymni ē invocatio ad deū vt dignetur nobis ignoscere: vt sicut surgimus ad lectū & rūpi mus noctē: sic xps rūpat peccatū (o optime creator oim rerū) o rector al-

pice nos. i. libera nos (a quiete noxia) quæ carnē oblectat: noxia sunt sanctę animę. nos dico (libera) redime (miseros). i. obrutos (sopore). i. peccatō.

Te xpe

Expositio hymnorum.

Te christe sancte poscimus ;
 Ignosce tu criminibus ;
 Ad confitendum surgimus ;
 Morasq; noctis rumpimus.

¶ Ideo poscimus). i. deprecamur te
 o(sancte xpe ignosce). i. parce cul-
 pis omnibus (vel ignosce tu crimi-
 nibus) nris omnibus (surgimus)
 de virtute in virtute. s. cōfitendo
 peccata & (rūpimus moras) idest
 impedimenta (noctis). i. diaboli.

Mentes manusq; tollimus
 ¶ Ps. cxviij: Prophetam sicut nouimus:
 Nobis gerendum præcipit
 Paulusq; gestis censuit.

¶ Tollimus). i. subleuamus (men-
 tes). i. cogitationes (& manus). i.
 opationes (sicut nouimus pphetā)
 s. David (qui precipit). i. iubet nos
 his gerendum) idest facendum dis-
 cens. media nocte. &c. (& paulus cē
 fuit). i. scripturis suis indicauit: dis-
 cens. Hora est iā nos de somno sur-
 gere (gestis) idest factis.

Vide malum quod gessimus:
 Occulta nostra pandimus:
 Preces gementes fundimus
 Dimitte quod peccauimus.

¶ O deus (vides) malū qđ gessimus)
 .i. fecimus & ideo (pādimus occul-
 ta nostra). i. peccata. s. per confes-
 sionē (gements. i. suspirātes. i. fundi-
 mus tibi pces (& ideo (dimitte). i.
 dōa (qđ peccauimus). i. dīngimus.

Carmen est quale illud primo dierum. Canitur ad lau-
 des matutinas. Feria. iij.

NOx / & tenebrę nubila/
 Confusa mūdi & turbida/
 Lux intrat; albescit pollus;
 Christ⁹ venit discedite.

¶ O (nox. i. diabole. &c. Nox ali-
 qñ accipit pira pro tēpore; pro dia-
 bolo; & obscuritate & ideo (o res
 tenebrę). i. o pcta; & nubila discor-
 dię hereticorū (& turbida mundi)
 .i. turbationes & seditiones (con-
 fusa). i. pmixta (discedite). i. recedi-
 te. quia sicut nox diē: sic pcta iustiti-

am. & diabolus xpm fugit. Recedite in quā & benedebetis: quia (xps in-
 trat) mentes fidelium (polus). i. corpus (albescit). i. nitescit bonis operi-
 bus. quid dicam per singula (xps venit). s. in corda nostra.

Caligo terrę scinditur
 Percussa solis spiculo:
 Rebusq; iam calor redit
 Vultu nitentis syderis.

¶ Color.
 nō calor
 emendat
 Antoni.

¶ Caligo terrę). i. obscuritas nra
 (scinditur). i. diuiditur. vel secta he-
 reticorum. caligo dico (percussa ra-
 dio solis aspectu xpi). i. diuino ver-
 bo. & (calor). i. vigor spūs sancti q
 recessit ppter p̄sentia tenebrarum
 (iā reddit) animabus nris (vultu ni-
 tentis syderis) idest splendore spi-
 ritus sancti. qui est verus sol.

¶ Additio. Rebusq; iā calor reddit. Melius diceret color: quia in nocte oia
 videntē subnigra; & adueniente luce reddit calor rebus: quem
 nox abstulerat; iuxta illud. Vergili. Et rebus nox abstulit atra colorem.

Vergili.

Te xpe

Te christe solum nouimus:
Te mente pura & simplici
Flendo canendo que sumus:
Intende nostris sensibus.

Sunt multa fucis illita:
Que luce purgentur tua:
Tulux eoi syderis
Vultu sereno illumina.

bene dico tua luce quia o tu xpc es lux (eoi syderis) idest orientalis: scilicet
cet p'ris: & ideo illumina nos sereno vultu. i. claritate sp'is sancti.

Additio. Fucus color ceruleus est: na licet sumatur pro animali furtim
mella apu deuoranti: tamen secundum Seruiū herba est qua tin
guntur veltes & verus color amittitur & per translationem sumitur p
fraude seu astucia & insidijs quibus veritas occultatur vt Tereti. fucum
factum mulieri. inde est fucus. as. quod est coloro. as. Vergi. i. georgi. Alz
ba neq; asyrio fucatur lana veneno. inde et fucilis. pe. cor. i. falsus:

Fucus. as.
Vergili.

Carmen est quale illud primo dierum. Canitur ad ho
ras vespertinas quarta feria: in qua sol & luna creati
sunt. Itaq; illorum officia commemorat: petitq; cor
nostrum illustrari.

COeli deus sanctissime:
Qui lucidū centrū poli
Candore pingis igneo:
Augens decoro lumine:

murationis nobis pateat accessus preterita & p'sentia dimittendo pec
cata nos ad sus amore faciat puenire (O sanctissime deus coeli q pingis). i.
decoras lucidū poli cētrū. i. spaciū vel pūctū poli vel zodiacū p que st
gna decurrūt. zodiacus anial interpretatur. cētrū est medietas spherę: Hic po
luit cētrū p cōlo. i. ptem p toto (igneo cādore). i. splendore tu dico (augēs
decoro lumine). i. claritate. s. centrū poli cū pictura. s. claritate stellarum.

Zodiacus.
Centrum

Quarto diei qui flammeam
Solis rotam constituens:
Lunę ministrans ordinem:
Vagosq; cursus syderum:

Materia huius hymni est laus q
consona voce. s. corde & opere tes
nemur deo psoluere: ideo. s. qa ad
utilitatem nostri omnia cōstruxit
& fecit vt cōlum & terram & mul
ta alia. Primo fecit cōlum & terrā:
postea mare: quarta die solem & lu
nam. &c. Itē vt ad brauium sue re

Tu qui cōstitues rotam solis flā
meam. i. ardentem quarto die. No
randum est q per qtuor dies mun
dus sine sole pmanit. Prima die fa
cta est angelica creatura. Secunda
die cōlum & aēr. Tertia die terra
& aqua. Quarta die Sol & Luna.
Quinta die pisces & aues. Sexta

Operatio
nes diei.

sole animalia (& hoies (& tu es ministrans) tribuens (ordinē lunę & va-
gos) idest varios (syderū cursus) idest stellarum motus: quia nō currūt
curlo eodem semper stelle: vel quantum ad planetas est vagus cursus aliis
us: est enim cursus lunę alius cursus solis. alius syderum.

Vt noctibus vel lumini
Direptionis terminum;
Primordijs & mensium
Signum daret notissimum.
Illumina cor hominum.
Absterge sordes mentium;
Resolue culpe vinculum
Euerte moles criminum.

¶ Et quare: vt luna daret (terminū
direptionis) idest separationis vel
diuisionis noctis. vel etiam lumini
diei: vt daret notissimum signū pri-
mordijs idest principijs (mēsum)
quia mensis habet. xxx. dies paulo
plus vel minus.

¶ Et q̄ tu fecisti hęc omnia: illumi-
na cor hominum & absterge sor-
des) idest prauas cogitationes mē-
tium nostrarum (resolue culpe vin-
culum: euerte moles criminum) .i.
magnitudines peccatorum .

Carmen est quale illud primo dierum. Canitur ad horas no-
cturnas feria. v. Petimus a Christo per noctis tenebras vt
animi caliginē excussa lumen gratię in nobis infundat .

Nox atra rerum contegit
Terre colores oim
Nos confitentes poscimus
Te iuste iudex cordium .

¶ Materia huius hymni est rogare
Deū: vt ipse caliginem mētis ac cor-
poris a nobis expellat . Rogamus
etiā in hoc clementiā Dei: vt nos
defendat ab hoste antiquo & expel-
lat intrinsecā obscuritatē & mētis
& corporis caliginē & sui luminis cla-
ritatē cōcedat. (Atra nox .i. diabo

Ius v̄p̄c̄m̄. cōtegit obtenebrat (colores oim rerū terre) q̄a noctis obscuri-
tas oīa cōtegit & colores herbarū & ceterarū rerū in suis p̄f̄dis tenebris
(obducit & sepellit. Sed cū hoc sit nūc q̄ lucē sȳris habeamus in mēte &
hoc in medijs noctibus .i. quādo mūdus sedet in tenebris & plus semper
crescunt incendia carnis: surgamus cōfidentes Deū. s. iudicē cordiū n̄o-
rū & rogemus iudicē vt auferat a nobis caliginem peccatorū & det no-
bis suḡ gr̄e dulcedinem. Et ideo cū nox atra cōtegit .i. tenebrosos reddit
colores omniū rerū terre (nos cōfidentes) tibi peccata n̄a (poscimus te)
.i. poscimus ea quę sunt vitę. .s. misericordiā (te dico) o iuste iudex cor-
deum) .i. animarum nostrarum & quare.

Vt auferas piacula:
Sordesq̄ mentis abluas
Donec q̄ christe gratiam;
Vt arceantur crimina.
Mens ecce torpet impia.
Quam culpa mordet noxia:
Obscura gestit tollere
Et te redemptor querere.

¶ Vt auferas piacula (idest graua
peccata (& abluas mentis sordes)
idest suggestiones diabolicas quę
pungūt nos. & (x̄p̄e donec gratiā
am) sancti spiritus (vt crimina ar-
ceantur) .i. expellantur: & quare.

¶ Dico q̄ expellantur crimina. & q̄
re: quia ecce mēs impia) idest pec-
catrix (torpet) idest pigrescit) q̄
mētem culpa noxia) .i. mala (mor-
det) idest ligatam tenet (& mens
gestit

gestit (id est cupit (tollere) id est depelle re a se (obscura) id est peccata & gestit te querere o redemptor .

Repelle tu caliginem.
Intrinsicus q̄ maxime;
Vt in beato gaudeat
Se collocari lumine.

Carmen est quale illud primo dierū. Canit ad laudes matutinas feria gnta, Veniente luce petit a nobis abigi tenebras peccatorum; cū maxime habeamus iudicem cū c̄ta cernētē.

LVx ecce surgit aurea;
Pallens fatiscat cecitas.
Que nosmet in p̄ceps diu
Errore traxit deuio.

& ideo omnis cecitas (pallens) id est cecitas (traxit) .i. duxit (nosmet ipsos in p̄ces .i. in ruinam vel in p̄cipitium (diu) id est multum deuio errore.

Hæc lux serenū conferat;
Purosq̄ nos prestet sibi;
Nihil loquamur subdolum;
Voluamus obscurum nihil.

Sic tota decurrat dies;
Nec lingua mēdax nec man⁹;
Oculi ne peccent lubrici.
Nec noxa corpus inquinet.

Speculator astat desuper
Quinos diebus omnibus
Actusq̄ nostros prospicit/
A luce prima in vesperum.

¶ Er ga gestii te (repelle intrinsicus (id est ex amina (caliginem) cecitatem peccati (q̄ maxime) id est multum vt illa mens (gaudeat se collocari in beato lumine) id est eterna beatitudine:

¶ Iste hymnus cōtinet idē cū superiorī hymno: sed in rētio ȳsus hæc est: .i. ne oculi peccēt. Hic ponit anapestus p̄ sp̄o deo & sp̄o deus secūdo loco ponit p̄ iabo. Nox vsq̄ modo texit colores terre. .i. modo discedit quia (ecce lux aurea) .i. euāgelica predicatio (surgit) in corda n̄ra

diabolus (fatiscat) .i. euanescat. q̄a

¶ Dixi q̄ lux surrexit & ideo (hæc lux conferat nobis serenū) .i. vt tutē sp̄s sancti & (p̄stet nos puros) .i. donet nobis puritatem anime (sibi) id est ad honorē suū. & hoc sic (vt nihil loquamur subdolum) .i. deceptiuum (& nihil volumus obscurū) .i. nullum cogitemus p̄c̄m.

¶ Tota dies id est totū tēpus vitæ n̄re (decurrat sic) vt nō loquendū subdolu (nec lingua mēdax sit) .i. ne dicat mēdaciū (nec manus peccēt) .i. nō faciāt aut operētur aliqd̄ mali (nec oculi lubrici peccēt) .i. vi deo & cōcupiscēdo illicita (nec noxa) .i. culpa (inquinat) id est nō polluat corpus nostrum.

¶ Et nolite peccare q̄a (speculator) .i. d̄ns (astat) .i. p̄spicit (desuper) .i. de cœlo (q̄ nos oibus diebus) .i. q̄ti die & (actus n̄ os p̄spicit) .i. videt & cōsiderat (a prima luce) .i. a natiuitate (in vesperū) vsq̄ in noctē.

Carmen est: quale illud primo dierum, Canitur ad horas
vesperinas quinta feria. quo die ga ex aqua pisces & aues
create sunt: perit vt non deprimamur peccato nec extolla
mur superbia.

M Agne deus potentie:
Quis ex aquis ortu gen?
Partim remittis gurgiti:
Partim leuas in aera.

In hoc hymno continetur quid
Deus fecit in quinto die. s. creavit
pisces: & aues ex aqua & ipsoru q
ex ea aqua fecit prim immisit gur
giti vt pisces: prim leuauit in aera
vt aues. Creauit quoq; cete grãdia
benedixitq; eis dicens. Crescite &
multiplicamini & replete aqs mas

ris: auesq; multiplicentur super terram. Pisces & aues de aqua sunt or
ti. Sed aues nō comeduntur in omni tempore vt pisces. Qd̄ ideo sit:
quia aues per coitū generantur: vt & nos generamus. qd̄ nō est in pisci
bus. Vel quia sunt calidiores nature: Intendit etiam autor rogare deum
vt nos qui sumus abluti sacro baptisate sic seruet: vt nesciamus lapsus
criminum & vt mala culpa non deprimat nos. i. criminalia peccā (O de
us magne potentie qui remittis genus) .i. pisces & aues. genus dico (or
tu ex aquas) .s. baptisatis: partim gurgiti .i. in mari. i. in inferno vt pis
ces. i. malos homines (& leuas partim in aera) vt aues. i. bonos homines
q. d. Sicut in aere aues collocasti: ita in coelo homines vel sanctos.

Natura
pisciu &
auiū vna:

Diversa lymphis imprimens:
Subiecta coelis irrogans:
Vt stirpe vna prodita
Diversa rapiant loca:

(Et tu dico (imprimēs) .i. sumergēs
dimerfa) .i. deorsum merfa vt pisces
.i. malos homines (lymphis) .i. aq
infernalibus (& irrogans) .i. suble
uans (subiecta) .i. sursum vecta vt
aues. i. puros homines (prodita) .i.
orta vna stirpe) .i. vno baptisate
renati (rapiant: id est accipiāt (diuer
ternam aut eternam dānationem.

sa loca) vt aera & aqua: id est vitam e

Largire cunctis seruulis:
Quos mūdāt vnda sāguinis:
Nescire lapsus criminum:
Nec ferre mortis tedium.

Et tu q̄ oīa fecisti largire) .i. trib
ue hoc. s. (nescire lapsus criminū
.i. casum illū: qui in baptismo dimis
sus est (cunctis seruulis) tuis (quos
vnda sāguinis) .s. tui mūdāt a peccō
nec pro & nō: tribue nos (ferre) id est
portare: v̄l habere (tediū mortis)
id est p̄ cenam diaboli.

Vt culpa nullum deprimat:
Nullum leuet iactantia:
Elisa mens ne concidat:
Elata mens ne corruat.

Ad hoc largire (vt culpa) .i. graue
peccatū (non deprimat) id est ag
grauet vel aggrauat vllum Chris
tianum (& iactantia) id est superbia
de bonis (non leuet) id est nō tollat
vllum (& mens elisa) id est percuss
sa vel vulnerata

sa vel vulnerata a vitijs (ne concidat): idest non incidat in desperationē
(ne) p & (clara mens). i. inflata per superbiam (ne corruat) in infernū.

Carmen est: quale illud primo dierum, Canitur ad horas
nocturnas feria sexta. petita deo medicinam peccatorū
iam preteritorū: & antidotum quo premuniamur ab in-
stantibus peccatis.

TV trinitatis vnitas
Orbē potēter qui regis:
Attende laudum cantica:
Quæ excubantes psallimus.

vnitas). i. o tu sancte spiritus qui procedis a patre & a filio (trinitatis) v-
nus deus in trinitate (qui regis). i. qui gubernas (potenter) idest poten-
tia tua (orbem). i. mundum (intende). i. respice vel ausculta (laudādū can-
tica) idest carmina hymnorum nostrorū, quæ cantica (excubantes). i.
vigilantes (psallimus). i. cantamus.

Nam lectulo confurgimus
Noctis quieto tempore:
Vt flagitemus vulnerum
A te medelam omnium.

Nam confurgimus omnes lectu-
lo). i. desida. Lectulus dicitur ab ele-
ctis & mollibus herbis super quos
antiqui requiescebant (quieto tem-
pore) idest in horis mortis: & ad
quid (vt flagitemus) idest implore-
mus (ate medelā oīm vñerū). i. in d-
gētiā oīm peccatorū nrōrum.

Lectulus vn-
de.

Quo fraude quicquid demonū
In noctibus deliquimus:
Abstergat illud cœlitus
Tuę potestas glorię.

Quo. pro vt. & (vt potestas glo-
rię tuę). i. tuę laudis (abstergat). i.
abluat (cœlitus). i. diuinitus illud
peccatū & quicquid vitiorum. i.
peccatorū deliquimus) idest frau-
de vel deceptione demonum peccas-
uimus in noctibus: idest in tene-
bris vitiorum.

Ne corpus adsit sordidum:
Ne torpor instet cordium:
Nec criminis contagio
Tepefcet ardor spiritus.

Ne) pro & & pro non (nostrum
corpus nō sit sordidū). i. pollutū v-
foetidū (nec torpor). i. pigritia vel
malicia (cordiū) nrōrum (instet no-
bis & ardor spūs). i. amor vel grā
spūs sc̄ti (nō tepefcet). i. nō deficiat in
nobis (cōtagio). i. ppter maculam
vel inquinatōnē (criminis). i. p̄c̄f.

Ob hoc redemptor quęsumus
Reple tuo nos lumine;

Vt amor tuę gr̄ę non deficiat in
nobis (ob hoc) idest propter hoc
(o redemptor quęsumus te reple
nos tuo lumine) idest splendore (p-

C Per quod

Quod lumen (non ruamur vllis actibus) idest non cadamus vllis peccatis (circulis dierum) idest in reuolutionibus dierum.

Per quod dierum circulis
Nullis ruamur actibus.

Carmen est quale illud primo dierum. Canitur ad laudes matutinas Feria sexta: quia iam lux solis aduentat, Petiit vt illustremur diuina luce quo permaneamus in spe/fide/& charitate.

¶ Materia huius hymni est inuocatio ad Christum filium beatę Marię virginis vt dignetur nobis suam misericordiam tribuere & dexteram porrigere: vt mereamur corroboracionem fidei spei & charitatis obtinere. o christe tu dico (æterna gloria cœli) idest angelorū: vel capr per te glorificatur: & (o beata spes mortalium) idest christianorū & (o vnice cœli tonantis) idest cœlestis patris secundum diuinitatem: & (o proles) idest fili (castę virginis) secundum humanitatem.

¶ Da dexteram idest auxilium tuum nobis (surgētibus) a vitijs (& ita mens nra sobria) idest abstines (exurgat) scilicet ad laudē tuā (q̄) pro & (illa flagrans) idest ardens (in laudē) .i. cōmemorationē Dei (repēdat) .i. p̄soluat d̄bitas grates) .i. hymnis & cāticis deo oipotēti.

¶ Lucifer .i. stella matutina idest Christus natus refulget & nunciat mundo (lucem sparsam) idest natam & vndiq; dispersam. & vere nunciat: quia (caligo noctium) idest obscuritas diaboli (cadit) idest recedit. & ideo (lux sancta) idest Christus qui est lux sanctificata (nos illuminet) lumine spirirus sancti & sanctificet nos & saluet nos.

¶ Et ipsa lux manens idest permansens in (nostris sensibus) idest in nobis: quia habemus quinq; sensus corporeos (repellat a nobis) noctem idest diabolū (sæculi huius) idest mundi. & illa lux (seruet pectora) nostra (purgata) a vitijs o. ni sine diei) idest omni tempore vitę nostrę.

A Eterna cœli gloria
Beata spes mortalium;
Cœli tonantis vnice
Castę proles virginis;

Da dexteram surgentibus:
Exurgat & mens sobria: *perdo*
Flagransq; in laudem dei
Grates rependar debitas,

Ortus, refulget lucifer:
Sparsamq; lucem nunciat;
Cadit caligo noctium;
Lux sancta nos illuminet,

Manensq; nostris sensibus
Noctem repellat sæculi,
Omniq; sine diei
Purgata seruet pectora,

Quæsitā

Quæsitâ iam primum fides
 Radicet altis sensibus:
 Secunda spes congaudeat:
 Qua maior extat charitas.

¶ Fides) quæsitâ a nobis in bap̄tismo (iâ primû) .i. cito. ideo dicit (primum) quia fides prima cognô mîat inter x̄tutes in illo loco: vbi dicit Fides spes &c. (radicet) .i. ponat radices sensibus nr̄is (altis) .i. pfûdis (secunda spes) .i. prospera: p̄ quam

spem speramus vitam (congaudeat) .i. simul lætetur & crescat (qua) .i. spe: & etiâ fides charitas extat maior. iuxta illud ap̄ostoli. Maior autē horum est charitas.

Additio. Legitur etiâ quæsitâ iam pridem fides & fecunda spes cōgaudeat. i. fertilis cum meritis bonorum operum.

Ap̄tus .i.
 Cap. iij.

Carm̄ est q̄le illud primo dierū. Canit ad horas vesptinas ferria. vi. Quo die qa bestie & reptilia cū homie creata sūt: ppter hominē purgari a peccō & donari æternis p̄m̄is petit

Plasmator hominis deus:
 Qui cūcta solus ordinans:
 Humum iubes producere
 Reptantis & fere genus.

¶ In hoc hymno cognoscit illâ qd̄ fecit deus in sexta die: creatis si qui dē reptilibus. s. piscibus: auibus: & alijs bestijs: sexta die formauit deus Adā & p̄fecit eū oibus aialibus dicēs. Crescite & multiplicamini & replete terrā: & dñamini piscibus

maris & volaptibus cœli & vniuersis q̄ viuunt sup̄ terrā: posuitq; eū in paradiso deliciarū: vt oparet & custodiret illud. Intēdit itaq; autor rogare deū: vt sicut fecit hominē sup̄iorē cūctis aiantibus: sic faciat vt nō sit inferior animalibus ppter peccā sua. Querit̄ cur deus hoies creauit q̄s malos futuros p̄sciebat: quia sicut p̄uidit qd̄ mali essent facturi: sic et̄ p̄uidebat de malis factis eorū qd̄ boni ipse facturus esset: v̄ q̄ boni hoies essēt de futuri. O (d̄us plasmator) .i. creator (hois) .i. Ade (q̄ solus ordinās cūcta) .i. disponēs (iubes p̄ducere) .i. p̄creare p̄mittis (humū) .i. terrā vel humū .i. eccliam. s. bonos & malos hoies. Ecclesia est congregatio fidelium (genus reptantis) vt serpentum (& fere) idest bestiarum.

quare de
 us creauit
 futuros
 malos.
 Ecclesia.

Qui magna rerum corpora
 Dictu iubentis viuida:
 Vt seruiant per ordinem
 Subdens dedisti homini.

¶ Et o tu deus qui fecisti (dictu iubentis) idest verbo tuo precipientis (magna corpora) idest iumenta pecora bestias omnium specierum diuersarum (viuida) idest animata (& subdens) idest supponens illa animalia (dedisti homini vt seruiat per ordinem) idest vt omnia aialia

supposita sint homini qd̄a: v̄ hoies illa aialia comederēt. s. boues oues lepores & porcos & talia. & alia vt illis vterēt & illa eq̄tarēt: vt eq̄s & mulos & sic de ceteris.

Repelle a seruis tuis
 Quicquid per immundiciā:

¶ Et o d̄us (repelle a seruis tuis qcqd̄ suggerit) .i. ifer (se p̄ imundiciā) .i. p̄ aliq; sup̄fluitatē: culpā v̄ turpitudinē: vel per sordidā comestionē: aut

Aut moribus se fuggerit:

Aut actibus se interferit:

rit se) idest miscet (actibus). i. operationibus. s. cum mala facimus:

Da gaudiorum præmia

Da gratiarum munera:

Dissolue litis vincula:

Astringe pacis foedera:

moribus) idest per pravam cōsuetudinem: vt cum aliquis postq̄ incipit peccare neq̄ se abstinere: sed vult semper perseverare (aut interse

Da p̄mia). i. remunerationem gaudiorum eternorū (da munera gratiarum) idest dona spiritus sancti (dissolue vincula litis) idest dissolue diavel disrumpe peccatum odij (astringe). idest coniunge foedera pacis) idest contubernia superne pacis.

Carmen est quale illud primo dierū. Canitur ad horas nocturnas die sabbato. Surgentibus nocte ad cantandum; pett vt ardentibus igne spūs sancti vitam æternam mereamur.

Summe deus clæmentia:

Mundicq̄ factor machine:

Vnus potentialiter:

Trinus personaliter:

feruire mereamur. (O deus summe clæmentie) idest alte pietatis & o factor) idest cōpositor (machine) idest structure (mundi: tu dico vnus potentialiter) idest in potētia. secundum diuinitatem (& trinus personaliter) idest trinus in personis.

¶ Materia huius hymni est cognitionem habere trinitatis in vnitatem & vnitatis in trinitate. Intendit etiam autor rogare Deum vt cingat lumbos nostros cingulo castitatis & adurat: idest inflammet vt repleat corda nostra igne spiritus sancti vt casto corpore & mūdo Deo

Nostros pius cum canticis:

Fletus benigne suscipe:

Quo corde puro sordibus:

Te perfruemur largius.

¶ Et tu pius nominatiuus provocatiuo (suscipe benigne n̄os fletus) idest lachrymas (cū canticis): idest cum hymnis vel laudibus (quo) p vt (fruemur te largius) idest amplius & hoc (corde puro): idest mundis (sordibus: idest a vitijs.

Tria cogunt hominē peccare; Liberos iecurq̄ morbidum:

Adure igne congruo:

Accincti vt sint perpetim:

Luxu remoto pessimo.

¶ Adure). i. accēde (igne cōgruo) idest spiritu sancto (lumbos nostros & iecur) scilicet hepar morbidum ad morbum & peccatum inclinatum. Et nota q̄ hæc tria iecur: cerebrum: lumbi cogunt hominē peccare vt sint accincti. idest lumbi sint casti contra libidinem (perpetim) idest semper (remoto pessimo luxu). idest iniquo luxu: idest remota pessimaluxuria & alia vitia sint procul.

¶ Ut quicq̄

Ut quicq; horas noctium
Nunc concinendo rūpimus
Donis beatę patrię,
Ditemur omnes a fatim.

¶ Ut quicq; .i. quicq; (cōcinendo) .i.
psallendo (rūpimus) .i. dum vigila
m̄. f. diuidimus horas noctiū (oēs
ditemur) diuites efficiamur (afati)
.i. abundanter (donis beatę patrię)
.i. beatitudine. f. patrię cōlestis.

Carmē est quale illud primo dierū. Canit̄ ad laudes matuti-
nas die sabbato. facta mentione lucis aduentātis: petit illu-
strari diuina luce: vt fruamur cognitione dei post mortē.

A Vrorā iā spargit polum
Terris dies illabitur;
Lucis resultat spiculum
Discedat omne lubricum.

¶ Hymnus iste continuatur supio-
ri: ita nos rūpimus horas noctium
vt nos omnes ditemur idest diuis
tes simus in xp̄o & ecce (aurora) .i.
xp̄s (iani spargit polū) .i. illuminat
corda hominū. Hortat̄ ēt nos vt ta-
liter nos habeamus in hoc sēculov̄
in mane vt ad illud vltimū mane

nire possimus & audire mereamur. f. Venite bñdicti p̄ris mei &c. nam
finito mundi termino pctōres ppetuę tenebris obscuritatis tradent. Fīz
delibus vero & iustis q in hac vita sunt: nō in noctē: sed in lucē gloriam
& premium effluet. i. abundatē clarescet. & hoc est quod pcamur (Aus-
rora) idest Christus (spargit polum) idest illuminat mentes vel eccliam
(& dies illabitur) idest immergitur (terris & spiculū) idest pulchritus
do vel aspectus lucis idest claritas resultat. & ideo (omne lubricū) idest
omne peccatum discedat a nobis.

Phantasma noctis decidat;
Mentis reatus subruat;
Quicquid tenebris horridū
Nox attulit culpe: cadat.

¶ Phantasma) i. phantasia vel illus-
sio (noctis) idest diaboli (decidat)
.i. cadat vel ruat) reatus) idest c̄p̄a
(mentis subruat) .i. cadat a nobis
(& quicquid horridū) .i. deforme
(culpe nox) idest diabolus vel no-
cturna cogitatio (attulit nobis in
tenebris) cadat a nobis.

Ut mane illud vltimum.
Quod prestolamur cernui:
In lucem nobis effluat
Dum hoc candore cōcrepat.

¶ Ut mane illud vltimū (.i. iudiciū
futurum v̄ claritas .i. aduētus xp̄i
quod mane cernui) idest inclinati
(p̄stolamur) speramus vel spectas-
mus (effluat) idest eueniat (nobis
in lucem dum hoc) idest nox cons-
crepat) idest resonat (canore) .i.
cantu vel laude.

Carmen est quale illud primo dierum. Canitur
ad horas vespertinas die sabbato: quia iam sol tē-
dit ad occasum: petit diuino lumine illustrari;
Hortaturq; Deum omni tempore laudare.

Expositio hymnorum.

¶ In hoc hymno materia sumit cir-
ca qualitatem tps die recedente &
nocte adueniente: intendit inuocare
trinū Deum in psonis & trinitatē
in vnitate vt fundat in cordib⁹ no-
stris lumen spūs sancti: vt supplices
mereamur laudare Deū .i. in pspē-
ris & in aduersis. & ita concedat nobis: trāstire diem & noctem sine pctō
& sine impedimento sathang & hoc est (o beata trinitas) .i. o Deus lux
hoim vel mundi vel angelorū (& vnitas pncipalis) .i. q̄ habet pncipatum
super angelos (sol) .i. xp̄s (igneus recedit) a nobis tam: ideo (infunde luz
men) .i. sp̄m (cordibus nr̄is) .i. sensibus vt illud habere mereamur.

¶ Dico infunde sp̄m sanctū: vt dep-
cemur te & adiuues nos in princi-
pio vel mane. .i. in tpe matutino lau-
dum (carmine) sero, mane, meridie
& tota die debemus laudare Deū.
& orare per singulas horas. .i. quo-
tidie & omnibus horis in omni tē-
pore. Vnde ait ppheta. Vespere: &
mane: meridie: &c. (dep̄cemur vespere) .i. in fine mndi (nostra su pplex)
idest humilis gloria laudet te (per cuncta s̄cula (idest per omnia s̄cula
& hoc perpetue. idest sine fine.

Carmen est dimetrum iambicum magna ex parte
cacometrum. Canitur aduentus tempore: ita
q̄ & incarnationis Christi & vtriusq; aduentus
illius mentionem facit.

¶ Materia huius hymni est de aduē-
tu Christi & de incarnatione eius-
dem quia Deus descendens de cœlo
se exinaniuit formā serui accipēs:
& humiliavit se vsq; ad mortem &
qualiter egressus est de honestissi-
ma clausula virginis tanq; sponsus
de thalamo suo: cui sponte oia obe-
diunt. .i. terrestria, cœlestia, & infernalīa. Intendit etiam rogare Deum
vt per hanc incarnationem nr̄as p̄ces exaudire dignetur & a sagitta dia-
boli liberare. O conditor) qui est compositor (alme syderum) .i. stellarū
o (æterna lux credentium) .i. xp̄ianorum fidelium. o Christe redemptor
omnium) hominū (exaudi p̄ces supplicum) idest humilium tibi sup-
plicantium.

Alm⁹ vñ.

¶ Additio. Conditor quid & vnde vide vt supra in hym. Aeternę rerum
conditor. Alm⁹ autē ab alēdo d̄r. alit autē cōditor nr̄ .i. creator

Deus omnia q̄ cōdidit p̄ cōseruationē: q̄a sicut sine ipso factū est nihil: ita
sine eius cōseruatione nihil p̄maneret in esse: iuxta illud. Vergi. vi. ænei.

Vergili⁹.

Principio cœlū & terras cāposq; liquētes. Luc. q̄. g. l. t. q̄. a. Sp̄s intus
alit &c.

O Lux beata trinitas
Et principalis vnitas:
Iam sol recedit igneus:
Infunde lumen cordibus.

Te mane laudum carmine
Te deprececur vespere:
Te nostra supplex gloria
Per cuncta laudet s̄cula.

Conditor alme syderum
Æterna lux credentium:
Christe redemptor omnium
Exaudi preces supplicum.

aliter &c. est autē p̄p̄tū Dei epithetō & attributū esse almū. Syderū autē dicit notāter. nam si sup̄ior est cōditor. ergo & inferior. vt explodat herefis negantiū visibiliū esse cōditorē & eorū qui sydera & planetas adorāt aut obseruāt. Aeterna lux credentiū. tangitur in his verbis sc̄dm dei beneficium. s. reformationis: quia primū fuit formatiois. X̄ps d̄r a chrismate. i. vnctiōe & interp̄tat vnctus. quia ille est regale sacerdotiū in æternū sc̄dm ordinē melchi. Redēptor vero d̄r a redimēdo. redimo vero a re & emo. p̄ interpositiōē. d. euphonię causauit est in redeo. bene d̄r redēptor quia p̄cio sanguinis suos a captiuitate liberauit. q̄d summū est b̄nificiū sc̄dm Augu. Exaudire plus est quam audire: quia audit Deus oēs & exaudit in nomine suo petentes. dicit p̄ces supplicū. nā Deus humilia respicit: dando gratiam. alta vero a longe cognoscit.

Christus
Redēpt.
Redimo.
Exaudire

Qui condolens interitu
Mortis perire sæculum:
Saluasti mundū languidum:
Donans reis remedium.

Qui condolens. .i. nobiscū dolēs vel compatiens (sæculū) .i. sæcularēs (perire interitu) id est p̄na infernali (saluasti) id est liberaasti de potestate diaboli (mundum languidum) id est languentem in peccatis (donans remedium) id est redemptionem tui sanguinis (reis) id est peccatoribus.

Sæculum

Additio. Sæculum dicitur a sequendo ab eo quod sequatur atq; in se reuoluatur. est autem proprie sæculum spatium centum annorū vt videre est in carmine sæculari horati. Reus dicitur quicumq; rem suā defendit in iudicio & licet innocens sit: quia contra reum semper est p̄sumptio. accipitur pro nocente: vnde dicitur: reus est mortis.

Reus.

Vergente mundi vespere
Vni sponus de thalamo
Egressus honestissima
Virginis matris clausula.

Vergente mundi vespere id est appropinquante vel declinante fine mundi: es sic (egressus) supple (vti) pro sicut (sponus egreditur (de thalamo) egressus inq; de (honestissima) id est castissima (clausula) id est claustro (virginis Marię matris tuę.

Additio. Vergente a vergo. is. si. vel. xi. quod est inclina. **Vergo.** is.

re descendit. Vergente ergo id est appropinquante ad finem. Vnde apostolus. postq; venit plenitudo temporis misit de. si. &c. clausula signanter dixit: quia de ea dictum est. mulier circumdabit virum: non enim alia vnq; circumdedit: saluis videlicet pudicitie virginalis claustris.

Cuius forti potentie
Genu curuantur omnia

Et ideo quia egressus es: vel quia saluasti mundum (forti potentie cuius) id est christi (oia curuatur genu) id est laudando ipsum (coelestis)

C iij

(coelestis) idest angeli (terrestria)
 .i. h oīes (fatent subdita) .i. cōfite-
 tur illi subiecta esse (nutu) .i. spon-
 te & ad suā voluntatē: & q̄a obedi-
 unt nostro saluatori. & omnia clamāt
 ¶ Ergo quia ita est (deprecamur te
 o agie) idest o sancte (venture iu-
 dex) idest ad iudicium (conserua
 nos in tempore) in hac vita (a telo
 hostis perfidi) idest a suggestione
 diaboli: qui sagitta dicitur.

¶ Et quia Deus misit filium suum
 Christum vt nos redimeret: refera-
 mus gratias ei (laus honor virtus
 gloria Deo patri & filio, sancto si-
 mul paraceto) idest cōsolatori (in
 sempiterna saecula. Amen. idest si-
 ne fine.

Carmen est quale illud primum dierum. Canitur tem-
 pore aduentus Christi. Itaque cōmemorata illius eterna
 generatione primi aduentus in quo carnem assu-
 pfit: & secundi quo venturus est: meminit.

¶ Iste hymnus agit de supra dicta
 materia & cōtinuatur sup̄tori: ita
 xp̄s egressus est de vtero ȳginali vti
 sp̄s de thalamo suo. & ideo oīa
 humiliant. & nō est mirū quia ip̄e
 descendit de p̄re. i. de cœlo. & hæc
 est responsio cōtra hereticos q̄ dis-
 cebāt xp̄m venisse: sed non de patre
 quibus r̄ndēdum est. (O supnū verbū) .i. dei filius) p̄diēs) .i. manifestā-
 te ineffabiliter (a p̄re olim exiēs) q̄n incarnatus es) qui de matre natus
 subuenis) .i. succurris (orbi) perditō (cursu) .i. plenitudine (tp̄is decli-
 ui) .i. proni vel declinati ad finem saeculi.

¶ Et tu q̄ es talis illumina nūc in p̄-
 senti tuo lumine n̄ra pectora (& cō-
 crema) .i. accēde (tuo amore) .i. tuā
 gr̄a (vt audito p̄conio) .i. p̄dicatio-
 ne apostolorum: v̄l audito p̄conio
 p̄phetarū (lubrica) .i. peccata (sint
 pulsa) a n̄ris cordibus (tandē) in fi-
 ne separationis corporis & anime.
 ¶ Et o tu supnū verbū) .i. o fili dei
 (cū aderis) .i. affueris v̄l adueneris
 (iudex post) .i. in fine mūdi (rimas
 i.) .i. expir. vel inq̄rere (facta) p̄cto

Cœlestia terrestria
 Nutu fatentur subdita,

Deus me fecit ideo te deprecamur.
 Te deprecamur agie
 Venture iudex saeculi:
 Conserua nos in tempore
 Hostis a telo perfidi.

Laus honor virtus gloria
 Deo patri & filio:
 Sancto simul paraceto
 In sēpiterna saecula. Amen.

Verbū supernū p̄diens
 A patre olim exiens:
 Qui natus orbis subuenis
 Cursu decliui temporis.

Illumina nunc pectora:
 Tuoque amore concrema:
 Audito vt præconio
 Sint pulsa tandem lubrica.

Iudexque cum post aderis:
 Rimari facta pectoris:

Reddens

Reddens vicem pro abditis
Iustisq; regnū pro bonis.

pro bonis operibus: quæ in p̄senti sæculo operati sunt.

Non demum arctemur malis
Pro qualitate criminis:
Sed cum beatis compotes
Simus perennes cęlibes.

ris).i. peccata cogitationū. (& sis reddens vicē) id est remunerationē (p abditis) id est p̄ oculis peccatis (& iustis).i. sanctis regnū æternū

¶ Et non arctemur).i. nō cōstringamur (demū).i. ad vltimū malū (p̄ qualitate criminis) id est p̄ magnitudine vel cumulo peccatorū (sed simus cōpotes).i. simul potentes si mus cum beatis).i. sanctis (perennes).i. perpetualiter: vel penes).i. habitatores cęlorū: (cęlibes) id est cęlestem vitam ducentes:

Carmen est dimetrū iambicū ex patre cacometrū. Canitur aduētus xp̄i tpe. Et facit mentionē vtriusq; aduētus sicut in superioribus hymnis factum est.

Vox ecce clara intonat
Obscura quę p̄ increpat:
Pellātur eminus somnia:
Ab æthere xp̄s promicat.

.i. vana & muta p̄ctā (pellant eminus).i. lōge q̄a (xp̄s iā pmicat).i. fulget (ab æthere).i. de cęlo. i. vel a diuina scriptura. Eminus pe. co. significat de longinquo loco. q. extra manens vel. q. emanibus vt telū qd̄ eminus ia

Eminus.

Mens iam resurgat torpida
Quę sorde extat saucia:
Sidus refulget iam nouum:
Vt tollat omne noxium.

¶ Et ideo (mens nostra torpida).i. pigra (resurgat) a vitis (quę mens extat saucia) id est manet vulnerata (sorde) id est peccato. Bene dicit q̄ surgat mens: quia (sydus).i. xp̄s (refulget) p̄ sp̄m sc̄m (nouū).i. a virgine natū (vt tollat).i. remoueat a nobis (omne noxiū).i. p̄ctū.

Et sursum agnus mittitur
Laxare gratis debitum:
Omnes pro indulgentia
Vocē demus cū lachrymis.

¶ Agnus).i. dei filius (mittit esurfū).i. de celis) laxare).i. condonare (debitū).i. originale p̄ctū vel penas p̄cti (gratis).i. donovel sponte sua: & sine aliq; remuneratione. & ideo (oēs demus vocē cum lachrymis).i. cōfessionē p̄ctorum (p̄ indulgentia).i. p̄ remissione p̄ctorum.

Secundo

Expositio hymnorum.

¶ Bene dico demus vocē cū lachry-
mis: vt cū ille agnus (fulserit). i. ful-
gens aduenerit (sc̄do). i. aduentu. i.
in iudicio (& horror). i. pauor illi
us (cinxerit). i. circūdederit (mun-
dum) idest mūdanos. nos non pu-
niat. i. non dānet (p reatu) idest p
peccato (sed pius). i. xps propicius nobis (nos tunc protegat) idest defen-
data a potestate diaboli.

Secundo vt cum fulserit:
Mundumq; horror cinxerit:
Non pro reatu puniat:
Sed pius tunc nos protegat.

Laus honor virtus gloria
Deo p̄ri & filio. Sc̄to simul &c.

Carmen est quale illud primo dierum. Canitur ad horas diu-
turnas tempore natalis Christi: in quo duplicis ort⁹ ei⁹
mentionē facit: in tempore a matre: æternaliter a patre.

¶ Materia huius hymni est inuoca-
tio ad Deum vt veniat oñdere par-
tū virginis sed non ex virili semine:
sed diuino spū coopante esse factū
& q̄liter egressus est a p̄re: & regre-
ssus ad p̄rem & q̄liter est eq̄lis p̄ri
& loq̄tur de p̄senti q̄si d̄ futuro. v̄
possum⁹ dicere sc̄dm l̄ram (Vēi redē
ptor gētū). i. oñde te illis q̄ in mūdo habuerūt noticiā tui. hoc ē. vēi redē
ptor (O xpe redētor gētū). i. gētū v̄ tudgorū (veni in mētib⁹ n̄ris (&
oñde partū virginis) Marię. & ideo (oñde sc̄m). i. sc̄les (mirei). i. mirent⁹
(qa talis ptus decet deū) videlicet de spū sc̄to & Maria ȳgine p̄manēte.
¶ Vere talis partus decet deū qa nō
ex virili semine (sed mystico spira-
mine). i. secreto & sc̄to) verbū dei)
.i. filius dei (factū est caro). i. homo
(& fructus vētris) Marię (floruit)
.i. sicut flos creuit. vnde Maria vir-
go est: filius eius flos.

Veni redemptor gentiū:
Ostende partū virginis;
Miretur omne sæculum;
Talis decet partus deum.

Non ex virili semine/
Sed mystico spiramine:
Verbum dei factum caro
Fructusq; ventris floruit.

¶ Et ecce (aluus ȳginis). i. vēter Ma-
rię (tumescit). i. crescit. & tñ (clau-
stra pudoris). i. virginittatis (p̄ma-
nent integra) qa virginitas non est
violata (& vexilla) supple oīm virtu-
tū. i. miracula (micāt). i. fulgent vel
virtutū quarū Deus est vexillum. i.
custos. & ideo (Deus versatur in templo) quia receptus est a Simeone
vel versatur in templo idest in aluo Marię virginis.
¶ Christus procedens de thalamo
suo). i. de vtero virginis: quia illa
fuit ille lectus castitatis sc̄licet (de
regia aula pudoris) idest de palatio

Aluus tumescit virginis:
Claustra pudoris permanēt:
Vexilla virtutum micant;
Versatur in templo deus.

Procedens de thalamo suo
Pudoris aula regia;

Gemine

Geminę gigas substantię
Alacris vt currat viam,

regali existens (gigas geminę substantię) idest diuinitatis & humanitatis: quia deus est & homo. Gigas dicitur eo q̄ inseparabilis & in-

reuocabilis ad vitam huius mundi occurrit nobis. Vnde David. Exultauit vt gigas ad currendam viam suam. &c. (vt alacris currat viam) idest de hoc mundo transeat ad patrem,

Egressus eius a patre;
Regressus eius ad patrem;
Excursus vsq; ad inferos;
Rekursus ad sedem dei,

¶ Egressus eius a patre) q̄n descendit in vterum virginis (regressus eius ad patrem) q̄n rediit in cœlum. Vñ David a summo cœlo egressio eius & occursum eius vsq; ad summū eius: & ipse ait in euangelio. Ego veni a patre in mundū: iterū relinquo mundū & vado ad p̄rem (excursus recursus ad sedē dei) .i. ad d̄xterā p̄ris.

vsq; ad inferos) q̄n d̄scēdit ad inferna (recursus ad sedē dei) .i. ad d̄xterā p̄ris.

Aequalis æterno patri
Carnis trophæo accingere;
Infirma nostri corporis
Virtute firmans perpeti,

¶ Et o tu x̄p̄e (æq̄lis æterno p̄ri) secūdū diuinitatē (accingere trophæo) .i. victoria carnis id vere carnem: quia per carnē triūphauit sup̄ diabolū. tu dico (firmans) idest roborans (perpeti) idest perenni virtute (infirma) idest vitæ scilicet fragilitates (n̄ri corporis) & animæ.

Præsepe iam fulget tuum;
Lumenq; nox spirat nouū.
Quod nulla nox interpollet
Fideq; iugiluceat,

¶ Vere procedis de thalamo (o tu x̄p̄e quia (præsepe tuum) idest ecclesia (iam fulget) virtutibus & (nox spirat) idest emittit (nouū lumen) idest natum sine peccato: qd̄ lumen (nulla nox) idest nulla obscuritas)

hereticorum: quia heretici dicunt te non accepisse carnem (interpollet) idest obscuret (& luceat) lumen tuum (iugi fide) .i. assidua virtute.

Carmen est dimetrū iambicū cacometrū. Canitur ad horas diurnas tpe natalis x̄pi. Facitq; mentionē vtriusq; ortus x̄pi: sicut in superiori hymno factum est:

¶ Materia huius hymni est inuocatio quā facimus ad x̄pm vt sicut dignatus est accipere carnem humanam & illa sibi vnice: ita p̄ces n̄ras exaudire dignetur & nos a peccatis liberare (O x̄p̄e redemptor gentium vel oim (q̄a oēs gētes redimisti tuo sanguine & o tu (vnice) .i.

CHRISTE redemptor oim
Ex patre patris vnice;
Solutus ante principium
Natus ineffabiliter.

O tu vnigenite (p̄ris ex p̄re) procedens. tu dico (solus natus ineffabiliter (secundum diuinitatem. Vnde ait scriptura. Generationē eius quis enarrabit: (ante principium) ante mundi constitutionem.

Tu lumen

☩ **Xp̄s** tu es lumen & splendor pa-
tris) quia per te pater innotuit mū-
do (tu spes perennis) idest ppetua
spes omnium (intende) idest exaudi
p̄ces quas famuli tui fundunt (per
orbem) idest per omnes gētes quæ
per vniuersum orbem orāt assidue
apud te.

☩ Dico q̄ debes ad p̄ces n̄as intens-
dere. q̄a assumpsisti humanā carnē
(O auctor nostrę salutis). i. redem-
ptionis memento) idest recordare
(quia sumpsisti quōdam) idest in
tempore (formam). i. similitudinē
(nostricorporis ex virgine illiba-
ta). idest intacta: q̄ ante partū & post

☩ **Pręsens dies** idest natiuitatis (te-
statur sic) ita (currens per anni cir-
culum) idest per vnumquęq̄ an-
num: quia tu solus adueneris exis-
tens (salus mundi a sede patris). i.
ueniens de cœlo operatus es salutē
in medio terrę.

☩ **Hunc** idest diem v̄p̄ autorem (coe-
lum) idest cœlestes vel stellas. per cœ-
lum stella quæ apparuit magis id-
est tribus regibus vel angeli intelli-
guntur qui pastoribus cum nimio
gaudio dixerunt. Gloria in excel-
sis deo & per (mare) tyrānos. vel
quia mare se p̄buit calcabile ip̄i dō
(terra) idest terrena potestas vel pastores (hunc mare) quia magi nauis
gio venerunt (& omne quod in eis est) scilicet in cœlo & terra (laudat
hunc autorem) idest Deum vel patrem (tui aduentus) omne dico) exul-
tans cum cantico) idest hymno.

☩ Et non solum terra & mare lau-
dant te: sed etiā (nos quoq̄) idest si-
militer. qui sumus redempti tuo
sancto sanguine (concinimus) id-
est canimus (nouum hymnum) id-
est nouam laudem (ob diem) idest
propter diem natalis tui.

Carmen est quale illud primo dierum. Canitur ad horas di-
urnas tempore natalis Christi: commemorat quā admo-
dum Christus sumpto homine natus est ex Maria virgine.
Hymn⁹ est Sedulij p̄ ordinē alphabeti incipiēs tetraslica
ab. A. Vsq̄ ad. G. litteram.

Tu lumen splendor patris:
Tu spes perennis omnium:
Intende: quas fundunt p̄ces
Tui per orbem famuli.

Memento salutis auctor:
Quod n̄i quōdā corporis
Ex illibata virgine
Nascendo formā sumpsisti.

Sic p̄sens testatur dies
Currens per anni circulum:
Quod solus a sede patris
Mundi salus adueneris.

Hunc cœlum/terra hūc/mare
Hūc/omne quod in eis est:
Autorem aduentus tui
Laudat/exultans cantico.

Nos quoq̄: qui sancto tuo
Redempti sanguine sumus:
Ob diem natalis tui
Hymnū nouū concinimus.

A Solis ortus cardine
Ad vsq; terre limitem:
Christum canam⁹ principē,
Natum Maria virgine.

quia ab ortus solis vsq; ad occasum vniuersus orbis canit Deū. i. laudat. vñ aliter dico q; eius p̄sepe iam fulget nouo lumine & ideo canamus ip̄m natum de Maria virgine principem mundi.

A solis ortu vsq; ad occasum. (A solis ortu cardine) idest ab origine mundi. vel (solis) scilicet ab oriente solis (vsq; ad limitem terre) idest vsq; ad occidentem (canamus) idest laudamus (xpm Principem) idest Deum principem xpm dico (natum de Maria virgine) vel (natum) idest filium Marię virginis.

Beatus autor sæculi
Seruile corpus induit:
Vt carne carnem liberans /
Ne perderet quos condidit.

Bene dico q; debemus laudare deum q̄a (bñs autor). i. factor (s̄culi induit). i. assumpsit (seruile corpus). i. formā serui & conditor carnis nr̄e (liberās carnē) nr̄am (carne) sua: q̄a formā hominis assumendo carne nr̄am liberauit. & q̄re (ne pderet hoies q̄s cōdidit. i. creauit.

Caste parentis viscera
Cœlestis intrat gratia:
Venter puellę baiulat
Secreta: quæ non nouerat.

Et vere induitur: quia gratia cœlesti idest ipse Christus (intra viscera caste parentis) idest matris. et sic (venter Puellę baiulat) idest portat (secreta) scilicet cœlestia quæ non nouerat ante conceptionem.

ats.
domg.
Domos pudici pectoris
Templum repente fit dei.
Intacta nesciens virum
Verbo concepit filium.

Et vere baiulat secreta q̄ non nouerat. q̄a (domus). i. aluus (pectoris) Marię (pudici). i. casti (fit tēplū dī) i. domus dei (repente). i. cito (domus) dico intacta (nesciens virū) p̄ carnis cōmixtionē (cōcepit). i. por

trauit (filium idest Christum. & hoc verbo operante scilicet virtute sp̄s ritu sancti. vel (verbo) idest post verbum: quo Gabriel predixerat ipsum nasciturum. Vnde dicitur. Ecce concipies & paries filium &c.

Enixa est Puerpera:
Quem Gabriel predixerat.
Quam matris aluo gestiēs /
Clausus Ioānes fenserat.

Dico q; concepit & vere q̄a (puerpera) idest Maria pariens puerum (enixa) idest peperit filium (quem Gabriel pdixerat) nasciturū & (quem Ioānes clausus aluo matris) scilicet Helisabeth (fenserat). idest cognouerat (gestiēs) idest gaudens.

Fœno iacere pertulit
P̄sepe non abhorruit

Ideo pertulit vel patitur famē & ipse puer. i. xps (pertulit) idest passus est (iacere) vel poni (fœno) p̄

Sedulius
est autor.

Paruoq;

sepis p̄sepe ēē nō abhorruit). i. refu-
tauit vel repudiauit (p̄sepe). i. sta-
bulū (q̄) pro & (pastus est). i. nu-
tritus (paruo lacte) virginis (per
quem) scilicet christū (ales). i. nutritrix Maria a qua nutriebatur ipse X̄ps
(nō esurit). i. non patitur famem. Maria enim christum portabat & x̄ps
eam regebat. & quem cœlum & terra cape non potuit: alius beate vir-
ginis portauit.

Additio. Per quē nec ales esurit. i. Maria a q̄ x̄ps nutriebat non passa est
famen. Hoc forte ideo dicit quia matres lactātes pueros magis
esuriūt & sicut alij hoibus. sed Mariā virgo x̄pm lactabat & x̄ps ip̄am
regebat taliter q̄ nec plus esuriuit. nec sitiuit. Et nota q̄ est differētia in-
ter lactare & lactere. nā illud referē ad matrē. hoc autē ad puerū. vnde ver-
sus: lacteo lac suggo. lacto lac p̄beo nato. Sed diuā virginē Mariā & fili-
um sitiuisse & esurnisse sepe legimus. nā pauper erat. & nec habebat vbi
reclinare caput. intelligat ergo de auiibus cœli. quippe illū lactabat Ma-
ria: q̄ volucres cœli pascit. vt d̄ Matt. vi. & Luce. xi. & in psalmo. cxlvi.
Qui dat iunētis escā ipsorū & pullis coruorū: inuocātibz eū. paruo er-
go lacte cōrētus est q̄ oīa animātia nutrit. Et libet v̄ de coruorū intelliga-
mus pullis. quia coruū dicuntur negligere nidū: sed industria sua derelin-
quūt ibi vermes vt refert Plinius: quibus pulli nutriūtur: hoc autē non si-
ne providentia dei: sine quo nec foliū arboris nec passer ad terram descen-
dit. vt refert Hieronymus vnde Iob. xxxvii. Quis preparat coruo escā
suam quando pulli eiu s clamant ad Deum vagientes eo q̄ non habeāt cū
bos. q. d. solus Deus dicamus ergo ales. i. cornus: saluo meliori iudicio.

¶ Et quia natus est (chorus) idest
societas (cœlestium) idest spiritū
(gaudet & angeli) idest throni &
dominationes & principatus & po-
testates. Et sic de ceteris (canūt deo
gloriā. & pastor) idest creator oīm
(sit palam) idest notus & natiuitas
sua sit cognita & nūciata (pastoris
bus) iuxta turrim Abnā: iuxta quē locum pastores p̄ cōsuetudine aderāt
& erat illa planicies apta pastoribus illius regionis ad seruandum ibi vi-
gilias noctis super greges eorum.

Gaudet chorus cœlestium:
Et angelicant deo:
Palamq̄ sit pastoribus.
Pastor creator omnium.

Carmen est quale illud nocte surgentes. Canitur in fe-
sto epiphanię domini: narrat quo pacto magi cum
tribus muneribus venerunt ab oriēte quęsitum Sal-
uatorem nostrum.

¶ Materia huius hymni est p̄para-
tio gaudij d̄ natiuitate x̄pi redēpto-
ris & gaudiū annūciatū est nobis
per angelum apparentem & pasto-

NVnciū vobis fero d̄ supnis
Nat⁹ est x̄ps dñator orbis
In Beth leem

Lactare.
Lactere.

Plinius.
Hiero.
Tob.

In bethleē iudeꝯ sic em̄ ppheta
Dixerat ante.

rentibus deū q̄ duxit eos preuia vsq; ad ipsum. In cuius natiuitate Herodes & qlibet malus cōfundit vel doctrina mala & pnciofitas siue malitia t̄pis eo nascere cessauerūt .f. idolorū cultura & sacrificia vana seditiones & bella: quia in natiuitate xp̄i pax fuit per vn̄uersum orbē. Et vox angeli loquentis (fero) .i. afferō (nūciū vobis de sup̄nis) .i. de cōelo (xp̄s dico dñator orbis) filius dei natus est (in Bethleē iudeꝯ) .i. in ciuitate illa que forte accedit tribui iudeꝯ (enim) pro quia (propheta dixerat) id est pphetauerat sic futurum esse.

Hūc canit letus chor⁹ angelorū;
Stella declarat: veniunt eoi
Principes: dignū celebraſtū
Mystica dona.

Additio. Nota q̄ dicit tres reges magos venisse ad adorandum dñm. hic aut reges ideo magi dicti sūt q̄ sapiētes erāt a magnitudinē sciētię. nā magus dictio est p̄fica: q̄ apud eos significat sapiēs: sic em̄ Persę magos vocant sapiētes: vt greci philosophos. latini sapiētes galli dryudas. egyptij pphetas siue sacerdotes. Inde gynosophistas & asyriꝯ chaldeos a chaldaea asię regiōe. Magus etiā apud nos incantator dici pōt ex officio.

Th⁹ domyrhā trocletē humādo
Bractēas regi chryseas decētī
Dū colūt vñū meminere trino
Tres dare terna.

mortalis erat & meminere Deo. offerre (bractēas chryseas) id est laminas aureas quia chrysis grece est aurum latine (regi decenti) id est christo (dū colūt) id est venerātur (vñū deum) & meminere dare tria munera illi trino) id est trinitati quia vnus sunt pater & filius & spiritus sanctus.

Gloria patri monadi canamus
Cum deo trino geniteq; plī:
Flamini necnō ab vtroq; fuso
Corde fideli.

p̄re) & n̄ tm̄ canam⁹ p̄ri (sed etiam fl aminī) .i. sp̄sctō (fuso) .i. p̄deūti (ab vtroq;.)

ribus in vita dicētē. Annūcio vobis gaudiū magnū. &c. Cuius natiuitatē hęc signa & miracula secuta sunt. f. stella q̄ apparuit magis que

Signa in
natiuitate
te christi

Chorus āgelorū canit hūc. (f. xp̄m (chorus dico letus (exultās & laudans Deū (stella) q̄ ducit magos. .i. sapiētes (declarat) .i. manifestat eis saluatorē (eoi) .i. oriētales (principes) .i. reges (veniunt celebrare) .i. honorare Deū. f. p̄ dignū cultū (& offerre mystica dona.) Deo.

Stella de
clarat.
Luce. ij:

Isti tres reges meminere) .i. in memoria habuerunt afferre tria munera. f. aurū. thus. & myrrhā (& meminere dare) id est offerre deo thus. & myrrhā (trocletē) .i. rotūdā q̄ est arbor ita dicta a loco vbi nascit & habet aureū colorē & declinat hęc trocletis huius. tis (humando) quia

Gloriam canamus monadi) id est vnitati trine cum Deo (& spiritu sancto fuso ab vtroq;) vel trine monadi) id est deo qui est trinus in p̄sonis & vnus in essentia. Dicitur enim hęc monas. adis. & est grecū & significat vñū (canamus proli diue) id est genitē a patre (cum deo

Carmen

Expositio hymnorum.

Carmen est quale illud primo dierum. Canitur in festo epiphaniae (hoc est) apphensionis dñi: & narrat quēadmodū Magi stella luce venerunt in Bethleem: preterea miraculum in nuptiis factum.

Sedulius est autor.

¶ Materia huius hymni est conclamatio quam facimus contra Herodem qui audita natiuitate xp̄i amittere regnum timuit: ideoq; mltos pueros interfecit. Intentio autoris est tractare de tribus miraculis die epiphaniae factis. s. de magorū apparitione. de aqua in vinū conuersa & de xp̄i baptismate. Et nota q; hymnus iste continuatur super illa dixi q; xp̄s natus est & pertulit iacere in feno. vnde Herodes de uitate eius iratus: occidit multos pueros: timens ne amitteret regnum sed non deberet: quia ille qui Rex est regum & dominus domitorum non venit ut ei regnum auferret: sed totum mundum in tanto crimine uoluitum a peccatis liberaret. O (impie herodes hostis quid idem times venire xp̄i: ipse non arripit mortalia: qui regna dat coelestia)

Hostis Herodes impie
Christū venire qd times:
Non arripit mortalia:
Qui regna dat coelestia

Ibāt magi.
Matth. ij.

¶ Magi ibant) quēsitum christum & adorare eum (sequentes stellam prēuiam (i. precedentem) quam uiderant (lumen) idest stellam) idest stellam (& fatentur Deum munere (scilicet. thure, auro, & mirra:

Ibant Magi: quam uiderant
Stellam sequentes prēuiā:
Lumen requirunt lumine.
Deum fatentur munere.

¶ Coelestis agnus) i. christus (attigit) i. suscepit (lauacra idest baptismum (puri gurgitis) idest iordanis (& sustulit idest abstulit a nobis abluendo nos per baptismum peccata: quę non detulit) idest secū nō portauit: quia immunis erat & absq; peccato.

Lauacra puri gurgitis
Coelestis agnus attigit:
Peccata quę non detulit:
Nos abluendo sustulit.

Hiditie rubescūt.
Ioān. ij.

¶ Et ideo dico (nouum) inauditū genus potentie (hydriae rubescūt) idest flauescunt scilicet aquę intro missę. ponit enim continens pro contento. (Et vnda) idest aqua (iussa fūdere in uinum mutauit originē) idest naturam p̄cepto dei.

Nouum genus potentie
Aque rubescunt hydriae:
Vinumq; iussa fundere
Mutauit vnda originem.

Carmē est omni lege carminis solutū. Canitur ad horas uespertinas in festo diuę Marię. Cuius patrociniū atq; fauorem multipliciter nobis imploramus.

Aue maris stella

Ave maris stella
Dei mater alma:
Atq; semper virgo
Fœlix cœli porta.

Vincula peccatorū & p̄stet nobis vitā eternā a cr̄ētis reatibus absolutis. h̄c etiā laudare nos hortat & ḡrificare h̄c diē p̄pter hoc q̄ euasimus de domo diaboli. & venimus potius p̄ fidē & gr̄am dei ad ipsam. & d̄r hoc per simile & facit cōparationē. Sicut. n. stella p̄stat ducatū nautis vt veniāt ad portū: ita ducatū virginis Mariæ venimus ad portū. i. ad xp̄m. O stella maris. i. mūdi (aue. i. salue (o alma). i. sc̄tā mater dei atq; aue (sp̄). i. æternaliter (virgo) quia ante partū & in partu & post partū (o porta fœlix cœli aue). i. salue.

Additio. Hoc carmen dimetrū iābicū brachycatalectico hoc est duabus syllabis deficiens voluit esse sed nō cōstituit nisi in principio. nam aue iambus est. maris iterū iambus. stella spondeus est. quia in fine carminis syllaba indifferens est.

Sumens illud aue

Gabrielis ore:

Funda nos in pace

Mutans nomen Eue.

Et q̄a tu es (sumēs illud aue). i. salutationē q̄ fertur ore gabrielis (fūda nos in pace). i. in eterna beatitudine. tu dico (mutans nomen Eue) in aue. i. maledictionē Eue in vitā eternam. i. in tuam benedictionem.

Et q̄a tu virgo facta es stella maris. & q̄a mutaasti nomē Eue. i. maledictionē Eue: & dedisti nobis bñdictionē & cōfudisti mortē & dedisti nobis vitā p̄petuā: iō (solue vincla). i. ligamēta peccati humani (reis). i. peccatoribus & (profer) id est tribue (lumē cecis) id est fidelibus (& pel-

Solue vincla reis:

Profer lumen cecis:

Mala nostra pelle:

Bona cuncta posce

le). i. ab̄ice a nobis (mala nr̄a & (posce). i. postula a filio tuo (cūra bona.

Monstra te esse matrem:

Sumat per te præces:

Qui pro nobis natus

Tulit esse tuus.

Monstra te esse matrē). i. ostende te placādo filium tuum & filius tuus (sumat p̄ces) nostras per te. filius dico ille (q̄ tulit). i. sustinuit (eē tuus natus pro nobis) vt nos saluaret.

Virgo singularis

Inter omnes mitis:

Nos culpīs solutos

Mites fac & castos.

Et quia sustinuit esse filius tuus ideo o (virgo singularis) q̄a nulla similis est tibi: quia post partum virgo: in partu virgo & ante partum (mitis inter oēs). i. humilis supra omnes alias mulierēs: & o vir

go castitatis mater (fac nos solutos a culpīs & fac nos mites) id est mansuetos: (& castos) id est in corpore & in anima fac nos mundos.

D

Vitam

¶ Et quia mater es castitatis & sua-
uitatis o (virgo p̄sta). i. dona (vis-
tam puram) nobis (& para). i. tri-
bue (iter tutum vt vidētes Iesum fi-
lium tuum semper colletemur). i.
gaudeamus in eo. s. in p̄senti ei lau-
des persoluētes & in futuro cū ple-
nius & perfectius cognoscentes gaudeamus & exultemus cum domino
nostro filio tuo.

¶ Et quia descendit dñs n̄r in vterū
virginis ideo (laus). i. gl̄ia (sit Deo
p̄i decus) honor sit sūmo xp̄o ex-
celso & sp̄i sc̄to sit honor: trinus p̄
pter trinitatē p̄sonarū: & vn̄ p̄pter
vinitatē essētie: v̄ vn̄ honor sit tris-
bus. i. p̄i & filio & sp̄i sc̄to. Amē.

Carmen est quale illud primo dierum. Canitur ad horas no-
cturnas in diebus festis diuē Marię. Cuius laudibus annu-
merat: qđ Deum genuit & in lucem effudit.

¶ Intentio huius hymni est qđ au-
ctor vult ostendere hoc qđ p̄phete
de xp̄o nūciauerūt in genitrice Dei
Maria esse cōpletū. Ostendit simili-
ter q̄liter claustrū Marię baiulat
Christū. Et nota qđ Deus fecit ho-
minē & posuit eū in paradyso terre

ftri: & p̄cepit ei ne comederet de ligno vite. i. de pomo qđ erat in medio pa-
dyssi: sed diabolo suadēte Eug. & Eua postmodū ad eū similiter suadēte am-
bo comedentes: & sic diabolo placentes. mortaliter peccauerūt. Et post
p̄ctm̄ tāte corruptōis de paradyso statim a dño eiecti se nudos esse cogno-
uerūt. Videns ergo Deus qđ aliter nō posset redimere genus humanū nisi
p̄ foeminā: in vterū virginis filiū suū destinauit: & incarnari voluit: p̄ quē
sumus redēpti & a p̄ctō liberati: vnde grates reddere tenemur. Dicitū est
superius qđ Maria stella maris est mater Dei: & et quē cōlū & terra cape-
re nō poterant. tamen claustrum Marię eum baiulat. Construe (claustrū)
id est venter beatę Marię (baiulat) illum Deum (quem regentem trinam
machinam) mundi scilicet cōelum terram mare vel (machinam) id est anti-
mē concupiscibilitatem rationalitatem sensualitatem (quem) scilicet
Christum (terra) id est boni (pontus) id est mali (æthera) id est cōlestes
(colunt) id est honorant (adorant) id est commendant (predicant) id est
nunciant.

¶ Dico qđ cōelum id est cōlestes: s. ter-
ra id est terreni. Et omnia siue cōes-
lestia siue terrestria laudant id est
adorant illum quem cōlū & terra
capere nō poterāt & vere quia (vis-
cera puellę) id est beatę Marię (perfusa) id est repleta (gratia cōeli) id est ro-

Vitam p̄ستا puram:
Iter para tutum:
Vt videntes Iesum
Semper colletemur.

Sit laus Deo patri:
Summo Christo decus:
Spiritus sancto
Trinus honor vnus, Amen.

Q Vē terra pōtus æthera
Colūt / adorāt / p̄dicāt:
Trinā regētem machinam
Claustrum Marię baiulat.

Cui luna sol & omnia
Deseruiunt per tempora

Perfusa

Perfusa cœli gratia
Gestant puellę viscera,

re cœlesti gestat Christum (cui). i. Christo (luna) idest variatio lung. (sol) in cursu suo (& omnia desers uiūt). i. famulantē (p tpa). i. tpaliter. ¶ Et quia tulit xpm postumus dice re q̄ est (brā mater munere). i. don nis filij (sub arca). i. circūdatione & secreto (ventris cuius). i. matris (supernus artifex). i. cœlestis crea tor (clausus est) ille dico (contnēs mundum) idest vniuersitatem oim

Beata mater munere
Cuius supernus artifex
Mundum pugillo continens
Vētris sub arca clausus est,

rerum (pugillo) idest in dispositione.

¶ Et quia supernus artifex clausus est sub pectore virginis Marię pos sum dicere q̄ virgo Maria sit (bea ta nuncio cœli). i. angelica salnatio ne. Maria dico (fœcunda). i. fertilis spū sc̄tō (per aluum cuius). i. Ma rię (fusus est). i. missus & natus est de virgine Maria desideratus a iuō dēis & gentibus sc̄licet xps.

Beata cœli nuncio
Fœcunda sancto spiritu;
Desideratus gentibus:
Cuius per aluum fusus est.

Carmen est quale illud primo dierum. Canitur ad laudes ma tutinas diebus festis diuę Marię. Eius laudi attribuit q̄ de um lactauit; & p̄ eā recepimus; qđ per Euam amissimus.

O Gloriosa domina
Excelsa supra sydera:
Qui te creauit prouide
Lactasti sacro vbere,

¶ Materia huius hymni est q̄ Ma ria peperit saluatorem: & quia de us contulit ei tantam gratiam q̄ pe perit saluatorem & ē. facit autor a postropham. i. conuersionem ser monis: quia Deus contulit ei tantā gratiam q̄ peperit saluatorem con

O gloria
sa fœmi
na legens
dū est in
quit An
tonius.

uertit sermonem suum ad ipsā ostēdendo eam esse gloriosam: dicens. (O gloriosa domina excelsa supra sydera). i. o sponsa domini Maria (excelsa). i. alta (supra sydera). i. in sumo cœlo: vbi non est aliqua vis ventorū) tu lactasti sacro vbere illum: qui te creauit prouide). i. sua sapientia.

Quod Eua tristis abstulit:
Tu reddis almo germine:
Intrent vt astra flebiles;
Cœli fenestra facta es,

¶ Tu reddis) idest restituis (almo germine) idest sancto filio tuo; illud supple: paradysum (qđ Eua tristis) idest misera (abstulit) a no bis & es (facta fenestra cœli) id est Christi (vt flebiles) idest flen tes peccata sua (intrent astra) i. d̄ est cœlos.

Expositio hymnorum,

Dico q̄ hoies flētes: sua peccata in-
trant cōelos & vere q̄a es (ianua). i.
ostium (alti regis fulgida). i. splen-
dida (porta lucis) (id est christi: & o-
gentes redēptē) scilicet a xp̄o (palu-
dite). i. gaudete vitam esse datam p̄
virginem. scilicet Mariam.

Tu regis alti ianua
Et porta lucis fulgida:
Vita data per virginem
Gentes redemptę plaudite.

Carmen est quale illud nocte surgentes. Canitur in festo hy-
popantes hoc est p̄sentationis siue purificationis diuę Ma-
rię: cuius auxiliū petit atq̄ fauorem.

Esaias.

In hoc hymno agit auctor de nati-
uitate xp̄i: & q̄liter debet esse cō-
pletū in Maria q̄ p̄phete nūciaue-
rūt: q̄ cōcepit & peperit filiū: & si-
meon gauisus suscepit eū in tēplo.
Dicimus ergo q̄ p̄phete senferunt
de aduētū & de natiuitate xp̄i. Esa-
ias enim dicit. In medio duū aialiu
cognoscetis. i. inter bouē & afinū:
& alibi. Egredietur virga de radice

Quod chorus vatum ve-
nerandus olim
Spiritus sancto cecinit replet?
In dei factū genitrice constat
Esse Maria.

Abac.
ij.

ieffe. &c. Abacac sentiens de Christo similiter ait. In medio duū aialium.
&c. Multi p̄phete annūciauerunt & prophetauerunt de Christo hoc to-
tū cōpletū est in Maria: q̄a natus baptizatus crucifixus & in templo p̄n-
tatur & a iusto Simone & ab Anna vidua susceptus. vnde a p̄sonis illis q̄
dño obuiauerūt dictū est festū illud in quo hymnus iste cātatur hypo-
pani dñi. id est obuiatio. constructio (q̄ chorus vatum) id est exercitus
prophetarū. s. Dauid & aliorū. chorus dico (venerandus cecinit). i. p̄phe-
ta uit (olim repletus). i. adimpletus sp̄s sc̄to (constat). i. manifestum est
(esse factū) id est cōplectum in Maria genitrice dei.

Additio. Ordo aut̄ quā hic cōmētator certe minus bene cōstructionem
appellat (nā cōstruere vnde cōstructio) metaphoricē sumitur
ab edificijs & est simul struere ordinare & fabricare. Ordo aut̄ est diges-
stio & in suo cuiusq̄ partis loco collocatio. velut in acie fit vbi pedes
vbi alę. &c. est (illud constat esse factum in Maria genitrice dei. quod cho-
rus vatum &c.

Et vere cōstat esse factū: q̄a. s. bea-
ta virgo cōcepit dñm). i. xp̄m deū
cœli & terre (& virgo). i. Maria (pe-
perit illū: quē gessit vel concepit. i.
portauit (atq̄) pro &) meruit in-
uiolata manere) id est mansit incor-
rupta post partum.

Hęc deū cœli dominūq̄ terre
Virgo quem gessit peperitq̄
virgo:
Atq̄ postptū meruit manere
Inuiolata.

Siméon
sumpsit.
Luce. ij.

Quem s. christum (Siméon iu-
stus & senex). i. Siméon annosus
sacerdos (sumpsit). i. suscepit (in vi-
nis). i. in brachijs suis (in domo). i.
in templo (domini gauisus). i. letus

Quē senex iust? siméon in vlnis
In domo sūpsit dñi gauisus:
Hoc qd' optauit p̄p̄riouidere
Lumine christum.

Tulibens

videre suo proprio lumine qd' optauit. f. Christum qd' optauit per multa tempora. vel si textus habeat ob hoc optatum proprio videre lumine xpm. Cōstrue sic. ob hoc ergo qd' videre, pprio lumine. f. oculis carnalib' xpm optatum: quem diu anteq' moreretur videre desiderauit.

Tulibēs votis petim⁹ ꝑcantum
Regis eterni genitrix faueto;
Clara q̄ celsi renitēs olympi
Regna petisti.

ra renitens petisti idest accepisti regna celsi olympi.

Sit deo nostro decus & potestas:

Sit & Ma' p̄pes sit honor p̄nis:

Qui poli sūma r̄sident in arce

Trinus & vnus, Amen.

Carmen est asclepiadeū: constans spondeo / duobus coriambis & pyrrhichio: sed defecit vna syllaba: q̄a cathalecticon est. Cantur in trāsitu beate Marię.

Quam glorifica luce coruscas

Stirpis dauitice regia proles:

Sublimis residēs virgo maria

Supra cœligēas etheris oēs.

mendatio a meritis est quia ipsa peperit Christum saluato rem nostrum. Cantatur hymnus iste in tranſitu beate Marię qualiter tranſiuit de hoc mundo ad patrem. vel si mauis dicere qualiter in assumptione Christus eam assumpsit. Vtrū assumpta fuerit cum corpore aut sine corpore dubitatur: sed melius est vt eam credamus assumptam in corpore. O regia proles stirpis dauitice o Maria que es ramus ipsius David. ipse enim tu sit quercus a qua rami procedunt. & tu es ramus & stirpis & proles que ponuntur pro eodem: sed non idem significant. est enim proles quod aliunde habet initium. stirpis idem est q̄ truncus a quo ramus velut a patre filius procedit. (O q̄ (idest quantum (glorifica luce). f. gloriosa (coruscas) idest splendida es virgo Maria: tu dico sublimis. i. sublimi. f. in celo tu es (residens). i. sedens super omnes etheris cœligenas). i. super angelos genitos. quia in cœlo fuerunt creati angeli a Deo.

Additio. Hic versus quinq; pedibus constat scilicet spondeo. trocheo. iambo. datilo. & spondeo siue trocheo.

¶ O tu genitrix). i. mater æterni regis. f. xpi qui caret principio & fine (petimus te faueto). i. cōcede (votis). i. ꝑcibus (ꝑcantū). i. famulorū (libēs). i. libēter (q̄) pro & (tu renitens). i. splendēs (petisti). i. accepisti vꝑaccessisti (clara regna olympi celsi) idest alti cœli vel sic & clara

¶ Decus & potestas sit deo nostro perpes salus vel laus) idest perpetua gloria sit illi (& perennis honor sit illi). i. deo nostro (qui residet in sūma arce poli). i. in altitudine cœli (tri n⁹) in p̄sonis & vnus in substātia.

¶ Hoc metrum est tetrametrū sunt hic quattuor versus: & in vnoquo q̄ eorum sunt quattuor pedes quorum primus est spondeus. secundus iambus. tertius dactylus. quartus spondeus siue trocheus. Materia huius hymni est duplex commendatio ipsius Marię. tam a genere q̄ a meritis. cōmendatio a genere q̄ ipsa est de regia stirpe. f. David. Cō

Proles.
Stirps.
Ramus.

Expositio hymnorum.

¶ O Maria (mater cū virgineo honore) hoc est existens mater & virgo: tu virgo inc̄p̄ (casta parasti aulā pectoris). i. pectus tuū (dño) & q̄a parasti viscera tā mūdāta. & ideo (hic). i. ex illis viscerib⁹ (nat⁹ ē xp̄s Deū. i. dignatus est nasci (corpo

re) idest quantum ad corpus quia humanitatem sumpsit in te. ¶ Quē cūctus venerans orbis adorant (cui). i. ad honorem cuius (omne genu flectitur). i. oēs flectūt genua. a quo. s. xp̄o (nos petimus te veniente). i. intercedente (gaudia lucis æternę (abiectis tenebris) idest peccatis remotis a nobis.

¶ Superius fecit autor apostrophā ad Beatam Mariam: sed in hoc loco ad patrē: vt ip̄e dignē nobis dare q̄ p̄dicta sunt: dicēs. (O pater luminis omnis). i. origo & factor totius claritatis (largire nobis hoc) scilicet gaudia: largire inc̄p̄ (per) propriū natū). i. amore filij tui (& sacro flamine) idest amore spiritus sancti qui Christus (viuit tecum in nitida) idest munda (ęthra). i. in cœlo (regnans ac moderans sæcula cuncta) idest oēs gentes existentes in hoc sæculo.

Carmen est dimetrum iambicum cacometrum. Canitur in quadragesimali ieiunio quod est tēpus ad pœnitentiam peccatorum apūssimum.

¶ In hoc hymno rogat autor Deus vt in hoc tempore tribuat nobis cor pœnitens: & quos longanimitate picras expectauit: sua benignitate ad se cōuertat. O xp̄e sol iusticię. i. splendor pietatis (tenebrę noctis) idest peccata nostrę mentis scilicet cęcitas (dehiscant) idest recedant (nunc) idest in hoc tempore (vt lux virtutum redeat) idest virtutes bonorum operum in nobis redeant: idest reuertantur.

¶ Da tps acceptabile: cōgruū ad pœnitentiā qđ añ passionē. s. in veteri testamto nō erat: q̄a ocul⁹ p̄ oculo: & dens p̄ dēte dabat: mō aut nō sic (tribue nobis cor pœnitēs vt benignitas). i. mīa tua conuertat. s. ad se de pctō) quos. s. nos (longa pietas). i. māsuētudo tua (suffert). i. sustinet.

Tu cū virgineo mater honore. Angelorū dño pectoris aulā: Sacris visceribus casta parasti Nat⁹ hic deus ex corpe xp̄s.

Quem cunctus venerans orbis adorat.

Cui nūc rite gēu flectit om̄e: A quo nos petim⁹ te veniēte Abiectis tēbris gaudia lucis.

Hoc largire p̄ luminis omnis Natū p̄ p̄riū: flamine sacro: Qui tecū nitida viuit i ęthra Regnans ac moderans sæcula cuncta.

Christus (viuit tecum in nitida) idest munda (ęthra). i. in cœlo (regnans ac moderans sæcula cuncta) idest oēs gentes existentes in hoc sæculo.

I Am Christe sol iusticię Mentis dehiscant tenebrę Virtutum vt lux redeat Terris diem cum reparas.

(vt lux virtutum redeat) idest virtutes bonorum operum in nobis redeant: idest reuertantur.

Da tempus acceptabile: Et pœnitens cor tribue; Conuertat vt benignitas; Quos longa suffert pietas.

Quiddamq̄

Quiddamq; pœnitentię
Da ferre cœuis grandium;
Maiori tuo munere
Quo demptio sit criminum.

¶ O xpe da q̄ddā .i. paululū (pœni-
tēcie ferre) .i. agere nobis (quo) .i.
ppter cœ pniām (dēptio) .i. ablutio
(criminū) sit. & hoc (tuo munere
maiori) criminibus: quia delet cri-
mina (licet) pro cœuis (grandium)
.i. magnorum peccatorum.

Dies venit dies tua:
In qua reflorent omnia:
Letemur in hac vt tuę
Per hanc reducti gratię.

¶ Vere debes dare pniām quia tua
dies iudicij vel paschalis festiuitas
v̄it quia nos sumus in quos fines
sc̄p̄ de uenerūt dies. s. pascha. ves-
nit) .i. accedit. dies dico illa (in q̄) .s.
die omnia .s. mētes hoīm (refloret)
.i. micant virtutibus. ideo (letemur

in hac) die (vt) pro sicut (reducti sumus) idest redempti (per hanc tuę gra-
tię) idest ad tuam gratiam: & redemisti nos: idest saluasti.

Te rerum vniuersitas
Clemens adoret trinitas:
Etnos noui per veniam
Nouum canamus canticum.

¶ Et ideo (o clemens Trinitas) in
personis & vnitas in essentia (vni-
uersitas rerum) idest vniuersę res
(adoret te & nos facti noui per ve-
niām) idest per tuam gratiam) ca-
namus canticum nouum) idest iu-
bilum. idest quod mente nec ore po-
test exprimi.

Præsta beata trinitas:
Concede simplex vnitas:
Vt fructuosa sint tuis
Ieiuniorum munera.

¶ O beata trinitas præsta) idest do-
na scilicet trinus deus in personis
(& o simplex vnitas) idest in sub-
stantia (concede) idest iube (vt mu-
nera ieiuniorum) nostrorum (sint
fructuosa) idest fructus bonos fes-
rentia tuis fidelibus ieiunantibus

idest vt ieiunia nostra sint acceptabilia & tibi placentia.

Carmen est quale illud primo dierū. Canitura principio qua
dragesimalis ieiunij: petit orationes nostras exaudire tem-
pore illo quo: per ieiunium carnem maceramus.

AVdi benigne conditor:
Nras pces cū fletibus
In hoc sacro ieiunio
Fusas quadragenario.

¶ Materia huius hymni est cōmen-
datio ieiunij & hortatur nos ieiun-
nare. & Deo seruire & in hoc tem-
pore ieiunij in orationibus plusq̄
in alijs diebus insistere: vt in die
iudicij habeamus vitam æternam.
(O benigne conditor) idest crea-

tor omnium rerum (audi preces nostras cum fletibus) preces dico fus-
fas (in hoc sacro ieiunio quadragenario) idest in numero .xl. dierum: qui-
bus digne ieiunare debemus.

Expositio hyn norum.

Quare ic
iunia isti
tuta sunt.

Additio. Ne te lateat lector ieiunia ideo esse instituta: quoniã in veteri lege p̄ceptũ erat decimas deo & primitias de omnib⁹ bonis red di. In quadagesima aut̄ soluitur decima dierũ. Nã secundũ Grego. de cõ. distin. v. quadagesima a prima dñica quadagesime vsq; ad paschalis festiuitatis gaudia: sex hebdomade ventur: quarũ dies. xlii. fiũt. Ex quib⁹ dũ sex dies dominici de ieiunio subtrahuntur: non plus remanent in abstinentia q̄ triginta & sex dies: sed vt numerus quadraginta dierum quibus christus ieiunauit impleatur: recipiuntur quattuor dies precedẽtis hebdomade. Itaq; dũ per. ccc. lx. dies annus ducit: nos per triginta & sex dies affligimur: quasi anni nostri decimas deo damus: vt qui nobis met⁹ ipsis per acceptũ annũ viximus: auctori nostro nos in eius decimis mortificamus. Sed quia in decimas incidimus: cõdignum est nosse pro primitijs dierũ vite nostrẽ quattuor tempora in singulis annis deuenisse. & ne primã diẽ vnuscuiusq; m̄sis ieiunaremus: quater ter pro quattuor diuersitatibus tẽporis anni carnẽ maceramus. vt iuxta Pauli vocẽ hostia viuã fiat.

Quare ic
iunamus.
xl. dies.

Debem⁹
dare deci
mas deo
& primi
tias dierũ

¶ Et quia fundimus preces (o alme scrutator) idest inquisitor omnium cordium nostrorũ: benedico scrutator quia (tu scis) idest cognoscis (infirma virium) quia tu scis (exhibe) idest ostẽde, vel da gratiã remissionis tue (reuersis ad te.) idest peccantibus.

¶ Bene dixit reuersis quia (peccaui mus) multũ quidẽ .i. certe (sed parce) .i. condona confidentibus peccata (& confer) .i. tribue (medelã languidis) .i. medicinã peccatoribus (ad laudem tui nominis) .i. ad hoc vt nomen tuũ laudetur.

¶ Et conferendo medicinã (dona conteri) .i. minui per abstinentiam comestionis (corpus) nostrũ extra se (sic vt m̄s sobria) .i. abstinẽs vel modesta (ietunet prorsus) .i. omni nota labe) .i. a putredine (criminũ) idest peccatorum.

¶ In hoc hymno hortatur nos auctor, vt ab omni peccõ abstinẽamus & rogemus deum cũ lachrymis & p̄cibus, ut ipse remitrat peccata nostra nobis: & nos mundet ab omni vitio .i. peccato (quib⁹) .i. peccatis (offendimus deũ) (contra nos) (corde) .i. vna cogitatione (verbis) (idest iniquis sermonib⁹ & turpiloquijs (operibus) idest prauis & illicitis actibus.

Scrutator almæ cordium
Infirma tu scis virium;
Ad te reuersis exhibe
Remissionis gratiam.

Multum quidem peccaui mus;
Sed parce confidentibus;
Ad laudem tui nominis
Confer medelã languidis.

Sic corpus extra conteri
Dona per abstinentiam;
Ieiunet vt mens sobria
A labe prorsus criminum.

ECce tempus idoneum
Medicina pecaminum:
Quibus deum offendimus
Corde; verbis; operibus:

Qui pius

Qui pius & propicius
 Nobis pepercit hactenus:
 Ne nos cū nostris perderet
 Tantis iniquitatibus,

deret) sed ita (pepercit) vt mediante
 & amodo in bonis operibus perse-

¶ Dico q̄ verbo & opere deū offen-
 dimus (qui) .s. deus existens (pius
 & propicius) idest misericors (pe-
 percit nobis hactenus) .i. hucusq̄
 (ne) secundum mala nostra nos pa-
 riter cū (nostris iniquitatibus per-
 paterno auxilio ad ipsum veniamus
 ueremus.

Hunc igitur ieiunij
 Cum precibus & lachrymis:
 Multisq̄ bonis alijs
 Placemus deuotissime.

orātes petitis credite & fiet vobis
 & cū multis bonis alijs (placemus eū
 deuotissime) .i. cū magna deuotioe.

¶ Et quia precepit nobis misericor-
 diter (placemus) idest placitū nos-
 bis faciamus (hunc) scilicet deum.
 quomodo: (cū ieiunij) idest cum
 abstinentia cibi & potus. & cum
 (precibus) .i. cū orationib⁹ aliduis
 q̄a ipse ait. Petite & accipietis. &
 alibi. Amē amē dico vobis quicq̄d

Vt nos à cunctis sordibus
 Purgans ornet virtutibus:
 Angelicis & cœtibus
 Nos iungat in cœlestibus.

¶ Dixi q̄ placemus eum deuotissimē
 me, vt ipse purgās nos a cūctis for-
 dibus) idest peccatis (ornet nos vir-
 tutibus) faciat nos p̄seruare in eis
 (& iungat nos in cœlestibus) .i. in
 regno cœlorum (angelis cœtibus)
 idest societatibus angelorum.

Sit benedictus genitor
 Eiusq̄ vnigenitus:
 Cum spiritu paracletō
 In sempiterna secula. Amen.

¶ Genitor idest deus pater sit bene-
 dictus (q̄) pro & (cius vnigenit⁹)
 idest christus, qui est filius vnicus
 eius sit benedictus (cum spiritu pa-
 racletō (idest consolatore in sempit-
 erna secula. Amen.

Clarum decus ieiunij
 Mōstratur orbi cœlitus:
 Quod christ⁹ autor omnium
 Cibis dicauit abstinens.

¶ In hoc hymno hortat nos & ad-
 monet autor ieiuniorū hūilita-
 tem & autoritatē habere a chri-
 sto & efficaciamur, vt antiq̄ patres
 Moyses & Helias cōsecuti sunt vlti-
 mam eternam vitam consequamur. Cō-
 structio (clarū decus ieiunij) idest
 comēdabile ieiunium (monstratur).

Mrt. iij.

idest datur (cœlitus orbi) idest mundo, quod ieiunium christus autor
 omnium rerum abstinens (cibis dicauit) idest sanctificauit (vel autor)
 idest factor omnium rerum (dicauit) .s. ieiunium.

Hoc Moyses charus deo
 Legislator factus est:

¶ Hoc) idest ex hoc ieiunio (Moy-
 ses) cui data est lex in tabulis lapideis
 deis (factus est charus deo) .i. ama-
 tus a deo (& legislator) idest dator
 legis (hoc Heliam leuauit in curru
 igneo per aëra) idest per aërem ad

Hoc heliam.

Expositio hymnorum

coelū: q̄a helias trāsgressus iordanē
cū socio suo Helisco fugiēs p̄secu-
tiones Iezabeth dimisso pallio ras-
p̄ est curru igneo in coelum. hoc
est paradisum terrestrē. postea He-
liscus reuersus percussit iordanē cum
pallio: & aqua recessit: & transiit sicco vestigio.

¶ Hoc. i. ex hoc ieiunio Daniel vi-
derat mysteria. & hoc cognouerat
per spiritum sanctū (victor) idest
superator (leonum) & (per hoc)
sanctum ieiunium (Ioānes amicus
intimus sponsi) . i. christi fidelissim-
us (claruit) . i. clarus factus est.

¶ E q̄a isti facti sunt sancti vel bea-
ti. (O deus dona nobis: vt nos pos-
simus hęc sequi) per exempla eorū
(parsimonie) . i. abstinentie cibi &
potus (& tu auge robur) . i. fortis-
tudinē mētium: dans spiritale gau-
dium, hoc est letitiam spiritus.

¶ O pater presta nobis hęc. s. quę
supra orauimus (per filium) idest
amore filij (& per alium) . i. spiri-
tum sanctum: tu dico existēs vnus
deus (per eum) idest in eternum
(cū his) scilicet filio & spiritu pa-
traceto (triplici cognomine.)

Carmen est quale illud primo dierum. Canitur a principio
quadagesimalis ieiunij. Cōmemorata ieiunij ratioe multi-
pliciter dei misericordiam; atq; peccatorū veniā implorat.

¶ Materia huius hymni est cōmen-
datio ieiunij: & hortatur nos ieiun-
nare & deo seruire hoc tempore in
ieiunjs & orationib; & bonis ope-
ribus plusq; alijs diebus, vt inde ha-
beamus vitam eternam. O fratres
(seruemus hoc ieiuniū) in quo mo-
do sumus scilicet caste & honeste (nos docti) idest instructi (ex more) . i.
ex consuetudine (mystico) idest figurato: ieiuniū dico (ductū notissimo
circulo) idest reuolutione (quaterdeno dierum) idest per quadraginta
dies vel ducto, scilicet circulo.

¶ Lex data per Moysen (& p̄phes-
tē) . s. Helias & aliq; (pretulerunt pri-
mitus hoc) ieiunium (& christus
sacrauit illud postmodum) idest

Hoc Heliam per aëra
Curru leuauit igneo.

Hoc Daniel mysteria
Victor leonum viderat:
Per hoc amicus intimus
Sponsi Ioannes claruit.

Hęc nos sequi dona deus
Exempla parsimonie:
Tu robur auge mentium
Dans spiritale gaudium.

Presta pater per filium
Presta per alium spiritum:
Cum his per ætūm triplici
Vnus deus cognomine.

EX more docti mystico
Seruemus hoc ieiuniū.
= Dono dierum circulo
= Ductum quater notissimo.

Lex & prophete primitus
Hoc pretulerūt postmodū:
Christus

Christus sacrauit omnium
Rex atq; factor temporum

ni de perdita tempora p opera nra praua ieiunado p .xl. dies, & a malis abstinendo; & bene debemus ieiunare: quia prophete ieiunauerunt & (christus rex atq; factor omnium teporum sacrauit) illud ieiunium.

Vt amur ergo parcius

Verbis; cibis; atq; potibus;

Sermo; iocis; & arctius

Perstemus in custodia.

diate crapula in peccatis labimur. & venter mero estuans de facili fufmescit in libidinem. & non solu istis vt amur parcius: sed etiam (iocis) illicitis (& somno). i. dormitione. & (arctius) id est strictius (pstemus) id est perseueremus in custodia anime nostrae.

Vitemus autem pessima:

Que subruunt metes vagas;

Nullumq; demus callido

Hosti locum tyrannidis,

¶ Et quia prophete & postea Xps consecrauit hoc ieiunium (vt amur ergo parcius). i. temperatius qm in alijs diebus (verbis) malis (& cibis & potibus). i. a superfluitate comestitionis & ebrietate absteineamus: quia medico dico qd relictis vitijs pstemus in custodia virtutum (& vitium). i. abstinemus a nobis (autem pessima). i. peccata vel praua opa (q subruunt mentes vagas). i. aggrauant (q) p: & (non demus vllum). i. vllam causam (tyrannidis). i. peccatis vel crudelitati (callido hosti). i. diabolo: vt conetur nocere nobis.

Dicamus omnes cernui;

Clamem? atq; singuli;

Ploremus ante iudicem;

Flectamus iram vindicem.

¶ In hoc hymno hortatur autor vt rogemus deum precibus & lachrymis, vt ipse auertat a nobis iram suam: & remittat nobis delicta nostra. Nos (oēs cernui). i. inclinati & humiles (dicamus). i. confiteamur. s. peccata nostra (& singuli). i. quilibet nostrum (clamemus). i. vociferemur p veniam (& ploremus). i. defleamus. s. peccata nostra (ante iudicem). i. christum: qui est futurus iudex iudicare viuos & mortuos & saeculum per ignem. & quare dico qd clamemus: s. vt (flectamus iram vindicem). i. iracundiam vindicantem & vindictam accipientem de commissis peccatis.

¶ O deus nos offendimus). i. irritamus (tua clementia). i. tua benignitate (nr̄is malis). i. carnalibus operibus. & qd tu pius & misericors es: & dixisti: nolo mortem peccatorum, sed vitam: & vt conuertantur & viuat p cordis cōpunctionē (o remissor). i. cōdonator delictorum (effunde). i. emitte nobis (desuper) id est de superno solio indulgentiam peccatorum.

Nostri malis offendimus

Tuam deus clementiam;

Effunde nobis desuper

Remissor indulgentiam.

¶ Et mittere debes de caelo nobis vitam: qd nos redemisti sanguine tuo (& ideo memeto) o dñe (qd tu sumus) redēpti (licet) p quibus (cadu-

Memento qd sumus tui;

Licet caduci plasmatus;

mus) redēpti (licet) p quibus (cadu-

Ne des.

nota. sic
sono an
melig qd

Expositio hymnorum.

ei plasmatis).i.fragilis nature quia
de limo terre (& precamur) te dñe
(ne tu des).i.ne permittas (alteri)
.i.inimico humani generis (hono-
rem nominis tui).f.nos:quia nomine tuo xp̄e: xp̄iniani vocati sumus.
¶ Et quia alter non debet occupare
honore nominis:rogamus te (laxa)
.i.dimitte nobis (malum).i.pctm̄
(quod gessimus).i.q. male ppetrauit
mus (& auge).i.augmenta (bonū
quod poscimus) a te (quo) pvt (pos-
simus).i.valeamus (placere tibi tā-
dem).i.hic in presenti.i.in cōspē-
ctu tuo (& perpetuo).i.perenniter.

Carmen est quale superius. Canitur in tempore quadragesi-
malis ieiunij: multipliciter dei misericordiam & peccato-
rum veniam implorat.

¶ Materia huius hymni est roga-
re Deum vt hoc quadragesimali tē-
pore nos famulos suos deuotos ex-
audire dignetur & nostrū accepta-
re ieiunium vt sic digne capiamus
paschalia sacramenta. Inquit ergo
(o largitor).i.o summe Deus da-
tor (p̄m̄ summi).i.æternę beatitudinis) qui es vnica spes mundi: id est
in quē solum mundus sperare debet quia creator & redēptor est. nā sua
passione & morte gloriosa nos redemit (intende: id est attende suscipe p̄-
ces seruorum).f.tuorū (clamantiū ad te).i.ad tuam misericordiā & hoc
(deuote).i.humiliter.

Boetius. ¶ Quia secūdu Boetiū seuerinū. q
operā medicātis expectat: oportet
vt medico suū vulnus detegat. infir-
mi more defectū suū nūc detegit no-
stra cōsciētia: vt inde opē medican-
tis imploret dicens (nr̄a cōsciētia
mōstrat).i.fatei (offendisse te gra-
ue).i.grauius ad iracundiam puocasse.
quendo more humano. Vt Dauid. Domine ne in furore tuo arguas me
neq; in ira tua corripas me. &c. (quam). scilicet conscientiam o Christe
(nos supplicamus vt mūdes) id est expurges (ab omnibus piaculis) id
est ab omnibus maculis peccatorum.

¶ Demonstrat solius dei esse semp
misereri & parcere. quia ipse dixit
in quōq; hora iugauerit pctōr &c.
(si renuis).i.recusas p̄ces nr̄as exau-
dire & mūdare nos a pctis (qs tris

Ne des honorem nominis
Tui precamur alteri.

Laxa malum quod gessimus:
Auge bonum quod poscimus:
Placere quod tandem tibi
Possimus hic & perpetim.

Summe largitor præmij
Spes qui es vnica mundi:
Preces intende seruorum
Ad te deuote clamantium.

Nostra te conscientia
Graue offendisse monstrat:
Quam emūdes supplicam⁹
Ab omnibus piaculis.

Si renuis: quis tribuet?
Indulge quia potens es.

Tecorde

Te corde rogare mundo
Fac nos precamur domine,

rogare te mūdo corde) id est nostra
ceptior & letabimur impetrasse.

Ergo accepta hoc nostrum
Qui sacrafti ieiunium:
Quo mystice paschalia
Capiamus sacramenta,

& vini. Sacramentum eucharistię secundum Magistrum sententiarum
in. iij. distin. in. ix. duobus modis sumitur scilicet sacramentaliter & spi
ritualiter. est & alia littera. f. acceptare infinitiuis vel impatiuis passiu
fic. i. redaris acceptus ad nostrum ieiunium passive: quia non reperit des
ponens: non fit collisio in hoc versu.

Summa nobis hoc conferat
In deitate trinitas:
In qua gloriatur vnus
Per cūcta secula deus. Amē.

Carmen est quale illud primo dicum, Canitur
in quadragesimali ieiunio a dominica in pas
sione. Commemorata Christi passione crucē
maximis laudibus profequitur.

Vexilla regis prodeunt
Fulget crucis mysterium
Quo carne carnis conditor
Suspendus est patibulo.

sūt corpus & sanguis ei. Vñ ipse dicit. Nisi māducaueritis carnē filij hois. Quę sūt
&c. Cōstrue (vexilla). i. signa (regis). i. xpī (pdeūt). i. apparent (mysteri
um). i. sacrificiū. f. passio xpī crucis fulget: quia expugnauit diabolū q
mysterio (conditor). i. creator carnis (suspendus est patibulo) & hoc cau
ne pro humano genere: vel in carne sua propria.

Confixa clauis viscera/
Tendens manus vestigia:

buet). i. remittet pctā nra. q. d. null
nisi tu. ergo (indulge). i. parce nos
bis tu (quia potens es) & (o domi
ne pcamur fac) id est vt facias (nos
consciencia mūda & ppterea erit ac

¶ Cōcludit. Ergo quia tu solus po
tens es (accepta). i. gratū habe (hoc
nostrum ieiunū qui sacrafti). f. eū
personaliter ieiunādo (quo) put vñ
quo. f. mediāte (capiamus pascha
lia sacramenta). i. cōmuntonē sacri
corporis & sāguinis tui (mystice)
.i. sacramentaliter sub specie panis

Magister
sententiarum.

¶ Summa trinitas in deitate. i. deus
trinus in personis (cōferat nobis)
.i. conferre dignetur nobis (hoc). f.
quod rogatum est (in qua). f. trini
tate (vnus deus) scilicet per essen
tiam (gloriatur) id est letatur scili
cet regnans per cūcta secula. id est
æternaliter.

¶ Materia huius hymni est talis: vt
dicit bñs Ambrosi. Passio dñi ve
nit: & quia venit debem⁹ de passio
ne aliqd agere: & qā debem⁹ de pas
sione aliquid dicere: ergo dicamus.
Vexilla regis. vexilla dñi sunt ista.
baptisimus de quo ipse dicit. Nisi qs
renatus fuerit ex aq̄ & c. Itē vexilla

¶ Ego dixi q̄ xp̄s suspēsus est patibu
lo). i. cruce: & ideo xp̄s (in olara est
hostia (vñ talis est lra. f. in ara crucis

Redemptionis

Expositio hymnorum.

gratia redemptionis. i. saluationis
humani generis (tendēs). i. extēdēs
manū. f. suas in cruce & tendēs (ves
tigia) sanguinis ipsius: & per hoc
nota q̄ sanguis fluxerat per totum corpus ipsius. tendēs dico viscera nu
meralia: quia in tantum fuit extēsus christus in cruce: q̄ omnia membra
ipsius poterāt numerari (confixa). i. perforata (clauis). Clauem enim sunt
positi in manibus suis, & pedibus, & lācea in latere: & ex inde exiuit san
guis & aqua. ex inde dico manauit sanguis redemptionis & aqua baptis
matis, ex quib⁹ nos xp̄iani regeneramur in fonte & in sacro baptisinate.

Nota glo
sā circa sa
cramenta

¶ Ecce mysteriū crucis fulget per
totum mundum: quia per crucē ha
bemus altare. per corp⁹ christi, ho
stia: per sanguinē, vinum: & per su
dorem, aquā, ex quibus sacrificiū
facimus singulariter. quia ex imo
latiōe crucis sibi fit altare. & ideo per crucem habemus altare, in quo sa
cificamus (quo). i. in quo (patibulo) vulneratus (insup). i. super clauos
(mucrone). i. acumiē (lanceę dirē). i. crudelis. & ad qd̄ ad hoc. f. (vt nos
lauaret crimine). i. a peccō (vnda. i. aqua (manauit). i. p̄fluitcū sanguine.

¶ Et eo tempore perpetrata sunt q̄
scripta sunt de christo per prophe
tas. Vnde ipse sumens acetū in cru
ce cū spongia, dixit. consumatū est
(que David cecinit). i. propheta
tauit (fidelis carmine) in psalterio
sunt impleta ista (dicendo nationi
bus). i. gentibus diuersis (deus regnauit a ligno (i. a passione surrexit.

¶ Et quia pependit in cruce possu
mus proferre vocem admiratiōis.
O quantum fuit ornata (arbor de
cora. i. pulchra (& fulgida). i. splē
dida (ornata). i. decora (purpura
regis). i. purpureis mēbris christi.
Arbor dico (electa tangere) idēst
sustinere (tā sancta membra digno
stipite) idēst sancto trunco.

¶ Vere beata fuit arbor vel crux in
qua pependit precium mūdi. f. christi
tus (brachijs). i. cornibus (cuius)
idēst crucis (precium seclī) intus
(pependit) arbor dico (facta statera
ra). i. libra (corporis christi) tulit
p̄dam tartaris. Nā decēdēs dñs
de cruce ad tartara nullum de suis ibi
reliquit. In hoc loco sermo dirigitur
ad crucem.

¶ Et quia ex statera facta (O crux aue)
de statera dico (vnica spes (nos

Redemptoris gratia
Hic immolata est hostia.

Quo vulneratus insuper
Mucrone dirē lanceę,
Vt nos lauaret crimine
Manauit vnda sanguine.

Impleta sunt: quæ concinit
David fidelis carmine;
Dicendo nationibus
Regnauit a ligno deus.

Arbor decora fulgida
Ornata regis purpura;
Electa digno stipite
Tam sancta mēbra tāgere.

Beata cuius brachijs
Seclī pependit precium:
Statera facta corporis
P̄damq; tulit tartaris.

O crux aue spes vnica
Hoc passionis tempore;
Auge pijs

Auge p̄rs iusticiam
Reitq̄ dona veniam.

stra (auge) idest multiplicā (iusticiam p̄rs) idest pietate m̄ habentibus (hoc tēpore passionis & dona veniam) idest remissionē peccatorum, scilicet reis.

Te summa deus trinitas
Collaudet omnis spiritus:
Quos per crucis mysteriū
Saluas; rege per sæcula.

¶ Et quia nos redemisti tuo sanguine, ideo (o summa trinitas deus) omnipotens (omnis spiritus collaudet) te & quos scilicet homines p̄ mysteriū crucis. i. per passionē (saluas). i. liberas (rege per sæcula) cūcta.

Carmen est dimetrum iambicū cacometrū. Canitur in quadragesimali ieiunio a dñica in passione. Narrat quemamodū predēptione generis humani x̄ps natus atq̄ passus est.

P Ange lingua gloriosi
Prelium certaminis:
Et super crucis tropheum
Dic triumphum nobilem:
Qualiter redemptor orbis
Immolatus vicerit.

¶ Hymnus iste continuatur superiori. dixerat enim q̄ dñs positus fuit in cruce & latus eius perforatū. & sic de p̄camur eū, q̄ sicut mortuus est. i. sicut corpus assumpsit in virgine: & in cruce mortificari passus est pro n̄ra redēptione: & ad inferna descendit: cū diabolo pugnavit: & eum superavit: sic faciat nos

vincere cūcta nobis aduersa, scilicet diabolu & mundū & concupientia eius: & domesticū inimicū. s. carnē de quo dicitur. Quāto familiaris magis est pestis: tāto periculosior. (O lingua pange). i. manifesta (preliū certaminis gloriosi). i. victoriā, quā x̄ps obtinuit moriēdo secundū carnē, quādo vicit mortē morte sua. Vnde ipse ait. O mors ero mors tua. &c. (& super trophēū). s. de victoriā (crucis dic triumphum nobile) de inimicis fugatis (qualiter redēptor). i. liberator (orbis). i. totius mundi (immolatus) in ara crucis (vicerit). i. vicit diabolu. Et nota q̄ ante passionē christi diabolus duas manus. i. duas potestates. s. in corpore & in aia hominis habuit: quia quosdā in corpore & in aia: quosdam tantū in anima post mortē trahebat post se: sed modo post passionē. vnā habet. s. de duabus potestatibus amisit vnam. ¶ Manus autē dicitur a manando ex eo q̄ ex brachijs manet, vel quod digiti manant ex ea.

Pestis eo periculosior q̄ familiarior. Diabolus habet duas manus. Manū vnā.

De parentis protoplausti
Fraude facta condolens:
Quando pomi noxialis
Morte morfu corruit;
Ipse ligno tunc notauit
Damna ligni; vt solueret.

¶ In hoc loco apostrophat se autor si aliquis forte diceret quare fuit immolatus christus, respōdeo sic. ga condoluit de deceptione primi parentis. s. Adē (Christus condolens de facta fraude parentis) n̄ri Adā (prothoplausti. i. primi formati: quādo corruit primus parēs (morte). i. in mortē. & hoc (morfu vetito pomi noxialis). i. nociui (ipse)

Christus (tūc notauit) p̄ordinando signauit (lignum). s. sanctę crucis (vt solueret). i. recuparet (dāna ligni). i. q̄ venerāt p̄ lignū. i. pomū vetitū

Hocopus

Expofitio hymnorum.

Benedico q̄ x̄ps tunc notauit li-
gnū vt solueret dāna ligni. quia nul-
lo alio modo poteramus recupera-
ri & hoc aggreditur dicere (Ordo
salutis nostrę depoposcerat) hoc o-
pus scilicet vt deus carnē sumeret
& patibulū crucis subiret & per li-
gnū dāna ligni soluerent (vt ars)
id est deus qui est artifex oim rerū
(falleret) id est destrueret (artem
multiformis proditoris). i. diaboli. & vt christus (ferret medelam) id est
salutē oim gentium (inde) id est ex illa re scilicet a ligno (vnde) id est de
quo ligno (hostis). i. diabolus (leserat. i. nocuerat).

Ergo quando id est postq̄ (pleni-
tudo temporis) id est quādo vlti-
ma etas (venit) id est vt deus sacrifi-
caret filium (conditor orbis) id est
Christus (natus missus est ab arce
patris) in mundum (atq̄ factus car-
ro) vel carnalis (prodijt) id est exijt
(de ventre virginali.) Et nota q̄ si-
cut flos sine macula pulcher & olēs
& suavis nascitur: ita x̄ps sine semi-
ne & sine crimine de utero virginis

Infans. i. x̄ps (positus inter arcta)
id est angusta (præsepia vagit) id est
plangit. Et nota q̄ vagire est pro-
prium puerorum (virgo) Maria
mater sua (alligat membra) sua in
uoluta pannis & fascia) id est vitel-
la cingit pedes & manus & crura
stricta.

Gloria & honor sit vsq̄ quo alti-
ssimo deo (vna). i. simul (patri & fi-
lio in clyto) id est glorioso (paracle-
to) id est spiritui sancto sit laus &
gloria similiter coeterna & equa-
lis maiestas & tribus personis &
vni deo (cui laus est & potestas) p̄
æterna sæcula. Amen.

Carmen est simile dimetro iambico. Canitur tpe ieiunij a dñi
ca in passione: cōmemorata x̄pi passionē conuertit se ad
laudes crucis; in qua passus est.

Lustrū & vnde.
Nota q̄ lustrū d̄r spaciū. v. anno-
rum & d̄r alustrādo eo q̄ romani
lustrabant per spaciū. v. annorum
totam romam, & nos similiter per

Hocopus nostræ salutis
Ordo depoposcerat:
Multi formis proditoris
Ars vt artem falleret;
Et medelam ferret inde:
Hostis vnde leserat.

Quando venit ergo sacri
Plenitudo temporis;
Missus ab arce patris
Natus orbis conditor,
Atq̄ ventre virginali
Caro factus prodijt.

Marix prodijt.
Vagit infans inter arcta
Positus præsepia;
Membra pannis inuoluta
Virgo mater alligat;
Et manus pedesq̄ crura
Stricta cingit fascia,
Gloria & honor deo
Vsq̄ quo altissimo;
Vna patri filioq̄
In clyto paracleto
Cui laus est & potestas.
Per æterna sæcula. Amen.

L Vstra sex qui iā per acta
Tēpus implens corporis;
Se volēte natus ad hoc
Passione

Passioni deditus:

Agnus in cruce leuatur

Immolandus stipite:

strū dī lupanar meretricū & in vtracq; significatiōe dī a lūstro. as. per cō
trariū: quia parū illustrat. i. illuminat. Hymnus iste sic cōtinuat. Xps car
naliter erat. xxx. ānor; cū esset deditus passiōi. Lustra sex & c̄. Et nota ac
cusatiui vel ablatiui casus possunt ibi legi. Ablatiui sic legim̄. xps. q̄ est
implēs tps. i. etatē corpis humani sex lustris iā pactis. & textus pōt hēre
lustris sex q̄ iā pactis. Frequētius tñ est vt accusatiui ibi legant̄ sic (xps q̄
est implēs tps) .i. etatē corpis hūani. s. p̄ sex lustra (iā pacta natus se volēs
te) .i. spōte nat⁹ (ad hoc) vt pateret (agnus) .i. xps sine macula (dedit⁹ pas
sioni leuat⁹ in cruce) a iudēis (imolādus) .i. sacrificādus (stipite) .i. ligno.

Hic acetum: fel: arundo:

Sputa: clauis: lancea:

Mite corpus perforatur:

Sanguis vnda profluit:

Terra: pontus: astra: mūdus:

Quo lauantur flumine.

¶ Hic .i. in cruce dederūt ei (fel & acetū (vel fel mixtū aceto (& arū do) .calamustratū ei in signū deri
sionis p̄ sceptro & p̄ter hęc (spu ta) adhibita sunt ei (corpus mite)
i. suauē p̄forat clauis & lancea & inde (sanguis vnda) .i. aq̄ (p̄fluit)
i. exiuit de corpe eius: quo flumine i. p̄ qua sanguis effusioē (terra) .i.
humiles (pōtus) .i. fluctuātes vitio (astra) .i. iusti (& mūdus) .i. mun
dani (lauant) .i. purgant. Per aquā debemus intelligere baptismū per san
guinē chrisma. Ei quidē dicit̄ q̄ angeli boni purgati sunt de labe quā ha
buerūt de illis qui ceciderūt: vt lucifer & sui cōplices. & ideo dicit̄ astra.

CruX fidelis inter omnes

Arbor vna nobilis:

Nulla silua talem profert

Fronde: flore: germine.

Dulce lignū: dulces clauos:

Dulce pondus sustinet.

¶ Et quia redimit nos in cruce leua
tus. Oēs debem⁹ clamare. (O crux
fidelis arbor inter oēs vna) .i. sola
(nobilis) quia (nulla silua profert
talem) arborem (frōde) .i. p̄fectio
ne (flore) .i. decore (germine) id est
fructu vel radice vel (flore) id est
Christo qui vocat⁹ est flos a p̄phe
tis. quia sicut flos p̄cedit sine fcedi
tate vel aliqua putredine: ita Chri
stus ex vtero virginis processit si
ne aliquo peccato (dulce lignum) fuit illud quod sustinet dulces clauos
Christi (& dulce pondus) id est Christum.

Flecte ramos arbor alta:

Tensa laxa viscera:

Et rigor lentescat ille:

Quem dedit natiuitas.

¶ Et quia precium mundi pepen
dit in te: ideo (o arbor alta flecte)
id est humilia (ramos) id est bra
chia crucis (laxa) id est relaxa (vis
cera Christi tensa) id est extensa in
te (& ille rigor) id est duricia (lens
tescat) id est molescat (quem) ris
gorem (natiuitas) id est natura (de

Agnus in
cruce les
uat. & c̄.
legē dū est
Autore
Antoniō

Quid in
telligit p̄
aquam &
sanguinē
Christi.

E dit) tibi

Expositio hymnorum.

dit) tibi (vt tēdas stipite) .i. in cru
ce (miti) idest humili membra su
perni regis.

¶ Tu sola fuisti digna (ferre precū
sacri) idest sustinere illum qui fuit
appreciatus. xxx. argenteis (atq
preparare portū) quasi nauta mū
do (naufrago) idest periclitanti. i.
hominibus periclitantibus (quem
mūdum sacer cruor (idest sanctus
sanguis (perunxit) idest mūdauit
ille dico (fufus) corpore agni.

Vt superni membra regis
Miti tendas stipite.

Sola digna tu fuisti.
Ferre sacri præcium.
Atq; portum præparare
Nauta mundo naufragō:
Quem sacer cruor perūxit
Fusus agni corpore. Amen.

Metrum est iambicum. Auctor est Ambrosius. &c.

¶ Materia huius hymni est inuitare
nos ad laudem festi paschalis cū mi
litauerimus cōtra diabolum. dicit
ergo. Chorus noue. &c. Notandū
est q; primo vocabatur ciuitas illa
Iebus. secundo Iebusalem. tertio

Quibus
noib; vo
cabat an
te Ierusa
lē & qua
re.

Salem. Quarto Ierusalem: per quod significatur multiplex hominis sta
tus Iebus enim interpretatur conculeamen: & hoc est quando aliquis in
adulescentia in tonsus efficitur. Iebusalem interpretatur pax cōculcatio
nis. & hoc est quādo aliquis habitat & delectatur in prædictis. Salem in
terpretatur pax: & hoc est quando aliquis reuerfus est a vitijs. Ierusa
lem interpretatur visio pacis. & hoc est quando aliquis fruatur cœlesti
gaudio. Vnde hoc nomen Ierusalem quattuor modis accipitur. ad litte
ram. Ierusalem est illa ciuitas Palestinæ. Anagogice Ierusalē est ecclesia
triumphās. scilicet chorus cœlestis patrię. In hoc loco accipitur sic (Cho
rus noue Ierusalē) idest noue anime. scilicet cuiuslibet hominis bene in
nouati & purgati a vitijs (promat noua dulcedine) idest dulce melos.
Melos dicitur a mel: quia sicut mel fit ex diuersis generibus rerum: ita
melos est quod fuit ex diuersis notulis nouum. Vnde cantate domino
canticum nouum. Mel dicitur a miscendo. vnde prohibebatur in lege q;
nemo in sacrificio poneret mel, sed super sal. Mel enim fit ex diuersis gene
ribus rerum. Homo nō debet esse diuersus, sed vniformis in bono. vnde
vinum & siceram non bibit. Etiam sumitur hic vinum in mala significa
tione. Vinum fit ex vno genere rerum: illi bibunt qui tale quid faciunt
semper quod nulli sit reprehensibile. Siceram fit ex diuersis generibus rerū
que duo mixta: vnum corrumpit aliud. vt de seruicia aut granum corrū
pit aquam: aut aqua granū. Ille ergo bibit sicerā qui facit aliquid quod
videtur de genere bonorum cum non sit (chorus) dico colens festū pas
chale (cum gaudijs sobrijs) conuenit ad corpus. vnde. Sobrie & iuste &
pie viuamus in hoc sæculo. iuste quo ad proximum. pie quo ad deum: so
brie quo ad nosmetipsos.

Ierusalē
quadru
pliciter ac
cipitur se
cū dū. iij.
sensus sa
cra scri
pturæ.
Melos vñ
Mel vnne
Sicera.

Additio. Mel non dicitur a miscendo: sed a meli græco. Melos autem nō
dicitur ab hoc nomine mel: sed est græcum: & est cantus suas
uitas, siue dulcis modulatio.

Quo Christus

Quo christus inuictus leo
 Dracone surgens obruto:
 Dum voce viua personat
 A morte functos excitat.

¶ Quo scilicet festo paschali (christus inuictus leo) vt narrat Phisio-
 logus. Sicut leo rugitu suo resuscitauit
 catulum post triduum: ita pas-
 ter filium. quare dicitur est leo. ille
 dico (surgens dracone) idest diabolus
 (obruo) idest lapsus (dum viua

voce personat: vt genimina viperarum: quos docuit vos fugere a ventura
 ira: Vel gñaliter pot legi de angelis qui viua voce resuscitabunt mortuos
 ad iudicium (excitat functos a morte) secundum primam litteram (a morte) idest
 a mortali peccato: secundum aliam (a morte) quam omnis homo habebit.

Quam deuorarat improbus:
 Prædam refudit tartarus:
 Captiuitate libera
 Ipsum sequuntur agmina.

¶ Ipse scilicet deus (refudit) idest
 retro fudit vel reddidit (prædam quam
 tartarus) idest infernus (improbus)
 idest insatiabilis (deuorarat) idest
 ad se traxerat (captiuitate libera)
 idest animam sanctorum (libera agmina
 sequuntur iesum) vnde illud quo
 cumq; pergis. &c.

Iesum canendo supplices
 Regem precemur milites;
 Ut in suo clarissimo
 Nos ordinet palatio.

¶ Nos supplices. i. humiles (preca-
 mur ipsum regem) idest christum
 nos dico milites: prece mur inq; re-
 gem cum prece & laudibus (vt or-
 dinet nos in suo clarissimo palatio)
 idest in celo inter sanctos. vnde in

euangelio. In domo patris mei mansiones multe sunt.

Per sæcla mentis nescia
 Patri supremo gloria:
 Honorq; sit & filio:
 Et spiritui paraceto. Amen.

¶ Gloria sit patri supremo) idest
 excelso (per sæcla) idest per sæcula.
 & est ibi sincopa. gloria dico (nes-
 scia mentis) idest incomprehensibilis
 possibilitate humana. Vnde
 deus regnabit in æternum & ultra.
 & (honor sit) scilicet patri cum filio
 & spiritui paraceto. Amen.

Carmen est dimetrum iambicum cacometrum. Canitur tempore
 paschalis resurrectionis. Commemoratur beneficia: quæ ex Christi
 passione atq; resurrectione accepimus.

O Rex æterne domine
 Rerum creator omnium:
 Qui es & ante sæcula
 Semper cum patre filius.

¶ Omnes isti hymni habent vnam
 materiam & vnam intentionem: quia
 de passione Christi & de resurrex-
 ctione tractant. Ostendit enim q; sicut
 mortuus est propter delicta nostra:
 sic & resurrexit propter iusticiam &
 iustificationem nostram: & contu-

lit nobis verum pascha, idest transitum de terra ad celum: & de inferno
 ad paradysum.

Expositio hymnorum

Itē rogat vt sua resurrectio sit nra redēptio & in paschali tpe vel gaudio idest in die iudicij defendat nos a periculo mortis. i. a dānatione. Vel materia huius hymni est vt Deū depcemur vt sicut ille plasmavit Adā & accipit corporis eius formā: vt nos redimeret a pte diaboli & iugeret nos Deo p̄rita liberet nos ab oi delicto in hoc paschali gaudio. O dñe x̄ter nā rex) quia in omni tpe es rex regū. tu dico (creator oim rerum (& qui semper es filius cū p̄re (ante sēcula). i. ante mūdi cōstitutionem.

Qui psalmisti) hoīem vel formasti de nihilo (in primordio) idest in principio mūdi (cui) idest Adā (dedisti vultū simīle) .i. mētē similem per rōnem (tui imaginī) .i. tuę formę. vñ. I. gene. Formavit Deus hominē ad similitudinē suam.

Quē) Adā. s. (diabolus hostis) id est insidiator humani generis: vel hostis) quia nos in Adā deceperat ideo (tu formā) Adę dignatus es assumere vt sic nos redimeres. & hoc est cur Adā dignatus es assumere corporis formam.

Dico q̄ dignatus es formā serui accipere ad hoc (Vt redimeres hominem) .i. Adam & alios (quē) hominem (iam ante plasmaveras) & nos redimēdo cōiungeres deo (p̄ri per cōtuberniū) .i. per vnionē vel per habitaculū vel cōiunctionem (carnis) id est humanitatis.

Quem editum) idest natum (ex virgine) Maria (omnis anima) id est oīnis spiritus rationalis (pauescit) idest mirat (p̄ quē credim⁹ resurgere nos) dum veneris iudicare viuos & mortuos (deuotamēte.

O tu x̄p̄e (q̄ dōastī nobis) .i. oib⁹ credētib⁹ pie. et q̄d̄ (id̄fḡerā) originā pct̄i. i. remissionē (p̄ baptim⁹) .i. q̄ tenebamur ligati vīcu p̄ cōscientię.

Qui dignatus es suscipere crucē) idest passionē crucis p̄pter hominē & dedisti tuū sanguinē precii nra salutis) quia cū sanguine tuo emisti nos & redemisti.

Et q̄a tot & tanta fecisti: q̄ nos a morte liberaisti. ideo (o autor oim rerū q̄sumus) .i. ragamus te in hoc

Qui mundi in primordio
Adam plasmasti hominē:
Cui tuę imaginī
Vultum dedisti similem.

Quem diabolus deceperat
Hostis humani generis:
Cuius tu formam corporis
Assumere dignatus es:

Vt hominem redimeres:
Quē ante iā plasmaveras:
Et nos deo coniungeres
Per carnis contubernium.

Quem æditum ex virgine
Pauescit omnis anima.
Per quem & nos resurgere
Deuota mente credimus.

Qui nobis per baptismum
Donasti indulgentiam:
Qui tenebamur vinculis
Ligati conscientiæ.

Qui crucem propter hominē
Suscipere dignatus es:
Dedisti tuum sanguinem
Nostræ salutis precium

Quæsumus autor omnium
In hoc paschali gaudio:

Ab omni

Ab omni mortis impetu
Tuum defende populum

omni periculo: ne denuo in mortem corruamus.

Carmē est dimetrū iam bicū cacometrum. Canitur tempore

pascalis resurrectionis: cōmemoratis: iis q̄ in resurrectione

Christi contingerunt. Petit corda nostra ab illo possideri.

Aurora lucis rutilat;
Cœlū laudibus intonat;
Mūdos exultans iubilat;
Gemens infernus vlulat.

tonant laudibus: & hoies exultātes laudant. & diabolus. vlulat & gemit. Expone ergo sic (aurora lucis rutilat). idest q̄n aurora pullulat & incipit discedere (cœlū). i. celestis creatura (intonat). i. resonat (laudibus mūdos exultans iubilat). i. hoies credētes in Deū cantant (& infernus gemēs). i. diabolus vlulat. i. plangit quia dolet de amissione eorū: quos tenebat mortuos. f. Adā & alios: quos secum Deus traxit ad requiem.

Cum ille Rex fortissimus;
Mortis con fractis viribus;
Pede conculcans tartara;
Soluta pœna miseros.

¶ Dico quod cœlum tunc intonat laudibus: cum Rex ille fortissimus idest Christus (conculcans pede) idest potestate sua (tartara) idest diabolium (solut) idest liberauit (miseros homines a pœna diaboli. & hoc con fractis viribus mortis) idest diaboli.

Ille qui clausus lapide
Custoditur sub milite;
Triumphans pompa nobili
Victor surgit defunere.

¶ Vere fractis viribus mortis. i. diaboli soluit a pœna miseros hoies. quia (ille clausus lapide). i. mōnū mēto (custodit). i. vigilat (sub milite). i. sub militibus: singulari p̄ plurali p̄ synedochē (qui triūphās). i. veniens (pōpa nobili). i. victoria:

quia tunc animas ab inferis extraxit (surgit). i. se fursum erigit (de funere) idest de morte (victor) idest triumphator.

Solutis iam gemitibus/
Et inferni doloribus/
Quia surrexit dominus
Resplēdēs: clamat angelus,
Tristis erant apostoli
De nece sui domini:

¶ Accipe q̄ p̄ dicto v̄su: x̄ps erat victor (solutis iā gētib⁹ & inferni dolorib⁹) (āgelus resplēdēs). i. valde n̄tēs (clamat) dicēs multib⁹. Itē dicite discipul⁹ ei⁹ & Petro quia surrexit. d.

¶ Ita dixerunt angeli mulieribus (quia apostoli erāt tristes de nece) idest de morte (sui domini) quem dominum (seruū imp̄) idest iudē

E iij Quem pœna

Ecclesia
d̄ aurora
ra.

(damnarant) id est damnauerāt cru-
duli poena mortis.

¶ Et quia apostoli erāt tristes de
nece sui domini. ideo (angelis præ-
dixit mulieribus blando sermone
dominus videndus est in Galilea a
vobis (quantocyus) id est cito.

¶ Ille mulieres dum pergunt (concite)
id est solcite dicere hoc apo-
stolis (videntes eum viuere) id est
christum (osculantur pedes domi-
ni) id est locum vbi perfoderant eū
perfidi iudēi.

¶ Quo agnito) id est quo audito:
quia surrexit dominus (discipuli)
id est apostoli (pergunt propere)
id est festinanter (in galileam vide-
re faciem domini desideratam) sci-
licet ab eis.

¶ Sol nitet) id est splēdet (radio suo
mūdo) scilicet paschali gaudio cla-
ro (cum) id est quando (apostoli)
cernūt iam christū visu corporeo.

¶ Diximus q̄ tunc apparuit disci-
pulis: sed quidam illorū. s. Thomas
cum abeset in aparitione narranti-
bus alijs non credidit. Vnde domi-
nus ostendit ei sua vulnera. & ait. Noli esse incredulus sed fidelis. Et no-

Quē poena mortis crudeli
Seruidamnarant impij.

Sermone blando angelus
Prædixit mulieribus,
In galilea dominus
Videndus est quātotius.

Ille dum pergunt concite:
Apostolis hoc dicere:
Videntes eum viuere;
Osculatur pedes domini.

Quo agnito discipuli
In galileam propere
Pergunt; videre faciem
Desideratam domini.

Claro paschali gaudio
Sol mundo nitet radio:
Cum christum iam apostoli
Visu cernunt corporeo.

Matthē.
xxvii.

Quare
ostendit
dñs cicat-
trices di-
scipulis.

ta q̄ quatuor de causis cicatrices vulnerum ostendit dominus. s. vt esset
signū victorię. vt deinceps de resurrectione non dubitarēt & non crede-
rēt eum phantasticū corpus accepisse: aut vt essent ad patrē intercessio.

¶ Constructio (Ostensa sibi vulne-
ra). i. ostensis vulneribus (sibi). i.
apostolis in fulgida carne Christi
illi apli (fatent) . i. p̄dicāt (voce pu-
blica). i. manifesta dñm surrexissē.

Lu. xxiij.
Ioan. xx.

¶ Ochrīste clemētissime rex tu pos-
sides simul cū corporibus: vt redda-
mus. i. persoluamus ad honorē tuū
omni tēpore (laudes tibi debitas.)

Ostensa sibi vulnera
In christi carne fulgida:
Resurrexisse dominum
Voce fatentur publica.

Rex christe clēmentissime
Tu corda nostra posside;
Vt tibi laudes debitas
Reddamus omni tempore.

Carmen est dimetrum iambicum cacometrum. Canti-
tur in tempore paschalis resurrectionis. Dicit q̄ chri-
stus est nostrum verum pascha. Facitq̄ memoriam
passionis & resurrectionis eius.

Ad coenam

Ad cœnam agni prouidi
Et stolis albis candidi:
Post transitum maris rubri
Christo canamus principi.

Et bibit. q̄ vero digne: habet vitā æternā. Nos vero positi (Ad cœnā agni prouidi). i. ad accipiēdū corpus & sanguinē dñi: vel ad vltimū preceptū christi: quia sicut post cœnā nullū restat prandiu: ita post nouū testamen- tum nullum restat preceptū. (Ad cœnā agni prouidi & agni candidi stolis albis). i. cū virtutibus (canamus principi christo) i. laudemus eū de resurrectione post transitum maris rubri). i. post baptismum vel post gloriam resurrectionis.

Cuius corpus sanctissimum

In ara crucis torridum:

Cruore eius roseo

Gustando viuimus deo,

Sanctissimum corpus cuius christi torridum). i. cremati: quia pas- sum (in ara crucis gustādo) id est suscipiēdo (eius roseo cruore viuimus deo) id est diuine.

Dico q̄ viuim⁹ deo. precti. i. defesi vlt̄ seruati (vespe pasche). i. vltima etate vlt̄ mysterio resurrectiōis xp̄i. qd̄ nocte pasche factū ē (ab angelo deuastate). i. pcutiēte primo genita egypti (erepti). i. liberati (de durissimo imperio pharaonis. i. diaboli.

Protecti pasche vespere

A deuastante angelo:

Erepti de durissimo

Pharaonis imperio

Cōstrue (xps est iā nrm pascha) i. transitus de vitis ad virtutes (qui xps est agnus). i. patiens (imolar⁹) p oibus nobis: vel sic (quia xps im- molatus p nobis) est agnus synceritatis. i. puritatis (caro eius oblata)

Iam pascha nostrū christus est:

Qui immolatus agnus est:

Synceritatis azima

Caro eius oblata est.

i. sacrificata (ē azima). sine fermento, vlt̄ sine amaritudine. Azima dicit̄ ab a qd̄ ē sine & zima qd̄ ē fermentū: vlt̄ amarū inde azima q̄ si sine amaritudine.

Azima
vnde

Overe digna hostia

Per quā fracta sunt tartara:

Redempta plebs captiuata

Reddit ad vitę premia,

Overe digna hostia). i. sacra (per quā). i. hostia (tartara sunt fracta) & p quā (plebs captiuata). i. aīę san- ctō in inferno detēte. sūt redēpte (& p quā premia vitę eterne sunt reddita (plebs dico captiuata redit) i. reuertit̄ (ad p̄mia vitę. eterne.

Cum surgit christus tumulo:

Victor reddit de baratro:

Tyrannum trudēs vinculo

Et referans paradisum,

Cum). i. qñ (xps surgit tumulo) i. de sepulchro (victor reddit de ba- ratro). i. de fouea inferni (trudens) i. claudēs (tyrannū). i. diabolu (vin- culo) i. cū potestate sua ligās eū (&

referans paradisum) fidelib⁹ tuis. q̄a tua mia hoc fecisti. ideo rogam⁹ te.

Carmē est quale illud primo dierū. Canitur in re diuina ascē- sionis dñice. Commemorata christi ascensione & regno illi a patre tradito: petit illius beneficium in die iudicij.

E iij Aeterne

¶ O æterne rex altissime & redemptor fidelium quo .i. p quē mors (soluta deperit) destructa extitit vel perit vel (mors) est descēsus ad inferna: quia sancti illuc modo non descendunt. vt ante passionem xp̄i (triumphus) .i. victoria gratiē datur iam glorificatis in anima & corpore glorificandis in resurrectione.

¶ Tu scandens .i. ascendens (tribunal) .i. sede (dextere patris) .i. ad equalitatē patris (potestas omnium) reſ (est collata) .i. attributa à Iesu. scilicet christo. & hoc (cœlitus) .i. diuinit. Possumus dicere q̄ solus est ad dexterā p̄ris: ceteri ordines sanctorū ad sinistrā respectu claritatis filij (q̄ potestas nō erat) ei (collata hūanitatus) .i. q̄ diu, v̄ q̄n erat in mūdo.

¶ Dico q̄ potestas datur diuinitus christo: quæ non erat humanus. vt trina rerū machina .i. cœlestiū terrestriū & infernorum condita a te (flectant genu iam subdita) id est flectentes genua cœlestes terreni & infernales sint subdita id est humiliata tibi ad honorem tui.

¶ Angeli videntes) humanam formam vel naturam (tremunt) .i. mirantur. s. quia videbant humanā naturam per ipsum christum ad dexteram patris collocatam & exaltatam. & hoc (vice versa mortaliū) tremebant & mirabantur. ¶ Et nota q̄ ante natiuitatem christi angeli ab hominibus se adorari patiebantur: sed non postea sicut legimus de Ioanne: qui cum vellet angelum adorare: inquit angelus Ioanni. Noli me adorare: seruus tuus enim sum & fratrum tuorum (Caro) Adæ (culpatus) id est per Adam in peccatum cadimus (caro christi purgat nos) id est per christū de vitijs ad virtutes surgimus (caro) dei. & deus (regnat) quia christus deus est & homo.

¶ O christe tu esto nostrū gaudiū manens p̄ditum) id est nobis paratum honoratum, vel sublimatū (olympo) id est in cœlo (tu qui regis) id est gubernas fabricam mundi vincens mundana gaudia (id est amor tuus superexcellit omnes delectationes mundi.

¶ Quasi diceret superexcellit gaudia mundi. & (hinc nos precantes quesumus) id est deprecamur te (ignosce

A Eterne rex altissime
Redemptor & fidelium:
Quo mors soluta deperit
Datur triumphus gratiæ.

Scandens tribunal dexteræ
Patris potestas omnium:
Collata Iesu cœlitus:
Quæ non erat humanus.

Vt trina rerum machina
Cœlestium terrestrium:
Et infernorum condita:
Flectant genu iam subdita.

Tremunt videntes angeli
Vice versa mortaliū:
Culpat nos caro: purgat caro
Regnat deus dei caro.

Tu esto nostrum gaudium.
Manens olympo p̄ditum:
Mundi regis qui fabricam
Mundana vincēs gaudia.

Hinc te precantes quesumus:
Ignosce tu criminibus:

Et corda

Ante xp̄i
natiuita-
tem ange-
li adora-
bantur. le-
ge apoca-
xxxij.

Et corda sursum subleua;
Ad te superna gratia.

scē criminibꝫ). i. dimitte nobis pec-
cata nostra (& subleua). i. sursum
leua (corda ad te superna gratia). i.
pro summa misericordia.

Vt cum rubente cœperis
Clarere nube iudicis;
Pœnas repellas debitas;
Reddas coronas perditas.

¶ Nos quesumus te (vt cum) idest
quãdo (cœperis clarere). i. fulgere
(repente). i. festinanter (nube ius-
dicis). i. christi (rubente). i. clarescē-
re. i. teipso iudice aduente: a nos-
bis (repellas pœnas debitas) p̄ Adā
(& reddas). i. tribuas per gratiam

(cordis perditas) & culpam inuētam & collatam secundum meritū per
gratiam: quia non necessitate cogente: sed voluntate & gratis a morte libe-
rauit, & saluauit nos.

Gloria tibi domine;
Qui ascendis supra sydera
Cum patre & sancto spiritu
In sempiterna sæcula. Amē.

¶ O domine) iesu christe (qui scan-
dis supra sydera) idest super omnes
celos (gloria) idest laus & honor
(sit tibi, cum patre & sancto spiri-
tu in sempiterna sæcula. Amen) .i.
fine fine.

Carmen ex dimetrum iambicum cacometrum. Canis-
tur in festo ascensionis dominicę. Agit christo gratias
q̄ pro nobis passus mortem: nos a morte liberauit.

Iesu nostra redemptio;
Amor & desiderium;
Deus creator omnium;
Homo in fine temporum:

¶ O iesu nostra redemptio) tu dico
(amor & desiderium) nostrum. i.
amor desiderabilis (deus creator
omnium) quies (in fine temporū)
factus (homo) vnde deus & homo
& hoc in vltima etate

Que te vicit clamentiam;
Vt ferres nostra crimina;
Crudelem mortem patiens;
Vt nos a morte tolleres.

¶ Q ue. i. quanta (clementia) idest
pietas (vicit) idest compulit te (vt
ferres). i. portares vel deleres (nos-
tra crimina) idest peccata (patiens
crudelem mortem: crucis (pro pec-
catis nostris. & q̄re vt (tolleres) .i.
liberares nos a morte) i. a diabolo.

Inferni claustra penetrans;
Tuos captiuos redimens;
Victor triumpho nobili
Ad dexteram patris residēs.

¶ Tu penetrās). i. frāgēs (claustra
infernī) redimēs sanguine tuo (cap-
tiuos) q̄ tenebant iuste in inferno
(residens ad dexterā patris) mens
(victor triūpho nobili). idest mis-
rabili victoria.

Ipsa te cogat pietas;
Vt mala nostra superes
Parcendo: & voti compotes
Nos tuo vultu saties.

¶ Ipsa pietas (q̄ cogit te) vt subires
mortē crucis (cogat) i. impellat te
(vt superes nra mala). i. dimittas
nobis debita nra (& saties). i. im-
pleas & frui facias (nos cōpotes nri voti). i. desiderij (tuo vltu). i. p̄ntia.

¶ Ipsa pietas (q̄ cogit te) vt subires mortē crucis (cogat) i. impellat te (vt superes nra mala) .i. dimittas nobis debita nra (& saties) .i. im-pleas & frui facias (nos cōpotes nri voti) .i. desiderij (tuo vltu) .i. p̄ntia.

Expositio hymnorum.

Et tu quies futurus nostrū premium: esto nostrū gaudium. .i. in presenti & in futuro (& nostra gloria) idest laus (sit in te semper) .i. in omni tēpore (p̄ cūcta secula. Amē.

Tu esto nostrum gaudium:

Qui es futurus premium:

Sit in te nostra gloria

Per cūcta semp̄ secula. Amē.

Carmen est quale superius. Canitur in festo ascensionis domini ad laudes. Describitur christi ascensio in cœlo: & petit illius beneficium in die iudicij.

Additio cū glo. Materia presentis hymni est describere gloriosam christi ascensionem: & regnum cœlorum sibi traditum a patre. propter quod ecclesia inuitat nos ad noua cantica per soluenda deo. dicens (canamus hymnum glorię & hymni noui) .i. nouę laudes (personēt) scilicet nunc (cum christus ascendit ad thronū patris) idest ad cœlum, & hoc (nouo tramite) idest admirando. quia mirabatur angeli humana natura per ipsum christum ad dexterā patris ascendentē.

Incipit discursus ascensionis sic: (christus transit potenter) .i. cū magna maiestate & potestate (culmina) .i. altitudinem (poli) .i. cœli & hoc (nobili triumpho) .i. inaudita victoria (qui derisus a mortalibus) assumperat) .i. destruxerat mortē scilicet nostram: morte. s. sua.

Hymnū canamus glorię.
Hymni noui nūc p̄sonēt:
Christus nouo cum tramite
Ad patris ascendit thronū,

Tunc. s. cū christus transibat culmina poli: apostoli stantes in monte mystico chrisimatis: quia ibi cōfirmati fuerunt in fide (cum matre virgine clara) .i. cum maria immaculata dei genitrice (videbant gloriam iesu ascendentis in cœlum.

Transit triumpho nobili
Poli potenter culmina:
Qui morte mortē assūperat
Derisus a mortalibus,

Et cum apostoli cū Maria uirgine (prosecuti scilicet essent) .i. respicerent. hoc: idest gloriam iesu ascēdētis in cœlum (lato lumine) idest letis oculis (sydera) .i. oēs ciues syderet. i. cœlestis curię (ducere) idest perducere (cordibus letis regem seculi) idest christum & hoc per auras) idest per cœli tractus.

Apostoli tunc mystico
In mōte stantes chrisimatis:
Cum Matre clara uirgine
Iesu uidebant gloriam,

Quos scilicet discipulos cum matre Iesu (angeli alloquentes) idest ad eos loquentes: inquit (quid uos stantes) scilicet arrectis in cœlum luminibus cernitis astra (hic) .s. q̄ ascēdit triūpho nobili est saluator Iesu.

Hoc profecuti lumine
Lato potenter sydera:
Latis per auras cordibus
Ducere regem sæculi,
Quos alloquētes angeli:
Quid astra stantes cernitis?
Saluator hic est (inquit)
Iesu triumpho nobili.

A uobis

A vobis ad cœlestia;
 Qui regnās nūc assūpt⁹ est;
 Venturus inde sæculi
 In fine iudex omnium.

Quo nos precamur tempore
 Iesu redemptor vnice;
 Inter tuos in æthera
 Seruos benignus aggrega.

Da nobis illuc sedula
 Deuotione tendere;
 Quo te sedere cum patre
 In arce regni credimus.

Gloria tibi domine;
 Qui scandis supra sydera;
 Cum patre & sancto spiritu
 In sempiterna sæcula. Amē.

Carmen est quale illud primo dierum, Canitur in festo
 penthecostes; hoc est quinquagesimæ. Spiritum san-
 ctum implorans petit; vt illius amore nos inflammet;
 & in dei gratia confirmet.

Veni creator spiritus;
 Mentis tuorum visita;
 Imple superna gratia;
 Quæ tu creasti pectora.

orantibus in hora tertia mundus tonuit. & subito venit spiritus sanctus
 & apostoli inflammati spiritu sancto diuersis loquebantur linguis ma-
 gnalia dei. Intentio est rogare deum, vt purget peccata nostra superno
 splendore & illuminet gr̃a spūs facti; vt expellat a nobis visibiles & inuisi-
 biles hostes, vt habeamus vitam permanentem cum ipso. O (creator)
 sancte spiritus dei (veni & visita mentes tuorum fidelium; & veniendo
 (imple pectora superna gratia; quæ tu creasti) idest fecisti.

¶ Dico quod hic est saluator Iesu
 (qui regnans assumptus est a vo-
 bis) .i. a vi o aspectu (ad cœlestia)
 scilicet regna & (vēturus) .f. est (in
 de) .i. a cœlo in fine sæculi (iudex o-
 mnium) .f. vt uorum & mortuorū.

¶ Ecce hic petitur beneficiū a deo
 in die iudicij. Ordina sic. (quo tem-
 pore) .i. in quo tempore iudicij (&
 Iesu vnice redemptor precamur)
 idest rogamus te (aggrega) idest
 aduna vel cōiūge tu benignus nos
 (in æthera) .i. super cœlum (inter
 tuos seruos) .i. inter ciuites cœlicos.

¶ Da nobis prosequitur. idest cō-
 cedas nobis (tendere) idest ire (deu-
 uotiōe sedula) idest festina (illuc) .i.
 ad eum locum (quo) idest in quo
 (credimus te sedere cū patre in ar-
 ce regni) .f. cœlestis.

¶ O domine gloria sit tibi; qui scās
 dis) idest ascendis supra sydera) .i.
 super cœlos, vbi regnas cum patre
 & cū spū sancto in sempiterna sæ-
 cula. (Amen) idest ita fiat.

¶ Materia huius hymni est spiritus
 sanctus quē pater promiserat quā-
 do dixit Iohel. Effundam de spiri-
 tu meo super omnem carnem. Filius
 promisit quando dixit. Si assum-
 ptus fuero in cœlum; mittam vo-
 bis paraclerum; & apostolis simul

Iohel. 2.

Qui parade

¶ Qui paraclētus .i. cōsolator (dīceris donum dei altissimi & diceris fons viuus. de quo nō cōmunicat a lienis. vel fons viuus aque salientis in vitā æternā. & diceris (ignis) quia corda hoīm ad dilectionē dei & p̄ximi accēdis & vitia .i. peccata consumis. & diceris (charitas) quia facis diligere Deū & proximū. & diceris (spiritualis vnctio) quia de spiritali vnctiōe idest de spiritu sancto vnctō corda hominum vt humilētur in baptismo.

Septem dona spir̄it̄i s̄acti. ¶ Tu es septiformis munere: idest donis (gratiæ) idest p̄pter septiformem gratiam. Septē enim sunt dona spir̄it̄i s̄acti. sp̄s sapiētię & intellectus: spiritus consilij & fortitudinis. spiritus sciētię & pietatis & amoris (tu) es (digitus) idest potētia (dextrę Dei) quia sicut nodi digitorum varij sunt. ita varia sunt dona sp̄s s̄acti. & (tu) es (promissum patris) & ditans: idest faciens diuites guttura vel pectora (sermone rite) idest recte. vel tu es (ditans guttura promissum) idest promissio.

¶ Et tu qui oparis oīa (accende lumen sensibus) .i. mētibus nr̄is: & infunde cordibus nr̄is (amorē) .i. dilectionē dei (firmans infirma) .i. debilitia (nr̄i corporis p̄petim) .i. perēnter vel p̄petuo (virtute) .i. mirabiliter cū virtute perpetua & semper nos (firmans) .i. protegens.

¶ Repellas hostem lōgius) idest remoueas eum procul (q̄) pro. & dones pacem protinus) idest cito (vitemus omne noxium) .i. peccatum (sic te p̄guio) .i. te ductore.

¶ Dico (o sancte spiritus. vt per te sciamus patrem atq; noscamus filium) & (credamus te vtriusq; spiritum) idest procedentem a patre & filio) omni tempore.

Carmen est quale illud primo dierū. Canitur in festo penthecostes; quo spirit̄us s̄actus missus est ad discipulos christi: narratq; que in eius missione facta sunt.

¶ Materia huius hymni est eadem que & in p̄misso. Spiritus idest cōsolator. vel aduocatus. dicitur cōsolator: quia cū sumus in p̄ctis trahemur

Qui paraclētus diceris
Donum dei altissimi:
Fons viuus/ignīs/charitas
Et spiritalis vnctio.

Tu septiformis gratiæ:
Dexteræ dei tu digitus:
Turite promissum patris
Sermonē ditans guttura.

Accende lumen sensibus;
Infunde amorem cordibus:
Infirma nostri corporis
Virtute firmans perpetim.

Hostem repellas longius:
Pacemq; dones protinus.
Ductore sic te p̄guio
Vitemus omne noxium.

Perte sciamus; da patrem
Noscamus atq; filium:
Te vtriusq; spiritum
Credamus omnitempore.

Iam Christus astra ascēderat;
Regressus vnde venerat;
Promissa

do nos ad cœlestem patriam ipse spiritus sanctus cum splendore feruēti apparuit discipulis suis. Et quia sermo igneus futurus erat ideo in ignea lingua eis apparuit: quia facit eos ardētes in dilectione dei & proximi, & perito sermone affluentes. Construe (Christus ascenderat iam) secundum humanitatē (astra) idest cœlos (christus) dico (egressus) idest reuersus vnde venerat daturus apostolis munera (promissa patris) idest spiritum sanctum.

Promissa patris munera
Sanctum daturus spiritum.

Solemnis vrgebat dies:
Quo mystico septemplici:
Orbis volutus septies:
Signat beata tempora,

¶ Solemnis. i. festiualis (dies vrgebat). i. festinabat vel imminabat septies septem, q̄ sunt. xlix. & vno addito: vel per septē intelligimus temporalia. i. corporalia: quia per septē totum tēpus vitę nostrę voluitur in quo debemus liberari a peccatis

vt perueniamus ad illā beatitudinē: quā intelligit per. xl. dies, in quibus ieiunare debemus: vt peruenire possimus ad diem sabbati. i. ad requiem (quo die mystico). i. figuratiuo (septemplici) idest per figurā septēpliz cē (orbis) idest septima (voluptus septies) idest per. xl. & ix. dies (signat beata tempora) scilicet futura. i. æternam requiem.

Dum hora cunctis tertia
Repente mundus intonat:
Orantibus apostolis
Deum venisse nunciat,

¶ Et quia christus ascēderat (dum hora tertia) videbat esse (cunctis) oībus apostolis (mūdus) intonat (repente). i. subito: & ille sonus vel mūdus nūciat deum venisse orantibus ap̄lis). i. simul in vnū locū cōgregatis & orantibus: & expectantibus promissionē dñi sui. f. xp̄i. cū ip̄e de illa

promissione eius ante ascensionē locutus fuisset: dicens vado & venio ad vos & mittā vobis paraclētū. i. cōsolatorē: qui docebit vos oēm veritatē. & ita facti perfectiores in omni scientia erant, quia diuersa generalium linguarum loquebantur, & prædicabant magnalia dei.

De patris ergo lumine
Decorus igneis almus est:
Qui fida christi pectora
Calore verbi compleuit,

¶ Et quā quidē pater milit sp̄m ergo (ignis). i. sp̄s (decor). i. pulcher (est almus de lumine patris) qui sp̄s cōpleuit vt haberet scientiā loquēdi (pectora) apostolorū vel hominū (fida). i. fidelia christi & hoc (calore). i. ardore (vbi). i. filij.

¶ Viscera apostolorū impleta. i. facta gaudent quia fecit eos loquentes & etiā ardētes in amore & (afflata). i. inflamata spiritu sancto (intonat diuersas voces). i. loquuntur idiomata omnium linguarū. & (fatur: vel fantur magnalia dei). i. mirabilia dei. i. prædicant nomē xp̄i.

Actuū. ij.

Impleta gaudent viscera
Afflata sancto spiritu:
Voces diuersas intonant,
Fantur dei magnalia.

Ex omittē

Expositio hymnorum

Ex omni gente). i. ex omnib' gētib' (cogniti) sunt apostoli. s. a grecis, latinis, barbaris (cunctisq; admirantibus) apostoli (loquuntur linguis omnibus) que sunt. lxxij.

Cū apostoli ita loquebantur oēs admirabātur sic loquētes: credentes deum in eis esse: sed iudæa increpat eos. idest plebs iudeorū (incredula). i. infidelis illa dico (vesana) idest insana (toruo spiritu). i. supbo (cōcrepat alūnos). i. discipulos Christi (ructare crapula musti). i. affirmat eos vino inebriari.

Æstimabant iudæi q; pranimio potu musti. i. per ebrietatē apostoli taliter loquebantur (sed Petrus occurrit signis). i. miraculis (& virtutibus docet. i. pbat perfidos iudeos (pfari). i. loqui (falsa Iohelis) propheta (testimonio) prophetauit enim Iohel sic. Effundāt de spiritu

meo super omnē carnē: & pphetabūt filij vestri & filij.

Laus sit patri cum filio simul & sancto paraceto) idest spiritu sancto. & (mittat nobis) omnibus fidelibus (charisma) idest donū sancti spiritus (vel gratiam spiritus sancti.

Carmen est quale illud primo dierum. Canitur infesto penthecostes sicut & superiores hymni. Narrat quid ex hac missione consolatoris spūs euenerit. Petiūtq; illius dono nobis infundi.

Materia huius hymni est spiritus sanctus quē pater & filius pmiserunt Ioheli dicente. Effundā de spiritu meo super omnem carnem & prophetabūt filij vestri & filia vestra. & filius dicit. Si assumptus fuero in cœlum mittam vobis paracletum. & apostolis orantibus mundus intonat. & venit spiritus sanctus in speciē ignis: quo apostoli inflāmati loquebantur magnalia dei varijs linguis. Quæritur hic vtrum filius sit a patre non factus: sed genitus: & præiacēti materia dico ex substantia patris & non ex aliquo: sed ex patre. Similiter dico de processioe spiritus sancti: quia fit ex patre & filio, & de substantia vtriusq; coequalis eis & non ex aliquo factus nec ex nihilo. Cōstructio (orbita) idest reuolutio (anni reduxit nobis beata gaudia (cū spiritus paracletus effulsi) idest respenderit (in discipulos.)

**Ex omni gente cogniti
Græcis latinis; barbaris;
Cunctisq; admirantibus
Linguis loquuntur omnib'.**

**Iudæa tunc incredula
Vesana toruo spiritu:
Ructare musti crapula
Alumnos christi concrepat.**

**Sed signis & virtutibus
Occurrit: & docet Petrus
Falsa profari perfidos
Iohelis testimonio.**

**Sit laus patri cum filio:
Sancto simul paraceto:
Nobisq; mittat filius
Charisma sancti spiritus.**

**Beata nobis gaudia
Anni reduxit orbita
Cum spiritus paracletus
Effulsi in discipulos**

Ignis

Iohel:

Ignis vibrante lumine
Linguae figuram detulit:
Verbis ut essent profui:
Et charitate feruidi,

pariter sermone affluentes: quod dicitur hic (ignis). i. spiritus sanctus detulit figuram lingue Vibrante. id est feruente (lumine suo). i. splendore (ut illi apostoli & discipuli essent profui). i. facundi. & loquentes (verbis). i. varijs linguis (& feruidi). i. ardentes & inflammari charitate.

Linguis loquuntur omnium;
Turbæ pauent gentilium;
Musto madere deputant;
Quos spiritus repleuerat,

¶ Apostoli (loquuntur linguis oim) & ideo (turbæ gentiliū pauent). i. mirant. & turbæ illæ (deputant). i. valde putant (madere). i. abundare (musto). i. vino. illos (quos spūs sanctus suo splendore repleuerat.

Patrata sunt hæc mystice
Paschæ peracto tempore:
Sacro dierum numero
Quo lege fit remissio,

¶ Cum filij israel. xl. & ix. annis per desertū errassent. l. anno iuxta mōtē Synai cum fulgore & tonitruo legem acceperūt. Item in lege moysi. Filij israel emebant seruos & ancillas & agros & possidebāt. xl. & ix. annis: in l. anno omnes liberabatur. inde dicitur annus iubileus. 1.

Notaglo
fam.

remissionis. & significat octauā diem resurrectionis, in qua oēs liberati erāt a seruitute diaboli. & hoc est (mystice) figuratiue (sunt patrata). i. cōpleta (peracto. i. cōpleto (tēpore pasche) sacro nūero dierū). i. qui quagenario (quo nūero fit remissio in lege moysi vel mystica). i. figuratiua.

Te nunc deus piissime
Vultu precamur cernuo,
Illapsa nobis cœlitus
Largire dona spiritus

¶ O piissime deus (precamur te nūc) id est in præsenti (vultu cernuo). i. prono (largire) dona spiritus sancti (illapsa nobis cœlitus) id est diuinitus infusa.

Carmen est dimetrum iambicū cacometrū. Canitur in festo Eucharistiæ; id est bonæ gratiæ; hoc est corporis xp̄i Narrat quēadmodū hoc sacramētū in cœna institutū est a christo.

P Ange lingua gloriosi
Corporis mysterium;
Sanguinisq; preciosi
Quem in mundi precium
Fructus ventris generosi
Rex effudit gentium.

¶ Materia huius hymni gloriosissimi: gaude christo infinite glorioso & solemnissimo est: quoddam preceptū obseruatiā dignum ab ecclesia militāri approbatū & dictū. vñ diligentissime huic fides adhibenda iuxta aurelij Aug. dictū in epistola ad Fundanum. Euangelio non crederem: nisi quia ecclesia approbat.

August.

bat. Quod quidem præceptum est ut pangamus & cantemus corde &

Lingua

Expōitio hymnorum.

lingua eucharistiæ siue corporis cristi mysterium: pro quo est aduerten
Mysteriū dum, q̄ differentia talis est inter tria vocabula ibi reperta, s. mysterium,
 & vnde. sacrificium, & sacramētū. Nam primo mysteriū dicitur sacrū secretū,
Sacrificiū vel sacrum absconditum. Et ratio est ex sua deriuatione sumpta: quia dī
 ciū & vñ citur a mystis, vel a mystice gr̄ce, quod idem est q̄ secretū latine. Sacrifi
Sacramē cium veto generaliter non proprie secundum Isidorum est victima: &
 tū & vñ. quæcunq̄ in ara crematur & ponitur. & sic sumitur pro oblationibus
Isidorus. quas antiquitus faciebant, s. vitulorum, hircorum, &c. Sacramentum ta
 men intelligitur sic, idem est q̄ sacre rei signum quātum ad etymologiā

Matthē.

vocabuli vel sacramētum est rem sacram continens. Nam aliud cernitur:
 aliud intelligitur. Et dicitur a sacer. sacramētum. rī. quod idem est qd̄ pi
 gnus sponsonis sicut iururandum datur alicui, vt sit fideiussor. Quas
 propter tantum ergo sacramentum, s. eucharistiæ, de quo hymnus canta
 tur: est datum nobis in pignus beatitudinis: & promissi aduentus ad iur
 cium. Nam promisit Christus q̄ habet alias oues ducere ad vnum ouile.
 & erit vnus pastor secundum Matth. & in alio loco. Veniet filius homin
 nis in nubibus cœli, &c. & etiam in alio loco quasi pollicendo dixit. Esto
 ti parati: quia qua hora nō putatis filius hominis veniet: sicut iam antea
 iururandum fecerat, & compleuit, vt Abraam testante zacharia. Iusiu
 rādum quod iurauit ad Abraam patrem nostū daturum se nobis. quod
 de factō completum reuera accepimus in die natiuitatis. Quod quidem
 sacramētū & mirabile mysteriū & a sæculis nō auditū: instituit in die pa
 rasceug, existens ille rex mansuetus cum discipulis factocq̄ sermone cōso
 latiuo ex vno latere: & ex altero multæ amaritudinis: quia dixerat. nocte

**Nota du
 bium.**

hac scandalum propter me patiemi. Circa quod potest esse vnum du
 bium: quare magis institutum est tali die a Christo istud sacramentum,
 & non in alio tempore: cum ratio dubij potest esse ista. Prima dispositio
 secundum philosophos debet precedere formam. quia in n. de anima &
 vt. Metha. actus actiuorum sunt in patiee dispositio. Sed baptismus est
 dispositio ad hoc sacramentum: ergo baptismus est prior: vltra. Cum
 baptismus fuit institutus post passionem: ergo sacramentum altaris des
 huisset institui post passionem. Respondeo q̄ hoc sacramētū tota eccle
 siæ curia docente: in hac die institui debuit: & non ante, nec post: q̄ pluri
 mis: præsertim quattuor responsionibus arcta & mota. Prima est ratio
 ne huius sacramenti necessariæ assignationis: nam necessitas qua assigna
 tur quare hoc sacramētum institui debuit: est signum: quia ad perfectio
 nem nostram exiebat. vt. s. caput nostrū Christus realiter corpori cons
 iungeretur. Sed toto tempore præcedenti Christus sub propria specie no
 biscum constitutus est. ergo non oportuit ante hoc sacramentum insti
 tuti: sed tūc & in illo tempore quādo corpus assumptū oblatum erat Eū
 sebio attestante. Secunda ratio est ratione legalis figurationis: nam Chri
 stus q̄ diu fuit in mundo cōuersatus: figuras legis obseruare voluit, fa
 ctus sub lege, vt eos qui sub lege erant redimeret a peccato secundū apo
 stolū. Sed veniente veritate cessat figura & vmbra. Veniente luce: ergo
 Christo recedēte per mortem: quando figuræ legis terminandæ erant de
 hui institui. Tertia ratio est, ratione representationis: nam hoc sacramē
 tū est representās terminū dñicæ passionis: ergo congruū erat imminens
 te iam passione institui. Quarta ratio: ratione fortioris impressionis:

quia quæ

Eusebius

Apostolus

quia que ultimo fiunt magis memorie imprimuntur & commendantur: ergo ultimo post cenam institui debuit, ipso christo recessuro. Et hæc ratio tangitur in decretis. de conse. distin. ij. cap. liquido. vbi dicitur q̄ in memoria & in expressione passionis christi est institutum. Restat dicere & respondere ad rationem factam, q̄ est necessarium eundem esse ordinem institutionis sacramentorum & perceptionis: & causa est: quia ad finem qui nobis prestitutu ultimo peruenimus. Ideo eucharistia quodammodo est finis baptismi: quia per baptismū aliud consecratum ad eucharistie perceptionem sicut per ordinem ad eius perceptionem. hoc per actō redeamus vnde digressi sumus: q̄ si illi tres pueri a camino ignis liberati in laude dei quoddam canticum cecinere. s. Benedicite omnia opera domini. Et zacharias propheta aliud canticum. Et iustus Simeon aliud canticum & hymnum non parua iucunditate cecinit: ob hoc q̄ verum redemptorem Iesum in vlnis suis tenuit: hic de cetero factas vidēs & gaudens: ita dicit. Nunc dimittis seruū tuum dñe. Et ecclesia talia supradicta cantat & precipit canere. Quāto magis istud sacramentum sacramentorū quātum verbis possumus exprimamus canēdo & iubilādo, per quod nō modo tres pueri: immo infiniti homines ab inferni igne liberant. Quod etiam non solum vnum illuminauit: immo totum mundum. q̄ non solū in brachijs illū eundē Iesum recipimus: sed in pectorib; tanq̄ in tabernaculo suo nobiscū cenās & cōguedēs. Et illud est de quo psalmista David in persona dei mandat, q̄ cantemus. ps. xcv. Cantate domino canticū nouum: cantate domino omnis terra. Cantate dño & benedicite nomini eius: annunciate de die in diem silutare eius. i. christum cōtentum in hoc sacramento. Nam istud est nouum in tempore: quia ante in nulla lege nec nature, nec scripture. Nouum in excellentia, quia nouū antea & post excellentius. Nouum in consecratione: quia nusq̄ verbis similibus aliquod sacramentum fuit consecratum, nec veteris, nec nouæ legis. Nouum in assumptione: quia in alijs quod sumitur masticatur, frangitur, de quo qui tur, digeritur. Ibi semper assumptum realiter integre: & absq; vlla mutatione augmenti, nec detrimenti. Quāobrem ecclesia militans absq; nullo ruga propter tantum sacramentum saluberrimum omnibus primatū publice letanter: verbis in coelum eleuatis non parua armonia cantat & precipit canere iuxta dictū sponsi. s. christi. Exemplū de vobis: vt quēs admodum ego facio: q̄ sic faciatis: vt patet ex expositione littere. Ad quā veniamus sic dicēdo. O (lingua militie christianæ (non perfidie iudeorū, non porci mahometi suorumq; complicitum (pange) idest cane, vel tanq̄ tuba exalta vocem laudando & quid: (mysterium) idest diuinum secretum, vel diuinum absconditum: ex eo quod aliud cernitur: alud creditur, vel intelligitur (gloriosi corporis). s. iesu christi iam gloriosi & immortalis, & impassibilis. Et pange mysteriū (sanguinisq; preciosi) quia lauit nos in sanguine suo (quem). s. sanguinem preciosum ille (rex gētium). i. gentilium & omnium gentium: quia cum iudgi abdicarunt & negarunt esse regem quem Pilatus gētilis in persona omnium gentilium cognouit sparsit pro peccatoribus & peccato primi parentis (in mundi precium) idest in satisfactionem pro mundo: qui cum sit finitus: infinitum non valebat soluere. Rex dico supple (fructus ventris generosi) idest filius

psalmista
Quare
hoc sacramentū dī
nouum,

merate virginis. & potest intelligi vna figura grammatialis: secundum quam permittitur poni pars pro toto vel etiam (fructus ventris generosi). i. proles illius que ex vtraque parte essentiali. s. corporis & anime ex profapia regia est procedens. Nam Matthaei primo. filius David qui rex excellens in veteri testamento fuit: & hoc secundum carnem & cum parente debet legi: ut patet bene in ueteri.

¶ Et iste namque rex (nobis datus) est supplea deo patre (nobis natus). i. propter nos, non propter angelos: ut nos redimeret & liberaret a peccato, & nos glorificaret. & hoc ex intacta virgine. s. non corrupta non solum corpore: verum etiam mente & animo: quia uoto se deo obtulit sponsam (& in mundo conuersatus). i. in terra sancta quam medium mundi dicitur cum doctoribus legis disputauit: & cum alijs dum predicabat & miracula innumerabilia faciebat: ut compleret quod dixit Abacuch. Et in terris uisus: & cum hominibus conuersatus est: & etiam conuersatus est in mundo (sparso uerbi semine). i. mediante semine diffuso uerbi diuini: dum predicabat per partes illas iuxta illud. Semen est uerbum dei: quia inde nascitur fructus gratie per conuersionem ab eo: fructus saluationis per ueram obseruationem & custodiam illius uerbi diuini: iuxta illud Beati qui audiunt uerbum dei: custodiunt illud: & sequitur (Sui moras incolatus). i. tarditates & dilaciones per. xxxiij. annos (clausit). i. conclusit & perfecit (miro ordine) id est nouo: ideo miro, quia nouo. Nam per prius uoluit ministrare quam ministrari: prius uoluit facere quam docere: & de post docere operando: & uoluit per prius miracula facere: ut ostenderet se uerum deum: quem non docuit usque ad gratiam. xxx. annos. Uoluit pati: ut nos non patiamur propter ipsum: ut pote uoluit omnes derisiones per prius pati. ut nos quascunque illatas contumelias sine murmuratione pateremur: uoluit pro nobis mori: ut nos propter ipsum parati simus mori. Ultimate ante quam illam immanissimam mortem susceperit: disposuit medicamen sufficientissimum ad surgendum ab infernitate ad sanitatem. & a morte peccati ad uitam animam. ut non oportere iterum crucifigi: ut rursus a peccato liberarentur homines: quibus dispositis pie misericorditer ordinatis: finiuit peregrinationem ad patrem: unde exiit per temporalem generationem reuertendo. cum quo quidem semper est idem: quantum ad diuinitatem.

¶ Et sequitur. deuote christiane: cupis scire quo in tempore ordinauit tantam medicinam: tantum subsidium pro his qui in lucta demonum cadunt: hoc fuit quando ille sumus rex regum & dominantium fuit (sedens cum fratribus). i. discipulis suis. Qui iam non serui: sed amici & fratres erant: quia ab uno eodem domino per creationem: quia sub uno

Nobis natus nobis datus
 Ex intacta uirgine.
 Et in mundo conuersatus
 Sparso uerbi semine
 Sui moras incolatus
 Miro clausit ordine.

In supreme nocte coene
 Recumbens cum fratribus:
 Obseruata lege plene
 Cibis in legalibus:
 Cibum turbe duodenae
 Se dat suis manibus.

mat. xxv.
 Luc. xxij.
 Mar. xij.

iguo amoris: quia sub mortalitate tunc vna omnes erant: & hoc supple
 (in nocte illa diei iouis (sup̄me cœne). i. vltimæ in corpore mortali sup-
 ple & (obseruata lege plene & c̄). id est postq̄ lege moysi p̄fecte ē cōpleta
 obseruauit: quia comedit agnum pascale more legis. Nam nō veni solues
 re legē: sed adimplere, vt sepe dixi. aliter q̄ tunc: vt nunc supple (dat se). i.
 porrigit corpus suum (cibum). i. in cibū anime & angelorū (turbę duos Quare
 denę) id est toti: congregationi. xj. ap̄stolorū supple: vt augetur gra ded̄ it se
 tia & fortitudo ad resistendū indagatōni iudgorū corpus suum (dat se suis mani
 bus manus) non medio alicuius ministri. Dando supple ad intelligens bus.
 dū ad huc nō esse datā & cōcessam potestatem ministrandi & conficiendi
 alijs tantum sacramentum.

Verbum caro panē verum

Verbo carnem efficit.

Fitz; sanguis christi merum;

Et si sensus deficit:

Ad firmādum cor syncerum

Sola fidēs sufficit.

¶ Et sequitur. Nam postq̄ in vltis
 ma cœna accepit panem in sanctas
 ac venerabiles manus (verbum ca
 ro). i. homo vel christus (panē ve
 rum) quem in manus suas suscepit
 supple (efficit). i. conuertit (carnē)
 id est in sui corp: iuxta illud. Panis
 quem ego do: caro mea est p̄ mun
 di vita. & hoc supple (verbo). i. in

virtute verborum. s. hoc est corpus meum (q̄) pro & (merum). i. vinū
 vitis supple (fit sanguis christi). i. verbis consecrationis conuertitur in
 verum sanguinem christi (& si sensus). s. totus tangendo (deficit (& sen
 sus visus videndo decipitur accidentia quehbet tantum sentiens: at tamē
 scilicet (Ad firmādum cor syncerum) s. non fractum cōtagione infideli
 tatis. nō fractū duritia & pertinacia peccati: nō fractū malicia iudæorū
 (sola fides sufficit). i. solus assensus volūtatis ab intelligentia & sensu au
 ditus procedēs iuxta illud. Fides non habet meritum vbi humana ratio
 p̄ebet experimentum. Et sequitur. postq̄ virtuosus est honorandus.
 Et hi. iij. quanto magis vas omnium virtutum. ideo (Tantum ergo sacra
 mentum s. id est tam maximam rem
 sacratā & ineffabilem omnī vir
 tutum plenam (veneremur nos cer
 nui) id est humiles māueti cum re
 uerentia & genuflexione & hono
 re latrīo tanq̄ ad deum (& antiquū
 documentum) doctrina legalis de
 agno paschali (cedat) id est det̄ lo
 cum (nouo ritui) id est nouo gene
 ri cibi. vel doctrina legalis: tanquā
 vmbra: figura & quali imperfectū

Fides nō
 habet me
 ritū vbi
 humana
 rō. & c̄.

Tantum ergo sacramentum

Veneremur cernui:

Et antiquum documentum

Nouo cedat ritui:

Prestet fides supplementum

Sensuum defectui.

(cedat) id est cesset. dādo locum. su (nouo ritui) soli figurato & perfectis
 simo iuxta illud. Quando venerit quod perfectum est: cessabit quod ex
 parte sicut aduenteinte luce cedit vmbra (prestet fides supplementum)
 vt rite bene veneremur quod non videmus. & c̄. (fides) id est illa notitia
 enigmatica tanquam per speculū (prestet) id est exhibeat & ordinet (sup
 plementum) & sic vice fungens (sensuum defectui) virtuti limitatę sens
 suum exteriorum: quo circa tale obiectum sunt deficientes & falluntur.

F ij

Ideo

¶ Ideo propter infinitum bonum nobis collatum a sanctissima trinitate (laus sit genitori patri & genito). i. filio sit eadem laus & iubilatio, quæ est gaudium quod verbis explicari non potest. salus similiter quæ ab utroque nobis euenit & procedit: & non ex nobis. similiter honor & reuerentia patri. similiter virtus quæ anthonomastice charitas dici potest: & quæ omnes virtutes comprehendit: qua redempti sumus (quocumque) id est simul (benedictio) sit attribuenta predictis. iuxta illud. Benedicti vos a domino qui fecit celum & terram (quocumque) pro & (laudatio compar) tota predicta supple. i. simul equalis sit spiritui sancto sup. (procedenti) per æternalem processionem passiuam (ab utroque). i. a patre & filio. iuxta de terminationem ecclesie. Amen. i. sine fine in perpetuum. Expositor submittit se determinationi & consilio ecclesie militantis. Dixi.

Genitore genitoque
 Laus & iubilatio;
 Salus honor virtus quocumque
 Sit & benedictio:
 Procedenti ab utroque
 Compar sit laudatio. Amē.

Carmen est simile asclepiadeo mixto gliconico: sed ca-
 cometrum. Canitur in festo Eucharistiae ad horas no-
 cturnas. prosequitur sicut in pange lingua institutio-
 nem sacramenti. Autor est sanctus Thomas aquinas.

Addit⁹ cū glo. Quia eadem est materia presentis hymni ac fuit superioris: videlicet agere de institutione sacramenti corporis christi, quæ in nouissima cæna saluator noster instituit. ad re-

Sacris solennis iuncta sit gaudia
 Et ex precordijs sonent preconia:
 Recedat vetera: noua sint oia;
 Corda voces & opera.

medium totius mundi: tantum ordinem litteræ in presenti hymno explicabim⁹, quo ad rudes scholipetas. Sed primo nota quia ex omni actione christi nostra instructio demonstratur. Primo ponitur ordo institutionis sacramenti & materia. & designantur illi: quibus officium conficiendi sacramentum concessum est. s. presbyteri. ponitur etiam quomodo in hoc sacramento cellauit figura veteris legis: in quo omnia contingebant in figuris. Iuxta Pauli vocem ad corinthios cap. x. Figura autem huius sacramenti precessit quando pluit deus manna in deserto patribus: qui quotidiano pascebantur alimento. vnde panem celi dedit eis: panem angelorum. & c. sed illum panem manducantes mortui sunt. iste autem panis quem legifer christus dedit, viuus est: qui de celo descendit: & vitæ æternæ substantiam ministrat. Quod autem sacramentum sit sacræ rei signum. & quod tria in eo considerentur. s. sacramentum tantum. sacramentum & res sacra. & res non sacra: premissum facio: quia pinguiori minerua opus est. De hoc plura magister sententiarum in. iiii. dist. ix. Erit ergo ordo. (Gaudia) gaudium est animi letitia altius presentis boni, opinione concepta. & dicitur. q. gaurium quod latine lætum sonat. gaudia ergo (sunt iuncta sacris solennis). s. corporis christi cuius festiuitate plusquam cæteris gaudendum est (& preconia). i. signa vel voces solemnitatis (sonent). i. cum sono exeant (ex precordijs). i. ex intimis nostri cordis. (& vetera) id est obler

Apost. ad
 Corin. x.

M. sniarū
 Gaudium
 & vnde.

obseruationes veteris legis (recedat) propter aduentū nouę. hoc est xp̄i figurati: vel sic (vetera) .i. hō vetus: hoc est viciōsus. vñ expurgate veter fermentū, vt sitis noua cōspersio: vt qui ante hac malevixit: post hac viuat nouiter: hoc est sine vitijs: vetera ergo. i. mala opera perpetrata (recedat) .i. serparentē (& oia sint noua) .i. renouata videlicet (corda, voces, & opera) vt interior & exterior simus azimi: hoc est puri ad celebrandum tantum sacramentum.

Noctis recolit cœna nouissima
 Qua xp̄s credit agnū & azia
 Dedit fratrib⁹ iuxta legitima
 Priscis indulta patribus.

¶ Et dico q̄ corda voces & opera sint noua: quia (cœna nouissima noctis) idest cœna vltimę noctis (recolitur) idest celebratur (qua) .i. in qua cœna (xp̄s creditur dedisse agnū) .i. paschalē (& azima) .i. pas

Azima.

nē absq̄ fermento. i. amaritudine: & dicitur azima ab a q̄ est sine. & ziz ma fermentū. q. sine fermento (fratribus) .i. apostolis. nusc̄p̄ em̄ nisi fr̄es: aut amicos, discipulos dñi cognominari vidimus in tota sacra pagina. te ste Grego. (Iuxta indulta legitima) .i. iuxta legē datā (priscis patribus) puta Moyfi & patriarchis. nā supra dixit obseruata lege plene: q̄a nō veni soluere legē, sed adimplere. & est indultū concessum datū siue remissū vnde Gregorius Luca. iij. tempora indulta ne pereant.

Gregori⁹
 Indultū.

Gregori⁹

Post agnū typicū expletis eplis
 Corpus dñicum datur discipulis:
 Sic totū oibus q̄ totum singulis
 Eius fatemur manibus.

¶ Prosequitur dicēs, q̄ post agnū typicū. i. post esum agni typici. i. si guratiui q̄ erat cibus corporis: dedit se in cibū aīc: & āgelorū. q̄a ip̄e erat verus agnus q̄ abstulit peccata mūdi. &c. (epulis ergo expletis) .i. finitis post esum agni typici corp⁹

dñicum datur. s. a dño (discipulis) sic totū. i. totaliter fatemur datū esse oibus. idest duodecim christi discipulis (manibus eius) quod totum singulis. idest cuilibet illorum datum est.

Dedit ex frugib⁹ corpis ferculū
 Dedit ex vitib⁹ sanguis poculū:
 Dicēs accipite qd̄ trado vasculū
 Omnes ex eo bibite.

¶ Dedit. s. xp̄s (ferculū cor) .i. suū corpus in cibū, & hoc (ex frugib⁹) idest ex v̄o pane materiali. vñ Ioā. panis quē ego dabo caro mea est: alias dedit fragilibus. s. discipulis qui bene fragili erant: q̄a secundū

Ioannes.

Gregori⁹

Grego. non eos passio: non resurrectio: nō sp̄s sancti missio confirmauerat. dedit etiam (poculū) hoc est potū sanguinis sui: & hoc (ex vitib⁹) .i. ex naturali vino. Et nota q̄ in die illi⁹ factissime cœnę dixit. nō bibā amo do de hoc genimine vitis donec. &c. q̄ causa in die trāfiguratiōis dñi cōficii sacm̄ ex vino nouo: si inueniri possit, vñ saltē vt aliquātulū de matu ra vua in calice liquat. & nouę vūę sup̄ altare hñd icunt: vt pp̄s cōmunt̄ cet. Eutician⁹ em̄ papa statuit q̄ fruges noui hñd icerent sup̄ altare. alias. dedit & tristibus. nā tristes erant ap̄t̄ de nece p̄dicta sui dñi, dicens (accipite vas. q̄ trado) .i. do vobis (& oēs bibite ex eo) .i. poculo sanguinis mei.

Nota.

Eutician⁹
 papa.

Sic sacrificium istud instituit:
 Cuius officiū cōmitti voluit:

¶ Sic xp̄s instituit .i. tali modo sup̄ dicto ordinauit (istud sacrificiū) .i. sui corporis sanguinis (cui⁹ officiū)

F iij Solis

scilicet conficiendi sacramentū (voluit cōmitti) .i. appropriari siue tradit tantū (solis p̄bris quibus sic cōgruit) .i. cōuenit aut est necessariū (vt sumāt) .i. recipiant ipsi (& dēt ceteris) .f. fideiibus vere cōfessis & cōtritis: ad quorū remedium constitutum fuit. nisi enim māducaueritis carnem filij hominis: & biberitis eius sanguinem: non habebitis vitam in vobis. &c.

¶ Panis angelicus) .i. xps q est cibus angelorū. vnde dicit. Ego sum panis viuus q de celo descendit (fit) .i. efficitur (panis hoim) p quibus natus est (& panis hic dat cœlitus) .i. diuinitus (terminū) .i. sine figuris

scilicet. typicis veteris testamenti. in quo vsup diximus cōtingebāt oīa in figuris. (ō res mirabilis) .i. digna admiratiōe q̄a. f. (paup seruus & humilis) hoc est cuiuscūq; cōdicionis seu status sit hō christianus: māducat dōminum. hoc est faciōrē suum sacramentaliter sumit. & sumitur duplīciter. f. sacramentaliter & spiritualiter.

¶ O trina deitas (q) pro & (vna) .i. o deus trinus & vnus (poscim⁹ te) .i. a te (q̄a colimus te sic) f. p̄ humilē deuotionē celebrādo festiuitatem corporis tui (visita nos) .f. p̄ grām tuā. aliter erit sicut illud q̄ dicit in oratione dñica. f. dimitte nobis debita nra, sicut & nos. &c. vel dic visita tu nos sic sicut colimus te: quia loquitur in p̄sona ecclesię: q̄ tota pulchra est & bene colit deum (& duc nos per tuas semitas) id est per tua p̄cepta quę sunt semitę dei directę ad cor. Vnde Gregorius semita dei ad cordis rigitur. ad lucem quā inhabitas (quo) .i. ad quam lucem (tendimus) q̄a est finis religionis nostrę christianę.

Carmen est dimetrū iābicum cacometrū. Canitur in festo Eucharistię sicut superiores hymni ad laudes.

Addit⁹ cū glo. ¶ Iste hy⁹ sūtr canit in die coporis xpi: & ē eiusdē materię cū p̄cedētib⁹. Demonstrat q̄liter legifer xps descendit a summo celo & mortificā nra carnīs assumpsit: vt in eadē carne pditos redimeret: relinq̄es p̄ memoriali suū sac̄m tanq̄ vltimum eius testamētū. Ordo est (verbū sup) .i. xps filius dei altissimi (pdies) .i. apparēs nobis (nec linq̄es) .i. nec deserens (dex. pa) .i. sedē p̄ris sui. q̄a verbu erat apud deū (existēs ad opus suū) .i. veniēs ad passiōē sufferendā p nobis p̄cōrib⁹ (venit ad vesp̄rā vitę) vnde sup. v̄ gēte mūdi vesp̄e. &c.

¶ Et dico q̄ xps veniēs ad vitę vesp̄erā (p̄r) .i. priusq̄ tradēdus. f. esct̄a discipulo. i. iuda traditor (suis emulis) .i. iudas iudeis hñ emulis: vñ ē illā sciebat em q̄ p̄r inuidiā tradidissent illū (i morte) f. corpale

Solis p̄sbyteris q̄tus sic cōgruit
Vt sumant & dent ceteris.

Panis angelicus fit panis hoim;
Dat p̄is cœlit⁹ figuris terminū.
O res mirabilis manducat dñm
Pauper; seruus; & humilis.

Te trina deitas vnacq; poscimus;
Sic tu nos visita; sicut te colimus;
Per tuas semitas duc nos quo tē
Ad lucē quā inhabitas. (dim⁹

Verbū supernum prodies
Nec p̄ris linq̄es dexterā
Ad opus suum exiens;
Venit ad vitę vesp̄eram.

In mortem a discipulo
Suis tradendus emulis;
Prius in vitę ferculo.
Se tradidit discipulis.

tradidit

(tradidit) i. se ipm dedit ad mād uacādū dīscipūlis. s. suis (i. fere pō) i. i cibovite.

**Quibus sub bina specie
Corpus dedit & sanguinem;
Ut duplicis substantiæ
Totum cibaret hominem.**

ia illi fuerāt ordinari p̄sbyteri (vt cibaret totū hominem duplicis substantiæ) scilicet animę & corporis, vel potius humanitatis & diuinitatis.

**Se nascens dedit socium:
Conuescens in edulium;
Se moriens in precium
Se regnans dat in premium.**

agnus (dedit se in precium) idest in redemptionem nostram (& iam regnans) s. in cœlis (dedit se) nobis. s. fidelibus (in premium) idest in meritū & sempiternam remunerationem certaminis nostri.

Ecce merces eius cum eo. Eisaie. lxxij

**O salutaris hostia
Quæ cœli pandis hostium;
Bella premunt hostilia
Da robur fer auxilium.**

stendi diabolo (& fer) i. da (auxilium) i. adiutorium) s. quia bella hostilia) i. tristes contentiones hostium. i. demonum vel hæreticorum aut schismaticorum (premunt nos) i. vrgent nos peccatores.

**Vni trinoq; domino
Sit sempiterna gloria:
Qui vitam sine termino
Nobis donet in patria. Amē.**

Cōclusio est toti hymni ad gloriam & laudē trinitatis vnitarisq; (gloria sempiterna) i. laus perpetua (sit vni domino) s. in deitate (q;). i. & (trino). s. in personis, qui scilicet deus (donet nobis vitam sine termino) i. sine fine. & hoc in patria scilicet cœlesti. Amen.

Carmen est quale dactylicum hypercatalecticum. Canitur in festo beate Agathe virginis & martyris; cuius martyrium describit & fauorem apud deum implorat

Martyris ecce dies agathe
Virginis emicat eximie;
Qua sibi christus eā sociat,
Et diadema duplex decorat.

die (xps sociat) i. cōiūgit (eā sibi) v'p accedere fecit eā ad se) & duplex diadema) i. duplex corona. s. martyrij & castitatis (decorat) i. hornat eā.

Prudētī q hūc hymnū in honore beę agathe cōposuit: laudat deū q tantā cōstantiā cōtulit scēte agathe virgini. (Ecce) i. videte (dies agathe martyris eximie) i. magne v'gīs (emicat) i. valde splendet: q. s.

Fūij Additio

Additio. Hic hymnus Prudentio attribuitur: quē ego oculis transcurri
 meis: nec tñ offendī: ni oculus me sefellit: sed nō inficies eo cum
 hymnū sanctę Eulalię martyris in hoc genere cōposuerit. Noueris tamē
 vt in titulo posui: metrum esse Alemanū dactylitū trimetrum hyperca
 lecticū constās tribus dactylis & semipede. scanditur sic. m̄ ys. ecce. di.
 es. aga. the. Vbi autem erat. quam christus eam sibi sociat. Verri. Quā si
 bi christus eam sociat. vt staret mensura carminis. cætera demonstrabit
 littera. Diadema corona est: & ornatus capitis gestamenq; regis. & dici
 tur a diadeo gręco verbo quod est circūligo. vnde diadema honoris. i. diades
 mate ornatus decorat. pe. cora. as. quod est honesto seu honorifico: &
 descendit a decus. oris. & non a decor. is. vnde est decoro. as. pe. pro. & s̄
 gnificat idem quod hono. as

Diadema
 Diadema
 tus
 Decoro.
 as.

¶ Decus idest nobilis (stirpe) fuit
 & progenie (elegās specie) idest de
 cēs & conueniens & pulchra facie
 (sed magis pulchra) actibus atq; fi
 de) idest operibus fidei. illa dico re
 putans nil pro nihilo ducens (ter
 rea) idest terrena (& prospera) terrenorum prosperitatem (& ligans). i.
 retinens (sibi corde) idest mente (iussa) idest p̄cepta dei.

Stirpe decens elegans specie
 Sed magis actibus atq; fide:
 Terrea prospera nil reputās
 Iussa dei sibi corde ligans.

¶ Hec scilicet Agatha fortior viris
 trucibus) idest crudelibus (expo
 suit sua membra) idest dedit (fla
 gris) idest verberibus & flagellis
 (mamilla) torta a carnificibus docet)
 manifestat (patulo) idest apte (q;)
 idest quātū ipsa Agatha fuerit (va
 lido pectore. i. forti mēte & corpe.

Fortior hæc trucibusq; viris
 Exposuit sua mēbra flagris:
 Pectore q̄ fuerit valido
 Torta mamilla docet patulo.

¶ Cui Agathe carcer erat delictę) i.
 pro delictis vel loco delictiarum (pa
 stor ouem Petrus recreat). i. cōso
 latur (hanc ouem). i. agathā (& in
 de gauisa) idest leta (& magis fla
 gras). i. amore dei (cucurrit). i. susti
 nuit (cūcta flagella ouās). i. gaudēs.

Delictę cui carcer erat
 Pastor ouē petr⁹ hāc recreat:
 Inde gauisa magisq; flagrans
 Cūcta flagella cucurrit ouās

¶ Ethnica turba) i. gētilis vel paga
 na q̄ iuxta ethnā habitauit (fugies
 rogū). i. cōbustionē ipsa turba (me
 retur opē) ipsius Agathe. i. meruit
 auxiliū: ergo deus (p̄mat magis &
 restringuat venerē). i. luxuriā (his). i. omnibus (quos titulus). i. honor
 vel signū (fidei decorat). i. honorat. Et nota q; quoddā tēpore ethna cepit
 cōburere totā ciuitatē Catanentiū. ideo pagani venerūt ad sepulchū san
 ctę agathe & accperūt velū & piererūt in ignē: & statū ignis extinctus est.

Ethnica turba rogam fugiens
 Huius & illa meretur opem:
 Quos fidei titulus decorat:
 His venerē magis ip̄a p̄mat.

¶ Iustella (renitēs). i. splendēs (po
 lo). i. i celo (q̄ si sp̄sa xpi supplica
 dño p̄ miseris). i. p̄ nobis p̄corib⁹
 (vt faciat colū. i. celebrari) sua festa
 sic vt faueat. i. det auxiliū celebrantibus.

Iam renitens quasi sponsa polo
 Pro miseris supplica domio:
 Sic sua festa colificiat:
 Se celebrantibus vt faueat.

Gloria

Gloria cum patre sit genito
 Spiritui provideq; sacro;
 Qui deus vnus & oipotens
 Hęc memorę faciat memorę

¶ Gloria & laus sit genito .i. filio
 (cum patri & spiritui sancto).i. tri
 nitati (provide qui deus vnus &
 oþs faciat hanc. f. Agathā memorę
 memorę) suorę: & nr orū q ei festū
 & memoriā celebram: meminere
 & nos adiuuet suis ꝑcibus. Amen.

Carmen est quale illud nocte surgentes, Canitur in festo bea
 ti Benedicti abbatis; cuius vitā & miracula describens; pe
 tit vt eius meritis peccatorę veniam cōsequamur.

Christe sanctorę decus atq;
 virtus

¶ In hoc hymno q scribitur carmi
 ne saphico mixto adonico agit au
 tor de vita & habitu sancti Benedi
 cti & de miraculis eius. f. de capiste
 rio fracto in pueritia sua sanato &
 de puero a latice tracto. Intendit
 rogare deū q est vita & lux omnīū

Vita & forma via lux & auctor
 Supplicū vota pariterq; hymnū
 Suscipe clemens.

fideliū: vt nr̄a vota suscipiat & peccata expellat & fauorē suū tribuat &
 gratiā suam concedat meritis sancti Benedicti. O christe tu decus .i. ho
 nor (atq; virtus sanctorū) quia per te virtuosī fiunt (& vita) quia per te
 viuūt) & forma) quia a te immutari debent. vnde dixit. Ego sum via ves
 ritas & vita (via) quia per te eūt ad patrē (lux) quia per te illuminantur
 (& salus) quia per te saluti facti sunt: & tu qui talis es (o clemēs). i. o mise
 ricors (suscipe vota supplicū). i. supplicantū & pariter hymnū.

Additio. Hic hymnus nullas admittit collisiones syllabarū: quod apud
 auctores maxime antiquos aliquādo reperimus. & ꝑpterea nō
 sine metacismo q barbarismi species ē & Chilca ꝑnūciatiōe ꝑtermissim.

Qui tuū dudū benedictū ad te
 Attrahēs mire segregasti mūdo
 Vt ꝑba mūdi reprobare discēs
 Te sequeretur.

¶ Qui attrahēs dudū. i. olim (tuū
 benedictū ad te) per virtuosa ope
 ra (segregasti mire). i. mirabiliter
 (mūdo). i. a mūdo & qre: (vt discēs
 reprobare) i. cōtradocere vel spnere
 ꝑbra mūdi). i. peccata & mūdi ini
 quitates (Vt sequerē te) qa tu dixisti. Qui sequitur me nō ambulat in
 tenebris: sed habebit lumē vitę & misericordię: dicit dominus.

Cuius deuotum animum pueri
 Gratia præstās fidei valere;
 Qua valens mira precibus
 Mentefideli, (peregīt

¶ Deuotum animū). i. religiosum
 (cuius pueri). i. benedicti (gratia
 fidei) de qua plenus erat sãctus Be
 nedictus (præstans valere). f. posse
 (qua gr̄a fidei valens) benedictus
 peregīt (mira). i. miracula: q in dia
 precibus) & mente fideli.

De hic extēdēs pedē in remotis
 Ardua scādēs cruciari malēs;
 Corpis artus iuuenilis ardēs
 Castoq; amore,

¶ De hinc .i. deinde (extendens pe
 dem in remotis) locis. i. in heremo
 magis volens cruciari q; foere ar
 tus iuuenilis corporis. & qre: quia
 erat ardēs casto amore dei (scādēs)
 id est ascen

Expositio hymnorum.

ascendens (ardens). i. excelsa (& fuit malens) i. magis volens (cruciari q̄
 aouere artus). i. membra corporis iuuenili: & quare: quia erat ardens
 casto amore dei.

¶ Omnes resonemus). i. psoluamus
 (gloriā). i. laudē p̄ri (& o alme). i.
 sc̄tē (sp̄s cōpar). i. equalis (vriusq̄
 q̄). s. p̄ris & filij. tu dico (vnus de
 omi tpe sc̄li resonemus). i. persol
 uamus (gloriā semper). i. in omi tē
 pore (tibi). i. ad honorem tui.

¶ Construe (imbuit). i. docuit vel
 ip̄leuit (post hinc). i. deinde (hoies
 beatos). i. bonos vel benedictos (re
 gulis strictis). i. rectis (retūdi). i. re
 frenari aios supbos (& docuit sub
 dere colla). i. mentem (seper iugo
 dñi polorū). i. p̄ceptis domini.

¶ Ex q̄bus). s. discip̄lis sancti Bene
 dicti (Maurus). s. factus existēs (se
 dulus minister). i. diligēs admini
 strator sancti Benedicti (obsequēs
 p̄ri). i. obediēs p̄cepto p̄ris (traxit)
 i. retraxit (equore) i. a mari (puer)

s. Placidū discipulū sancti Benedicti (ductū gurgite) quia iam aqua ip̄m
 mergebat (leuatam latice) idest extractum ex aqua.

¶ O christe precamur veniā meri
 tis huius sancti B̄ndicti (vt arceas)
 idest repellas a nobis irā (& tribus
 as nobis fauorē). i. auxiliū (p̄stans
 grām) virtutū & veniā peccatorū
 (nobis) tu dico (mitis) idest suauis
 respiciendo (ad omnes.)

¶ O alme deus) i. sancte & rector. i.
 gubernator (oramus). i. deprecamur
 (p̄be) nobis vt fides nostra re
 sistat vitij atq; m̄stra studijs vir
 tutū pectore puro. gloriā patri.

Carmen est dimetrum iambicum cacometrum.

Canitur in festis sanctorum angelorum.

¶ In hoc hymno intēdit autor lau
 dare dominū, intendit etiā in cōme
 moratione sancti Michaelis gratia
 vel amore ipsius archangeli colla
 dare oēs angelos: sed maxime Mi
 chaelē qui est princeps militie cœ
 lestis. rogat itaq; & p̄catur: vt oēs
 angeli nobis assistāt & demones a

Gloriam patri resonemus oēs
 Et tibi cōpar vtriusq; semp;
 Spiritus. alme de⁹ vn⁹ omni
 Tempore sc̄li.

Imbuit post hinc hoies beatos
 Reglis arc̄tis animos retūdi
 Et iugo semper dñi polorum
 Subdere colla.

Ex q̄b⁹ Maur⁹ sedulus minister
 Gurgite ductū Placidū puer⁹:
 Obsequēs patri latice leuatam
 Equore traxit.

Huius o x̄pe meritis precamur
 Vt arceas iram tribuas fauorē:
 Gratiā p̄stans veniāq; nobis
 Mitis ad omnes.

Prebe oramus deus alme rector
 Fides vt nostra vitij resistat:
 Atq; virtutum studijs m̄stra
 Pectore puro.

Tibi x̄pe splendor patris
 Vita virtus cordium;
 In conspectu angelorū:
 Votis voce psallimus:
 Alternantes concrepando;
 Melos damus vocibus.
 nobis

nobis repellant: & mundos corde & corpore nos reddant. O christe qui es splendor patris, vita & virtus cordium: quia sicut viuit corpus per animam: ita viuit anima per christum (psallimus tibi in conspectu angelorum vocis ac precibus) vel corde, ore & voce (& damus melos) .i. melodias (vocibus) nostris (concupendo) .i. resonando (alternantes) .i. vocibus alternatis decantes.

Collaudamus venerantes

Omnes coeli milites

Sed precipue primatem

Coelestis exercitus,

Michaelem in virtute

Conterentem zabulon.

¶ Nos collaudamus venerantes omnes coeli milites .i. angelos coeli (precipue primatem coelestis exercitus) .s. michaelē (cōterentē zabulō) .i. diaboli (in virtute) crucis. Michael quis est vt deus . quasi dicat . quis est ita fortis vt deus noster: qui creauit nos ad laudandū se: per hoc nomen Michael ostenditur quod nullus potest facere: quae deus fecit.

Quo custode procul pelle

Rex christe piissime

Omne nefas inimici

Mundo corde & corpore:

Paradiso redde tuo

Nos sola clementia.

¶ Quo custode .s. michaelē .o. piissime .i. fortissime (procul pelle) .i. abijce longe (omne nefas) .i. omne peccatū (inimici) .i. diaboli: & redde nos sola vel facta clementia (tuo paradiso) idest in requiem: nos disco (mundos factos corde & corpore) idest tam in anima quam in corpore.

Gloriam patri melodis

Personemus vocibus.

Gloriam christo canamus

Gloriam paraclito

Qui deus trinus & vnus

Extat ante saecula, Amen.

¶ Et quo custode scilicet Michaelē Christus expellat a nobis omne nefas inimici, & faciat nos mundos corde & corpore. ideo (personemus gloriam patri vocibus melodis) .i. dulcedinis, vel dulcibus melodis (canamus gloriam christo) idest eius filio: & canamus similiter eadem qualitate (gloriam) idest

laudem dei & honorē (paraclito) idest spiritali sancto (qui extat) idest manet deus trinus in personis: & vnus in vnitare substantiae (ante saecula) idest ante omnia saecula. Amen.

Carmen est saphicū mixtum adonico. Canitur in festo angelorum quorum auxilium petit.

CHRISTE SCITORUM DECUS ANGELORUM
RECTOR humani generis
& autor;

Nobis aeternū tribue benignus
Scandere caelum.

¶ Christe sanctorum decus angelorum. sanctorum dicit ad discretiam malorum. Et nota quod autor facit hic inuocationem ad omnes & singulos bonos angelos (rector humani generis) & autor tu benignus tribue nobis (scandere) idest ascendere (caelum) idest regnum aeternum.

Rogitemus

Expositio hymnorum.

Michael ¶ Rogitemus mittat coelitus).i. di rigat (ad istam aulam).i. ad ecclesiā (Michaelē angelum pacis) qui nos placaret deo. quotiens magna nunciantur: a deo michael mittitur: qñ vero maiora Gabriel mittitur, vt Marię, zacharie, ad medelā raphael mittit vt cuncta p̄spera crescāt veniēte Michael āgelo dei (crebro).i. requēter.

Angelū pacis Michael ad istā Coelitus mitte rogitemus aulā: Nobis vt crebro veniēte crescāt Prospera cuncta.

Gabriel ¶ Gabriel interpretatur fortis angelus. i. fortitudo dei, per quod intelligitur q̄ fortis fuit & potēs ad defendendum fortitudinē diaboli per virtutem sauctę crucis (& Gabriel fortis angelus volitet).i. volit ab alto caelo (vt pellat antiquum hostem).i. diabolum: Gabriel dico (veniet sepius) ad istud templum. i. ad ecclesiam miseratus nostri.

Angelus fortis gabriel vt hostē Pellat antiquū: volitet ab alto: Sepius templū veniatq; in istud Nos miseratus.

Aditio. Adonicus iste versus erat nostri miseratus: sed quia in nostri vitiose corrūpitur secunda: veteri nos miseratus: quod legitur melius etiam quam visere nostri. vt alij legunt.

Raphael ¶ O christe (mitte nobis angelum raphaelē medicum salutis nostrę) Raphael interpretat medicina dei. & significat christum, qui tulit nobis de coelis medicinam cuius gratia mundati sumus ab omni peccato & liberati ab hoste antiquo (vt sanet) id est curet nos omnes (egrotos) id est nostras operationes prauas ad bonam operationem.

Angelū nobis medicū salutis Mitte de celis Raphael; vt oēs Sanet egrotos: pariterq; nros Dirigat actus.

Et quia facimus inuocationē angelorū (Maria genitrix dei nostri & totius chorus angelorū assistat semper) id est in omni tempore (nobis) omnibus (& tota concio beata) id est exercitus angelorum nobis assistat simul: & isti intercedāt pro nobis.

Hinc dei nostri genitrix Maria Totus & nobis chor⁹ angelorū Semper assistat simul & beata Concio tota.

¶ Beata deitas) scilicet patris (ac nati) scilicet filij (& spiritus sancti prester) id est tribuat (nobis) pariter hoc quod predictum est (gloria) cuius spiritus (reboat) id est per sonat in omni mundo.

Prester hoc nobis deitas beata Patris ac nati pariterq; sancti Spiritus: cuius reboat in omni Gloria mundo.

Carmen est dimetrum iambicum cacometrum. Canitur in festo omnium sanctorum: quorum omnium intercessionem pro nobis implorat.

Christe re

Christe redēptor omniū
 Conferua tuos famulos:
 Beatę semper virginis
 Placatus sanctis precibus.

dēptor omnium: scilicet fidelium (conferua tuos famulos) qui tibi famulantur. tu dico (placatus sanctis precibus) beatę Marię virginis. &c.

Beata quoq; agmina
 Cœlestium Ipirituum:
 Pręterita presentia
 Futura mala pellite.

¶ O beata agmina cœlestium spirituum i. angelorum (pellite quoq; idest similiter (pręterita mala) i. vitia presentia & futura a nobis.

Vates æterni iudicis
 Apostolicę domini:
 Suppliciter exposcimus
 Saluari vestris precibus;

¶ Vates (idest o vos pphetę (eterni iudicis) idest christi (o apostoli domini exposcimus) idest deprecamur (suppliciter) saluari vestris precibus.

Martyres dei inclyti
 Confessoresq; lucidi:
 Vestris orationibus
 Nos ferte in cœlestibus.

¶ O martyres dei inclyti) idest nobiles & electi (& confessores lucidi) idest casti (ferre nos in cœlestibus) regnis (vestris orationibus.

Chorus sanctarum virginum
 Monachorumq; omnium:
 Simul cum sanctis omnibus
 Consortes christi facite.

¶ Chorus sanctorum virginum & omnium monachorū facite (nos christi consortes) idest participes (cœlestis regni cum omnibus sanctis.

Gentem auferte perfidam
 Credentium de finibus.
 Vt christo laudes debitas
 Persoluamus alacriter.

¶ Auferte idest remouete (gentem perfidam) idest infidelem (de finibus credentium) (& ad quid? (vt persoluamus alacriter) idest iocose (christo laudes debitas.

Gloria patri ingenito
 Eiusq; vnigenito:
 Vna cum sancto spiritu
 In sempiterna sæcula. Amē.

¶ Gloria) idest laus sit (ingenito patri eiusq; vnigenito) idest filio iesu christo (vna) idest pariter (cū sc̄to sp̄i in sepiterna sæcula. Amē.

Iesu saluator sæculi
 Redēptis ope subueni.
 Et pia dei Genitrix
 Salutem posce miseris.

¶ Hymnus iste continuatur superior, sic dixi. O christe conferua tuos famulos: & bene debes: quia redemisti nos. O (iesu saluator sæculi subueni) idest succurre redemptis (ope) scilicet tuo auxilio. & o (pia dei genitrix posce) idest impetra (salutē aiarum) nobis miseris.

omnes

Expositio hymnorum,

¶ Omnes angelici cœtus) idest oēs angelorum societates seu exercitus (cunei) idest chori patriarcharum & merita prophetarū (precētur) idest postulent vel impetrent (nobis veniā). i. indulgentiā peccatorū.

¶ Baptista) Ioānes (preuius) idest precursor christi & (clauiger) scilicet Petrus (ethereus). i. cœlestis (cū ceteris apostolis) (soluāt nos a nexu criminis). i. a vinculis peccatorum.

¶ Sacratum chorum) idest sacer cœtus (martyrum & confessio sacerdotum) idest iustorum (& castitas virginalis) idest virginum abluāt nos a peccatis.

¶ Suffragia) idest patrocinia electorum vel monachorum (& omnes cœlici) idest cœli ciues angeli (annuant) idest faueant (votis). i. precibus (supplicū) humiliū (& poscāt) i. impetrent premium vitę eterne.

¶ Laus honor virtus gloria sit deo patri & filio: simul sancto paracleto in sempiterna secula. Amen.

Cœtus omnes angelici

Patriarcharum cunei;

Et prophetarum merita

Nobis precentur veniā,

Baptista christi preuius

Et clauiger ethereus;

Cum ceteris apostolis

Nos soluāt nexu criminis.

Chorus sacratum martyrum;

Confessio sacerdotum;

Et virginalis castitas;

Nos a peccatis abluat,

Monachorum suffragia:

Omnēsque ciues cœlici:

Annuant votis supplicum;

Et vitę poscant premium.

Laus; honor; virtus; gloria;

Deo patri & filio:

Sancto simul paracleto

In sempiterna secula. Amē.

Carmen est dimetrū iambicum ecometrū. Canitur in festis Apostolorū: quorum potestatem a christo traditā narrat.

¶ In hoc hymno facit autor inuocationem ad apostolos: vt ipi pro nobis deprecantur & suis precibus a nobis vitia repellant, vt venientes ad iudicium ne pro reatu puniant: sed eternis gaudijs repleri nos faciant. Et nota q̄ dies iudicij non dicitur ideo q̄ tūc erit dies: sed apparebūt omnia nobis facta in die cœli. i. cœlestis curia (exulter). i. gaudeat laudibus (terra). i. terreni. s. homines (resultent gaudijs) homines canunt. i. laudant (sacra solemnia). s. gloria apostolorum.

¶ Vos apostoli iusti iudices seculi) idest seculi (vera lumina mūdi) quia totus mundus illuminatur eorum predicatione (precamur vos votis cordiū) idest precibus cordis (audite preces supplicum). i. humiliū.

EXultet cœlum laudibus:

RESULTet terra gaudijs:

Apostolorum gloria

Sacra canunt solemnia,

Vos seculi iusti iudices:

Et vera mundi lumina:

Votis precamur cordiū:

Audite preces supplicum.

Quicœlum

Qui cœlum verbo clauditis;
Sera sc̃p̃ eius soluitis;
Nos a peccatis omnibus
Soluite iussu quesumus.

¶ Qui clauditis (scilicet peccatoribus (cœlum verbo) idest sermone (& soluitis bonis seras) idest clausuras (eius quesumus) precamur (vos soluite) idest absoluite (nos a peccatis oibus iussu). i. p̃cepto.

Quorum p̃cepto subditur
Salus & langor omnium;
Sanate ægros moribus
Nos reddentes virtutibus.

¶ P̃cepto quorum). i. apostolorum (salus) idest sanitas (& langor) idest infirmitas omnium hominũ (subditur: sanate ægros) idest peccatores (moribus) idest prauis cogitationibus & volũtate mala peccandi (reddentes nos virtutibus) idest operationibus virtuosis.

Vt cum iudex aduenerit
Christus in fine sæculi;
Nos sempiternis gaudijs
Faciã esse compotes.

¶ Et rogam⁹ vos vt cum xp̃s iudex aduenerit in fine sæculi faciã nos esse cõpotes sempiternis gaudijs.

Carmen est quale illud primo dierum, Canitur in festis
apostolorum, Quorum laudes enumerat.

A Eterna christi munera
Apostolorum gloria;
Laudes canentes debitas
Lætis canamus mentibus,
Ecclesiarum principes
Mundi triũphales duces;
Cœlestis aule milites;
Et vera mundi lumina;
Deuota sanctorum fides
Inuicta spes credentium;
Perfecta christi charitas;
Mundi triumphat principẽ.

¶ Hymnus iste continuat superiorũ. sc̃ exultat cœlũ laudibus (nos canentes debitas laudes) xp̃o in honore apostolorũ (canamus lætis mētibus. i. iucũdis (gloria). i. ad gloriã (apostolorũ eterna munera). i. dona xp̃i q̃ sua pietate nobis largit⁹ ē. ¶ Isti sunt principes ecclesiarũ: isti sunt triũphales duces mundi). i. triũphantes (isti sunt milites cœlestis aule) idest palatũ: & sunt (vera mundi lumina) quia p̃dicatione illorum illuminatus est mundus.

¶ Fides deuota sanctorum) idest obediens inuicta spes credentium (perfecta christi charitas) idest amor (triumphat) idest superat (principem mundi) idest diabolum. vnde. Venit princeps mundi huius & in me non habet quicq̃.

In his paterna gloria;
In his voluntas spiritus;
Exultat in his filius;
Cœlum repletur gaudijs,
Te nunc redẽptor quesumus;
Vt ipsorum consortio;
Iungas precantes seruos
In sempiterna sæcula. Amẽ.

¶ Paterna gl̃a exultat in his). sc̃. apostolis (volũtas spiritus facti) exultat in his (filius exultat in his) qd̃ dicã p̃ singula: cœlũ replet gaudijs.

¶ O redẽptor quesumus te nũc). i. in presenti (vt iungas precantes seruos consortio ipsorum). sc̃. apostolorũ (in sempiterna sæcula. Amen.

Carmen est

Carmen est quale illud primo dierum, Canitur in festo
vnius martyris; cuius laudem narrat,

¶ Deus tu fors) idest pars (tuorū militum) idest hereditas. vnde Dauid. Dominus pars hereditatis meae (& corona premiū) quia tu secundum meritum tribuis mercedē absolve nos (nexu criminis) idest lasqueo p̄ctorū. nos dico canētes laudes

¶ Hic martyr (deputans) idest iudicans vel estimans (rite) idest recte (gaudia mundi & blandimenta esse noxia & caduca (puenit n̄ p̄) idest certe (ad cœlestia regna.

¶ Et ipse cucurrit fortiter) idest cōstās forti animo (pœnas) idest tormenta huius mundi transiit (& sustulit) idest sustinuit. illas pœnas viriliter effundens sanguinem suū) & ideo possedit eterna dona.)

¶ Ob hoc) idest propter hoc: quia pro te sanguinem fudit o (p̄ssime pater nos supplices poscimus) idest precamur te (precatu) idest precibus humilibus (in hoc triumpho in hac vectoria martyris dimitte noxiam) idest culpam (seruulis.

¶ Materia huius hymni est: vt relictis delectationibus & vanitatibus huius seculi bona opera exercēdo, deum sequamur. o (martyr dei qui fuisti victor) victis hostibus. tu dico (triumphans sequendo vnicum filium patris: es modo frues cœlestibus) idest bonis.

¶ Et quia tantis bonis fruēris (dilue) idest extingue (reatum) idest peccatum nostrum. tu dico (arcēs contagium mali) idest diaboli (remouens tedium vite) scilicet famē sitim, nuditatem, frigus. scilicet nobis dando tēporalia necessaria,

¶ Et quia (vincula tui sacrati corporis sunt iam soluta a nexibus) huius (seculi) dissoluti & est cū christo. sic (solve nos a vinculis seculi) idest absolve nos a peccatis, tuis precibus: & hoc amore filij dei.

DEUS tuorum militum/
Sors & corona premiū/
Laudes canentes martyris/
Absolve nexu criminis,

martyris cuius hodie festū celebrat.

Hic nempe mundi gaudia;
Et blandimenta noxia;
Caduca rite deputans;
Peruenit ad cœlestia,

Pœnas cucurrit fortiter;
Et substulit viriliter;
Pro te effundēs sanguinem;
Aeterna dona possidet,

Ob hoc precatu supplices,
Te poscimus p̄ssime;
In hoc triumpho martyris
Dimitte noxam seruulis,

MARTYR dei; qui vnicum
Patris sequendo filium;
Victis triumphās hostibus;
Victor fruens cœlestibus:

Tui precatus munere
Nostrum reatum dilue.
Arcens mali contagium
Vitæ remouens tedium,

Soluta iam sunt vincula
Tui sacrati corporis;
Nos solve vinculis seculi
Amore filij dei,

absolve nos a peccatis, tuis precibus: & hoc amore filij dei.

Carmen

Carmen est a sclepiadeum mixtum gliconico.

Canitur in festis plurimorum martyrum.

SCtōꝝ meritis in clyta gaudia
 Spāgam⁹ soçij gesta q̃ fortia:
 Nā gliscit animus, p̃mere cātib⁹
 Victorum genus optimum.

martyrum. O soçij pangamus) idest cantemus (in clyta gaudia, idest præ clara (meritis sanctorum & fortia gesta) eorum (nam animus gliscit). i. cupit vel gaudet (promere) idest laudare cum cantibus (optimum genus victorum) idest martyrum.

Hi sūt quos retinēs mūd⁹ i hor-
 Ip̃m nā steriliflore paridū (ruit
 Spreuere penit⁹: teq̃ secuti sūt
 Rex christe bone cœlitus.

¶ In hoc hymno laudat auctor deū in cōmunionē sanctorū martyrum quia mūdū cum pōpis suis & cum vicijs & cōcupiscētijs suis dimiserunt: & spreuerunt vnde in terris laudantur & in cœlis honorant. In tendit itaq̃ rogare deū vt nos suos famulos iungat cōsortio sctōrum

¶ Hi sunt martyres (quos mūdus retinēs) idest dū viuerent in mundo (inhorruit) idest odio habuit (nam ipsi) martyres (spreuere penitus, ipsum). s. mundum (per aridum). i. valde siccum (flore sterili) idest non fructuoso & (secuti sunt cœlit⁹) i. diuinitate o xpc bone rex.

Hi pro te furias atq̃ ferocia
 Calcarūt om̃ia seuacq̃ verbera;
 Cessit his lacerās fortiter vngula
 Nec carpsit penetralia.

¶ Hi martyres (calcarunt) idest sustinuerunt passi sunt & vicerunt (pro te furias hominum) idest in insania infidelitū (atq̃ verbera ferocia) idest crudelia (& seu) idest iniuste illata (& vngula) quoddā genus tormenti (cessit) idest locū

dedit his martyribus (lacerans). i. puniens fortiter vltra quēvis tormentā (nec) pro sed (& non carpsit penetralia m̃m: vel apostolorum). i. non fuerunt tracta vel diuisa eorum viscera: & hoc virtute dei: q̃a virtus dei erat in eis: vel non carpsit penetralia. i. intima eorum non potuerunt tormentorum generibus a proposito sancto retrahi.

Additio. Vngula formam habet diminutiu: tamen nō est nisi denominatio. Vnde plinius. In quadrupedibus solidas habet vngulas: quę nō sunt cornigera hic autem sumitur similitudinarie pro quodam instrumēto vnico seu genere tormenti (quod quidem vocatur vngula) quo effodiebantur, & uellebanturq̃ beatorum martyrum carnes in sua passione.

Vngula.
 Plinius.

Cædūtur gladijs more bidētū
 Non murmur resonat: nō querimonia.

¶ Ipsi cædūtur) i. iugulātur gladijs crudelibus (more bidētū). i. consuetudie ouitū (murmur) eorū (nō resonat nec querimonia). i. lamentatio non auditur (sed mens bene cōscia). i. boni meriti (cōseruat patientiā tacito corde) q̃a fortes patientes & firmi erāt. p̃fide xpi in bello.

Sed corde tacito mens bñ cōscia
 Conseruat patientiam.

G Additio

Biden.

Additio. More bidentium. hoc dicit propter taciturnitatem & patientiam in tormentis quã ipse ferunt oues. unde de christo. *Isaias.* sicut ouis ad occisionem ducetur, & sicut agnus nõ aperiet os suum. Sed nota quod quidam intelligunt bidentes esse oues vel bestias que per etatem duos dentes altiores habent. *Virgilius.* letas maciant de more bidentes. sed *Calepinus* (cuius dictis acquiesco) dicit hostias binas. id est duos annos habentes dici bidentes. q. b. ienes: sed longo vsu loquendi corrupta est vox & interiecta est. d. vt in redeo: & pro bienibus dicimus bidentibus. est & bidens instrumentum rusticum. *Iuuenalis.* viue bidentis & amas & culti vtilicus horti.

Virgilius.
Calepinus.

Iuuenalis.

¶ Et quia omnia hæc pro christi nomine patiebantur: igitur que vox & que lingua poterit retexere. i. dicere vel explicare (munera) id est dona que tu martyribus pparas. nam ipsi (rubri fluido) id est fluentes sanguine (ditantur) id est coronantur (laureis) id est coronis bene fulgidis.

¶ O summa deitas nos supplices. i. humiles (poscimus). i. rogamus te vt abluas. i. deleas (culpas nras). i. peccata nra & (subtrahas noxia) i. ipsa peccata a nobis: & (des pacem famulis) tuis (quocq) id est similibus ter (nos omnes demus gloriam tibi) id est ad honorem tuum per cuncta secula. Amen.

Que vox qua poterit lingua retexere:

Quæ tu martyribus munera præparas:

Rubri nam fluido sanguine laudantur bene fulgidis. (reis

Te summa deitas vnaque poscimus: Vt culpas abluas: noxia subtrahas.

Des pacem famulis: nos quoque gloriam;

Per cuncta tibi secula. Amen.

Carmen est quale illud primo dierum Canitur in festis plurimorum martyrum: quorum martyrum describit & constantiam in patiendo; petitque vt illorum iungamur consortio.

¶ Hymnus iste cum illo alio qui in festis Apostolorum decantari solet vnus est: tamen est diuisus principio bis repetito secundo dum taxat carmine primi versus commutato. scilicet Apostolorum gloria in hoc & Martyrum victorias.

Nã tota hymni iententia (qui oppido que suavis est) vt rursus apte congruit: nempe apostoli dei omnes martyrum gloriosum pro christo perpessi sunt: & calicem dñi biberunt. Incit itaque nos hymnus ad decantandas laudes debitas p inuicta animi constantia in perterendis pro confessione vere fidei tormentis: quam gloriosè martyres habuerunt. (Nos igitur canentes) id est cum gaudio psallentes (laudes debitas: canamus lætis mentibus) id est hilari & iucundo corde (munera) id est dona (æterna) id est perpetua (christi, & victorias martyrum.

A Eterna christi munera
Et martyrum victorias:
Laudes canentes debitas:
Lætis canamus mentibus.

tyrum.

tyrum.) Et nota q̄ martyr testis interpretatur. dicti martyres, q̄ pro Martyr.
pter testimonium christi mortem passi sunt. estq̄ gr̄cum nomen. vnde
martyria testimonia dicta sunt.

Terrore victo sæculi

Spretisq̄ p̄cenis corporis:
Mortis sacræ compendio
Vitam beatam possident.

Declarat quomodo possident in
recompensationem mortis vitam
beatam: dicens. Martyres. scilicet
possident. idest potenter habent ta-
liter q̄ non auferetur ab eis in eter-
num(vitam beatam) idest incor-
ruptibilem gloriam: & hoc cōpen-
dio. idest in compendium & recō-
pensationem mortis sacræ: & hoc (Terrore sæculi) idest huius mūdi (vis-
cto) idest ab eis prius superato (q̄) pro & (p̄cenis) idest tormētis corpo-
ri insignēdis (spretis) idest pro nihilo habitis. compēdium etiam pro via
breuitati & citius ad terminum ducenti q̄ ea quæ publica & protrita est
sumitur in p̄senti parte: quoniam mors corporalis quā pertulerunt mar-
tyres admodum breuis fuit & satis compēdiaria ad assequendum termi-
num & metam sempiternę & incorruptibilis vitę.

Traduntur igni martyres:

Et bestiarum dentibus
Armata seuit vngula:
Tortoris insanit manus.

Genera tormētorum diuersa des-
cribit: dicens (martyres tradunt)
idest applicantur (igni) .i. ad ignē:
vt comburantur (& dentibus fera-
rum) vt ab eis dilacerentur (& vng-
gula) genus illud tormenti: de quo
dixi in hymno sanctorum meritis
(armata seuit) idest furit & crude-
scit contra martyres gloriosos (& manus tortoris) idest carnificis tor-
quentis (insanit) idest nimio furore bachat, alias legitur armata seuit vn-
gulis tortoris insani manus. Si autem lector diuersa tormentorum un gene-
nera crudeliter martyribus sanctis allata legere volueris habes epistolā
Pauli ad hebręos. scilicet. Sancti per fidem vicerunt regna. vbi videbis
quemadmodum ludibria: verbera, vincula: carceres, experti, secti, tenta-
ti, & in occisione gladij mortui sunt. &c.

Nudata pendent viscera:

Sanguis sacratus funditur:
Sed permanent immobiles
Vitę perēnis gratia.

Viscera). .i. martyrū (pendent) .i.
in tormentis nudata (& sanguis sa-
cratus). .i. sacrati corporis (fundit)
idest p̄ terram spargit. (Sed ipsi). .i.
m̄yres (p̄manēt) .i. p̄seuerant (im-
mobiles) .i. firmi in p̄posito moriē-
di p̄ xp̄o & hoc (gr̄a) .i. causa vitę
perēnis). .i. p̄petuę glorię cuius cau-
sa leuia videbāt tormēta dulciatq̄.

Tenunc redemptor quesumus

Vt ipsorum consortio:
lungas p̄cantes seruulos
In sempiterna sæcula. Amē.

Concludit iam & petit à deo, vt
sui famuli cōsortio sanctorū iugā-
tur in coelis: dicens (ō redēptor) .i.
christe q̄ tuo proprio nos sanguis
ne redemisti (q̄sumus) .i. rogā⁹ te
(vt iugas) .i. iugere velis seruulos p̄-
cantes

Expositio hymnorum.

antes) id est nos tuos humiles seruos deprecates (confortio) scilicet ad confortiu & coetu ipsoru martyrum. s. in sempiterna secula. Amen.

Carmen est quale illud primo dierum,

Canitur in festo martyrum.

Materia huius hymni est inuocare regē martyrum: vt dirigat ad nos aures suæ clementiæ: & quod deliquimus propter merita sanctorum: in quorum cōmemoratione presens hymnus cantatur parcere vel ignoscere dignetur. O gloriose rex martyrum corona) id est brauium & (inertes confitentium) nomen tuum (qui perducis respuentes terrena ad cœlestia regna,

Terrena non terrena legit Anto.

¶ Tu appone aurē tuam benignā protinus) id est statim (nostris vocibus) & ignosce qd̄ deliquimus: qui (Pangimus sacra trophea). i. victorias martyrum.

¶ Tu vincis (sequitiam tyrānorū) in martyribus parcendo confessoribus (quia non vis vt per martyrum fūant vitam suā (tu vince) id est destrue (nostra crimina dādo nobis indulgentiam (quia tu non vis mortem peccatoris.

Rex gloriose martyrum
Corona confitentium:
Qui respuentes terrena
Perducis ad cœlestia.

Aurem benignam protinus
Appone nostris vocibus;
Tropheas sacra pangimus:
Ignosce quod deliquimus.

Tu vincis in martyribus
Parcendo confessoribus:
Tu vince nostra crimina
Donando indulgentiam.

Carmen est quale illud nocte surgentes. Canitur in festo vnus confessoris: cuius laudes prosequitur.

¶ Materia huius hymni est: q̄ totis viribus deum super omnia laudare debemus. Intendit etiam autor in hoc hymno tractare de ascensione illius confessoris. in cuius memoria presens hymnus totis laudibus celebratur. (Iste confessor sacratus a domino) letus. i. exultans (meruit hoc die). i. in hoc die (scandere). i. ascendere (secreta cœli) id est ad cœlos (festa cuius) sancti plebs deuota celebrat per totum orbem.

Sacrata non secreta emēdat Antoni.

¶ Qui. i. confessor (fuit castus) in corpore & anima (pius). i. sanctus (prudens) id est sapiens (humilis pudicus) in verbis (sobrius) in cibis (& quietus). i. tranquillus (dum) id est donec (vegetauit). i. nutriuit (artus) id est membra corporis eius (presens vita) id est quādo erat in hoc seculo.

Iste confessor dñi sacratus
Festa plebs cui⁹ celebrat per
Hoc die let⁹ meruit secreta: (bē
Scandere cœli,

Qui pius prudēs; hūlis; pudic⁹;
Sobrius; castus fuit & quiet⁹;
Vita dū presens vegetauit eius
Corporis artus.

Ad sacrū

Ad sacrū cui⁹ tumulū frequēter
Mēbra lāguētū modo sanitatū:
Quolibet morbo fuerint gra⁹
Restituuntur. (Quata

Ad sacrum tumulum cuius con⁹
fessoris (membra lāguētum) idest
egrotātū (restituantur modo) .i.
in presenti (sanati) idest saluti fres
quenter (quolibet morbo) idest a
quacunq; infirmitate illa membra
(fuerint grauata.)

Vnde nūc nō chorus in honorē
Ipsius hymnū canit hūc libēter
Vt p̄s eius meritis iuuemur
Omne per æuū.

Vnde nunc noster chorus) nos
strorum fratrū (canit hūc hymnū)
in honorē ipsius confessoris (liben
ter) .i. volūtarie, & ad qd canimus?
(vt iuuemur p̄s meritis) idest pas
trocinis & orationibus eius (per
omne eūū) .i. per cuncta sæcula.

Sit salus illi decus atq; virtus:
Qui sup̄ cœli residēs cacumē:
Toti⁹ mūdi machinā gubernat
Trinus & vnus. Amen.

Salus idest gloria (decus) .i. ho
nor (atq; virtus) semper erit illi deo
(qui residens supra cacumen) .i. su
pra altitudinē (cœli) trinus in per
sonis: & vnus in essētia (gubernat

machinam) idest fabricam totius mundi.
& propterea multi legunt fabricam.

Machina producit primam:

Carmen est quale illud primo dierum. Canitur in festo
virginum; in quarum laude versatur

Iesu corona virginum
Quē mater illa concipit:
Quæ sola virgo parturit:
Hæc vota clāmens accipe.

In hoc hymno laudat autor deū
in cōmemoratione sanctarū vir
ginum: quæ domando fragilem se
xum meruerūt scandere secreta cœ
li. Rogat itaq; deum: vt nesciamus
vulnera corruptionis. O (Iesu co
rona virginum) (quem) scilicet mater illa mirabilis (concepit) scilicet

sancta Maria (quæ sola mater) inter alias (virgo parturit tu clāmens acci
pe (hæc vota nostra) idest preces. * Nō potest concepit de ratione carmi
nis, nisi concipit. Vt annotauit Antonius.

Sacrata
nō secreta
ta legit
Antonius.

Qui pascis inter lilia
Septus choreis virginum;
Sponsas decorans gloria:
Sponsisq; reddens premia.
Quocunq; pergis virgines
Sequuntur atq; laudibus:
Post te canentes cursitant:
Hymnosq; dulces personāt.

Tu q pascis idest delectaris (in
ter lilia) idest bona opera (septus)
idest circūdatus (choreis) idest or
dinibus (virginū) & es (decorās)
idest coronās (sponsas) gloria: &
reddens sponsis premia.

Quocunq; idest ad quemcūq; lo
cum pergis: ille virgines sequitur
te (atq; canentes cursitant) idest cur
runt post te laudibus (& personāt
dulces hymnos) idest laudes.

G iij Et quia

Expositio hymnorum.

¶ Et quia virgines p̄sonāt tibi laudes (deprecamur te adauge largi⁹). i. augmenta amplius (nostris sensibus. & da prorsus). i. omnino (no bis omnibus nescire vulnera corruptionis.

Te deprecamur largius:
Nostris adauge sensibus:
Nescire prorsus omnia
Corruptionis vulnera.

Carmen est quale illud nocte surgentes. Canitur sicut
superius in festis sanctarum virginum.

¶ Materia huius hymni est canere deo laudes & sequi vestigia eius. nam cōmemoratio sanctarum virginū agit in isto hymno. (Oproles). i. o fili Marię yginis. (& o opifex) idest creator (m̄ris quem) scis licet te virgo) Maria (gessit). i. portauit (virgo) scilicet Maria (peperit). i. parturit. nos (canimus festum virginis tropeum). i. victorianam & ideo (accipe). i. suscipe (votum) idest preces nostras.

¶ Hec tua virgo est (beata duplici forte) idest castitate yginis & martyrio (dum gessit) idest desiderauit (domare) idest macerare (fragilem sexum). i. f. fœmineum: qui se xus fragilis est. & illa (domuit). i. deuicit (cruētū) i. sanguinolētū v̄ crudelē (sæclū). i. diabolu corpe.

¶ Vnde q̄a domuit fragilem sexum. idest corpus suū (nec) pro non (& nō fuit pauescens). i. timens mortē nec seua ḡira pœnarū (nec fuit amica mortis). i. diaboli vel peccati. & ideo (sanguine fuso) i. cōsumato martyrio. ipsa ygo (meruit scādere) i. ascendere (secreta cœli) i. ad cœlos.

¶ Et q̄a meruit scandere cœlū (o alme deus parce iā culpīs) i. p̄cis (obtētū) i. p̄ce vel orōne (huius yginis) vitia remittēs (q̄) p̄vt. vt nos (puri) idest casti resonemus (tibi alimum hymnū). i. canticū. i. cantemus sanctā laudē (tibi). i. ad honorem tuum.

Virginis proles opifex
matris;
Virgo quē gessit peperit ygo:
Virginis festū canim⁹ tropeū;
Accipe votum.

(canimus festum virginis tropeum). i. victorianam & ideo (accipe). i. suscipe (votum) idest preces nostras.

Hæc tua virgo duplici beata
Sorte dū gessit fragilem domā:
Corporis sexū domuit cruentū
Corpore sæclum.

Vnde nec mortem nec amica
mortis
Seua pœnarū genera pauescēs;
Sanguine fuso meruit secreta
Scandere cœli.

Huius obtētū deus alme n̄ris
Parce iā culpīs: vitia remittens
Quo tibi puri resonemus alimū
Pectoris hymnum.

Carmē est dimetrum iambicum aliqua ex parte cacometrū
Canitur ad horas vespertinas in natali continentium; quarum laudes prosequitur & auxiliū multipliciter implorat.

Iesus ab

Iesus ab ore omnium
Collaudetur fidelium;
Qui fecit mentem foeminae
Constantem in certamine.

¶ Hic hymnus dimetrus iambicus est. & aliqua ex Parte male mensuratus. ex eo quia syllaba ꝑ syllaba & pes ꝑ pede aliquando ponitur. hoc autem genere versus maxima pars hymnorum constat: ut ex eorum examinatione colligitur. & ex autoritate Antonij nebrissenfis preceptoris mei qui preteris eorum naturam iam diu scrutatus est. Materia autem prefentis hymni versatur circa laudes dei primum. & beatarum continentium. quae relicto saeculo: & eius oblectamentis: & illecebris spiritibus in dei seruitio tam fideliter quam efficienter permanserunt: fragilem sexum domando. Deinde earum intercessionem apud deum petit: sed primo deus collaudatur: qui tanta in constantiam eis prestitit (Iesus callaudetur) id est simul laudetur cum timore, fide & dilectione (ab ore & etiam mente omnium fidelium (qui fecit mentem foeminae). s. huius cuius solemnia celebramus (constantem) id est perseverantem fortem & virilem (in certamine) id est in pugna & victoria vitiosorum. i. peccatorum, vel inimicorum. videlicet diaboli calidi. brevis seculi. carnisque misere. quae summo opere obstant ad beatitudinem promerendam.

De S. Maria egyptiaca.

Alma egypti filia
Negans terrena vilia:
Contempsit saecularia:
Dilexit & coelestia.

¶ Hic de Maria egyptiaca agit: id est cetera (alma filia egypti). i. beata Maria egyptiaca: quae licet primo ad mundum peccatrix extiterit. tamen per. xlvij. annos in heremo dolore precederet vite: arctissimam vitam duxit in penitentia (negans). i. paruipendens (terrena vilia). i. veluti vilia transitoria & caduca (contempsit). i. spreuit (saecularia). i. omnia ista mundana preuentia cursu velocissimo (& dilexit) .i. amavit (coelestia) id est gloriam aeternam, quam exquisierat poenitentia.

De sancta Elisabeth.

Elisabeth sanctissima
Orta de stirpe regia:
Contempsit saecularia,
Dilexit & coelestia.

¶ Iste versus sanctae Elisabeth agit memoriae (Elisabeth sanctissima) bene sanctissima: nam a primo uero suae etatis tempore in vera fide catholica fuit edocta (orta). i. nata (de stirpe regia). i. a genere regum. nam illius

stris regis ungarorum filia fuit (contempsit. s. pro christo saecularia). i. regnum & seculi populi (& dilexit coelestia) quia ab ineunte etate (ut refert historia) sanctissime vixit.

Honorauit miraculis
Eam: nam a periculis
Multos saluauit dominus:
Huius beate precibus.
Hanc oremus suppliciter:
Ut nos iuuat salubriter:

¶ Honorauit eam). i. dominus eam clarificauit, & hoc multis (miraculis) quod ex eo patet (nam dominus saluauit). i. liberauit (multos a periculis) tamen anime quam corporis. & hoc (precibus huius). i. beate continetur, cuius solennia celebramus.

¶ Et quia taliter dominus eam clarificauit quod saluauit multos a periculis: ideo ad eius auxilium implorandum conuertimur (oremus suppliciter

G iij deuote

Expositio hymnorum

deuote supplicem (hanc) .i. gloriosa
continentem (vt iuuet nos salubriter)
idest salutifere (ne danemur) .i. cor
denemur cum impijs .i. cum condennan
dis peccatoribus (in aduentu iudicij) quando venerit iudicare viuos &
mortuos & seculum per ignem.

¶ O pater ingenite) idest non geni
te: quia pater a nullo est factus, nec
creatus, nec genitus (presta) .i. cor
cede & (o Iesu cum sancto pneuma
te) idest cum spiritu sancto (presta)
etiam, vt meritis sanctis huius bea
te contineris (fruamur gaudijs coe
li) .i. gloria paradisi. Amen.

Ne damnemur cum impijs
In aduentu iam iudicis.

Presta pater ingenite
Iesu cum sancto pneumate:
Vt eius sanctis meritis
Cœli fruamur gaudijs.

Carmen est quale superius. Canitur in eadem festiuitate:
te: ad matutinas horas & in eadem materia versatur.

¶ In presenti hymno inuitatur ec
clesia catholica totaque fidelium co
cilio ad persoluendas deo nouas lau
des . ppter egregias huius gloriose
continētis virtutes: eiusque interces
sionibus petit nobis veniam & gra
tiam concedi. (Nouum ergo sydus) idest hæc beata continens: cuius ho
die anniuersarius celebratur dies vel eius opera, puta humilitas, pauper
tas spontanea, obedientia, patientia, & mundi contemptio: quibus ipsa
tanquam nouum emicuit sydus. sunt namque egregia sanctorum opera post
ris imitanda sydera quedam spiritulia rutilo splendore corruscantia: qui
bus in hac lachrymarum valle illuminemur (emicuit) idest apparuit in hac
beate. N. conuersione (error vetus) idest veteris legis (conticuit) idest tan
cui in ea & (rutilat .f. sydus) .i. splendet (nouo splendore) idest noua lu
ce. scilicet legis noue. Et propterea (plebs iubilat) idest cum iubilo . pfer
(nouas laudes) idest noua cantica in hac festiuitate continentium. pore
ris etiam dicere nouum sydus .i. hæc beata. N. tanquam nouum sydus post co
uersionem.

¶ Dico quod plebs iubilat nouas lau
des in hac festiuitate (in cuius pre
conia) .i. ad cuius preconia & lau
des proferendas (ecclesia saluat)
idest disponat linguam ad cantan
dum & (promat) idest manifestet
gloriam noui preconis. idest noui predicatoris christi. vel noue continē
tis. & hoc (sperando veniam) scilicet delictorum per intercessionem eius.
(Noui preconis) idest noui predicatoris christi, videlicet huius beate con
tinentis. non enim minus femina quam vir potest esse prece. & dū preces:
qui ore publice denunciant quod est faciendum. quod precententes & ante annun
tiantes quod factum opus sit. Verg. Victorem Aeneas preconis voce cloam

NOuum sydus emicuit
Error vetus conticuit:
Nouo splendore rutilat.
Plebs nouas laudes iubilat.

ms. cuius
In crucis nunc preconia
Linguam saluat ecclesia:
Noui preconis gloria
Promat sperando veniam.

thum declarat. vnde & humanarum laudum precones dicuntur qui regie gestas ab hominibus diuulgant. Habetq; hoc nomen fere semp actiuam significationē: licet hoc in loco passiuē sumatur: siquidē eam significat quæ ob excellentiam virtutū egregijs meretur excellē pconjs.

Dies sollemnis agitur

Dies salutis colitur:

In quo spes quæ pmittitur

Hac attestante redditur.

De Maria ægyptiaca.

Ergo beata famula

Quæ celsa tenes sæcula:

Christo corregnās veniam

Nobis poscas & gratiam.

De S. Elisabeth.

Ergo tu dei famula

Elisabeth per sæcula:

Christo corregnans veniam

Nobis poscas & gratiam.

Presta pater ingenite. vt supra.

Ad virginem dei genitricem Mariam. Odī decolos

tetrastrophos: cōposita per eūdem Petrum nuñez

Delgado presbyterum.

Sancta Maria.

Virgo quæ magnis meritis
coruscas.

Spirituū phœbo simul & diāne
Promis & mœstos facis inuenire

Prospera cuncta.

Ecce nos palmas madidosq;
ocellos

Tendim⁹ culpa misera parētis;

Alma declares iter ad beate

Gaudia lucis.

Regis eterni faciem decoram

Poscim⁹ nostrū scelus auferentē

Virgo sc̄tōꝝ speculū verē dum

Adeūdem præclarū virū ac. R. dñm. D. Hieronymū pinellum

Hispalitane academie præsulē dignissimū. Petri nuñez delga

do pb̄i. familiaris expositio in pprios sc̄tōꝝ hymnos.

¶ Dies solēnis agitur) i. celebratur
& (dies salutis colitur) idest yene
ratur (in quo spes) .i. veniē (q̄ pro
mittitur) .i. nobis (redditur) .i.
donatur hac. scilicet beata continē
te (attestāte) idest promittente, vel
intercedente pro nobis.

¶ Ergo o beata famula) idest bea
ta serua christi (quæ tenes) .i. possi
des (sæcula celsa). i. cœlestē patriā
(corregnans) idest. simul regnans
(christo) .i. cū christo (poscas nos
bis veniā) .i. delictōꝝ in futuro &
gratiā. .i. bene gerēde vitę in p̄senti.

¶ Ergo tu o Elisabeth famula dei cor
regnās) idest simul regnās (per sæ
cula) cum christo: poscas nobis ve
niā & gratiam: vt supra dixit, pres
ens versus.

Quesum⁹ deser pietate plena

Nato & humani gn̄is patenti;

Nos celebrātes patiterq; flamē

Numine trinum.

Fortiter clames miserere fili;

Supplices ores famulos gu
bernet;

Quis in⁹ mites populis & am

Viscera pandit. (pla,

Laudib⁹ patrē celebrem⁹ oēs;

Gloria flamē resonetq; natū

Virgo quā matrē veneramur

Sit benedicta. (almam,

Carmen

Expositio hymnorum.

Carmē est quale illud pange lingua. Canitur ad horas
vesperinas in festo dulcissimi nominis Iesu. Cui⁹ lau
des profectitur: ad id illudq; celebrandum nos horta
tur; vt in cœlis potestatem cœtui copulemur.

Jo
Superiori volumini lectores can
didi vltra scholiarū additiones elu
cidationesq; alias q̄sdā hymnos de
nouo adiecim⁹ (vt intuetib⁹ videre
erit) eosq; ab his sanctoꝝ p̄p̄rijs. id
dignū duxim⁹ expectolari: vt suis
locis appositis cum alijs & qualita
tis & materie eiusdem coniungerē
tur. quæ omnia qua potuimus bre

Gloriosi saluatoris
Nominis p̄conia:
Quem in corde genitoris
Latent ante omnia secula:
Mater cœli plena roris
Pandat nunc ecclesia.

uitate fecimus: & nunc deno in quibusdam quæ nobis temporis ratio
elimare suadebat castigata impressoribus tradenda curauim⁹. Reliquū
est vt simili compēdio scholiola quędam & ea quidem familiaria in pro
p̄rijs sanctoꝝ hymnis perstringamus. Atq; hęc corporis partem ab hy
mnis mira sublimitate & cād ore refertis: qui in dulcissimi nominis Iesu
anniuersario festo decantari solent: exordiamur. Nec enim immerito de
eo siquidem scriptum est. Actuum. iij. Non est aliud namē sub cœlo da
tū hominibus in quo oporteat nos saluos fieri. &c. Horū igitur primus
est gl̄iosi saluatoris. In quo hymnographus incitat in primis ecclesiā. i.
x̄nī fideles ad decantanda p̄conia & excellentiā nominis Iesu: cuius laudes
profectitur: dicēs: q̄ est dulce, gratum, ineffabile, effugās dēmonia. &c.
Hortatur deniq; omnes vt cernui tam præclarū nomen veneremur: qua
tenus per illud supernoꝝ ciuium consortio copulari valeamus. (Ma
ter igitur ecclesia (quæ digne & perfecte colit deum: quoniam vt scribi
tur canticorum. iij. Totā pulchra est amica mea: & macula non est in te
(pulchra roris). i. pulchritudinis & gratiæ cœlestis.) i. spū sancti. iuxta
illud cāt. v. caput meū plenū est rore (pādat). i. p̄mat & cātet (nūc). i. in

p̄conia

hoc festo anniuersario (p̄conia. i. p̄dicationē seu p̄nūciationē. Et nota q̄
p̄conia proprie est ipsa p̄conis vox: tamen quā p̄cone res gestę pronun
ciari solēt: ideo quādoq; pro laude fama & gloria sumitur a genealogia:
virtutibus corporis & fortune (nominis) quod est Iesus. quod omnis
qui in ueritate saluus erit. vt scribitur ad romanos. x. Neq; enim aliud
nomen est sub cœlo datum hominibus in quo oporteat nos saluos fieri.
Actuum. iij. (saluatoris gloriosi) id est pleni gloria. nomina enim in osus.
habitatione siue copiam & plenitudinem significant. (Quæ) scilicet
p̄conia & pronūciationes (latent) quia secreta & abscoīsa fuerunt (in corde)
id est mente (genitoris). i. dei patris omnipotētis (ante secula) id est ab
initio & ante mundi constitutionem latebat nāq; nomen nostri salua
toris in mēte diuina donec ab angelo diceretur. Lucę primo. & uocabis
nomen eius Iesum. &c.

Nomina
in osus.

Dulce.

Incipit iam recensere excellentiā
nominis Iesu: dicēs. (Nomē istud)
scilicet Iesus (est). scilicet dulce. i.
suauē: quod ad delicio quidam de

Nomen dulce: nomen gratum
Nomen ineffabile:

Dulcis

Dulcis Iesus appellatum]
 Nomen delectabile:
 Laxat pœnas & reatum;
 Nomen est amabile.

ducunt: q̄ dulcia maxime alliciant
 (est etiam nomē gratum) idest gra-
 tiosum. Gratus dicitur: qui gratiā
 pro beneficio refert. quandoq̄ gra-
 tus sumitur pro leto: sicut ingratus
 sumit̄ p̄ tristi. Vergilius. Et cineri-

Gratus.

ingrato sup̄ma ferebant. idest tristi (& nomen ineffabile) idest inenar-
 rabile. hispanice enim ineffabilis: & hoc ineffabile dicit̄. lo que no se pue
 de hablar. Nota tamen q̄ dei nomē & deum ipsum dicimus ineffabilem:
 non quia non possit dici quod est fari: sed q̄a finiri sensu & intellectu hu-
 mano nullatenus possit: & quia de eo nihil digni dici potest (appellatū)
 idest vocitatum. Matt. i. (dulcis Iesus) quod interpretatur Saluator. ap-
 positue (nomen delectabile) idest delectationem afferens: & hoc. s. nomē
 (laxat) idest remittit pœnas. idest supplicia p̄ peccatis debita. Dicta pœ-
 na teste Varrone a pendēdo: quia est supplicium: quo quis ob delictū affi-
 citur (& reatum) idest culpam: siue ut dicūt Theologi obligationem ad
 pœnam. idēq̄ est nomen amabile.

Vergilius.

Ineffabi-
bilis dici-
tur deus:
& quare.Pena.
Varrō.

Hoc est nomen adorandum:
 Nomen summę glorię:
 Nomen semper meditandum
 In valle miserię:
 Nomen digne venerandum;
 Supernorum curię.

¶ Sequitur (hoc nomen est adoran-
 dum) idest debet adorari veluti no-
 men eius, cui debetur perfecta ado-
 ratio: quia solus deus est adorandus
 iuxta illud. Lucę. iij. Dñm deū tuū
 adorabis. &c. est etiam (nomē sum-
 mę glorię) idest magne glorię: q̄a
 illi danda est gloria: iuxta illud. ps.
 cxij. sed nomini tuo da gloriam.
 (nomen etiam meditandum) idest
 medio animo versandū: hoc est co-

gitandum. meditari nāq̄ licet in alias significationes descendat, hoc pri-
 significat. Vnde Hieronymus. ex hoc loco intelligimus non solum He-
 rodem: sed sacerdotes & scribas necem domini fuisse meditato (semper)
 idest in omni tempore (& hoc in valle miserię (idest in hoc mun. lo: qui
 lacus & vallis miserię est. vnde est illud. ps. xxxix. Eduxit me de lacu mi-
 serię & de luto fecis. Est etiam hoc nomen. scilicet Iesus (semper veneran-
 dum) idest colendum. nam licet venerari proprie sit veniam orare. tamē
 sumitur pro colo, sicut colio pro veneror. Vergilius. Sūme deū sancti cu-
 stos colaris Appollo: quem colimus. idest veneramur: & non in merito
 est venerandum: quia Ephe. primo est supra omne nomen, quod nomina-
 tur: non solum in hoc sæculo: sed etiam in futuro (curię) idest collegio
 supernorum. scilicet cuius: & poterit esse curię datiuus: vt dñs vel po-
 situs pro ablatiuo si venerandum est participium. Mar. diligetis popu-
 lo non propter premia Cesar.

Meditari
Hierony.Vergilius.
Marcial.

Nomen istud predicatum
 Melos est auditui:
 Nomen istud inuocatum
 Dulce mel est gustui:

¶ Prosequitur dicens: q̄ nihil ob-
 stat quo minus istud nomen. scilicet
 Iesus sit venerandū: quando qui
 dē corporeos oēs reficit sensus &
 inplet.

Expositio hymnorum.

Iubilum est cogitatum Spirituali visui.

implet nos omnes animi & corporis gaudium & suauitatem, inde capimus. inquit igitur (nomen istud predicatum). scilicet populi quibus debet predicari iuxta illud Actuum. ix. & continuo ingressus in synagogam predicauit Iesum: quoniam hic est filius dei (est melos auditum) id est suauitas attrahens ad se auditum. Melos proprie dicitur cantus suauitas siue dulcis modulatio & priorem corripit. nam illud Presby. scilicet cantare credas pegafetium melos per duplex. II. debet scribi: ut stet versus, ut apud Vergi. Reliquias danaum. & hoc de auditu. Transit nunc ad gestum cuius obiectum est dulce vel amarum. dicens (istud etiam nomen inuocatum). scilicet nobis vel in nomen fauorem: iuxta illud Iohelis. ij. Omnis qui inuocauerit nomen domini saluus erit (est mel dulce gustui) id est ad gustum: hoc est attrahit ad se gustum, velut mel obiectum eius. Mel autem latinum est a meli greco non autem a melos aut a miscedo: ut quidam imperiti putant. Nomen etiam istud scilicet Iesus (cogitatum) id est mente conceptum. fit namque tam tractus a sensibus corporis ad animum in quo etiam hoc nomen placidissimum sibi requirit mansuetudinem. Cogito autem frequentatiuum verbum est a cogo cogis (quod ex co & ago abiectis a. & u. coalescit) & significat in vnum colligere. Cice. tus. i. caelum hoc in quo nubes, imbres, ventique coguntur. referturque proprie ad animum, ut quod in eo colligitur proprie cogitari dicatur (est iubilum). i. singulare & inextimabile gaudium. unde iubilare. teste Augustino: est proprie gaudium verbis non posse explicare & tamen voce testari, quod corde conceptum est & verbis explicari non potest: inde est illud. i. Paral. xv. ducebant arcem foederis domini in iubilum & sonitu buccinarum iubilare. hispanice dicitur hazer alborolas. iubilum vero aquellas mismas alborolas (visui) id est nostrae anime vel intellectui (spirituali) (syncopatum est per spirituali. visus proprie actus ipse videndi est: non enim video ad animum transfertur: sicut cerno ad corpus.

Melos.
Perfius.
Virgilius.
Dulce vel
amarum
obiectum
gustus.
Mel.

Cogito
Cicero
Iubilum.
Iubilare.
Augustus.
Vide.
Cerno.

Exalto.

¶ Hoc nomen. scilicet Iesus est exaltatum) id est in altum eleuatum iuxta illud. psal. cxliij. iuuenes & virgines senes cum iunioribus laudent nomen domini: quia exaltatum est nomen eius solius. (exaltatum igitur) id est manifeste laudatum: hoc nomen per translationem significat exalto (iure superiori) id est diuina lege (& nomen iure) id est merito & ratione (formidandum) id est timendum. Deuterono. xxvij. timueris nomen eius gloriosum & terribile (effugans daemonia) id est extra fugere faciens malignos spiritus. Marci. xvi. in nomine meo daemonia eicient. id est in virtute nominis mei (datum) id est concessum, nobis ad salutem) scilicet mentis & corporis: quia in nomine eius est nobis salus. Michae. vi. erit salus timentibus nomen suum: & hoc (diuina clementia) id est bonitate dei per quam viuimus, mouemur & sumus: & lex clementiae in lingua eius. prouerborum. xxxi.

Hoc est nomen exaltatum
Iure superiori.
Nomen iure formidatum
Effugans daemonia.
Ad salutem nobis datum
Diuina clementia.

Nomen

¶ Nomen ergo. concludit docens hoc nomen esse apprimè venerandum: qm̄ si studiosus hoc est virtute p̄ditus: est honorandus p̄ se ethichorū. iij. Studioꝝ multo magis oīum virtutū vas & fons vberimus quale est hoc nomen. sus per se ergo (nos cernui) .i. humiles cū reuerentia & genuflexioē (veneremur) honoran id est recolamus (tam beatum nomen) id est tāta beatitudine plenum: q̄a dus. actuum. iij. non est aliud nomē sub cœlo datū hominibus in quo oportet uos saluos fieri. &c. (sic firmatum) id est fixum (in corde). .i. in animo nostro (sic) id est taliter (q̄ non possit erui) id est a nobis separari (vt copulemur) redit causam: id est vt coniungamur per hoc (in cœlis) id est in gloria paradisi (cœtui) id est consortio (supernorum) scilicet ciuium. Coetus autē nec te lateat lector cū. æ. dihp̄thongō scribitur a coeundo. id est in vnum cōs-

Nomen ergo tam beatum
Veneremur cernui
Sit in corde sic firmatum
Quod non possit erui:
Vt in cœlis potestatum
Copulemur cœtui,

ueniendo. sine dihp̄thōgo vero piscis marinus & cete in declinabile dicit.

Sit diuinæ maiestati
Virtus & potentia.
Detur summe trinitati
Honor laus & gloria:
Semper tamen vnitati
Par sit reuerentia.

¶ Sit diuinę. &c. gratiarū actio est virtus & potentie sit diuinæ maiestati. .i. diuino numini (& honor, laus & gloria detur trinitati summe) id est deo trino.) & reuerentia par) id est æqualis (sit semper vnitati) id est vni deo per immensa sæculorum sæcula. Amen.

Coetus.
Cetus.

Carmen est quale illud exultet cœlum. Canitur in eodem festo dulcissimi nominis Iesu: ad horas matutinas eius laudes prosequitur: & auxilium implorat. Horū autor creditur esse Augustinus in iubilo.

Nomen Iesu magnificū:
In aure dulce canticum;
In ore mel mirificum,
In corpore nectar cœlicum.

¶ Presēs hymnꝝ in tres principales ptes diuidit, q̄ tria facit. In prima parte mira depingit gloriosi nominis Iesu laudes. In secunda conuertit sermonem ad nominatū redemptorem Iesum: petitq̄ vt ipse qui est spes nostre suspirantis anime

me: auferat nubem tristitie: donetq̄ lucem glorię. In tertia deniq̄ p̄ res petita: ac si esset cōcessa reddit gratias deo: dicens. tibi Iesu sit gloria. &c. dicit igitur (Nomen iesu magnificum) id est magnificę glorie. vnde est il lud. ij. Petri. i. Voce delapsa de cœlo huiuscemodi a magnifica gl̄ia. &c. scilicet (dulce canticum in aure) id est dulcedine eius allestas attrahit ad se aures, quando videlicet laudamus nomen dei cum cārico & magnificamus eum in laude. ps. lxxvij. (Et nomē Iesu est mel mirificum). .i. excellentissimū (in ore). s. fidelium) & est nectar cœlicum) id est dulcedo & cele-

ij. Petri. i.

stis potio

Expositio hymnorum.

stis potio (in corde) scilicet nostro, & vt in summa dicam dum nomen Iesu cogitatur, est coelicum nectar in corde, dum pronunciatur mel mirificum in ore, dum auditur dulce canticum in aure veluti proprium eorum obiectum, pro quo sciendum quod nectar non dicitur a nectendo quod linguam (vt multi volunt) nectat: sed est nomen grecum, & proprie significat potum deorum sicut Ambrosia dapes eorum. Vergi. de liuore. Aut tradat Ganymedes ipse nectar. Non somnum capit aut quiescit vnquam. hoc etiam nomine immortalitas designatur, vnde nectareus per diuino & immortalis.

Nectar.
Vergili.
Nectareus.

¶ Prosequitur laudes dicens (nil) idest nulla res (canit) suauius, i. maiori suauiloquentia & delectatione, est enim nomen dei suauis iuxta illud. psal. cxxxiii. psallite nomini eius: quoniam suauis est (nil auditur) idest auribus representatur (iucundus) i. quod magis iuuat aures & (nil cogitatur) i. mente concipitur (dulcius) quia dulcis & rectus dominus. ps. xxiii. (quam Iesus filius dei) sic enim paterna testatur vox. Mat. xvi. hic est filius meus dilectus. &c.

Nil canitur suauius:
Auditur nil iucundus:
Nil cogitatur dulcius:
Quam Iesus dei filius.

¶ Hoc nomen, ponit aliquas gloriositates huius nominis proprietates: dicens quod (hoc nomen) i. Iesus (ardet dulce) idest ardere facit corda fidelium: iuxta illud nonne cor nostrum ardens erat in nobis de Iesu dum loque, in via? & facit eos ardere charitatis incendi in proximos dulces eos amore

Hoc nomen ardet dulciter:
Dulcescit mirabiliter:
Sapit delectabiliter:
Delectatque foeliciter.

re prosequendo: quia vt inquit aposto. charitas omnia suffert, omnia sustinet. &c. (dulcescit mirabiliter) idest dulce fit mirum in modum & (sapit) idest dat saporem gustui & animae nostrae, est enim methaphora sumpta a cibis corporeis (delectabiliter) i. maxima cum delectatione (quod) prode (delectat) idest delicias ginit in nobis: eius namque deliciae sunt esse cum filiis hominum foeliciter) i. cum omni plenitudine foelicitatis.

O tribus casibus iungitur solet. noiat uo: vt o mos antiquus Persius. O vos patricius sanguis. &c. Actio: vt Cicero. O fortunata natam me consule romam. Vocatio: vt Persius. O iane a tergo. Vir. O reginam nouam cui cedere Iuppiter arcem. Sed noua teste Valla quod tunc

O beatum incendium:
O ardens desiderium:
O dulce refrigerium:
Excedis omne gaudium.

vehementem excandescitiam & iram significat cum actio iungitur (O igitur beatum incendium) i. o Iesus beatus ignis quo nos dei & proximi amore incensi ad beatitudinem prouocamur & (o desiderium ardens) idest fide & charitate: & spiritus sancti nos igne ardere faciens, ardentes namque & non tepidos in fide nos esse oportet: nam tepidos ex ore suo se euomere dicit saluator apocalypseos. iij. (excedis tu subaudi o Iesus) i. superas (omne gaudium) i. gaudium & delectationem.

Deus tepidus seu me:

Iesu redent

Iesu redemptor optime,

Spes suspirantis animæ

Pellens nubes tristitiæ

Nobis da lucem gloriæ.

ptor: quia vt scribitur ad hebreos. ix. suo proprio sanguine nos redemit: appositiuè (spes animæ). .f. fidelis (suspirantis) idest ad te tanq̃ ad consolationem & remedium in tribulationibus suspiria mittentis (da nobis) idest concede (lucem) idest claritatem (gloriæ). .f. cœlestis & hoc (pelles) idest expellens prius (nubem) idest obscuritatem (tristitiæ) idest peccati: nam veluti homines tristes tenebrososum & absconditum prefeferunt vultū: ita peccatū obscurā redit aiām: & ante acta opa bona mortificat.

Tibi Iesu sit gloria

Honor virtus victoria

Salus decus imperium:

Et nūc & in perpetuū. Amē.

¶ Iesus redemptor. hæc est secunda pars presentis hymni: in qua petit a redemptore nostro Iesu nomine: vt pulsa nube tristitiæ: det nobis lucem gloriæ: dicens. (O Iesu redemptor optime) optimum fuit redem-

ptor: quia vt scribitur ad hebreos. ix. suo proprio sanguine nos redemit: appositiuè (spes animæ). .f. fidelis (suspirantis) idest ad te tanq̃ ad consolationem & remedium in tribulationibus suspiria mittentis (da nobis) idest concede (lucem) idest claritatem (gloriæ). .f. cœlestis & hoc (pelles) idest expellens prius (nubem) idest obscuritatem (tristitiæ) idest peccati: nam veluti homines tristes tenebrososum & absconditum prefeferunt vultū: ita peccatū obscurā redit aiām: & ante acta opa bona mortificat.

¶ Agit in hac vltima parte gratias deo: vt supra diximus p̃ repetita dicens. o iesu glo. sit tibi & etiā. .f. sit (honor & virtus) iuxta illud apocalypsis. vi. bñd̃ctio & claritas & sapiētia & gratiarum actio, honor virtus & fortitudo sit deo nostro in sēcula sēculorum. Amen.

Carmen est quale illud aue maris stella. Canitur in eodem festo ad laudes matutinas. Immensam dulcissimi nominis Iesu virtutem describit,

Iesu fili dei

Nomen singulare,

Nomen sanctę spei:

Nomen salutare,

¶ In presenti hymno intēdit autor quicumq̃ fuerit describere huius gliosi nominis Iesu singulares effectus, virtutem, primatum & excellentiam: veluti de eo, de quo scriptū est actuum. iij. Non est aliud nomē sub cœlo datū hominibus sub quo

Singula

oporteat nos saluos fieri: nisi in nomine Iesu. dicit igitur. o (Iesu fili dei) sic appellatus est ab homine illo ab spiritu imundo obfeso. Marci. v. quid mihi & tibi Iesu fili dei altissimi? appos. (nomē singulare) idest excellens hoc aut̃ nomē singularis & .e. à singulus d̃r: & singulus. q. sine angulo: q̃ caque vnica sunt nequeat cōstituere angulū p̃ quod significatur vnicū & excellens & famatissimum. tam in bonam partem q̃ malam: in bonā vt hic. in malā apud Apud Ciceronem pro silla. Me singulari immanitate & crudelitate predictum (nomen sanctę spei) idest per quod speratur & datur omne quod bonum est & (nomen salutare) idest salubre, vel sanitatem conferens: vt puta nomen Christi Iesu: qui salutare dicitur. Lucę. η. Quia viderunt oculi mei salutare tuum: & alibi: & videbit omnis caro salutare dei. idest christum.

Cicero.

Prosequitur

Expositio hymnorum.

¶ Prosequitur dicēs q̄ nomē istud scilicet Iesus (est cibus) idest cibarius vere reficiens mentem. vel uti cibus materialis reficit corpus: vt puta nomen illius pueri Iesu: qui Ioan. vi. dixit. caro mea vere est cibus. & (medicina) idest medela & antidotum ad sanandum langores nostros: vnde est illud Marci. in nomine meo super agros manus imponent & bene habebunt. & (nomē Iesu est lux) scilicet vera quę illuminat omnē hominem venientem in hunc mundum: ne in peccatorum tenebras decidat (seruans) idest conseruans vel præseruans stantes ne cadant (a ruina) idest a peccati reciduatione: per quam inanis efficitur anima deo (q̄) p̄ & (donans) idest concedens (solamen) idest cōsolationē: ne quis in aduersis oppressus desperet. Solamē autem magis est poeticum q̄ oratorium: teste Valla. vnde Vergilius. solamenq̄ mali de collo fistula pendet.

Solamen.
Valla.
Vergilius.

¶ Dixit q̄ nomen Iesu est solamen nec immerito: quia. s. (cogitatum) idest quādo cūq̄ cogitationibus infigitur humanis (pascit) idest reficit cogitationē & (p̄dicatum) idest cū p̄dicatur (lucet) .i. splendet (& inuocatum) idest quādo inuocatur (lenit) idest mitigat castas mentes: vel (lenit) idest lenē blādum & suaue est per se (& fouet) idest re creat, conseruatq̄ (mentes) idest animas (castas) idest puras & a peccato immunes seu purgatas.

Penitētia

¶ Consolatur. &c. Pōnit alios huius gloriosi nominis effectus: dicēs. q̄ (cōsolat̄ tristes) idest in aliq̄ tristitia & calamitate positos p̄ctōres (& saluat) .i. saluos facit (p̄nitentes) idest peccata sua plangētes per p̄nitentiā verā: quā est preterita mala plangere: & plangenda iterū nō committere. & dico q̄ saluat p̄nitētes: quia vt scribitur actuum. x. per nomen eius remissionem peccatorum accipient omnes qui credūt in eū. & (cōfortat) idest animat: accēdit, & fortes facit (pugnātes) .s. aduersus diabolu, carnē, & mūdū, tres aīa inimicos: bellū gerētes (& sanat) .i. sanitati restituit oēs morbos. i. oīs infirmitates, vel omnē languorem seu angorē. i. corporis & animę cruciatū per remissionem peccatorum.

Aīa inimici tres.

¶ Pręstat. &c. Docet quādo sanat omnes morbos: dicens. q̄ hoc nomen (p̄stat) idest confert (cecis) idest lumine orbatis, vel a natura ipsa, vel a casu (visum) idest lumē: facit vt videāt & .s. p̄stat (sermo nē mutis) idest facit mutos loqui (q̄) p̄ (& dat) idest concedit (claudis) idest truncatis pedibus & eis non valentibus consistere (gressum) idest vt

Claudus vnde.

Cibus medicina

Lux est Iesu nomen;

Seruans a ruina

Donansq̄ solamen.

Pascit cogitatum;

P̄dicatum lucet;

Lenit inuocatum;

Castas mentes fouet.

Consolatur tristes;

P̄nitentes saluat;

Confortat pugnantes;

Omnes morbos sanat.

Pręstat cecis visum;

Et sermonem mutis;

Datq̄ claudis gressum;

Et auditum surdis.

idest vt

id est vt faciat gressum hoc est vt ambulat. Et nota q̄ claudus dicit̄. quasi pedibꝫ clausus. id est impeditus q̄ ex pedibus aut cruribus fœmoribusue varicatis non potest gressus facere. & dat. scilicet (auditum surdis) id est facit surdos audire. quæ omnia in nomine Iesu discipuli faciebant. vnde est illud. f. uce. vñ. eeci videt. surdi audiunt. claudi ambulat. &c. Surdus autem dicitur a sordibus quibus obtuse aures & in duriciẽ versę audire non sinunt: & tam actiue q̄ passiuę sumitur. vt surdus sit qui non audit & qui non auditur. Iuue. Surda nihil generet graue buccina. inde a Plinio. surdæ herbæ appellatur: quarum nomina non sunt. non enim audiuntur cum sint sine nomine: nosq̄ etiam ipsi absurdum dicitur dicitũ quando tale nunq̄ est auditum.

Surdus vñ.
Iuuenar.
Plinius.

Nomen reuerendum
Suscitat defunctos:
Nomen expauendum
Liberat obsessos.

gere facit a morte (defunctos). i. functos vita. hoc est mortuos. nã vt dicitur defunctus officio pro eo q̄ suo officio est p̄functus: ita defunctus quoq̄ vita dicitur: qui vitam finiuit. teste Laurẽtio) nomen expauẽdũ id est timendum: iuxta illud quod p̄dixerat Dauid. ps. ci. timebunt gẽtes nomẽ tuũ domine (liberat) id est dissoluit (obsessos) scilicet homines a p̄suis & ab angustia diaboli. iuxta illud. Mar. xvi. in nomine meo dæmonia ençiet. &c.

Defunct
Laurẽti

Quod a genitoris
Pietate datur:
Hoc in saluatoris
Nomine petatur.

lium est (in nomine saluatoris) id est Iesu nostri redemptoris (quod datur) id est si quid volueritis dari. & concedi (a pietate genitoris) id est dei patris omnipotentis.

Declarat tãtam esse huius glorio si nominis dignitatem vt in eo petatur quicquid a patre petendũ sit iuxta illud. quicquid peteritis patrem in nomine meo: dabit vobis: & illud eiusdem Ioannis cap. xvi. in illo die in nomine meo petetis. hoc igitur petatur (bonum consis

Sit laus trinitati
Salus atq̄ virtus:
Compar vnitati:
Honor: laus & decor Amẽ.

Sit ergo laus trinitati) i. est deo trino (salus atq̄ virtus compar). i. equalis (sit vnitati) id est vni deo: & honor. scilicet compar lux & decor. Amen.

Carmẽ est dimetrum iambicum cacometrum: hoc est male mensuratum. Canitur in dedicatione ecclesiæ. Rogat deum vt in hoc templo mereamur acquirere æterna bona: & cum suis sanctis perẽniter possidere.

H In hac

Expositio hymnorum.

¶ In hac commemoratiōe cœlestis Ierusalem autor laudat deum: qui in hoc sacro templo infundit iugiter suam benedictionem. quapropter rogare debemus, vt in hoc tēplo sancto suo omnes p̄mereamur acquirere æterna bona: & adepti cum suis sanctis perenniter possidere. (Ierusalem beata vrbs) idest ciuitas cœlestis constituta, vel constructa de animabus sanctorum qui sunt viui lapides (est dicta) idest interpretata visio pacis (quę) Ierusalem (cōstruitur in cœlis viuis ex lapidibus) idest sanctis animabus sanctorum quę sunt viui lapides. illa dico (coronata) scilicet angelis (vt spōsata) idest sponsa (comite sponso) idest sicut mulier ornata est viro. idest spōso. ita ecclesia christo.

¶ Ista (noua sponsa) idest sancta ecclesia (ueniense cœlo) idest christo ista dico (preparata nuptiali) idest virginali (thalamo vel lecto) idest thalamo baptismatis (vt) p̄sicut sponsata copuletur. idest coniugatur (domino plateę) idest vig. scilicet perfectę ambulantes in vñs domini (& muri) idest p̄dicatores illius spōsę sunt (ex auro purissimo) idest splendore sanctorum: qui splēdidie efficiuntur: vt aurum purissimum.

¶ Lapidēs. idest sancti martyres (expolliti) idest aptati ad edificandum (tensionibus) idest percussionibus & afflictis (p̄ssuris) idest tribulationibus. Sicut enim lapides in muro sunt edificati: ita animę sanctorum sunt ordinatę in paradiso. (q̄) pro & (aptantur) idest ordinantur, vel disponuntur (suis locis per manus artificis) idest per manus filij dei. lapides dico (p̄mansuri sacris edificijs) .i. cœlestib⁹ edificijs.

Sicut lapides in muro. ita animę sanctorum ordinatę sunt in gloria.

¶ Portę (scilicet illius templi) idest resplendent (margaritis) idest virtutibus (aditis) idest luminibus vel introitu (patentibus) idest apertis (omnis) scilicet christianus (qui ob christi nomen premitur) idest cruciatur (in hoc mōdo) idest in hoc seculo (introducitur illic) idest in cœlestem Ierusalem (virtute meritoyum) idest bonorum operum suorum.

V Rbs beata Ierusalem
 Dicta pacis visio:
 Quę construitur in cœlis
 Viuis ex lapidibus:
 Et angelis coornata
 Vt sponsata comite.

Noua veniens e cœlo
 Nuptiali thalamo:
 Preparata vt sponsata
 Copulatur domino:
 Plateę & muri eius
 Ex auro purissimo.

Tensionibus pressuris
 Expolliti lapides:
 Suis coaptatur locis
 Per manus artificis.
 Disponuntur permansuri
 Sacris edificijs.

Portę nitent margaritis
 Aditis patentibus:
 Et virtute meritoyum
 Illuc introducitur:
 Omnis qui ob christi nomen
 In hoc mundo premitur.

Additio.

Additio. Adyta sunt secretiora templi loca: que adire non licet nisi summo p̄fici. n̄. Vergi. Enē. hisq; adytis hec tristitia dicta reperit. hoc Seruius ibidē sēnit: & dicitur ab. a. gr̄ce. q̄ est sine & dys q̄ est ingredior, quasi inaccessibile. templorum ergo penetralia dicuntur adyta: sicut ianue value. inde est diminutiuum adyticulum.

Angularis fundamentum
Lapis Christus missus est:
Qui compage parietis
In utroq; nectitur:
Quem sancta Syō suscepit:
In quo credens permanet.

¶ Christus dicitur lapis angularis quia a iudeis fuit reprobatus. vnde David. Lapidem quem reprobauerunt edificantes. &c. Tamen duos populos in vnum coniuxit. s. iudaicum & gentilem (q). s. christus filius perduxit eos ad æternam beatitudinem summi regis. i. dei patris (fundamentum) totius ecclesie (missus est a patre) vel est factus (lapis angularis) qui lapis (nectitur) idest coniungitur (compage) idest coniunctione (parietis in utroq;) idest in duobus populis. s. in iudaico & gentili (quem scilicet christum Syon suscepit sancta) Syō interpretatur ecclesia: vel speculato (in quo) s. christo vel ecclesia (credens) idest christianus qui credit (permanet) idest firmiter stat. s. in fide sancte ecclesie.

Omnis illa deo sacra
Et dilecta ciuitas:
Plena modulis in laude
Pt canoro iubilo:
Trinum deum vnum quoq;
Cum fauore predicat.

¶ Omnis illa ciuitas) idest ecclesia militans (deo) idest ad honorem dei est (sacra) idest sacrata (& dilecta) idest amata a deo (plena modulis) idest cantilenis angelorum (in laudem dei & canoro) idest cantu. (vel canore iubilo) idest dulci exultatione. Iubilus est gaudium illud quod est interius in homine quod omnino non potest proferrī. nec omnino tacetur. scilicet præ animi exultatione. & sacra ecclesia predicat (trinū deum) scilicet in personis (quoq;) pro & vnum in substantia vel essentia (cum fauore) idest cum prece.

Hoc in templo summe deus
Exoratus adueni.
Et clementi bonitate
Precum vota suscipe;
Largam benedictionem
Hic infunde iugiter.

¶ O summe deus exoratus) scilicet a nobis. idest tu deprecatus (adueni) per gratiam (in templo) idest in ista ecclesia (& suscipe vota) idest preces vel orationes deuotas (precantum) idest rogantium (clementi bonitate) idest tua pietate (infunde) idest immitte (iugiter). i. per remitter vel assidue (largam benedictionem).

Hic promereantur omnes
Petita acquirere:
Et adepta possidere.
Cum sanctis peremitter.

¶ Hic) scilicet in sacra ecclesia. vel hic. i. in isto loco. cōgregatio omnium fidelium vel omnes fideles (promereantur) idest mereantur (acquirere) idest adipisci & obtinere (petita) i. iustas & sanctas suas petitiones.

H ij & merean

Expositio hymnorum

(& mereantur possidere) idest res
tinere (peremittere) idest perpetuo
(adepti) idest precibus suis acqui
siti: & mereantur (introire) idest in
gredi (paradysum) idest cœlum (cum sanctis, iustis, fideles dico (translati
(in requiem) idest gaudium sempiternum.

Paradysum introire
Translati in requiem.

Carmē est saphicum endecasylabum mixtum adoni
co quale est illud nocte surgentes. Canitur ad horas
nocturnas in festo dedicationis alme ecclesie Hispalē
sis. Intendit autor rogare deum; vt cōseruet nos intra
hoc templum eius honorem celebrātes.

¶ Materia glōsissimi hymni p̄sen
tis est agere de dedicatione templi
Hispalensis ecclesie & laudare deū:
a quo petit ecclesia in persona totius
populi christiani. vt velit infunde
re suam benedictionem & gratiā
intra templum hoc. vt quicūq; be
neficia petiturus ingressus fuerit:

CHriste cūctorum domina
tor alme:
Pater æterni genitus ab ore:
Supplicū vota pariterq; hymnū
Cerne benignus.

se impetrasse letetur. Narrat etiam que commoda nobis proveniant ex
hoc templo: dicēs. q̄ hic sumitur sacrosanctum corpus christi & haustu
sui p̄ciosissimi sanguinis. & q̄ sacrosancti latices veteras abluūt culpas:
& complura alia que indicabit littere p̄sentis discursus. inquit ergo.

(O christe alme dominator cunctorum) scilicet hominum vel cunctarū
rerum dominus: quia creator (genitus ab ore) idest a mēte patris æterni.
vnde Claudius in R̄ usinū. Vox summi sensusq; dei que fudit ab atra Mē
te pater tantiq; dedit consortia regni (tu benignus) idest qui benignus
& pius es (cerne) idest inspice. misericordes oculos tuę pietatis ad nos cō
uertendo vota (q;) pro & (hymnum) idest laudem cum cantico (suppli
cum) idest humilium seruatorum fidelium. ¶ Non inficias eo candide les
tor in hoc hymno & in sequentibus quasdam syllabas breues pro longis
inueniri. quas scienter pretermisimus. nec contra vsus ecclesie age
remus. quando quidem sacris parcendum est. quosdam etiam ex p̄cedē
tibus sine carminis qualitate p̄termisimus: quia sunt eiusdē qualitatis
cum p̄positis sibi coniunctis.

Claudia
nus.

Vergili.

¶ Cerne dico o deus) idest tuo nos
favore p̄sequere (quo) p̄ vt (plebs
tua supplex) idest hūilis (resonet)
i. modulātū canticum reddat vel res
p̄sentet. Vergi. resonat plangoris
bus æther. i. representat plan. (in
honore puro) idest tibi debito: &
hoc (in aula tua) idest in tēplo tuo
(cuius festa annua) idest que singulis annis solent fieri (redeunt) idest
adueniunt (colēda) idest celebranda (tempore) s. isto. idest hodiernę fe
stivitatis die.

Cerne quo puro de^o in honore
Plebs tua supplex resōet i aula
Annua cuius redeunt colēda
Tempore festa.

Hæcdo

Hæc domus rite tibi dedicata
Noscitur in qua popul⁹ sacratū;
Corpus assumit; bibit & beati
Sanguinis haustum,

poculum (beati sanguinis tui) hoc. n. pro memoria sue passionis & animarū remedio fieri p̄cepit. dicēs. Ioan. vi. nisi manūcaueritis carnē. &c.

Hic sacro sancti latices veternas
Diluūt c̄pas; perimūtq; noxas
Chrismate vero genus; vt creēt
Christicolarum.

¶ Prosequitur explicans beneficia (sacrosancti latices) idest sacratæ aque baptismi latex. omnis liquor potest dici latex. & est aqua subter ranealātēs in ventis terre. Lucanus inq. occultos latices obstrusaq; flumina querunt. latex etiam dicitur vinum a latēdo: quia latet in vasis

Latex.

Lucanus

sive in vite. Vergi. laticemq; lieum. &c. (deluunt) idest abluūt (hic) idest in hoc templo (culpas veternas) idest peccatum vetus originale tractū ex semine Adq; (q;) idest & (perimunt) idest extinguunt (noxas) idest culpas (vt nouum genus christicolarū creetur) idest ex aqua baptismi regeneretur (chrismate) idest vnctione (vero) idest noue gratie. e. in chrismate vitiose corripitur.

Vergili.

Chrisma interpretat vnctio.

Hic salus egris; medicina fessis
Lumen orbatis veniaq; nostris
Fert offensis; timor atq; mœror
Pellitur omnis.

¶ Prosequitur dicens. q̄petiā in hoc templo (fertur) hoc est datur (medicina) hoc est remedium corporis & animæ (fessis) hoc est languidis & infirmis. & in fide christi vacillatibus. & etiam datur (lumen orbatis) .i. cecis & obstinatis in peccato. & etiam (fertur venia nostris) idest repellitur in hoc templo,

offensis) idest nostris culpis & (omnis timor atq; mœror pellitur) idest repellitur in hoc templo,

Demonū saua; perit hic rapina
Peruicax monstrū pauet & re-
tentat:

Corpa linquēs; fugit i remotas
Ocyus vmbas.

¶ Bene datur hic salus & medicina fessis: quia etiam (perit hic) idest deficit (sua rapina demonum) .i. diabolorū. nam aduersarius vester diabolus tanq̄ leo rugiens circūit querens quem deuoret (& nostrū peruicax) idest diabolus p̄teruis obstitatus & importunus (pauet) idest timet (& retentat) idest retrofugit (& linquens corpora) scilicet hominum obsessorum vel peccatorum: quia per confessionem que fit in hoc tēplo expellitur diabolus a corpore subdito peccatis (fugit ocys) idest citius (in vmbas) .i. tenebras (remotas) .i. separatas & internales.

Gloria summū resonet parentē
Gloria natum; pariterq; sanctū

¶ Et quia tot tantaq; beneficia ex hoc templo nobis proueniūt (gloria resonet) idest laudet (parentem summum) idest deum patrē omnis

H iij potentem

Expositio hymnorum,

Iesum dei filium esse v̄turum: & nasciturum ex ventre virginis Mariæ: Hoc metrum & illud. s. Iustia sex qui iam peracta. & pange lingua. & tibi christe splendor patris. & vrbs beata Ierusalem. sic pretermisimus. quia videbantur. q. ab omni lege carminis saluta. nam abundant trocheis in locis imparibus & in paribus aliquando spondeo & videntur catalesctici. tales sunt hymni sequentes beatę Catherinę.

Gabrie
interpretat
fortitudi
do dei.

¶ Ecce in presenti parte petit auxili-
lium diui Gabrielis. dicens (Gabriel
virtus diuina) & bene: quia Gabriel
fortitudo dei interpretatur fortis enim fuit contra diabolum per
virtutē crucis (fortificat debiles) idest nos
peccatores: vt habeamus fiduciam recuperandi
veniam p̄ te & ipse corrobora nos) idest confirma
(vt vincamus inimicum). i. diabolum aduersarium nostrum: qui
rugiēs tanq̄ leo querit quem deuoret (& impetra) idest obtine a deo (vt
lapsus) idest peccata (remittantur) idest condonentur nobis. Et dicitur lapsus de labor laboris: quod idem est q̄ cadere. & quia in peccatū labimur dicitur lapsus. teste Gregorio in homilia dñice quartę aduentus.

Lapsus.
Gregori

¶ Laudat cum allegatione: dicens. quod inter ceteros hic solus venit ad annūciandum verbum incarnandum. dicit ergo (tu Gabriel fuisti) scilicet angelus missus a deo. vt habetur Lucę. i. (ad thalamum) idest ad domum virginis Marię (& deo elegit te solum suum secretariū). i. repositorium suorum secretorū. & quia tu fuisti dei apocryfarij (precepta n̄ras p̄ces) idest nostras orationes ante deum cœli.

¶ Conclusio est ad laudem & gloriam dei & Gabrielis Archangeli: (gloria & honor deo). scilicet sit (vsq̄quo) idest semper (altissimo) & gloria sit (vna) idest p̄ter (patri) & filio & paracleto iclito) i. magno & nobili: a quo bona cūctā procedunt (qui condonauit tot dona Gabrielis angelo) scilicet vt esset apocryfarius paranimphus dei.

Paraclytus & vñ.
Perotus.

Nota quod hoc nomen paraclytus descendit a para & clesis. quod a nostris dicitur aduocatus: teste Peroto in cornucopia: tradunt tamen tunc per. e. scribendum est. scilicet paracletus. ex eo quod per. i. infamen significare dicunt. tamen vsui frequentiori credendum est: quoniam per. i. scribitur communiter paraclytus a doctoribus totius sacre pagine.

Gabriel virtus diuina
Debiles fortifica.
Vt vincamus inimicum
Ipse nos corrobora:
Vt & lapsus remittantur:
Ipse nobis impetra.

Angelus in mundum missus
Ad Marię thalamum:
Te solum deus eligit
Suum secretarium:
Nostras preces tu presenta
Ante cœli dominum.

Gloria & honor deo
Vsq̄quo altissimo:
Vna patri filioq̄:
Inclito paracleto:
Qui tot dona condonauit
Gabrielis angelo.

Carmen

Carmen est dimetrum iambicum ex parte cacometrū.
Canitur ad horas vespertinas in die sancti Isidori archiepiscopi Hyspalesis: cuius laudes prosequitur.

Congaudeat ecclesia
Et presulis solemnia:
Confessoris Isidori
Honore colat cœlestri,

rat eum magna fortitudine & mirascentia floruisse. & maximo charitatis ardore accensum in clericorum & totius populi commodis: tam animę q̄ corporis inuigilasse: dicens. (ecclesia) scilicet militans: hoc est fidelium congregatio (congaudeat) idest simul & ad inuicē letetur cum tritū phāte supernorum ciuim (& colat) idest veneretur (honore cœlestri). i. frequenti, vel magna cum veneratione (solemnia) idest festum (Isidori presulis) idest archiepiscopi Hyspalesis doctorisq; celeberrimi & confessoris excellentissimi. Cuius vitam a primis incunabilis ad finem vsq; videre cupientes: remittimus ad sacre scripturę hortos. vbi Seuerianus pater: & Turtura mater: Leanderq; & Fulgentius episcopi fratres eius: cum Florentina sore veluti gemmę corrufcantes apparebunt. cuius etiam mortem suis discipulis propheticis spiritu longe ante prædictam apertissime dignoscent.

Qui velut solis radius
Demptis prorsus heresibus:
E deuotus martyrio
Dogmate fulsit vario.

mate vario) idest multiplici doctrina ad omniū vtilitatem. dogmata, vt Ciceroni. Senecę: & Apuleio placet. scita decreta placita atq; consulta interpretantur. Marcialis papillum notauit sic ab eo querens: Tu qui sectarum vires & pondera nosti. Dic mihi

Qui scilicet Isidorus (fulsit). i. splēdit (velut) idest sicut (radius solis) illustrans totum orbem (heresibus) demptis) idest extirpatis & a radice euulsis: & etiam (deuotus). i. deuote attentus (martyrio) idest ad sustinēdum martyriū pro christo, si interea occurreret. fulsit dogma quid est.

Dogma.
Marcialis

Hispaniarum populis
Diuine legis regulis:
Et romanorum moribus
Inuigilabat sedulus,

vel instruendis (regulis etiam diuine legis.

In clericorum commodis
Et pauperum subsidij;

Recenset vitam & industriā Isidori in pontificatu. dicens. q̄ etiam sanctus Isidorus (sedulus) idest diligēs (inuigilabat) idest insudabat (populis) idest in populis (hispaniarum) scilicet instruendis regulis diuine legis: & etiā (in moribus) romanorum. scilicet componendis

Hic) scilicet sanctus Isidorus (clarissimus legūlator) idest sanctę legum dator (inhærebat) idest insistebat

Expositio hymnorum.

Iesum dei filium esse v̄turum: & nasciturum ex ventre virginis Mariæ: Hoc metrum & illud. s. iustia sex qui iam peracta. & pange lingua. & tri bichriste splendor patris. & vrbs beata Ierusalem. sic pretermisimus. quia videbantur. q. ab omni lege carminis saluta. nam abūdant trocheis in locis imparibus & in paribus aliquando spondeo & videntur catales c̄tici. tales sunt hymni sequentes beate Catherine.

Gabrie
interp̄tatur
fortitudo
dei.

¶ Ecce in presenti parte perit auxiliū diui Gabrielis. dicens (Gabriel virtus diuina) & bene: quia Gabriel fortitudo dei interpretatur fortis enim fuit contra diabolū per virtutē crucis (fortificat debiles) idest nos peccatores: vt habeamus fiduciam recuperandi veniam p̄ te & ipse corrobora nos) idest confirma (vt vincamus inimicū) .i. diabolū aduersarium nostrum: qui rugiens tanq̄ leo querit quē deuoret (& impetra) idest obtine a deo (vt lapsus) idest peccata (remittantur) idest condonentur nobis. Et dicitur lapsus de labor laboris: quod idem est q̄ cadere. & quia in peccatū labimur dicitur lapsus. teste Gregorio in homilia dñice quartę aduentus.

Lapsus.
Gregori

¶ Laudat cum allegatione: dicens. quod inter ceteros hic solus venit ad annūciandum verbum incarnāndum. dicit ergo (tu Gabriel fuisti) scilicet angelus missus a deo. vt habetur Lucę. i. (ad thalamum) idest ad domū virginis Marię (& deo elegit te solum suū secretariū) .i. repositorium suorum secretorū. & quia tu fuisti dei apocryfari (presēnta n̄ras p̄ces) idest nostras orationes ante deum cœli.

¶ Conclusio est ad laudem & gloriam dei & Gabrielis Archangeli: (gloria & honor deo). scilicet sit (vsq̄quo) idest semper (altissimo) & gloria sit (vna) idest pariter (patri (q̄) p̄ & filio & paraceto ic̄lito) i. magno & nobili: a quo bona cūsc̄ta procedunt (qui condonauit tot dona Gabrieli angelo) scilicet vt ef

Paraclytus
& v̄n.
Perotus.

set apocryfarius paranimphus dei. Nota quod hoc nomen paraclytus descendit a para & clesis. quod a nostris dicitur aduocatus: teste Peroto in cornucopia: tradunt tamen tunc per. e. scribendum est. scilicet paracletus. ex eo quod per. i. infamen significare dicunt. tamen vsui frequentiori credendum est: quoniam per. i. scribitur communiter paraclytus a doctoribus totius sacre pagine.

Gabriel virtus diuina
Debiles fortifica.
Vt vincamus inimicum
Ipse nos corrobora:
Vt & lapsus remittantur:
Ipse nobis impetra.

Angelus in mundum missus
Ad Marię thalamum:
Te solum deus eligit
Suum secretarium:
Nostras preces tu presenta
Ante cœli dominum.

Gloria & honor deo
Vsq̄quo altissimo:
Vna patri filioq̄:
Inclito paraceto:
Qui tot dona condonauit
Gabrieli angelo.

Carmen

Carmen est dimetrum iambicum ex parte cacometrū,
Canitur ad horas vespertinas in die sancti Isidori ar-
chiepiscopi Hyspalensis; cuius laudes prosequitur.

Congaudeat ecclesia
Et presulis solemnia;
Confessoris Isidori
Honore colat cœlestri.

¶ In presenti hymno vntuersa fide-
lium congregatio incitatur ad læti-
tiam carpendam in solemnitate no-
stri gloriosissimi patroni Isidori;
commemoransq; autor eiusdē lau-
des circa erradicandā heresim: decla-

rat eum magna fortitudine & mira scientia floruisse. & maximo charita-
tis ardore accensum in clericorum & totius populi commodis: tam an-
imę q̄ corporis inuigilasse: dicens. (ecclesia) scilicet militans: hoc est fide-
lium congregatio (cūgaudeat) idest simul & ad inuicē lætetur cum triū-
phate supernorum ciuim (& colat) idest veneretur (honore celebri). i.
frequenti, vel magna cum veneratione (solemnia) idest festum (Isidori
presulis) idest archiepiscopi Hyspalensis doctorisq; celeberrimi & con-
fessoris excellentissimi. Cuius vitam a primis incunabilis ad finem vsq;
videre cupientes: remittimus ad sacre scripture hortos. vbi Seuerianus
pater: & Turtura mater: Leanderq; & Fulgentius episcopi fratres eius:
cum Florentina sorore veluti gemmæ corruscantes apparebunt. cuius
etiam mortem suis discipulis prophetico spiritu longe ante prædictam
apertissime dignoscant.

Qui velut solis radius
Demptis prorsus heresibus;
E deuotus martyrio
Dogmate fultit vario.

¶ Qui scilicet Isidorus (fultit). i.
splenduit (velut) idest sicut (radius
solis illustrans totum orbem (her-
esibus) idest extirpatis & a ra-
dice euulsis: & etiam (deuotus). i.
deuote attentus (martyrio) idest
ad sustinendum martyriū pro chris-
to, si interea occurreret fultit dog-

mate vario) idest multiplici doctrina ad omniū vtilitatem. dogmata, vt
Ciceroni. Senecę: & Apuleto placet. scita decreta placita atq; consulta in
terpretantur. Marcialis papillum notauit sic ab eo querens: Tu qui secta-
rum vires & pondera nosti. Dic mihi præcide papili dogma quid est.

Dogma.
Marcialis

Hispaniarum populis
Diuine legis regulis;
Et romanorum moribus
Inuigilabat sedulus.

¶ Recenset vitam & industriā Isi-
dori in pōrificatu. dicens. q̄ etiam
sanctus Isidorus (sedulus) idest di-
ligēs (inuigilabat) idest insudabat
(populis) idest in populis (hispa-
niarum) scilicet instruendis regu-
lis diuine legis: & etiā (in moribus)
romanorum. scilicet componendis

vel instruendis (regulis etiam diuine legis.

In clericorum commodis
Et pauperum subsidij;

¶ Hic) scilicet sanctus Isidorus (cla-
rissimus legūlator) idest sanctarū
legum dator (inhærebat) idest in-
sistebat

Expositio hymnorum

ſiſtebat (arctius) iſteſt impēſius & totaliter (incōmodis) iſteſt in vtiſſitate (clericorum) eis in neceſſitatibus ſuccurrēdo & honoribus extollendo & (in ſubſidijs) iſteſt in auxilijs pauperum. diuidebat. n. ſubſtātiā ſuā trifariā. ſ. partim eccleſię: partim pauperibus. reliquū vērō ſibi.

¶ Quia deus cōtulit tantam gratiā beato Iſidoro: vt ſic viueret: & nobis bene viuendī normam relinqueret (laus honor virtus gloria) ſcilicet ſi deo patri & filio & ſimul. iſteſt pariter (ſancto ſimul paracleto) iſteſt conſolatori in ſempiterna ſecula. Amen.

Legum lator clariffimus
Hic in herbat arctius:

Laus; honor; virtus; gloria:
Deo patri & filio:
Sancto ſimul paracleto
In ſempiterna ſecula. Amē.

Carmē eſt quale ſuperius. Canitur ad horas matutinas in eadē feſtiuitate ſancti Iſidori: cui⁹ auxiliū implorat.

¶ Quia de laudibus ſancti Iſidori in præcedenti hymno dictum: nūc conſequenter in præſenti diuinum auxiliū per eius interceſſionē petiē fidelium caterua. deum ſuppliciter laudando: vt dignetur ſuorum ſeruorum vota ſuſcipere: dicens.

(O magne doctor Iſidore fac) iſteſt tuis ꝑcibns obtine (nos peccatores reddi) iſteſt reduci (ſolio poli) iſteſt ſediſus patrię cœleſtis: a qua teſte Gregorio. per delectamenta deceſſimus. & per iſta menta pœnitentię illuc redire tenemur. & eſt ſolium ſella regalis: quod græci thronum appellāt. & dicit a ſoliditate. vel per antiſtichon. quaſi ſed ium a ſedendo: vt ſella. quaſi ſeda. & ſubſella. quaſi ſubſedia. de quibus Aſconius & Pedianus li. i. Verrinarū multa de hoc diro carcere) .i. de hoc mūdo. vel de hoc corpore: in quo veluti in carcere vinclis: ita anima nō ſtra tribus inimicis eſt irretita. ſcilicet mundo. dæmone. carne. & hoc debet fieri (placato dei filio) ſcilicet per tuam interceſſionem.

¶ Et dico ꝑ facias nos reddi ſolio poli ſcilicet quia (o confeſſor inclyte) iſteſt glorioſe & præclare. inclytus græcum eſt ab en græce quæ eſt in. & cletos. clarus. Gene. xxxi. de Iacob dicitur & de illi⁹ facultate dicitur. factus eſt inclytus: chorus eccleſiæ ouans) iſteſt lætus valde. ab ouas. uat. verbo diſiciente in prima perſona. quia prima carebant ſecundum Probum grammaticum: vt ſunt furis. ic. ſaris. tur. roras. at. que nunc in eadem proferūtur. furio. is. roro. as. &c. (& caterua fidelium colaudat per te) iſteſt habendo te interceſſorem (christum dominum.

Magne doctor Iſidore
Nos de hoc diro carcere
Fac poli reddi ſolio
Placato dei filio.

Ieſu chriſte rex glorioſe
Vota ſeruorum ſuſcipe:
Huius doctoris ꝑcibus
Nobis faue ꝑpicius.

Grego.
Solium.

Sella.
Subſed/
As.
t dconius
Pedian⁹.

Inclytus:

Ouas o/
wat.

Ieſu

Iesu christe rex gloriae

Vota seruorum suscipe:

Huius doctoris precibus

Nobis faue propicius.

¶ O Iesu christe quia tuam iustitiam timeamus nosmet ipsos reos accusantes: ad auxilium tuum per sanctos intercessionem currimus. & ideo (o Iesu christe rex gratie suscipe vota seruorum) & tu propicius. idest

pius (faue) idest faueas, noc est succurrere propter intercessionem (huius doctoris) idest per precibus, vt pie & benigne (quia teste Prisciano) minatione efficiuntur aduerbia.

is nobis (precibus) idest per precibus, vt idest Isidori: cuius festa celebratur aduerbium & melius propicius. i. nomina comparatiua in neutra ter-

Prisciano

Da peccatorum veniam:

Presta sanctorum gloriam:

Vt tanti patris meritis

Cœli fruamur gaudijs.

¶ Declarat modo quomodo poterit nobis fauere propicius. aut quid post fauorem prestat. dicens (Da nobis veniam peccatorum) idest remitte nobis peccata nostra (& presta) idest concede nobis (gloriam sanctorum). .i. vt sanctis tuis in cœlo sociemur. vt fruamur gaudijs (cœ-

li) idest letemur æterna gloria. & hoc si patris Isidori. frui enim est potiri aliqua re propter se ipsam. teste Valla,

meritis tanti patris. i. tam glorio

Fruor.

Laus honor. &c. vsup.

Carmen est quale superius. Canitur ad horas vespertinas in festo coronæ domini. Comemoraturque beneficia que ex passione atque resurrectione christi accepimus.

LAuda fidelis concio
Spinæ trophæum inclytum:
Per quam perit perditio:
Vitæque datur meritum.

¶ Materia presentis atque sequentis hymni consimilis est. scilicet agere de christi passione: circa spinas: quibus gloriosissimum eius caput vndique perforatum fuit. ostendit autem quod propter delicta nostra mortuus est. & quod dolores nostros

ipse portauit. vt Esaias ait. Declarat etiam quod ob id gaudere debemus summopere. quia eius passione redempti sumus: dicens. plaudat turba fidelium: quod per spinæ ludibrium purgat creator omnium spinet nos stri vitium. Signat etiam beneficia que ex eis coronatione seu passione suscepimus. Inquit ergo (o fidelis concio) idest congregatio fidelium christianorum. Concio idem est quod contentio. & populi multitudo: aut ecclesia. idem etiam quod alloqui populum & conuentum facere. sumitur etiam pro loco in quo concionatur aliquis. vt habetur. Deute. x. & Num. v. (lauda trophæum inclytum) idest victoriam nobilem (spine) idest spinarum: quibus christus perforatus est caput gloriosum. trophæum sunt autem Trophæa hostium spolia in arborum truncis, aut saxis affixa in victoria signum. Lucanus. Cumque superba foret babilon spolianda trophæis. bene ergo laudabimur christi trophæum: quando quidē tartarū spoliabit (per quā). .i. spinā (perditio). .i. nra (perit) perditio enim eramus ante christi passionē (que) per & (meritū vitæ). .i. æternæ (dat). .i. nobis vt per eam viuamus.

Concio.

Trophæa
Lucanus.

Explicat

Expositio hymnorum.

Explicat beneficia quæ contulit nobis dominus in sua corona dorosâ. dicens (cum christus pertulit) idest pro nobis passus est (aculeum) idest vulnus tormentum spinarum. Aculeus stimulus est, siue genus tormenti pungens veluti acus a quo deriuatur. sumitur etiam pro cura siue anxietate (contulit) idest donauit nobis gratis (coronam vitæ per diadema spineum) idest per coronam illam spinis contextam. & inflectitur diadema tã per primam quam per tertiam. teste Priciano. est diadema autem ornamētum capitis ex auro & gemis contextū: maxime mulierū. vt Isidorus libro. xix. cap. xxx. d. Iuuenalis. Ille crucē precium sceleris tulit hic diadema.

Aculeus:

**Diadema
Prician.
Isidorus.
Iuuenal.**

Plaudat ergo) idest gaudeat turba fidelium propter tantum beneficium (quod) idest quia creator omnium (purgat) idest emundat (vitium nostri spineti) idest nostrorum peccatorum culpam. spinetum autem a spina dictum est spinæ vero sentes sunt. spina etiam pro iunctura dorfi accipitur (per lubibrium spinæ) idest per derisionem factam per spinæ coronam. Nam iudei plectentes spineam coronam: illudebant ei, dicens. aue rex iudeorum: prophetiza nobis. &c.

**Spinetū.
Spina.**

Et quia presens hymnus canitur in tempore solēnitatis resurrectionis. additur hic versus sic. Et quia tu liberasti nos a morte (O autor omnium quesumus) idest rogamus te (in hoc gaudio paschali). i. in tua resurrectione (defende populum tuum ab omni impetu) idest ab omni periculo mortis, vel a peccato ne denuo in mortem incidamus.

**Quesumus autor omnium
In hoc paschali gaudio:
Ab omni mortis impetu
Tuum defende populum.**

Conclusio est totius hymni ad laudem & gloriam omnipotentis dei (laus ergo sit christo regi glorie pro virtutibus coronæ (qua) scilicet corona (reformans) idest reuouans nos gratiæ suæ. idest ad gratiam suam promerendam (coronat in cœlestibus) idest dat nobis coronam in gloria sanctorum: vbi regnat per infinita seculorum secula. Amen.

**Laus christo regi gloriæ
Pro coronæ virtutibus:
Qua nos reformans gratiæ
Coronat in cœlestibus.**

Carmen

Carmen est quale superius. Canitur ad horas matutinas in festo coronę Dñi: cui⁹ beneficia cōmemorat & fideles incitat ad persoluēda xpo cantica letitię.

Æ Terno regi glorię
Deuota laudum cātica
Fideles soluant hodie
Pro corona dominica.

hymnos deuote modulatos (regi æ terno glorię) idest christo perpetuo regi cęlestis glorię (pro corona dominica) idest pro eiusdem domini corona gloriosa spinarum.

Coronat regem omnium
Corona contumelię;
Cuius nobis opprobrium
Coronam confert glorię.

omnium (scilicet regum & rerum omnium dominū (cuius opprobriū) idest cuius crimen & maledictum oblatum donat nobis coronā glorię.

De spinarum aculeis
Christo corona plectitur:
Qua ministris tartareis
Mundi potestas tollitur.

¶ Corona contumelię) idest iniurię & vilipendij. nam cōtumelia est iniuria & graue conuiciū in contemptum personę. Terentius. nam si ego hac cōtumelia digna sū. &c. patet etiam: quod propter iniuriā coronauerunt eū: dicentes: aue rex iudeorum. &c. (Coronant regem

Cōtume.

Terenti.

Corona christi capitis
Sacro perfusa sanguine:
Pœnis solutis debitis
Reos purgatā crimine.

¶ Corona plectitur) idest imprimi tur & applicatur christo: & hoc de (aculeis spinarum) idest de spinis & stimulis seu iūcis marinis (qua scilicet corona potestas mundi). i. facultas nocēdi super terrā (tollit) idest eripitur (ministris) idest a ministris (tartareis) idest infernalibus rugientibus ad deuorandū fideles.

Quis auctor & laus xpo ut sup̄.
crimine) idest a peccatis suis. & hoc pœnis debitis) idest quas pro peccatis debebant (solutis) idest condonatis & remissis in christi passione: quæ peccata quę non detulit: nos abluendo sustulit.

¶ Recte dæmonibus tollitur potestas nocēdi in mundo. quia (corona capitis christi pfusa) idest spersa (sanguine suo (sacro purgat). i. emundat (reos) idest peccatores (a

Carmen est saphicum mixtum adonico. Canitur in festo natalitio sancti Ioannis baptistę. Cuius generationem; educationem; laudemq; prosequitur, atq; auxiliū implorat.

Hymnus iste

Expositio hymnorum.

¶ Hymnus iste vitam & mores habitū & conuerſationem ſancti Ioānis Baptiſtæ deſcribit : orans & perſuadens, vt eius conſuetudinē imitemur: vt ad eius beatitudinem peruenire mereamur (ō ſanctē Ioānes ſolue). i. relaxa (reatū labij). i. oris (poluti). i. inquinati (vt famuli tui ſunt). i. poſſint (reſonare mira). i. miracula (geſtorum tuorū) ideſt factorum (fibris). i. venis (laxis). i. reſolutis, vel vocibus apertis.

¶ Nunciuſ cœſo eſt veniens olympo). i. de cœlo. ſ. angeluſ Gabriel veniens olympo (promit). i. nunciat (te fore magnuſ natiſturum patri tuo zacharię) nomen tuum ſimiliter promit : quia dixit Ioannes vocet (& promit ferē). i. ordinē (vite gerendę) dicens: viniſ & ficerā non bibet (ordinē). i. ſcđm ordinem quem geſſit.

¶ Ille ſcilicet zacharias (dubiuſ). i. increduluſ (promiſſi ſuperni) ideſt cœleſtis promiſſiōis (perdidit propte modulos loquelæ) ideſt modū locutionis. Ambroſiuſ dicit qđ zacharias vocem amiſerat in conſoſnantibus: quia eas formare non poterat: ſed tu reformaſti (ō ſanctē Ioānes genituſ) ideſt natuſ (organa vocis perēptę) ideſt extinctę vobis.

¶ Et tu poſituſ) ideſt recubens (cubili) ideſt v̄tre matris tuę (obſtruſo) clauſo (ſenſeras regem). i. chriſtuſ (manētē) ideſt iacentē (thalomo) ideſt ventre Marię (hinc). i. hoc quod tu nouiſti chriſtuſ: ō Ioānes (parens vterqđ) ſcilicet zacharias & Eliſabeth (pandit abdita) ideſt prophetauerūt abſcōdita. Pater dixit. Benedictuſ dominuſ deuſ iſrael. & hoc non ſuis meritis: ſed (meritis) ideſt ppter merita (nati) ideſt filij. ſ. Ioānis. mater autē dixit. Vnde euenit mihi qđ mater dñi mei veniat ad me.

¶ O ſanctē Ioannes (tu fugiens turmas) ideſt turbas (ciuium petiſti) antra) ideſt obſcuram ſpeluncam (deſerti ſub teneris annis) ideſt in etate duodecim annorū (ne poſſes maculare vitā) ſanctā (fame) ideſt verbo ocioſo. ocioſū eſt verbū qđ aut vtilitatis rectitudinē: aut iuſte rationis neceſſitate caret (fame dico ſaltem leui). i. ſine bono fructu.

VT queāt laxis reſonare fibris.

Mira geſtorū famulitutorum
Solue polluti labij reatum
Sanctē Ioannes.

Nunciuſ cœſo veniēs olympo
Te patri magū fore natiſturū:
Nomen & vite ſeriem gerendę
Ordine promit.

Ille promiſſi dubiuſ ſuperni
Perdidit propte modulos loq̄le
Sed reformaſti genituſ perēte:
Organa vocis.

V̄tris obſtruſo poſituſ cubili
Sēſeras regē thalamo manētē:
Hinc parens nati meritis vterqđ
Abdita pandit.

Antra deſerti teneriſ ſub annis
Ciuium turmas fugiens petiſti:
Ne leui ſaltem maculare vitam
Famine poſſes.

Prebuit

Ambroſ.

Præbuit hirtū tegimen camelus
Artub⁹ sacris strophū bidētes;
Cui latex haustum sociata pastū
Mella locustis.

præbuerunt pastum. mella dico (sociata locustis) idest volatilibus.

Cæteri tantum cecinere vatum
Corde præfago iubar affuturū;
Tu quidē mūdi scelus auferētē
Indice prodīs,

mundi) idest peccatum (indice) .i. cum digito: dicens. Ecce agnus dei.

Non fuit vasti spacū per orbis
Sanctior quisq; genitus Ioāne;
Qui nefas secli meruit lauātem
Tingere lymphis.

prizare (lymphis) idest aquis iordanis (lauantem) idest christum purgātem (nefas) idest peccatum (secli) idest seculi. & est Ibi sincopa.

O Nimis foelix meritiq; celli
Nesciens labem niuei pu
dorīs.

Preporēs martyr heremiq; cul-
Maxime vatum. (tor

(heremi) idest loci solitarij. tu dico (maximē vatum) quia propheta & plusq; propheta.

Serta terdenis alios coronant;
Aucta crementis duplicia quof
dam;

Trīna centeno cumulata fructu
Te sacer ornant.

Vnde in euangelio. Alij sunt in lecto, alij in via, alij in agro. Hoc tractū est nū status de euangelio vbi dicit de semine iacto in terrā. Aliud sexagesimū. aliud tricesimum, aliud ceteresimum fructū attulit. ideo dicitur hic sarta terdenis.

Serta.

¶ Camelus præbuit hirtū tegimē) idest asperum vestimentum (sacris artubus bidentes) idest oves præbuerunt (strophium) idest cingulum (cui) idest Ioanni (latex) .i. aqua præbuit haustum) & cui mella

¶ Cæteri vatum) idest alij prophetae (cecinerunt) prophetauerunt (tantū) idest tantū modo (corde præfago) idest prouido (iubar affuturū) .i. christum venturum: sed tu discretus es ab alijs prophetis: dicens. Ecce agnus dei. &c. (prodīs) .i. ostendis christum. s. (auferentem scelus mundi)

¶ Quisq; homo genitū nō fuit sanctior Ioanne per spacium (vasti orbis) idest ampli mundi. Vnde veritas ait. Inter natos mulierum. &c. scilicet corruptarū mulierū. Quisdam opponunt de christo: sed non valēt: quia de virgine natus est. qui Ioannes (meruit tingere) idest bas

¶ Et quoniam meruisti christum tingere lymphis. tu dico (nimis foelix celli meriti nesciens) idest ignorans (labem) idest sordem (niuei pudoris) idest pulchre castitatis (martyr) idest testis prepotens dixisti.

¶ Tres ordines hic notātur. scilicet tricesimus. sexagesimus. centesimū; in quibus continētur omnium hominum ordines. scilicet: continentēs, cōiugati & virgines. qui & designātur per tres viros. scilicet per Noe, per Danielē, per Iob, per Noe coniugati & per Iob continentēs, per Danielē virgines designatur.

Tres ordines.

Tres hominum status.

Expositio hymnorum

(Serta) idest corone (terdenis) idest triginta (coronant alios) scilicet conjugatos: qui habent secum fidem trinitatis & adherent decem preceptis legis. & aliaserta (aucta). i. augmentata (& duplicata crementis) idest ad duplum crescentia. scilicet in sexagesimum fructum (coronant quosdam) idest continentes: qui vixerunt in charitate: & habent sex opera misericordie & castitatis: vel charitatis: vt pascere ieiuos, vestire nudos. &c. (Et trina) idest tria (serta cumulata) idest aggregata ex ter triginta (aucta) per additionem denarii. scilicet per decem (coronant te o sancte Iohannes) quies virgo (centeno fructu) quia centesimus fructus coronat. idest ornat virgines. Et vt breuius exponamus. a tricesimo fructu, vel ordine coniugati: a sexagesimo continentes. a centesimo virgines post dissolutionem nei corporis & anime coronantur in eterna beatitudine. Et nota quod tricesimus numerus surgit a ternario & denario: quia coniugati habent fidem sancte trinitatis & adherent decem preceptis legis. Sexagesimus numerus a senario & denario surgit: quia continentes habent sex opera misericordie & charitatis. scilicet pascere ieiuos. &c. Virgines in centesimo ordine ponuntur, & significant perfectionem: quia centenarius numerus surgit a trino tricesimo: & denario. idest decem superaddito. & ita sunt centum: per centum numerus perfectus intelligitur. in hoc ordine fuit beatus Iohannes non absurde: immo apte secundum loquelam digitorum. Per tricesimum numerum coniugatorum. & per sexagesimum continentium. per centesimum virginum merces accipitur. Periti enim prima computatione articulorum quam appellant loquelam digitorum in sinistra manus: per quam vita temporalis intelligitur vsque in nonaginta nouem solebant computare. Centum autem & deinde in dextera parte: per quam celestis vita designatur. Vnde quedam de centenarij habemus in Iuuenale. x. Iam dextera computat annos. In hoc loco facit autor numerum suum per quinque digitos manus. scilicet per pollicem. per indicem. per medium. medicum & auricularem: auricularis in palma positus significat unitatem, medicus cum ipso positus duo significat. medius cum ipso positus. scilicet in medio tria. deinde auricularis erectus medio & medico iacentibus quattuor significat. medicus cum illo erectus medio iacente in palma: quinque designat. medius cum illis erectus sex significat. Item auricularis in palma extensus septem significat: medicus eodem modo positus. scilicet in palma: octo significat. medius simili modo positus. ix. significat. index qui vsque huc nil fecit predicto modo positus. x. significat. amplexu pollicis aditum. xxx. significat. Per quem numerum satis congrue accipitur merces coniugatorum: propter illorum mollem amplexum & vite delectationem & concordiam. Pollex siquidem cum indice similiter astrictus sexaginta significat. Per quem numerum satis competenter accipitur merces continentium. Graue enim est ab amplexu & voluptuosa delectatione & consuetudine abstineri. vnde scriptum est. Nil consuetudine maius. In dextera dicitur. c. per quem numerum: quia sit in dextera parte: vita celestis intelligitur. Non immerito accipitur merces virginum: quia in hac vita mundam & immaculatam vitam ducentes: celestem & angelicam in quantum possunt ducunt.

¶ Hinc idest post hoc o sancte Iohannes (potens repellere) idest remouere (duros lapides) idest incredulitates (nri pectoris maritis opimis)

Hinc potes nri meritis opimis
Pectoris duros lapides repellere
id est fer

Nota glo
sam.

Iuuenal.
Nomina
quinque di
gitorum
manus &
nota glo.

Asperū planāsiter & reflexos
Dirige calles.

Vt pius mūdi fator & redēptor
Mentibus pulsa leuione puris;
Rite dignetur veniens sacratos
Ponere gressus.

Laudib⁹ ciues celebrāt superni
Te de⁹ simplex pariterq; trine;
Supplices & nos veniā pcamur
Parce redemptis. Amen.

ptis peccata nostra: quia redemisti nos sanguine tuo proprio.

Carmen est trimetrum iābicum cacometrū. Canitur in festis
apostolorū Petri & Pauli: prosequitur ipsorum laudes.

FOelix per omnes festū mū/
di cardines
Apostolorū præpollet alacriter
Petri beati Pauli sacratissimi;
Quos xp̄s almo cōsecrauit san
guine
Ecclesiarū deputauit principes.

alacriter) idest iocose præ alijs splendor (per omnes cardines) idest p omnes
partes mundi (apostolorum dico) scilicet beati Petri & Pauli sacratissim
mt: quos apostolos christus consecrauit almo sanguine & (deputauit)
idest constituit eos esse principes ecclesiarum.

Hi sunt oliuæ duæ coram dño
Et candelabra luce radiantia
Præclara cœli duo luminaria
Fortia soluūt peccatorū vicula;
Portas olympi referāt fidelib⁹.
te (& duo pclara luminaria cœli & soluūt). i. rūpunt fortia vincula pecca
torū (& referāt isti duo) i. apūūt (portas olympi) i. cœli (fidelib⁹) i. xp̄ianis.

idest fertilibus & magnis & fecū
dis (planans iter asperum) idest pe
trosum (dirige cales reflexos) idest
coruos in peccatis & tortuosos.

¶ Vt pius fator: & dicitur a sero. is.
idest creator (mundi & redemptor
mētibus puris pulsa leuione) idest
liuore: abiecta & venenosa forde vi
rtorum (veniens dignetur ponere
gressus sacratos) idest sancta itine
ra (rite) idest recte vel ordinate.

¶ Superni ciues) idest cœlestes ang
geli celebrāt te laudib⁹ (o deus sim
plex) scilicet in substātia (& trine)
scilicet in personis (pariter nos sup
plices) idest humiles (precamur ve
niam) idest indulgentiam (parce re
demptis) idest dimitte nobis redē

¶ Hic laudat autor deum in cōmes
moratione Petri & Pauli qui depu
tauit illos esse principes ecclesie &
potestātē dedit illis ligandi atq; sol
uēdi vincula peccatorū: vnde roga
m⁹ eos vt reddāt nos deuotos fide:
& spe robustos & repletos fōte ge
minē charitatis. ipetrato ab eis vt
uere post mortē (ap̄lorū festū foelix)
idest beatū vel lētū (præpollet

¶ Hi sunt duo oliuæ) & duo arbor
res fructuose & redolentes & sunt
candelabra luce radiantia corā dō
mino: scilicet cum lumine virtutū:
quia dominus non posuit eos sub
modio absconditos: sed super cans
delabra: idest in maiore claritate, si
ue charitate. scilicet romana ciuita
te. i. rūpunt fortia vincula pecca
torū (& referāt isti duo) i. apūūt (portas olympi) i. cœli (fidelib⁹) i. xp̄ianis.

Expositio hymnorum

¶ Et ipsi. s. Petrus & Paulus (habēt potestātē claudere supernas sedes) idest coelestes (habent potestatem claudere sermone). i. solo verbo. sicut clausit Ananias & saphira cum dixit Petrus pecunia tua tecum sit idest peccata tecū sint in perditionem (& pandere). i. aperire (splēdētia limina poli linguarū clauēs factae sunt super alta sydera). i. super oēs doctores ecclesiarū (& repellūt laruas). i. culturas idolatrię. Laura

Larua.
Adoro
latría &
idolatria

Dulia &
iperdulia

actuū. xij.

quoddā monstrū est : & in vultu hominis est : vt pauore inferat p quasdā phātasias nocturnas : intelligim⁹ peccata q̄ apostoli repellunt ab eis q̄ eos sequuntur (vltra limites mundi .i. extra ecclesiā. Nota q̄ aliud est : latría : & idolatria : quia latría est summe venerationis cultus : soli deo adhibendus : vel latría est voluntaria professio diuine maiestatis. Idolatria vero est cultus deo debitus creature exhibitus. Et hec differentia solet assignari inter latría, idolatria, dulia, & iperdulia. de latría & idolatria qd sit dicitur est. Dulia vero est honor qui debetur sanctis. Vnde de beata virgine sciendū q̄ in quantū sit persona sancta ei debetur dulia : sed in quantum est mater dei debetur ei iperdulia. idest magna excellentia : quia iperdulia debetur excellēti : sicut est caro xp̄i : beata virgo crux xp̄i : ga fuit instrumentū nre redēptionis. & cōcordat cum dicentibus q̄ est dulia maior & minor de latría & dulia differentis habet. c. venerabiles imagines. de cōse. dist. in. in glosa ibi posita.

¶ Beatus Petrus rupit laqueos catenarum) q̄a ceciderunt catenę de manibus eius per angelū nunciatē (mirabiliter) idest fortiter (christo iubēte) & ip̄e (custos ouilis & doctor) fidelis ecclesię (& pastor gregis (christiani) & (conseruator ouium) .i. fidelium (arcens). i. repellēs (trūculētā rabiē). i. crudelē (rabiem) idest scūitiam (luporum). i. dæmonum vel hereticorum.

¶ Quodcumq; vinculis) idest sentētis (strixerit) idest ligauerit & cōstringet (erit ligatum astris) idest coelis (& quod resoluert in terris arbitrio) idest iudicio suo (erit solutum super radium solis (vel cœli) & erit iudex seculi in fine mundi.

¶ Petrus erat talis qualis superius ostenditur : sed Paulus (non impar huic). s. Petro equalis (doctor gentium & sacratissimū templum). i.

Habēt supernas potestātē claudere

Sermones sedes pandere splendentia :

Limina poli super alta sydera :
Linguarū clauēs cœli factae sunt :

Laruas repellunt vltra mundi limites.

Beat⁹ Petrus catenarū laq̄os
Xp̄o iubēte rupit mirabiliter :
Custos ouilis & doctor ecclesie
Pastor & gregis conseruator
ouium

Arcens luporum truculentam
rabiem,

Quodcumq; vinculis super terrā
strinxerit

Erit in astris religatum fortiter :
Et qd resoluert in terris arbitrio
Erit solutū super cœli radium.

In fine mundi iudex erit seculi.

Non impar Paulus huic doctor
gentium

Electionis templū sacratissimū :
In morte

In morte cōpar; in corona particeps:

Ambo lucerne & dec⁹ ecelesie
In orbe claro coruscāt vibraie.

O roma felix q̄ tātorū principū
Es purpurata p̄cioso sanguine;
Excellis oēm mūdi pulchritudinem

Nō laude tua sed sc̄torū meritis
Quos cruetatis iuglasti gladijs
dhs cruentatis .i. sanguinolentis; q̄a in te occisi sunt.

Vos ergo modo gliosi m̄yres
Petre beate Paule mundi liliū
Cœlestis aule triūphales milites
Precib⁹ alm̄is v̄ris nos ab oibus
Munite malis; ferte sup̄ ethera.

Gloria deo p̄ immensa secula
Sit tibi nate decus & imperium
Honor potestas sanctoꝝ sp̄iū;
Sit trinitati salus indiuidua
Per infinita sc̄lorū secula. Amē.
deus est salus omniū gentiū per infinita seculorum secula. Amē.

AVrea luce & d̄core roseo
Lux lucis omne pfudisti
seculum

Decorās cœlos iclyto martyrio
Hac sacra die q̄ dat reis veniā.

tyrto. tu dico (decorās cœlos. i. cœlestes creaturas (in clyto martyrio). i. nobili passione (hac sacra die). f. in hac festiuitate (quæ) dies (dat veniā) idest indulgentiam (reis) idest peccatoribus.

Ianitor cœli doctor orbis parit
Iudices secl̄i vera mūdi lumina;
Per crucē al̄; al̄ ense triūphās
Vitæ senatū laureati possident.

phās ense (laureati). i. coronati (possidēt senatū). i. pricipatū vitæ eterne.

vas electiōis (& in morte). i. in passione (cōpar). i. eq̄lis huic: & in corona particeps & cōcors (ambo illi lucerne sūt & dec⁹). i. honor (eccl̄ie) coruscāt claro vibramine). i. magno splendore (in orbe). i. mundo.
¶ O roma felix. i. beata es (q̄ purpurata. i. decorata p̄cioso sanguine horū q̄ passi sunt (tantorum principū). i. tā magnorū. s. Petri & Pauli (excellis). i. superas (oēm pulchritudinē mūdi) nō tua laude (sed meritis sanctotum) i. propter sanctos (quos iugulasti). i. interfecisti (glau te occisi sunt).

¶ Et q̄a habetis potestatem ligandi atq; soluendi. (ergo o martyres gloriosi. s. Petre & Paule (liliū) i. ornamentū vel flos (mundi milites cœlestis aule triumphales). i. victoriosi (munite). i. defendite nos ab oibus malis: v̄ris alm̄is p̄cib⁹ (& ferte nos sup̄ ethera). i. vsq; ad ethereū cœlū.

¶ Gloria sit deo p̄ immensa secula. i. p̄ immutabilia sc̄la (& o tu nate). i. o fili dei viui (decus & imperiū) q̄ imperas cœlo & terræ, & mari: sit tibi honor & potestas & spiritui sancto indiuidua. i. inseparabilis; (salus sit trinitati) q̄ trinitas vnus

¶ Olux lucis). i. filius patris (perfudisti omne sc̄m). i. replesti (aurea luce). i. p̄dicatione apostolorū. lumen aurea dicti sunt apostoli sapientie proferētia splendore & bonitatis & bonæ vitæ quibus nos illumināt (& decore roseo). i. rubeo mar

¶ Ianitor cœli). i. Petrus ostiarius (doctor orbis). i. p̄dicator mūdi. s. Paulus (pariter) i. simul sunt (iudices secl̄i) & sunt (vera) mūdi lumina (alter). i. Petrus (triūphās). i. vincesp̄ crucē (alter) al̄. s. Paulus

Expositio hymnorum.

¶ Apostropham facit ad Petrum: sic dicens (o petre bone pastor clemens accipe iam vota precantum) idest preces (& resolue vincula peccati potestate tibi tradita) a christo (qua potestate) claudis aperis (coelum) idest paradysum (cunctis verbo) idest sermone.

¶ O Paule doctor egregie (istruere) idest compone nostros mores (& satage) idest labora (transferre nos mente polum) idest celestia mente cogitare & qua in coelis sunt tota mente desiderare (donec) idest quo usq; perfectum in vtraq; parte. scilicet anima & corpore (largiatur) idest tribuat nobis in futuro (plenius) idest deus largiatur. illo (euacuato) scilicet penitus dimisso. idest mortalitate (quod gerimus ex parte) idest in hoc mortali corpore, quasi in aliam partem hominis. idest in futuro gloriabitur homo plenius & perfectius data sibi immortalitate vtriusq; partis. scilicet corporis & anime.

¶ Oliue binę .i. due oliue (pietatis vnicę) idest induisse vel vnę amoris (impetrare) idest postulare a deo nos (viuere deuotos fide & robustos) idest firmos (spe maxime repletos fonte gemine charitatis). .i. dilectione dei & proximi. impetrare inq; (post mortem crucis) idest separationem corporis & anime.

¶ Sempiterna gloria .i. æterna gloria (sit trinitati) in tribus personis (& honor sit eis atq; iubilatio). .i. laudatio sit ei trinitati in vnitare) scilicet vno deo (cui) trinitati q̄ est vnus deus (manet imperiũ ex tũc) idest ab exordio mũdi (& modo) in p̄senti (per æterna secula) idest per omnia sequentia.

Iam bone pastor Petre clemens accipe
Vota p̄cantũ & peccati vincula
Resolue tibi potestate tradita:
Qua cunctis coelũ verbo claudis aperis.

DOctor egregie Paule
mores instrue:
Et mente polum nos transferre
satage.
Donec perfectũ largiat̄ plenius
Euacuato qđ ex parte gerim⁹.

Oliue binę pietatis vnicę
Fide deuotus spe robustos maxime:
Fõte repletos charitatis gemine.
Post carnem carnis impetrare
viuere.

Sit trinitati sempiterna gloria
Honor potestas atq; iubilatio:
In vnitare cui manet imperium
Ex tunc & modo p̄ æterna sc̄la.

Carmẽ est dimetrũ iabicũ cacometrũ. Canit̄ in festo beate Marię Magdalene ad vesptinas horas. Memorat quẽadmodũ poenitentia ducta: ante xp̄i pedes delictorũ suorum veniam cõsecuta est adeo vt ipsum resurgentem a mortuis prima videre mereretur. Eamq; exorat; vt pro nobis stet aduocata.

Laudat

Lauda mater ecclesia
 Lauda christi clementiam:
 Qui septem purgat vitia
 Per septiformem gratiam.

peccatrix: & fere iam ab ipsa fauce tartari detenta redit ad vitę ianuam per lamenta poenitentię & lachrimarum affluentiam: cuius conuersionem imitantes peccatores ad eius beatitudinem peruenire merebuntur. (o mater ecclesia) idest o fidelis cōgregatio christianorum (lauda) idest verbis extolle (clementiam) idest misericordiam christi (qui purgat). i. emundat & extirpat in Maria magdalena (septem vitia). i. septem peccata mortalia: & hoc (per septiformem gratiam) idest per septem dona spiritus sancti. que sunt, sapientia, intellectus, consilium, fortitudo, sciētia, pietas, & amor. vel dic per septiformem gratiam. idest per septem virtutes que opponuntur peccatis. vt humilitas superbie. & castitas luxurie. & diligentia accidia. & sic de singulis.

Maria soror Lazari
 Quę tot cōmisit crimina:
 Ab ipsa fauce tartari
 Redit ad vitę premia.

que commisit tot crimina) idest tāta & tam inhonesta genera peccatorum quod (amisso nomine) peccatrix dicebatur: & sic cognoscebatur (redit ad p̄mia) idest ad dona, vel ad limina (vitę) scilicet æternę: & hoc (ab ipsa fauce tartari.

Post fluxę carnis scandala
 Fit ex lebe phiala:
 In vas translata glorię
 De vase contumelię.

scādaloſa (carnis fluxę) idest fragilis & spurcissime (trāsſata i vas glorię) i. in habitaculū dei (de vase contumelię). i. malicię & spurcissimi peccati.

Aegra currit ad medicum
 Vas ferens aromaticum:
 Eta morbo multiplici
 Verbo curatur medici.

maticus. a. um. ab aroma. tis. grece descendit quod latine sonat odoramentum ex speciebus odoriferis confectum (& curatur) idest sanatur a (mul

Materia presentis hymni est laudare deū in cōuersione Marię magdalene: cuius habitum & consuetudine p̄teritam tangit gloriosam cōuersionem eius celebrando. narrat enim autor que madmodum prius

Declarat qualis fuerit ante cōuersionem: & qualis effecta sit post: dicens (Maria) scilicet magdalena. a magdalo castro cognomiata. & dicta est Maria. q. amara: mare: & magdalena. q. manes rea, hoc aperiet cathologus sanctorū (soror Lazari

Fit) s. Maria magdalena (phiala) idest vas aureum p̄ciosum: quo vt habetur Exodi. xxv. offerebantur odora menta in templo (ex lebe) idest ex vase illi per quod eius peccata designantur. q. lebes olla enea est, seu vas coquēdialiqd sup igne: (& hoc post scādala) i. post peccata

Aegra) scilicet Maria mag. i. infirma pondere peccatorum (currit ad medicum) scilicet christū: quia vitę pristinę non sustinuit detrimentum: sed afflata sancto spiritu tuit ad domum Simonis leprosi (feres vas aromaticum) idest plenū vnguenti nardi mystici p̄ciosi. aroma

Fit) s. Maria magdalena (phiala) idest vas aureum p̄ciosum: quo vt habetur Exodi. xxv. offerebantur odora menta in templo (ex lebe) idest ex vase illi per quod eius peccata designantur. q. lebes olla enea est, seu vas coquēdialiqd sup igne: (& hoc post scādala) i. post peccata

Aegra) scilicet Maria mag. i. infirma pondere peccatorum (currit ad medicum) scilicet christū: quia vitę pristinę non sustinuit detrimentum: sed afflata sancto spiritu tuit ad domum Simonis leprosi (feres vas aromaticum) idest plenū vnguenti nardi mystici p̄ciosi. aroma

maticus. a. um. ab aroma. tis. grece descendit quod latine sonat odoramentum ex speciebus odoriferis confectum (& curatur) idest sanatur a (mul

maticus. a. um. ab aroma. tis. grece descendit quod latine sonat odoramentum ex speciebus odoriferis confectum (& curatur) idest sanatur a (mul

I in triplici

Septē dona spūſſci
 Septē virtutes contra p̄ctā.

Maria: Magdale na.

Phiala.

Lebes.

Aromaticus.
 Aroma.

Expositio hymnorum.

tiplici morbo) idest ab immundissima peccatorum lepra & hoc voce).i. per vocem (medici) quia dixit Iesus, remittuntur ei peccata multa: quia dilexit multum.

¶ Vnctio contriti cordis. s. ipsius Magdalene perungentis dominum (cum fluuio) idest abundantia lachrymarum: & (actio pietatis).i. actus vel demonstratio pietatis sive exercitium: quia deuotis lachrymis cepit rigare pedes domini & capillis tergere (soluit) zeugma est ab inferiori: nam hoc verbum respondet supradictis nominatiuis. soluit dico. idest absoluit (ream) idest magdalenam peccatricem (a vitio).i. a peccato.

¶ Diximus quod per affluentiam lachrymarum & magnam contritionem curata fuit a medico. declarat autem quantum valere lachrymarum ille, scilicet: quod prima vidit Iesum. scilicet post Mariam matrem: resurgentem ab inferis cum victoria) scilicet propter spoliolum animarum sanctarum ex peccantium eius aduentum: & quia (ardebat plus ceteris) scilicet discipulis domini Iesu (meretur prima gaudia) scilicet resurrectionis dominice. & poterit esse prima: tam nominatiuis quam accusatiuis.

¶ Et quia Christus remisit tot tantaque peccata Marię mag. vt daret fiduciam peccatoribus sperare pietatis (gloria sit vni deo pro sua gratia multiformi) idest infinita (qui remittit culpas & etiam supplicia) idest tormenta, siue penas debitas pro peccatis (& dat premia) idest recte conuersis peccatoribus concedit gloriam æternam. hoc est seipsum. cuius fruitio est gloria æterna.

Carmen est quale superius. Canitur ad horas matutinas in eadem festiuitate sanctę Marię magdalene: agitur quod in titulo precedentis hymni:

¶ Vt superiori sic etiam presens hymnus tractat de laudibus diuę Marię magdalene. cuius intercessionem petit. narrat quidem quomodo contempserit & calcauit huius seculi pompam & fastus: igne sancti spiritus succensa. & pro dolore precedentium delictorum gloriam consecuta est. Orbita ab orbe dicta est. vt verba & est rota curru & eius vestigium. vt ait Alconius: (orbita ergo lucis).i. dies huius

orbita & vnde. Alconius.

Contriti cordis vnctio

Cum lachrymarum fluuio

Et pietatis actio

Ream soluit a vitio.

Surgentem cum victoria

Iesum vidit ab inferis;

Prima meretur gaudia

Quę plus ardebat ceteris.

Vni deo sit gloria

Pro multiformi gratia;

Qui culpas & supplicia

Remittit & dat premia.

Votiuam cunctis orbita

Lucis triumphat gratia;

Qua scandit astra vernula

Maria christi fulgida.

ta curru & eius vestigium. vt ait Alconius: (orbita ergo lucis).i. dies huius solemnitaris

solemnitatis beate Mariæ mag. que per annuâ reuolutionē. q. in rota nobis se representat. nam orbita proprie rotunditas est (votiuâ). i. aduocata (cunctis). i. hominibꝫ respectu deuotionis. vel sic votiuâ. i. desiderata cunctis. hoc est in voto cunctorū respectu vitę: quia omnes desiderant hunc & plures alios dies videre (triphāt). i. letatur gratia. i. per gratiam concessam Marię (qua). i. in qua orbita (Maria uernula). i. serua xp̄i. quia uerū redēpta est (fulgida) hoc est effecta fulgida & splēdens in amore & dilectione nostri redēptoris. vel fulgi. i. iam mundata a peccatorū lepra.

**Calcans beatam luridam
Sæcli ruentis machinam:
Ardore sancti spiritus
Ignem subegit lubricum.**

cus aqua (sæcli ruentis). i. mūdī pereūtis (subegit). i. subiugauit & calcauit (ignem lubricū). i. vilem & contagiosum hūsus mundi. & hoc (ardore sancti spiritus). i. succensa: qui eius hūbos iecuręq; morbidum adussit.

**Hæc sacros Iesu lachrymis
Pedes rigauit intimis:
Terfit capillis osculans
Mentis tenebras expians.**

Beata. s. Maria (calcās). i. flocipēdens & negligens (machinā). i. fabricā sui corporis siue mundanę cōpositionis insidias (Luridā). i. pallidā. tabidā. liuidāq; mœrētē & tristē. nā a loro dīr siue a luria gñre potiois mortiferę pallidāq; vnde Tibullus. Diues in ignaua luridus or

Luridus
& vnde.

Tibullus

**Te quesumus gratissima:
Deposce clæmens veniam:
Cœlestis aule tinnulis:
Quo perfruamur organis.**

Hęc. s. Maria (rigauit lachrymis intimis). i. visceralibus (pedes sacros Iesu: & terfit). i. mūdauit: vel exsiccauit (suis capillis). s. plintho habitis (osculās & expians). i. euacuās emūdāsq; (tenebras). i. p̄c̄ta tenebrosa q̄ mētes hoīum cęca caligine iuoluūt (mētis). i. aīę t̄pius marię. Per eius intercessionem nostrorū peccatorū cōdonationem petimus (o gratissima deo). s. Mag. specialī grā a deo dilecta (q̄sumus). i. rogamus te (deposce tu clæmens). i. pia. vel potius clæmens. i. clémenter (deposce) idest impetra a deo veniam. i. nostrorū peccatorū remissionem (quo) pro vt (perfruamur). i. nos participes simus & læremur organis. organum. notissimū instrumenti musici genus est. de quo ps. cxlvij. accipitur etiam pro omni genere musici instrumenti (organis). i. cantibus & melodia (tinnulis). i. bene sonātibꝫ: vt sit tinnulus. a. um: est autē tinnulus sonus liquidus & suavis & dulcis qualis est in gloria sanctorum. a. tinnio. is. quod sonat reteñir el metal.

Organū.
Tinnulus.

**Salue beata trinitas
Peremne manens gaudiū:
Viua creatrix omnium
Que regnas i ppetuū. Amē.
(in ppetuū). i. sine fine p infinita seculorū secula. Amen.**

Cōclusio totius hymni ad laudē & gloriā sanctissimę trinitatis (o trinitas beata salue manēs). i. exitēs (gaudiū perēne). i. ppetua beatitudo (creatrix viua). i. increata. oīm (q̄ regnas). i. duras & pmanes

Expositio hymnorum.

Carmē est quale illud primo dierum; sed cacometrum.
Canitur ad horas vel pertinas in festo diui Iacobi ma-
ioris; cui⁹ merita cōmendās petit n̄as p̄ces exaudiri.

¶ Materia presentis hymni laudes
beati Iacobi apostoli p̄sequit. &
per eius intercessionem petit a deo
preces celebrantium sua festa exau-
diri & concedi. & primo petit vt
in iudicio sit prius. (O. s. deus hic
iudex. s. a te constitutus. nam dicit.

Marth. xix. se debitis & vos sup̄ duodecim sedes iudicātes duodecim tri-
bus israel (qui fultit) idest electus & splendidus fuit (summo merito). i.
secundum eius preclara merita. (Sit pius) idest mitis & misericors in iu-
dicio; & hoc ouibus iudicandis). i. ad iudicandas oues (agnoscentibus)
scilicet eum vel te: o deus per eum vel (agnoscentibus) scilicet peccata sua
quia qui non agnoscunt hic peccata sua per penitentiam; & qui non cre-
dunt iam iudicati sunt: & precissi ab ecclesia secundum Augustinum.

Augusti.

¶ O sancte Iacobe. s. vel potius o deus
(absolue nos erroribus. i. ab erroribus
& pctis n̄is (in his p̄cib⁹ sacratis)
idest dedicatis tibi & (robora). i.
fortifica (stantes) idest permanen-
tes in statu gratie (ne). i. vt non (ca-
dāt) scilicet in peccata & (adiuua la-
psos) vt surgant. scilicet a peccatis in quibus iacent; & sepulti sunt.

In his sacratis precibus

Absolue nos erroribus;

Stantes ne cadant robora

Lapsos vt surgant adiuua.

¶ Petiteriam (vt qui colunt). i. ce-
lebrant & venerantur hodie hęc fe-
sta (nomine). i. sub nomine aposto-
li. s. Iacobi (intersint). i. associetur:
& presentes sint (in perpetuum). i.
in eternum (solemnitati). i. festiui-
tati. & glorie (cælibum). i. vitā cœ-
lestem agētium, aut sanctorum. nā

Cælebs

cælebs dicitur coniugij expertus: cælo aptus siue cælo beatus.
¶ O deus sancta trinitas). i. o deus
trinus & vnus (omnes fideles eol-
laudent). i. adorent super exaltēt &
benedicant te (vt exaudias suppli-
ces). s. eos. i. suppliciter decantantes:
(& cōferas). i. dones pacem cūctis.

Apostolici nomine

Hęc festa colunt hodie;

Solemnitate cælibum

Intersint in perpetuum.

Carmen est quale superius. Canitur in eodem festo:
ad quod celebrandum nos monet.

¶ Iste hymnus cum superiori ver-
sati. sed primo nota: q̄ incitat chris-
tianorum populum ad celebrādū

Vt supplices exaudias;

Pacem cunctis & conferas.

Omnes fideles te deus

Collaudēt sancta trinitas;

EXultet nostra concio
Æterni patris filio.

Vocisq̄

Vocisq; modulatio
Canat hymnum cū gaudio.

beati Iacobi natalicium diem: cuius laudes & martyrium describēs petit apud deū eius intercessionē. inquit ergo (nostra cōcio) idest si

delium congregatio & christianorū vnto. quid sit cōcio vide in hymno coronę domini (exultet) idest letetur filio æterni patris (q;) pro & (modulatio). i. dulcedo & suavitas (vocis) scilicet nostre (canat. f. ei hymnū) idest laudem cum cantico. Hymnus gręcę hynos. & interpretatur laus dei cum cantico. & si nō fuerit dei & cum cantico non erit hymnus. hos primum Dauid composuit.

Hymnus

Iacobi natalitia

Colamus cum lætitia:
Qui ligauit dæmonia
Pro Phileti iniuria

Colamus) idest celebremus cū lætitia. f. maxima (natalitia Iacobi) idest solemnitatē diei: in quo natus est ad gloriam beatus Iacobus. nā cum sancti moriuntur tunc videntur nasci ad gloriā. & adpellamus natale seu nataliciū diem eorū: quia non nati sunt sancti. solius autem

Natale.
Natalicium.
natiuitas
Philetus
quis.

beatę Marię genitricis dei. & beati Ioannis natiuitatem celebramus: quia sancti nati sunt. & domini nostri Iesu christi: qui sanctus sanctorum est (qui ligauit dæmonia) idest per quē Iacobū angelus deligauit dæmonia & hoc (pro iniuria Phileti) hic fuit discipulus sancti Iacobi & prius Hermogenis magi. hoc autem fuit quando post conuersionem Phileti: misit hermogenes diabolos. vt adducerent Philetum & Iacobum vincētos. & venientes in aëre vltulare ceperunt. dicentes Iacobo quia angelus dei eos ligauit cathenis ferreis: & plurimum cruciauit.

Apostolorum omnium
Veritatem sequentium:
Primus subit martyrium
Cœleste scandens solium.

Narrat beati Iacobi excellentiā qui vocatus est primus seu maior triplice ratione. primo ratione vocationis. quia primo vocatus est a christo. ij. ratione familiaritatis: quia ipsum ad secreta admittebat. iij. ratione passionis: quia (primus omnium apostolorū) idest inter ceteros apo-

Iacobus.
dī maior
triplici
ratione.

stolos (sequentium veritatem) idest christum (subiit martyrium) idest passus est mortē. nā decolari iussus est ab Herode per Abiatar (scandēs) idest ascēdens p̄ mortē martyrij (solium cœleste). i. gloriā regni cœlestis

Ierusalem sententia
Capite plexus impia:
Compostella per maria
Dantur ei residia.

Dico q; subiit martyrium (plexus capite) idest percussus, vel decollatus (Ierusalē). i. in Ierusalē: & hoc (sentētia impia). i. p̄ crudelem sentētiā (& residia) idest vltimę sedes siue vltima quies & locus permanens in posterū (dantur compostel-

le). i. in cōpe stella (per maria) idest ad quā appulit per maria vectus. nā discipuli eius metu iudeorū noctu corpus apostoli surripētes naui sine remige imposuerunt. cetera aperiet cathalogus sanctorum.

Concludit

Expositio hymnorum,

¶ Concludit petēs eius beneficium (o Iacobe pastor pie & cōsolator ecclesiæ). i. fidelium (appella. i. in nostrum favore inclina (regē glorię) idest deū, vt ipse tuis p̄cibus placatus (audiat nos) .i. n̄ras preces (hodie) .i. in presenti festiuitate. Amē.

O Iacobe pastor pie
Consolator ecclesiæ:
Regem appella gloriæ
Vt nos audiat hodie.

Carmen est quale superius, Canitur in eodem festo: & incipit Hispaniam ad laudes sui gloriosi ducis decantandas,

¶ Gloriosissimi nymni p̄sentis materia vltioris ceteriorisq; hispanie incolas: idigenasq; exhortatur, vt eximij patroni sui Iacobi solemnitate gaudens attollat: p̄ceteris nationibus. tū quia p̄ eius saluberrimam p̄dicationem idola reprobauit. tū etiā q̄a sui sacratissimi corporis thesaurū tanq̄ depositū seruat. inq̄ ergo. (o hispania) est aut̄ hispania regio n̄re Europe. dicta prius Iberia ab iberis: postea vero ab hispano siue ab hispani hispania cognominata est. Hispania autē tribus est disiuncta nominibus. Tarraconēsis in qua numātia vrbs erat clarissima. Bęthica vbi Hispalis & Corduba. Lusitania vbi Emerita est. autor est Mella

G Aude fœlix hispania
G Lætis exultans mentibus
Tui ducis solemnia
Dignis cantando laudibus,

Hispania
Hispanie
ptes tres.
Mella.

¶ Declarat q̄re debeat exultare. dicens. q̄a (hic est ille) p̄ excellentiā dicitur (magnificus miles) .i. nobilis & magnanimus (potēs certamine) idest in certamine: nā multa miracula operat̄ q̄tidie (primus glori.) idest gloriatus & laureatus (palma) .i. victoria & corona martyrii sui (agmine) idest exagmine & numero apostolorum. quare autem dicatur primus siue maior vide superius.

Hic est ille magnificus
Miles potens certamine:
Primus palma gloriificus
Apostolorum agmine .

Irię. es:
Iria. x.

¶ Qui. .i. beatus Iacobus (deductus) .i. vectus nauis (irię) .i. ad illū locum. irię. es. ciuitas est boetię. Iria autē flauia vulgariter dicitur El padrō. in gallicia. ad quā beatus Iacobus post mortem delatus fuit (post sententiā mortis) dictatā ab Herode p̄ Abiatar (dedit tibi) o hispania siue iria (notitiā) .i. cognitionē (curię regni cœlestis) .i. glorię paradisi.

Qui post mortem sententiam
Nauis deductus irię:
Tibi didit notitiā
Regni cœlestis curię,

¶ Dico q̄ dedit tibi notitiā regni cœlestis (vt reprobare) idest sperneres (idola) idest falsos deos (cum omnibus piaculis) idest peccatis expiatione dignis (iam facta) idest te iā existēte (facta) idest effecta (cre

Vt reprobare idola
Cum omnibus piaculis:
Iam fide facta credula
Multis visis miraculis.

dula

dula miraculis multis visis) idest per multa miracula a te visa & ab ipso facta ad gloriam dei, vel dic vt tu facta iam cred. mul. v. reprob. idola.

Carmen est dimetrum iambicum cacometrum, Canitur ad horas vespertinas in festo beatae Annae matris Mariae genitricis dei, Narrat quemadmodum diuino nutu concepit & peperit gloriosissimam virginem Mariam,

CLara dei gaudia
Decantet nunc ecclesia:
In Annae deifamula
Pangens caeli miracula,

fuit nobili viro Ioachin primū, ex quo progeniuit Mariam matrem redē pr oris. & post eius obitū: auente dño. habuit alterū, cuius nomen Cleophas. ex quo habuit alterā Mariā matrem Iacobi minoris: & Simons & Iudē. deinde habuit tertiuū virum qui fuit zebedeus: ex quo habuit Mariam matrē Ioannis euangelistae: & Iacobi maioris. Itaq; per eius intercessionē petit nobis auctore oīum reddi propitiū. dicēs. (ecclesia decātet nunc gaudia clara dei). s. huius praesentis festiuitatis anniuersarij diuē Annae (pangens). i. decantans (miracula caeli) scilicet esse completa (in Annae famula) idest serua dei.

**Anna regum progenies
Et sacerdotum series;
Stirpem illustrem patribus
Suis donauit actibus,**

dedit (vt decebat semper orationibus & ieiunijs insistendo (patribus). i. suis antecessoribus (stirpem). i. filiam Mariam (illustrem). i. nobilem. nō enim primam visa est, nec habere secundam.

**Nupta dei iudicio,
Fideli matrimonio;
Iuxta verbum angelicum
Fructum concepti coelicum,**

him vir tuus ex quo concipies; vestras enim preces deus exaudiuit.

**Infocunda pro tempore
Prole marcescens corpore;**

¶ Totus hic hymnus tractat de laudibus beatae Annae praecipuae genitricis dei Mariae matris: cuius genealogiam a regibus & sacerdotibus tagit eiusque vitae statum demonstrat. dicēs qđ matrimonio felici nupta

¶ Laudat eā a gñe & ab operibus: quibus genealogiā suā decorauit Anna (appositioe) progenies (regū). i. descendens a gñe regū: & existēs caput gñatiōis regis regū (& series) i. ordo & discursus sacerdotū & patriarcharū (donauit suis actibus) i. suis operibus & meritis sanctis

¶ Nupta) idest coniugata fuit Anna (iudicio dei) idest diuina voluntate (matrimonio fideli) idest debita castitate celebrato cui peccatum dee st: vt ait Beda (concepti fructū coelicum) idest Mariam reginā coelorum (iuxta verbum angelicum) dixit enim angelus Anna. ecce Ioa

¶ Infocunda) scilicet fuit beata Anna. idest sterilis (pro tempore) scilicet licet aliquo & multo suae gratias, vel gratia teporis. idest senectutis suae marcescēna

Btā anna
tres mari
tos & tres
filias ha
buit.

Beda,

Expositio hymnorum

(marcescens) idest marcida vel exsiccata (prole) i. quo ad prole (corpore). s. exsiccato: cuius causa potest fex despexit Ioachim: quia non reliquerat prole in Israel iam senex (sed per patre luminu). i. gratia patris luminu, hoc est dei omnipotentis (parit ia reginam virginum). i. virginitatem Mariam virginum decus egregium.

Sed iam per patrem luminu
Parit reginam virginum.

**Mria illu
minatrix
interp̄tat**

¶ Petit beate Anne intercessionem apud deum. dicēs (Maria filia plena gra reddat) i. efficiat nobis (autore omnium) i. deu oipotentē (ppiciu) i. mitē & misericordē: & hoc (obtentu) i. interuētiōe Anne. s. m̄ris sue.
¶ Laus sit paterno luminu. i. deo patri & (filio vl). i. etiā (flamini) idest spiritui sancto (qui). s. deus trinus & vnus (transducatur) accipe simplex verbum solum & dic. ducat: nos trans additum coeli idest intra ipsum coelū (p meritū Anne) s. matris Marię genitricis dei.

Obtentu Anne filia
Maria plena gratia:
Nobis autorem omnium
Reddat semper propitium.

Sit laus paterno luminu
Sit filio vel flaminu:
Qui nos per Anne meritū
Coeli transducatur additum.

Carmē est quale superius. Canitur in eodē festo ad matutinas horas. Collaudat Annam tanti fructus genitricem: qui nostrę redemptionis extitit principium.

¶ In p̄senti hymno agit etiā de laudibus beate Anne. laudat eam veluti radicem & principium nostri remedij. quippe eam peperit quā p̄tus & astra. & cetera colunt. Anna ergo p̄cellsa idest alta nobilis: vt decebat matrem tantę filię: alias p̄cellsam: & refertur ad virginē (genuit) scilicet illam virginem (excelsam) idest sublimem (supra sydera) idest supra per oēs coelos & coelestes (quā terra & pontus). i. mare (& ethera). i. coelum (colunt) idest venerantur & adorant (& astra cetera) idest oia alia sydera seu coeli. ether autem pro primo coelo, vel pro altiore parte aeris. ab eo deriuatur ethera. & fœminū: sicut ab hoc nomine aer. poteris etiā dicere in alio sensu. quā terra idest boni. & pontus idest mali. & ethera. i. coelestes colunt & adorant excelsam supra sydera.

Q Vā terra pontus ethera
Colunt: & astra cetera,
Excelsam supra sydera
Anna p̄cellsa genuit.

**Aeter.
Aetera.**

na Pomifer.

¶ Nā hec arbor). i. beata Maria (pomifera) a pomo & fero cōpositum est. i. fructuosa (pandens). i. extendens (ramos). i. prole triū filiarum (vt). i. veluti (hedera) pululans. i. ramosa. & (vt). i. veluti (oliva fructifera) i. p̄spera ramis & fructibus plena vtilissimis Oleo em̄ versicimur vngimur: & illuminamur. (progenuit fructum trinum) idest tres filias,

Nam hec arbor pomifera
Ramos pandens vt hedera:
Vt oliua fructifera
Fructum trinum progenuit,
Qui Marię.

Qui Marię vocabulo
Coniunctus vt in furculo:
Sed iam primus pro sæculo
Redimendo concipitur.

sicut (in furculo) idest sicut in trũco arboris cui inseruntur furculi seu rami. nam sicut Nicolaus Perotus in cornucopia asserit. furcus est palus cuius dimunitiuum est furculus. furculus enim proprie est qui inseritur. germen autem in furculis nascitur. alij enim furculum a furco tradũt pro trunco arboris & pro ramo abscisso: vt Ambrosius in quadam homilia quadragesime (sed primus) scilicet fructus. idest prima Maria mater xp̄i concipitur iam pro sæculo redimendo) idest pro generis humani redemptione: ex ea nãq; natus est xp̄us: qui suo proprio sanguine nos redemit.

Nicolaus
Perotus:
Surgus.
Surgulus
Ambro.

Vt in mortis ergastulo
Dudum oppresso populo:
Cum salutari poculo
Subueniat dum oritur.

detento (dudum). i. iam diu (in ergastulo mortis). i. in infernali carcere.

Hęc est Mariã regia
Fœminarum pręnuncia:
Velut gemma primaria
Clare fulgens producitur.

Hęc gloriosa virgo quę fuit primus fructus Annę concipitur (vt dũ orĩ subueniat) i. succurrat (cum poculo salutari). i. cũ filio suo christo Iesu (salutari) idest salutifero, vel saluatore potentes. vnde in euãgelio. qui biberit. &c. nuncũ sitiet in ætenuum (populo oppresso) .i.

Hęc quę subuenit dũ oritur (est Mariã regia) idest a regia progenie descendēs & regis regũ mater (pręnuncia) idest dux & aduocata (fœminarum. s. quę fulgens) idest splēdens clare (producitur) idest generatur & propagatur (velut. i. sicut gemma) idest flos, ex qua nascitur

fructus. vulgariter dicitur yema (primaria) idest quę primo nascitur (alias primitia) gemma etiam sumitur pro lapillo precioso splendido & transparenti quod instar gummi transluceat.

Gemma:

Laus ergo sit ingenito
Marię primogenito:
Cum spiritu paraceto
Pro Annę fructu in dlyto.

Sit laus ingenito) idest patri qui non fuit genitus (& primogenito) idest filio Marię (cum spiritu paraceto) idest cũ solatore (& hoc profectu) idest pro partu (in dlyto). i. nobili Annę. quę virginem mariã gloriosam filiã nobis condonauit.

Carmen est quale illud primo dierum. Canitur in die transfigurationis domini: ad vespas & matutinas horas, Christi quę trãfigurati gloriã celebrat.

Gloriosam

Expositio hymnorum

¶ Gloriosam christi transfiguratio-
nem coelitus vtriusq; testamēti pa-
trib; reuelatam representat p̄sens
hymnus: in quo nos autor monet
ad debitā christo adorationē offer-
rendā (o Iesu redemptor). s. mundi
existens. s. (lux nata). i. filius genitus (de lumine). i. de patre (tu clemens
dignare). i. digneris (sumere laudes). i. hymnos (q;) p̄ & (preces). i. peti-
tiones, orationesq; (supplicum). i. deuote supplicantium seruorum.

¶ Tu ergo Iesu qui dignatus es cō-
tegi carne quondā. i. incarnari ex
Maaie carne virginea (p̄ perditis)
scilicet hominibus (confer). i. cōce-
de (nos effici). i. fieri membra (tui
sacrați capitis) nā christus caput
est: nosq; eius membra.

¶ O cōditor). s. christe (tu apparui-
sti). i. videri te fecisti: in deitatis cla-
ritate te transfigurando (dignis te-
stibus) idest trib; discipulis. s. Ioā-
ni, Petro, Iacobo: qui erant testes

Thabor. qui vt Calepino placet mons est in
medio Galileæ rotundus & sublimis existens (flammeus vultu). i. p̄clar-
rus aspectu p̄e sole. i. plusq; sol. & (candidus). i. splēdidus (amic̄tu) idest
veste vt: nix.

¶ Et tu conferēs). i. simul adducēs
(vates vetustos). i. Moysen & He-
liam veteris testamenti prophetas
(additos nouis allūnis). i. noui tes-
tamēti discipulis (dedisti). i. cōcef-
sisti (vtrisq;). s. alūnis (credere te) s.
esse deū (diuinitus). i. coelitus. habētē

coruscātē hūanitatē deitate infusa.
¶ O christe in hac gloriosa transfi-
guratione tua (paterna vox voca-
uit te filium suum coelitus). i. a coe-
lo descendens. dicens. Hic est filius
meus dilect; in quo mihi. &c. quē.
scilicet filiū xp̄m (nos fatemur) p̄
fitemur regem. s. esse gl̄ia. s. eterne.
& hoc (fidei pectore) idest firma
animę fide.

¶ Petit autor dei auxilium sic: q̄
profitemur nos te esse regem glo-
riæ. ideo (quesumus) idest petim;
(cōcede) idest da nobis) scilicet vt
possimus (micare). i. splendere (mo-
stibus almis) idest sanctis conuerſa

O Nata lux lumine
Iesu redemptor sæculi:
Dignare clemens supplicū
Laudes precesq; sumere.

Qui carne quondam contegi
Dignatus es pro perditis.
Nos membra confer effici
Tui beati corporis.

Præ sole vultu flammeus
Vt nix amic̄tu candidus:
In monte dignis testibus
Apparuisti conditor.

Vates alumnis additos
Nouis vestutos conferens:
Vtrisq; te diuinitus
Deum dedisti credere.

Te vox paterna coelitus
Suum vocauit filium:
Quem nos fidei pectore
Regem fatemur glorię.

Concede nobis quesumus
Almis micare moribus:
Vt ad polorum gaudia
Bonis vehamur actibus.

vestutos
vtrisque

tionibus & virtutibus (vt vehamur) idest ducamur a te (ad gaudia pos-
lorum) idest ad gloriam cœlorū (bonis actibus) scilicet nostris vel (acti-
tibus) idest operibus bonis. scilicet præuentibus.

Laus patri inuisibili;

Laus eius almo flamini;

Lausq̄ sit vnigenito

Orbis terrarū dño. Amen.

¶ Laus. s. sit p̄ri inuisibili) & (laus
eius almo flamini) idest spiritui
sancto ab eo procedenti (q̄) p̄ &
(laus sit vnigenito) idest filio (do-
mino orbis terrarum) Amen. idest
ita sit.

Carmen est quale superius in qualitate & materia.

Caniturq̄ in eadē festiuitate intra laudū solēnia.

Festiua iam solemnitas
Nobis recurrit annua;
Qua proles dei inclyta
Paterna fulsit gloria,

¶ Hymnographus i p̄inci hymno
ad sensum litterę domini nostri Ie-
su christi transfigurationē decan-
tat: qui ante tres discipulos transfi-
guratus est: talis qualis in tempo-
re iudicij extremi futurus est. non
q̄d̄ pristinam faciei formā: & cor-
p

poris humani veritatē amiserit: & aliud corpus saltem aëreum vel spiritus
tualem assumpserit: sed vt Euangelista testatur. resplenduit facies eius si-
cut sol. & c. in qua transfiguratione apparuerunt Moyses (qui moyses dis-
cendus erat: vt Iuue. tradidit archano quodcūq; volumine moyses. sed in
& Petrus qui dicit. domine bonum est nos hic esse: faciamus hic tria tab. **Moyfes.**
Mofes.
bernacula. & c. (Solemnitas ergo festiua) idest ad festum pertinens & io-
cunda (recurrit) idest aduenit nobis annua. i. q̄ singulis annis (qua). i.
int qua (proles inclyta dei) idest ineffabilis filius dei (fulsit) idest splen-
duit (paterna gl̄ia. .i. diuinitate in qua patri manet semper equalis.

Perspicuo nam lumine

Candido tectum pondere.

Christum in aruo hac die

Clari videruntheroes.

¶ Nam clari heroes) .i. Moyses &
Helias & apostoli (viderūt in hac
die lumine perspicuo). i. clara luce,
vel apertis oculis (christū in aruo)
idest in mōte. s. thabor (tectum). i.
superinductum (pondere cādido)
idest clara diuinitatis gl̄ia. heros
autem diuinitus homo est & secū;

dū Augusti. li. x. ci. dei dicitur a iunone q̄ gr̄ace hera appellat̄: quo nomi **Heros.**
ne sc̄dm grecorū fabulas: qd̄a eiū filius appellatus fuit. inde heroes.

O quam digna celebritas

In qua polorum dignitas;

Telluris huius infima

Irradiauit nubila.

bras mūdanas (huius telluris). i. huius

¶ O q̄ digna celebritas) .i. q̄ admi-
rabilis festiuitas (in q̄ dignitas po-
lorū). i. christus Iesus cœlorū gl̄ia
(irradiauit). i. clarificauit (nubila
infima). i. mundum ipsum vel tene

O clientes eximij

Qui huius tan egregij

mortalitatis quā ipse assumpserat.
¶ O clientes eximij). i. o famuli glo-
riosi dñm deū colētes (q̄ viderunt
suis oculis). s. p̄p̄rijs (clarū decus)
idest immen-

Expositio hymnorum.

idest immensam gloriā (huius pro
digij) idest miraculi (tā egregij). i.
tā ineffabilis & inauditi quale erat
deum videri in terra ab oculis mor
taliū in ea claritate corruscantem, qua in cœlo residet semper.
¶ Concludit & petit dei adiutoriū
dicens (tu nate vnice) idest primoz
genite patris (refoue) idest respice
& adiuua (clē). i. pietate solita (cū
ctos qui colunt hodie deuote festū
tuę glorię). i. tuę gloriose trāsfigu
rationis. Laus pr̄ inuisibili vsup̄.

Clarum decus prodigij
Suis viderunt oculis.

Tu nate patris vnice
Cunctos celmenter refoue:
Qui tuę festum glorię
Deuote colunt hodie.

Carmen est dimetrum iambi, cacome. Canitur in festo
beati Laurentij ad horas vespertinas. cuius martyriū
describitur: & constantia in passione demonstrat.

¶ Materia præsentis hymni est age
agere laudes beati Laurētij marty
ris: eiusq; constantiam in passione
explicare. ad quod incitatā fidelium
chorus. inq; ergo (chorus noster)
idest nostra congregatio. s. fidelium
(exulter) idest lætetur (solemniter)
idest cum solemnitate maxima (&
concorditer in hoc festo Laurentij nescij) idest ignorantis (flecti). i. mo
ueri a rectitudine fidei. & hoc (tormentis) idest passione: quia nunquā in
martyrio negauit christum. dictus est autem Laurentius a lauro: quia vi
ctoriā obrulit in sui passione. quasi lauream coronam tenens.

CHorus noster solemniter
Exulter Et concorditer:
In hoc festo Laurentij
Tormentis flecti nescij.

Laurētij

¶ Beatus Laurētus natione hispa
nus romę eruditus ab ipsis in cuna
bulis christianus: & beato Sixto pa
pæ factus diaconus ministrabat, cui
Sixtus tentus a Decio Cæsare the
sauros ecclesię commēdauit: qui ac
ceptos pauperibus erogauit. Tūc
Decius (petijt) scilicet a beato Lau
rentio (reddi sibi quam totius) idest citius (quos Laurentius dispersit
foelicius erogando) idest pauperibus distribuendo.

Reddit sibi quam citius
Thesauros petijt Decius:
Quos dispersit Laurentius
Erogando foelicius.

¶ Postquā Decius cognouit the
sauros esse a Laurentio pauperibus
distributos (furens ira prænimia)
idest maxima (recurrit ad suppli
cia). s. ingerenda Laurētio (sperās
flectere). i. inclinare (suis tormētis
sanctū dei) ad idola colēda (sed tem
mere) idest stulte hoc sperabat.

Furens ira prænimia
Recurrit ad supplicia:
Sperans tormentis flectere
Sanctum dei sed temere.

Ligatis

Ligatis fune manibus
 Rotatur super ignibus;
 Candescente craticula
 Stridet queq; particula,

queq; particula) scilicet sui corp^oris (stridet) idest sonat diuidebantur enim eius membra in craticula candescente idest ignita. craticula dimis nutium ab hoc nomine crates: & est instrumentū ferreū quo utimur ad assandum. Exodi. xxvij. craticulamq; in mundum retis Eneam.

Caro stridet & crepita;
 Martyr insultans clamitat;
 Regira tortor corpora
 Assata sunt in corpora.

Caro stridet) idest sonat assando (& crepita) idest finditur, seu aperitur cum sono. frequentatiuum est a crepo. pas. & (martyr) scilicet Laurētius (insultans) adest gaudēs & irridēs tortores (clamitat) idest vociferatur: dicens (o tortor) idest o carnifex. poterit dirigi sermo ad

Decium (regira) idest reuolue me & (manduca) quia iam assasti vnā partem: gira & manduca aliam: dicit hostiaria (nā assata sunt iam corpora. Regira tortor. Nota etiā q; aliter legitur textus iste. s. regira tortor corpora. Assata sunt in corpora. i. interfice & sine anima relinque. verbū nāq; est corporo. as. vnde cō corporo & incorporo: q; hispanice dicitur incorporar quando vnū relicto esse priori: efficitur cum alio vnum corpus.

Sit christo regi gloria:
 Qui iuste pensat omnia:
 Pro se passis supplicia
 Digne pendit p̄mia. Amē.

Cōclusio est hymni ad laudem & gloriam dei: qui pro se passis digna rependit p̄mia (gloria sit xp̄o regi qui pensat). i. p̄derat & gubernat ordinando omnia (iuste & rependit). i. dat p̄mia (digne) idest secundum merita & vltra (passis p̄ se supplicia) idest tormenta & passiones.

Carmen est quale superius in qualitate & materia,
 Et canitur ad horas matutinas.

O Mira patientia
 Membra torrentur omnia:
 Ipse tamen tortoribus
 Spretis insultat ignibus,

tur assando (tamen ipse) scilicet Laurentius (insultat) idest illudit tortoribus (ignibus spretis) pro gloria paradisi.

Sequit ignis exterius
 Intus sequire nescius;

Ignis) scilicet materialis (scuit) idest crescit (exterius) idest extra corpus beati Laurentij: quia nō deficiebant

Expositio hymnorum.

ficiebant alimenta (nescius sequere)
 id est furorem immittere (intus). i.
 intra corpus & viscera eius. nã (al-
 ter ignis. s. sancti spiritus interior
 & potentior) propter feruorem patendi (resistit) id est vincit exteriorẽ
 ignem a persequentibus sanctorum dei illatum.

Nam resistit potentior
 Ignis alter interior.

Clima.

¶ Tangit breuiter originem beati
 laurentij. dicens (ortus) id est oriũ
 dus fuit beatus Laurentius (clima
 re hispano) id est ex partibus hispa-
 nię: quia hispanus fuit. Clima enim
 pars terre dicitur. sunt autem septẽ
 climata diuersis disiuncta nomi-
 nibus. vt videre est de climatibus
 in sphaera. vbi multa loãnes de sacro busto (& subsistit) id est stetit. romę
 aduerbialiter. id est in roma (dogmate) id est pro dogmate: hoc est erudi-
 tione. nam romę eruditus fuit: vel pro doctrina fidei christiane extollen-
 da (& renascitur) id est iterum nascitur quantum ad gloriam martyrio
 partam (laureatus martyrio) id est veluti laureis scitis martyrio corõ
 natus per Decium imperatorem.

Ortus hispano climate
 Romę subsistit dogmate
 Renascitur sub Decio
 Laureatus martyrio.

¶ O foelix permutatio) scilicet tem-
 poralis vite cũ æterna & (martyr
 foelix) id est factissimus (in câbio)
 id est in permutatiõe vite (qui gau-
 det premio æterno) id est gloria per-
 petua (p. breui supplicio) id est pro
 breui tormento. nam quod putatur hic esse, siue pœne, siue glorię: momen-
 taneum est. patrię aut̃ cœlestis quis enarrare valeat quanta & q̃ in eter-
 num durabilia sunt gaudia. hæc Gregorius super Lucam. xiiij.

O foelix permutatio
 Foelix martyr in cambio;
 Qui pro breui supplicio
 Aeterno gaudet premio.

Grego.

¶ Eiusdem sancti Laurentij glorio-
 sam intercessionem imploramus.
 (o martyr dei laudabilis tu ad sis no-
 bis pacabilis) id est placidus & mi-
 ris. i. faueto nobis (vt locus venię)
 id est peccatorum remissio sit no-
 bis apud regem glorię sempiternę
 qui est Iesus christus filius dei.

Martyr dei laudabilis
 Nobis adsis placabilis;
 Vt apud regem glorię
 Per te sit locus veniæ.

Carmen est quale illud primo dierum. Canitur in festo
 diui Martini: cuius laudes prosequitur.

¶ Autor commēdat & laudat deũ
 de cõuersione & habitu beati Mar-
 tini: quia hic pauper & modicus cœ-
 lum diues ingreditur: quia per con-
 stantiam fidei confessionem trini-
 tatis tria corpora mortuorũ quo-
 rum animę detenebantur clausę in
 inferno resuscitauit, rogat itaq; domnũ: vt sicut per confessionem sanctę
 trinitatis

R Ex christe Martini decus
 Hic laus tua tu illius;
 Tu nos in hunc te colere
 Quin ipsam in te tribue.

trinitatis

trinitatis tres mortuos suscitauit ab inferno: ita suscitetur nos a peccato:
 & sicut induit pauperem parte sua clamidis: sic nos induat iustitiam.
 (O christe rex) æterne (decus) idest honor Martini (iste) idest Martinus
 (est tua laus: tu es laus illius) Martini tui (tribue nos colere te in hunc). s.
 Martinū (quin). i. in super tribue nobis ipsum Martinū colere in te xpo.

Qui das per orbis cardines
 Quod gēma fulget p̄sulū:
 Da quos p̄mūt culpę graues
 Soluat per ingens meritum.

En pauper hic & modicus
 Cœlum diues ingreditur:
 Cœli cohortes obuiant
 Lingue; tribus; gentes; ouāt.

uiāt ei (lingue). s. oēs tribus isrl' iudei

Vt vita fulget transitus
 Cœlis & aruo splendidus:
 Gaudere cunctis pium est:
 Cunctis salus sit hic dies.

Sit trinitati gloria
 Martinus vt confessus est:
 Cuius fidem per opera
 In nosmet ipsos roboret

MAartine par apostolis
 Festum colētes tu foue:
 Qui viuere discipulis
 Vis aut mori: nos respice.

& quia globus igneus. scilicet spiritus sanctus descendit super eum (tu fo-
 ue) idest resuscita a peccato (colētes tuum festum qui vis viuere aut mo-
 ri discipulis) idest ad vtilitatem discipulorum: quia nec mori timuit: nec
 viuere recusauit. vnde & ipse effundens orationes apud dominum ait.
 O domine si adhuc populo tuo sum necessarius, non recuso laborē: fiat
 volūtas tua. quia nec viuere nec mori recusasti. ideo (respice nos) vt tuis
 meritis & precibus mūdo corde & casto corpore existentes: aulam cœ-
 li ingrediamur: sicut fecisti in tempore tuo p̄latos ecclesię famulos.

K ij O Martine

¶ Tu qui das q̄ Martinus (gemma
 existens p̄sulū) i. episcopoꝝ &
 & sacerdotum (fulget) idest splen-
 det (per cardines) idest p̄ angulos
 (orbis) idest per quattuor partes
 mundi (da) idest quattuor vt Marti-
 nus soluat per ingēs meritum nos
 (quos graues culpę). i. criminalia
 peccata (premunt). i. detinent.

¶ En i. ecce (hic). s. Martinus (paup)
 in diuitijs (& modicus). s. in perso-
 na corporis (diues) in virtutibus
 exeundo de mundo (ingreditur cœ-
 lū cohortes) idest exercitū cœli ob-

gētes) i. gētilis (ouāt) i. applaudūt.
 ¶ Ut) pro sicut (vita) illius (sic
 trāsitus) idest obitus eius (fulget)
 idest resp̄lēdet (cœlis). i. in cœlo (&
 in aruo). i. in terra seu in mūdo. trā-
 situs dico (splēdidus) & ideo quia
 fulget (pium est gaudere cunctis)
 hominibus (& hic dies) idest hoc
 festum: sit salus cunctis.

¶ Sit gloria trinitati) idest patri &
 filio & spiritui sancto (vt) pro si-
 cut (Martinus confessus est) scilicet
 cet. fide & opere fidem cuius Mar-
 tini & ipse deus roboret in nobis.

¶ In hoc hymno commēdāt autor
 beatum Martinum per constan-
 tiam fidei eius: quam habuit in sus-
 citatione trium mortuorū (O mar-
 tine par apostolis) idest æqualis su-
 citatione mortuorū triū: quia tres
 mortuos suscitauit (vt apostoli)

Expositio hymnorum.

¶ O Martine fac) idest effice nunc hoc presentē tempore. s. nos esse iustos (qđ gesseras). i. feceras (olim) predicando (clarifica) idest illumina (nūc p̄sules ecclesie) idest p̄latos (auge decus ecclesie & relide) idest frange vel reprime) fraudes sathanæ) idest diaboli aduersarij.

¶ Tu qui euiceras pro euiceras) scilicet euacuasti (chaos) idest infernum (ter) idest tres mortuos suscitasti : tu qui ter intrasti in infernum, resuscitando tres mortuos (suscita nos merfos). i. mortuos (reatu). i. culpa per peccatum primi parentis. scilicet Adæ & propria culpa (vt) pro sicut (diuiferas clamitem) pauperi (indue nos iustitiam).

¶ O Martine subueni) i. succur monastico ordini) idest ordini monachorum (iam lapso) idest relapso in peccatis (pene) idest fere. & ad quid? vt recorderis quondam tuæ spiritualis gratiæ.

Fac nunc quod olim gesseras.

Nunc p̄sules clarifica:

Auge decus ecclesie

Fraudes relide sathanæ.

Qui ter chaos euiceras:

Merfos reatu suscita:

Diuiferas & clamitem

Nos indue iustitiam.

als. suscita

Vt spiritualis gloriæ

Quodam recorderis tuæ

Monastico nunc ordini

Iam pene lapso subueni.

Carmē est quale illud pange lingua. Canitur ad horas vesperinas in festo beatæ Catharinæ: ad quod celebrandum nos incitat; & martyrium describit.

¶ Prefens hymn^o p̄ materia seruat nos primū incitare: vt corde & ore: & debita reuerētia collaudem^o beatæ virginis Catharinę merita deinde describere eius martyrium & constantiam in patiēdo demonstrare. necnon miracula ab ea in eadem passione celebrata. dicens. collaudemus. idest nos omnes christicolę si mul laudemus (insignia) idest merita vel representationes virtutum Catharinę (& presentemus) idest offeramus ei (obsequia) idest seruitia: laudes & reuerentiā (cordis & oris) idest corporis & animæ nostræ (vt reportemus (ab ipsa laude). s. nostra) premia (equa) idest cōdigna. nā in persona ecclesie loquitur: cuius laus perfecta est. vel dic (ab ipsa) scilicet Catharina. Nomen autem & parentes: & multa alia de beata Catharina videre cupientes: remittimus ad cathalogum sanctorum. & sequitur discursus Catharina per. a. & non per. e. a. catharos quod est purus, vel catharizo purifico. legendum est, non autem quasi vniuersorum ruina: vt ille fabulatus est qui scripsit librum: qui dicitur legenda aurea.

Catharinę collaudemus

Virtutum insignia

Cordis ei presentemus

Et oris obsequia:

Vt ab ipsa reportemus:

Aequa laude premia.

Fulta fide Catharina
 Iudicem Maxentium:
 Non formidat lex diuina
 Sic firmat eloquium:
 Quod confutat ex doctrina
 Doctores gentilium,

¶ Catharina fulta) id est premunita (fide) scilicet christi (non formidat) id est non timet (iudicē Maxentiū) id est imperatorē Maxentiū cesarē ea tempestate Romæ imperatē. si autē Maxentius qui romę p̄to rianis militibus Augustus apellat us est. vel Maximinus: qui in orie te contra christianos tyrannidem

exercebat. vel Constantinus: qui ex traditione paterna imperium sumpsit: fuerit: sub qua martyrizata est Catharina: ad huc sub iudice lis est. quia hi tres secundum cronicas tunc temporis imperabant. Sed Maxentium tenet ecclesia. nam scilicet (lex diuina) id est christus quem in pectore pro clipeo gestabat Catharina (sic firmat) id est fortificat eloquium Catharine (quod confutat eorum imperatore) id est vincit & confusos facit (ex doctrina) scilicet eorum: hoc est ex principijs philosophię. vel ex doctrina euangelica (doctores gentilium) quos adduxerat imperator vt disputarent cum Catharina. Erant autem quinquaginta qui in sapientia munda omnes mortales excelebant & venerant ex diuersis prouincijs in mensa munera accepturi si Catharinam vincerēt. fuerunt tamen victi ab ea & conuersi ad dominum. vt sequitur.

Victi christū confitentur
 Relictis erroribus:
 Iudex iubet vt crementur:
 Nec pilis aut vestibus
 Nocet ignis: & torrentur
 In iustis corporibus,

¶ Victi) scilicet doctores isti a Catharina (confitentur christū: & hoc erroribus suis relictis) id est pro christo spreto deorum suorum cultus & propterea (iudex) scilicet Maxentius (iubet vt crementur) id est ignibus tradantur in medio ciuitatis (& nec ignis nocet pilis eorum) vel pilis pro capillis aut vestibus: quia nec vestes comburebantur &

(tamen torrentur) .i. pro christo cremantur & martyres efficiuntur (corporibus) scilicet eorum (in iustis) id est nullo igne tactis. quia vt refert historia per dei preservationē flammis iniecti sine lesione animas dño reddiderunt.

Velut aurum comprobauit
 Fornacis adustio:
 Nam quos foris conseruauit
 Christus ab incendio:
 Coxit intus & purgauit
 Fides & confessio.

¶ Prosequitur explicans qualiter fuerunt illesi doctores ab igne exteriori: non tamē ab interiori sancti spiritus. dicens pro comparationē quod (adustio fornacis) .i. incendiū comprobauit doctores illos (velut) .i. sicut aurum probatur in igne. nam fides & confessio suorum errorum. vel sanctę & indiuidue trinitatis: qua mediāte tunc baptizati fuerunt bap-

ptismate sanguinis: quia triplex est baptismus. scilicet fluminis, flaminis, & sanguinis (coxit & purgauit) id est intra pectus (quos christus conseruauit) id est liberauit foris ab incendio corporeo. quia eorum corpora incombusata: post fuerunt secrete sepulta a christianis.

¶ Post hec) idest post martirium doctorum (rex) scilicet Maxentius (molitur . scilicet tribus vñs , blādīs tñs , promissionibus , verberibus) idest procurat & properat (seduce re) idest subuertere (virginem) scilicet Catharinam blandis . f. verbis sed (nec molitur) . i. delinūt & mo uetur a fide christi (pmissis) idest

policitationibus regis . dixit enim rex . sacrificia dñs & eris vxor mea : & veluti dea adoraberis (nec terretur verbere) idest tormento : quia similis ter dixit rex : amittes caput . cui ipsa . fac quecunq; animo . concepisti tuo : sequitur (compeditur) idest compedibus ligatur : & (clausa) idest reclau sa (carcere tetra) idest obscuro (custoditur) idest a militibus obseruatur & per duodecim dies fame cruciatur .

¶ Hic) idest tūc cum se rex videret illusum (furit) idest furore incitatur & (tabescit) idest perturbatur & ira maxima corrūpitur (& nec capitur intra se) idest a sensu deficit : propterea (quod nox) idest ob scuritas noctis (nescit noctē) idest non habet obscuritatem ibi in car cere Catharinæ . & furit etiā q̄ nox

vertitur in diem : quia ita erat clara ac si esset dies . ingressa namq; regina illam inestimabili claritate fulgentem , & angelos eius plagas purgantes inuenit (multa turba) scilicet angelorum & virginum (crescit) idest ac crescit (soli) scilicet Catharinæ & (ieiuna reficitur) idest faciat . nā per eos dies missa de cœlo candida columba : cœlesti eam pascebat alimento .

¶ Porphyri⁹ fuit hic princeps mili tum vir nobilis : consiliorum regis intimus custos : & solatium in las boribus ipsius imperatoris & des cina⁹ Porphyri⁹ . n. nā porphyrio . onis . pro auc & pro commentato re Horati⁹ tantum . ergo (ne lumen) idest ne vita . vel dic (ne lumen) sci licet cœlesti (claudatur clausē) sci licet Catharinæ . sine testimonio il

lius rei & miraculi ostensione (elucet) alias illucet etiam Porphyrio cum regina . nam ambos conuertit Catharina ad fidem christi . hoc est anteq̄ moreretur Catharina . vel lumen cœlesti recederet ab ea : ad confirmatio nem veritatis : quam p̄dicabat Catharina : cōuertitur Porphyrius ad ve rum deum cum ducentis alijs (qui fœderatur) idest coniungitur (reginæ collegio) idest societati fidei . coniungitur reginæ . intellige vxorem im peratoris : que absente marito amore Catharinæ subcensa cum Porphy rio ad carcerem virginis accessit media nocte : & cum clarum & angelis sociatum

Post hec blandis rex molitur
Virginem seducere;
Nec promissis emolitur
Nec terretur verbere;
Compeditur; custoditur
Tetro clausa carcere,

Hic rex furit & tabescit;
Nec intra se capitur;
Quod nox ibi noctē nescit;
Nox in diem vertitur;
Soli turba multa crescit;
Ieiuna reficitur,

Claude lumen ne claudatur
Illucet Porphyrio;
Qui reginæ fœderatur,
Fide collegio;
Quorum fidem imitatur
Ducentena concio,

fociatum inuenisset: vt supra diximus. a Catharina cōuerſa eſt ad chriſtū: cum Porphyrio & ducentis militibus eius: veniente tamen marito extra cētis priꝝ mammillis cum militibus eſt decollata (quorum fidem) ſcilicet regine & porphyriꝝ (cōcio) ideſt copia ducentorum virorū (imitatur.) ideſt ſequitur.

Huius ergo concionis
 Concordes conſtantia:
 Vim mundanę paſſionis
 Pari patientia
 Superemus: vt cum bonis
 Latemur in gloria. Amen.

tia: vt letemur pariter cū bonis in gloria per infinita ſeculorū ſc̄la. Amē.

Carmē eſt quale ſuperius. Canitur in eadem feſtiuitate ad horas matutinas: & in eadem materia verſatur.

P Ange lingua glorioſę
 Virginis martyrium:
 Gemmę iubar precioſę
 Descendat in medium:
 Vt illuſtret tenebroſę
 Mentis domicilium.

¶ Hymnus iſte cōtinuatur cum ſuperiori. & primo præponit incipiendo decantare martyrium virginis: Secundo illud deſcribit. Tertio ſuſfragia implorare nos hortatur Catharinę virginis. dicens (o lingua) ſcilicet militię chriſtianę (pange) ideſt manifeſta: vel deſcribe aut carne: vel tanq̄ tuba exalta vocem lau-

dando (martyrium virginis glorioſę) ſcilicet Catharinę (iubar) ideſt **Tubar:** maieſtas vel ſplendor diuinus (gemmę precioſę) ideſt Catharinę. vel potius chriſti Ieſu eius ſponſi. nam licet iubar ſit ſtella que ante ſolis ortum naſcitur. ſcilicet lucifer dicta quod iubata appareat. & claritas ſolis vel alicuius ſyderis: & ſumatur pro ſplendore auri vel alicuius rei. tamē pro chriſto melius ſumitur: vt in hymno ſancti Ioannis. Iubar a futurū. ideſt chriſtum (descendat in medium: vt illuſtret) ideſt clarificet (domicilium) ideſt habitationem (mentis) noſtrę. ſcilicet (tenebroſę) ideſt obſcure animę clauſę in corpore ſubdito peccatis.

Virgo pœniſiam attrita
 Rotarum patibulo:
 Preſentatur præmunita
 Fidei ſignaculo:
 Genua fleſit orat ita:
 Circumſtante populo,

¶ Incipit pāgere martyriū. Virgo ſcilicet Catharina (iā attrita) ideſt fatigata pœniſ: q̄a prius in carcere fuit: & ſpoliata ſcorpionibus ceſa fuerat (preſentatur patibulo) ideſt rotarum mēto rotarum. erat em̄ inſtrumētū **Patibulū** Catharinę q̄ttuor rotarū ſeris ferreis: & clauis acutiſſimis circūſpectū caſtr.

K iij quod dug

Expositio hymnorum

quod dug vno ordine: alię vero contrario impetu ageretur. vt deorsum dilaceraretur corpora sup̄ imposta. (presentatur dico premunita signaculo fide). i. signa crucis christi (& flectit genu) humiliter (& orat ita (i. huiusmodi orationē facit ad dñm (pp̄lo circūstāte). i. existēte circū.

¶ Sequit̄ oratio beatę Catharinę. & subaudi o deus suppliciter exoro (vt cōfirmes) idest ratam facias (spem tuorum) scilicet seruoꝝ hoc est meam & eorum quos ad te conuertit. vt nullius sit irritū votū, nec vacua postulatio (& honorem nominis) scilicet tui (& elidas) idest affringas dissipēs & destruas (vim) idest virtutem & potestatem sup̄

borum. i. tyrannorum me persequentium (virtute nominis) idest volūtatē tuę & potestatis. numen licet multipliciter sumatur: proprie tamē voluntas dei est. vt Vergi. Non hęc sine numine diuū eueniunt. i. sine voluntate. ex oro etiam o deus (frange) idest vt frangas (ictu) idest vt olensium & impetu (fulminis) idest ignis venientis e cęlo (hanc struem lignorum) hęc machinam rotarum siue tormentis (ad laudem) videlicet tui nominis & circumstantis populi confirmationem in fide.

Numen.
Vergili.

¶ Mox idest cōtinuo (completur) idest pficitur quod in oratione petijt (& (mox iunctura) idest compositio rotarū (dissoluitur) idest frangit (pars molis pop.) .i. remissa flexibilis atq; tenera (astās) .i. p̄sens (territur ex p̄sura) .i. ex angustia & timore concutitur siue ex diuisione rote: quę quattuor milia hominum interemit (& pars) scilicet pop. susceptura baptismum coniungitur virgini: vt ab ea baptizaretur.

Vt confirmes spem tuorum
Et honorem nominis:
Et elidas superborum
Vim virtute nominis:
Struē deus hanc lignorum
Ictu frange fulminis.

Mox completur; mox iunctura
Rotarum dissoluitur:
Astans molis expressura
Populis pars territur.
Pars baptismum susceptura
Virgini coniungitur.

¶ Tūc regis vxor appositio (fides occultata fide) quā vt refert historia vsq; tūc se celauerat (emicat) idest splendet & micādo descendit. ea em̄ desuper aspiciebat (exprobatā) .i. quę exprobauit & detestata est: (deos regis) idest idola mariti sui: (xpm̄ p̄dicat regē) scilicet verū deum esse (& cruciata mammis tortis) idest a pectore euulsis iussu regis mariti sui (dimicat) idest pugnat pro christo (spe constanti) idest firma in p̄posito & fide christi a beata Catharina suscepta. ¶ Recte poterit esse fide videns occultata: & ego vidi textum & quadrat sensus sed melius fide videns occulta.

Fide fidēs occultata
Regis vxor emicat:
Deos regis exprobatā
Christum regem p̄dicat:
Tortis mammis cruciata:
Spe constanti dimicat.

Decollari

Decollari cum iubetur
 Caput offert gladio;
 Petit sibi suffragetur
 Virginis oratio;
 Et defectu ne fraudetur
 Palmę suo premio.

Cum regina iubetur a rege decollari post extorsionē māmillarum (offert) idest dat caput gladio (& petit vt oratio virginis Catharinę suffragetur) idest succurat sibi, veluti apud deū interuentrix (ne fraudet) idest priuetur (suo premio). i. laureola glorię (defectu palmę). i. propter defectum certaminis: aut

martyrii sui: quia non tam velox & tam hilaris currebat ad martyrium, vel hoc dixit timens ne deficeret: ideo respondit Catharina. ne timeas dilecta a deo: quia hodie pro trāsitorio regno mutuabitur eternum: & pro mortali sponso tibi immortalē acquires.

Huius & nos imploremus
 Deuote suffragia;
 Mentē ita confirmemus
 Catharinę gratia;
 Vt reginę corregnemus
 In cœlesti patria. Amen.

¶ Ultima pars hymni. in q̄ exhortamur suffragia beatę virginis (Catharinę) implorare. (nos ergo imploremus deuote) idest humiliter petamus (suffragia) idest auxilium huius. scilicet Catharinę (& ita). i. taliter (confirmemus) idest fortificemus & cōfortemus (mentes) scilicet nostras gratia Catharinę (vt corregnemus) idest simul regnemus

(in cœlesti patria) idest in gloria (reginę) scilicet Catharinę: quia regina erat Costis regis filia, vel reginę dic potius q̄ referatur ad vxorem regis Maxenti; de qua est sermo in promptu.

Carmen est quale superius. Canitur ad laudes matutinas in festo beatę Catharinę: p̄sequit̄ sicut superiores hymni.

Presens dies expandatur
 In eius obsequium;
 Cuius virtus dilatatur
 In ore laudantium;
 Si gestorum teneatur
 Finis & initium.

¶ Quod p̄cedētes: id presens hymnus nos hortat̄ agere. videlicet decantare martyrium & laudes beatę Catharinę. dicens (presens dies expandatur) idest consumatur in obsequium. idest in gloriam: laudem: & seruitum (eius) scilicet Catharinę (cuius virtus dilatatur) idest extenditur & multiplicat̄ (in ore laudantium)

) idest eius laudes decantantium (si finis & initium gestorum) idest operū eius (teneatur) idest notentur: hoc est si series & ordo totius historie beatę Catharinę ab initio ad finem vsq; consideretur.

Verbo vitę solidatus.
 Profilit Porphyrius
 Cum ducentis decollatus:

¶ Porphyrius hęc sepeliuit reginam vxorem imperatoris secreta. que stione tamen facta ob eam causam multos ad supplicium pertrahi fecit imperator: sed Porphyrius prorū pena

Expositio hymnorum,

pens in medium exclamavit: dicēs. ego sum qui christi famulam sepe-
luit & fidem christi recepi. tūc in-
perator iussit eū decollari. inq̄t er-
go (Porphyrīus solidatus) .i. for-
tificatus & munitus (verbo vite profilit) idest in medium venit ad mor-
riendum pro christo & (decollatus est cum ducentis) scilicet militibus
suis: qui se esse christianos confessi sunt (& migrat) idest transit de vita
presenti (socius palme) idest martyri. ex quo (Maxētius imperator ma-
turat) idest mature parat (cruciatus) idest tormenta Catharine.

Migrat palme socius
Catharine cruciatus
Maturat Maxentius.

¶ Palma idest corona vlt martirio
passionis (imminente) idest apro-
pinquante iam (inter) idest propo-
nit, seu introducit hæc que sequū-
tur (o Iesu bone q̄squis fuerit me-
mor mei in suo agone) idest in sua
morte vel tribulatione aut necessi-
tate (assequat quo I ad te petierit)
me intercedente: hæc autem oratio
statim exaudita a deo responsum
fuit ab angelo. Veni dilecta sponsa mea tibi ianua cœli est aperta: veni co-
ronaberis. & his qui te inuocauerint optata presidia promitto.

Imminente passionis
Palma hæc interferit:
Assequatur Iesu bone
Quod ad te petierit:
Suo quisquis in agone
Memor mei fuerit.

¶ In hoc idest inerea temporis vlt
inter ipsam orationem (caput) sci-
licet Catharine amputatur idest au-
fertur (& lac fluit) idest emanat p
sanguine. idest loco sanguinis (&
corpus subleuatur) .i. rapit & ele-
uatur multitudine angelorum: &
(collocatur) hoc est sepellit (in cul-
mine supremo) idest in summitate
& vertice alto montis sinai. Sina
mons est eminentissimus in arabia de quo apostolus ad gal. iiii. mons est
in arabia qui coniunctus est ei quæ nunc est ierusalem & ieruit. & c. hoc
nomine vrbs mesopotanie nuncupatur.

In hoc caput amputatur:
Fluit lac pro sanguine:
Angelorum subleuatur
Corpus multitudine:
Et sinai collocatur
In supremo culmine.

Sina.
Aplus:

¶ Hęc .i. res (declarat) idest aperit
(& hęc explanat) idest manifestat
(& melius esset hoc in vtraq̄ parte
(meritū) .i. excellētiā (v̄ genē) .i.
uirginis Catharine (quod oleō ma-
nat incessanter) idest sine cessatiōe
(ex tūba) .i. ex sepulchro eius (cuius
virtus sanat aculeum) .i. punctiōē
seu dolorem (& omnis languoris) .i. totius infirmitatis corpo reg.
¶ Vt hæc vnctio sancta vim) idest
violentiam & poenam doloris cor-
poralis (sic in fusio) idest asper-
sio liquoris spiritalis) idest spiritus

Hęc declarat; hęc explanat
Meritum virgineum;
Quod excius tūba manat
Incessanter oleum;
Cuius virtus omnis sanat
Langoris aculeum.

Vim doloris corporalis
Vt hęc sanat vnctio:

Sic i quo

Sic liquoris spiritalis
Mundet nos infusio:
Et aeterno temporalis
Dolor cedat gaudio. Amen.

Veniente, vt sicut vnctione corporali sanatur infirmitates corporis. ita per intercessionem beatæ Catharine infusioe spūali sanentur vitia. Amē.

Carmē est quale illud christe redemptor omniū. Canitur ad horas vespertinas in festo beati Andree apostoli. Cuius martyriū describit; & petit vt nostrarū precū stet exauditor.

CAude sacrata meritis
Andree tellus inclyti;
Gesta reuoluens aurea
Quis petas ad cœlestia,

¶ Sacratissimi hymni presentis materia est de laudibus gloriosissimi apostoli Andree tractare: cuius miracula & martyrium describit. petitq; per eius intercessionē nostras preces exaudiri a deo. dicit igitur. O tellus ex qua oriundus fuit An-

dreas, vel intellige achaiam (sacrata) idest cōsecrata meritis Andree apostoli (inclyti) idest nobilissimi. quid sit inclytus vide supra (gaude) idest laetare propter tātum patronum. & interpretatur Andreas decorus siue virilis ab andor quod est vir. (& reuoluens) idest recensens (gesta) idest opera (aurea) idest miracula Andree (quis) idest quibus (petas). i. eas (ad cœlestia). i. ad cœlū. sicut ipse beatus Andreas. alias q̄ spectat. hoc est quę gesta habent respectū ad cœlestia. i. potius diuina q̄ humana sunt.

Andreas vnde.

Ortus israelitica
De gente legi subdita:
Qua patriarchę splendida
Fulserunt & fit deica.

¶ Ortus) scilicet fuit Andreas (de gente israelitica) idest ex populo israelitico (subdita) i. subiecta (legi) hoc est obediente sancta & timorosa (qua) idest in qua (splendida). i. clara (patriarchę) idest sancti veteris testamētī (fulserunt) idest splēderunt (& fit) scilicet modo pro-

pter beatum Andream (deica) idest diuino deo dicata.

Germanus & clauigeri
Cœlestis aulae extitit;
Carnali tam propagine
Quam passionis genere,

¶ Extitit) scilicet beatus Andreas idest fuit Germanus. idest frater. nam germanus: ex eadem tantum genitrice est teste Varrone: tamen confunduntur & poetarum est: frater vero oratorum (clauigeri) idest Petri apostoli clauicularij (cœlestis aulae) idest paradisi (tam propagine) idest generatione carnali (quam genere) idest imitatione passionis:

Germanus frater.

quia vterq; crucem subit pro christo.

Spargens

Expositio hymnorum

¶ Spargēs) scilicet sancto Andreas. id est extendens, multiplicansq; (semina vitę) id est doctrinam christi quę est verbū dei (pellebat) simplex pro cōposito. id est expellebat procul detestādo (delubra) id est deos.

Delubrū

Hierony.
Vergili.

seu idola gentilium. aut delubra. id est templa vel loca ipsis idolis dedicata. nam secundum Hieronymum super Iohel. Delubrū pro templo ponitur. inquit enim. vniuersa donaria in delubro eius consecratur. & Vergilius quid delubra iuuant (purgans) id est lauans, seu potius lauare cupiens Aegeam Pro cōsulem (lauacro) .i. in fonte baptismatis (q;) pro & (sacrans) id est consecrans & mundans plebem domino.

Vterq; spargens semina
Pellebat procul delubra:
Aegeam purgans lauacro
Plebem sacransq; domino.

¶ Describit hymnus miraculum a beato Andrea. factum dixit enim (Andreas scilicet tulit) id est abstulit (e faucibus mortis) id est ab ipsa morte: nam iam erāt suffocati (quater denos) scilicet iuuenes qui uenerant nauigio: vt audirent doctrinam apostoli. & a diabolo per citationem maris suffocati sunt (exanimis) id est iam mortuos: alibi iuuenes & non exanimis (eictos) id est expulsos (a fluctibus maris & donauit) eos. scilicet (vsibus vitę) id est dedit vitam suscitando eos.

Denos quater exanimis
Eictos maris fluctibus:
Mortis tulit e faucibus
Vitę donauit vsibus.

¶ Et quia in resurrectione. xl. viroꝝ rum copiosa populi multitudo crecebat: baptismum recipiendo: & vxor Aegeę erat iam conuersa ad christum (tulit) id est pertulit Andreas (suspendium) id est suspētionem crucis. nam suspendium pro suspensione ponitur. vel suspēdio vitam finiuit: id est pendendo interfectus est ægea. id est per ægeam Pro consule fu. (contra dominum) tamē biduo viuens in cruce multos conuertens (reddidit) id est emisit spiritum (cœlo) id est ad cœlum. & hoc (ægea) pro con. adhuc: & contra dominum furente.

Suspēdiū

Aegeaq; pro consule
Furente contra dominum;
Crucis tulit suspendium
Reddidit cœlo spiritum.

Agios &
vnde.

Agios. a.
um.

¶ Petit deniq; eius intercessionem (o agie) .i. o sancte Andrea. Agios dicitur ab. a. quod est sine & gis vsq; geos quod est terra quasi sine terra. aut pura. & dī latine agius. a. um id est sanctus. & a. & tum (pccamur te nunc suscipe) id est vt suscipias libenter vota nostra (q;) pro & (fer) id est da (remedium tollēdo) id est abstrahendo a nobis (moles criminum) id est molestias & fastidia peccatorum.

Nunc te precamur agie:
Nostra libenter suscipe
Vota: ferq; remedium:
Tollendo moles criminum.

Laus

Laus honor pax & gloria
 Dicatur ab ecclesia;
 Sit trinitatiq; vnice
 Constans æternofœdere,

¶ Laus honor pax & gloria dicat
 ab ecclesia (& sit trinitati vnice). i.
 deo trino & vno (q;) p& (cōstans)
 idest cōstantia sit etiam (æterno se
 dere. idest per infinita sæculorū sæ
 cula amen. aut constās. i. cōstanter.

Carmen est quale superius. Canitur ad horas matutina
 nas eiusdem festi beate Andree; cuius martyrium des
 cribit & auxilium implorat.

Post Petrū primū principē
 Andreas est apostolus;
 Salutis verbum prædicans
 In Achaia prouincia,

¶ Martyriū beati Andree & ea que
 in eodem cōtigere. describitur præ
 sens hymnus. vt noster titulus des
 mōstrat & in textu cōtinetur (An
 dreas est apostolus primus) .i. secū
 dus (post Petrum) scilicet germa
 num eius (primum principē) .f. ec

clesie. nam ipse fuit fundamentum ecclesie: quia tu es Petrus & super hanc
 petram ædificabo ecclesiam meam. fuit enim beatus Andreas post Petrū
 fratrem vocatus. & primo post eum conuersus ad Christum (prædicans
 verbum) idest doctrinam salutis (in prouincia Achaia) sic dicta. est autē
 Achaia regio græciæ vndiq; circumsecta mari preterq; a Septentrione:
 cuius caput est Corinthus: & est dicta ab echeo. hæc etiam Herodoto pla
 cet. Danaa dicta fuit. vnde achei & achiri dicuntur græci. Ouidius. Ah.
 quotiens dices quam pauper Achaia nostra est.

Achaya
 vnde.
 Herodos
 tus.
 Ouidius.

Captus in Patras opido
 Traditur diro carceri;
 Ferali pœna ceditur
 Tortor calet vesania,

¶ Captus) scilicet beatus Andreas
 (in opido Patras) idest in ciuitate
 patrarum. declinatur autem patre
 arū. & est ciuitas achaie: cuius me
 minit Plinius. l. iij. (traditur) scili
 cet ab Aegea (carceri diro). i. crus
 deli: & ceditur. i. punit (pœna feria
 li) idest mortifera (& tortor) scilicet

Pfe. ar.

cet Aegeas: vel carnifex eum pcutiens (calet) idest incenditur (vesania). i.
 vccordia: crudelitate: & furia animi incensi ingerēdo pœnā martyri dei.

Dilaniatus ictibus;
 Ligno crucis suspenditur;
 Biduo viuens non cessat
 Fidem docere populum,

¶ Dixerat qd tortor calebat vesania. nam (dilaniatus) idest dilacera
 tus (ictibus) idest flagellis. ga. xx.
 hominibus cæsus prius (suspendit
 tur) idest crucifigitur (ligno) idest
 in ligno crucis & (viuens biduo)
 idest per spectum duorum dierum
 in cruce (non cessat docere populū

fidem) scilicet catholicam. i. instruere populum in fide catholica.

Quia

Expositio hymnorum.

¶ Quia in cruce positus biduo susperuixerat Andreas: ideo (clamor plebis) idest totius populi (attollitur) idest insurgit & eleuatur contra ægeam (& .i. charus) idest dilectus deo & hominibus Andreas (expositur) idest petitur a populo: dico quod cl. plato. (vt iustus & innocens reddatur) .i. populo vel in libertate redigatur (quod) pro & (sanctus & bonus queritur) idest inquiritur. scilicet ad eius doctrinam insequendam: alias bonis. idest a bonis

¶ Fallax (scilicet ægeas motus querimonis populi) properat idest currit (ad patibulum) idest ad crucem in qua sanctus Andreas erat (quasi ad soluendum) idest ad dissoluendum apostolum, & deponendum de cruce: & (martyr) scilicet Andreas (deuotus) idest deuote patiens pro amore christi (in poenis arctioribus) hoc est grauissimis & valde crudelibus (orat) idest orationem facit ad deum: ne sineret eum viuum de cruce deponi: nisi prius acciperet spiritum eius. hanc orationem tradit Augu. li. de poenitentia. hic versus cum sequenti est ligatus.

¶ Dico quod apostolus orat dominum ne ægeas (impius resoluat) idest dissoluat & tollat eum (loris) idest ex ligaminibus illis: quibus ligatus penes debet in cruce (poteris modo dicere arctioribus: quia hic versus: vt dixi cum superiori ligatus est) populus tamen volebat eum deponere: sed oratione facta nubes circumfulsit eum: & migravit ad domnum. tunc Maxima vxor ægeæ sepellit eum honorifice. ex eius autem monumento maxima expirat. ægeas vero domum rediens: a demonibus arreptus expirauit. & tunc frater ægeæ nomine Stratocles (indeptus) idest particeps (diuini muneris) vel potius dic indeptus & assecutus partem. scilicet diuini muneris. Indeptus autem ne lateat lector. ab indeptico. is. vel indepiscor eris. nascitur, quod est vsurpo. assequor. adepiscor Plautus in aul. Nec parum tibi ab eo cui sit indepiscor. neque furem excipies hinc etiam indepto. as. frequentatiuum. Varro. Neptem aliquam indepauit hereditatis. indeptus ergo. quasi iam spiritu sancto illuminatus (instigat) idest properat ad fratrem (iurgis) idest reprehensionibus (& iustis querellis.

¶ Hec sunt verba Stratoclis fratris ægeæ quod cum videret eum arreptum a demonibus: nihil voluit accipere de rebus eius. dicens (o ægea crudelissime quae tua sunt eam tecum) quia sufficit mihi christus Iesus: vt refert eius historia: gloria autem eius. scilicet Andree (completa) .i. perfecta est: quia migravit ad deum (hostis callido) .i. iniquo (Aegea deuicto) .i. fugato & obruto cum suis idolis.

Clamor plebis attollitur

Charus deo exposcitur;

Reddatur iustus innocens;

Sanctusque bonus queritur.

Fallaxque ad patibulum

Quasi soluendum properat;

Deuotus martyr in poenis

Orat ne arctioribus

Loris resoluat impius

Diuini indeptus muneris;

Frater instigat iurgis

Iustusque querimonis.

Eant tecum quae tua sunt

Aegea crudelissime;

Completa eius gloria

Deuicto hoste callido.

Imploret

Indeptus
Indepiscor.
Plautus.
Indepto.
as.

Imploret ergo meritis
Suis pro nostris actibus;
Ut mereamur consequi
Sancta in fine premia.
Laus honor. &c. ut sup̄. Amē,

pro nris operibus seu peccatis (ut mereamur in fine). s. vite nostre (consequi) qui p̄mia sancta .i. gloria eternā & sanctorum consortium. Amen.
Carmē est dimetrū iam bicū cacometrū. Canit̄ in festo sancti Nicolai ad vesp̄as. Cuius vitam cōmendat. & miracula describit.

EXultet aula cœlica.
Lætetur mundi machina.
Dum refert solis orbita
Nicolai solemn̄ia.

est victoria. & leos. qđ est populus. quasi victoria populi. i. vitiōrū. vel eo q̄a multos populos docuit fugere vicia. fuit autem eius Pater q̄ vrbis Licie. pater eius Epiphanius. mater vero Ioāna dicta est. claruitq̄ inenarrabilibus virtutibus. ut eius historia rēp̄sentat (Aula ergo cœlica). i. cœlum ipsum. qđ quidē cœlicolarū habitatio est (exulter). i. lætetur (& machina) idest factura mundi. i. ipse mundus (lætetur). i. gaudeat (dū orbita solis). i. reuolutio anni hunc diem annuatim rēp̄sentans. de orbita v̄s de in hymno Magdalene (refert). i. rēp̄sentat (solemn̄ia sancti Nicolai.

Qui vagitus infantie
Decorauit mirifice;
Dans virtutum primordia,
Inter ortus crepūd̄ia.

estibus infantii. & est x̄bū sumptū a sono vagietis. sic em̄ Antoni⁹ nebris fēñ. magister meos in salutatiōe patrie sue. Vagitusq̄ meos audit iseluscus (dans primordia). i. principia virtutum & miraculoꝝ (inter crepūd̄ia). i. inter cunas ipsas. seu ornamenta infantii (ortus). i. natiuitatis sue. Crepūd̄ia d̄iuctur prima munuscula que dantur pueris. ut sunt fasciōe. vestes. bulle. coralia. enficuli. crepitacula. &c. hac Calepinus.

Quarta cum sexta feria
Semel suggebat vbera;
Iam in etate tenera
Hac vsus abstinentia.

Signat̄ miracula facta inter ortus crepūd̄ia sancti Nicolai. dicens (q̄ (quarta feria). i. in die mercurij (& in sexta). i. in die veneris. de feria d̄xi in principio hymnorū (sug. i. lacte tebat semel vbera). i. mamillas matris. Nota qđ dicimus lateo lac sugo. lacto lac prebeo nato. (iam). i. ex tūc a puericia (vsus hac abstinentia in etate tenera) idest in infantia sua.

Signa

¶ Laudes gloriosissimi patroni nostri Nicolai in p̄sentiarum versantur: eius em̄ miracula tā ab inēte etate perpetrata: q̄ post mortē facta: ex amussim describit p̄ns hymnus: eumq̄ ad nostrum erga deum fauorem inclinat. sed nota primo: qđ dictus est Nicolaus. a nicos qđ

Quaredi
ct̄ est Ni
colaus.

¶ Qui .i. Nicolaus) decorauit .i. illustrauit (vagitus). i. voces & lachrymas (infantie sue) qm̄ nec poterat: nec sciebat loqui: nā vagire propriū est vocis infantii: dū plorat. inde est vagitus p̄ vocibus. seu fletibus

Vagio.
Tagitus.

Antoni⁹
nebris fēñ
crepūd̄ia.

Expositio hymnorum

¶ Signat miracula post eius mortē. dicens (cuius tumba) idest cuius se pulchrum (fert) idest dat & manat (oleum nesciū oliuæ matris) idest non naturaliter sed miraculose factum: ideo subdit (marmor. s. tumba parturit) idest imittit (sudando) idest per sudorem (quæ natura non pertulit) idest non produxit.

¶ O pater ingenite idest non genite. quæ ut scribitur in simbolo Athanasii. pater a nullo est factus, nec creatus, nec genitus (presta) idest concede (o Iesu) idest o fili saluator non ster presta etiam (cū pneumate san-

Cuius tumba fert oleum
Matris oliuæ nescium:
Quod natura non pertulit
Marmor sudando parturit

Presta pater ingenite
Iesu cum sancto pneumate:
Ut Nicolai precibus
Cœli iungamur ciuibus.

Pneuma.

cto) idest cum spiritu sancto (ut iungamur ciuibus cœli) idest coniungamur sanctis in cœlo. & hoc (precibus) hoc est intercessione sancti Nicolai patroni nostri: sed nota quæ pneumatis. grecum nomen est. latine autē sonat spiritus seu flatus. inde pneumaticus spiritualis. vnde etiam pneumatica organa dicuntur spiritualia. Plī. li. xix. Eputeo partitici pneumati cisq; organis tollendo.

Carmen est quale superius. Canitur ad horas matutinas eiusdem festi beati Nicolai.

¶ Hic qui per se hymnus apparet: frustum est præcedētis in eo autem beatum Nicolaum exoratum induxit: ut stet aduocatus omnibus qui eum in periculo querunt. ut secum in gloria lætentur. inquit ergo. (o pontifex) idest o presul (venerāde) idest digne venerationis maxime veluti qui angelica voce fuit consecratus in episcopum Mirrhe ciuitatis. Pōtifex autem sacer magistratus, ut inquit Sceuola a posse & facere dictus, vel ut inquit Varro a ponte. quia publicius pons a pontificibus factus est primū. & restitutus sepe. & erant maiores & minores: iter quos summus pontifex dictus est maximus: quæ sit iudex omnium quæ ad religionem pertinent. Numa enim ut tradit Lilius pontificem fecit: eiq; omnia sacra: & iura publica & priuata subiecit (opifex) idest adiutor. & videtur ab opera deduci. & artificem atq; operatorem significat. non modo rerum: sed etiam verborum. potest etiam dici quasi opem ferens. (pius & non tardus) subueniendo in necessitatibus: tam in vita quā post mortē (cunctis qui querunt te) idest inuocant te in periculo) & hoc corde credulo: hoc est credenti & perfecto.

¶ Et quia tu es pius opifex (aufer) idest amoue a nobis vel a cunctis (qui querunt te dispendia) idest damna vel pericula mortis. dispendium

O Venerande Pontifex
Pius nec tardus opifex
Cunctis: qui corde credulo
Te querunt in periculo

Pōtifex.
Sceuola.
Varro.

Opifex.

Dispendia

Aufer mortis dispendia
Confer vitæ stipendia.

Ut post

Vt post carnis exilia
Tecum simus in gloria.

enim dicimus: quod in curia vel ne-
gligentia: aut immoderatione dis-
pedimus. vnde Teren. Vt in car-
tiam sine suo dispedio: & mihi pro

fit (& confer) id est da nobis (stipendia) id est premiū & remunerationē Stipediū
certaminis vite. scilicet huius nostre: & est stipedium æs militare. seu pre- Stips.
mium quod militibus datur: & est compositum nomen ab stipe: & pen-
do. q. stips pōderata. stips autē ab antiq̄ dicebatur æs. q̄a anteq̄ signatū
esset nō numerabat: sed pōderabatur. Presta pater vnigenite: vt supra.

Carmen est quale illud primo dierum. Canitur ad lau-
des maturi. in eodem festo gloriosissimi patris no-
stri Nicolai: per cuius intercessionem petimus ab eo
nostrorum criminum condonationem.

Iesu redemptor omnium
Perpes corona presulum
In hac die clamentius
Nostris faueto precibus.

¶ O iesu redemptor omnium (scis
licet fidelium) (& corona) id est res
muneratio & premiū (perpes.)
id est perpetua in æternum duratu-
ra (presulum) id est pontificū (fa-
ueto) id est succurre & fauorē præ-
sta (clamentius) id est solita pietas

re & maxima clēmētia (nostris precibus) id est nostris orationibus: su-
tis in (hac die) scilicet solemnitatis sancti Nicolai gloriosissimi.

Tui sacrati nominis
Confessor almus claruit:
Cuius celebrat annua
Deuota plebs solemnia.

¶ Dico q̄ succurras nobis clāmen-
tius in hac die. scilicet in qua (cons-
fessor almus). i. sanctus Nicolaus:
(confessor tui sacrati nominis) q̄a
reipsum prædicauit (claruit) id est
clarificatus est: & splēdidus factus
(cuius solemnia) id est cuius festū
(annua) id est anniuersaria: qui sin-

gulis annis proueniunt (plebs deuota). i. humilis celebrat). i. veneratur.

Qui rite mundi gaudia
Huius caduca respuens:
Cum angelis cœlestibus
Lætus potitur premijs.

¶ Qui. i. sanctus Nicolaus (respuens)
id est paruipendens (rite) id est res-
cte (gaudia caduca). i. transitoria
(huius mundi) in quo tam misere
& calamitose vitam ducimus (læ-
tus) ipse (cum angelis cœlestibus)
id est curiæ cœlestis ciuibus (potit
p̄m̄s) i. perēniter ḡra cœlesti fruit.

Huius benigne annue
Nobis sequi vestigia:
Huius precatu seruulis
Dimitte noxam criminis.

¶ O scilicet deus benigne) id est o
redemptor misericors iesu christe
(benignus) a bonus deducitur. &
proprie est qui bonis & dignis lar-
gitur. & est dictio cōposita ex bo

Benigne.

Expositio hymnorum.

no & gignendo. vnde benignam terram decimus: fructus abunde reddet. Plinius de egypto. Nulla est benignior tellus: nullus ager fertilior (concede nobis sequi) idest imitari (vestigia) idest exempla mores & vitam huius. scilicet Nicolai (& huius precatu) idest precibus & intercessione (dimitte) idest parce & remitte seruulis (noxam). i. culpa & peccatu.

¶ Concludit ad laudem dei (o christe) appositivè (rex piissime). i. magne misericordie (gloria sit tibi) (q) pro & patri cum spiritu paraclero. i. bono & consolatori (nunc & in perpetuum. Amen.

Sit christe rex piissime
Tibi patriq; gloria:
Cum spiritu paraclero.
Et nunc & in perpetuum. Amē.

Carmen est Alcmanium dactylicum trimetrum hypercatalecticum. Canitur in festo beate verginis & martyris Eulalie; cuius martyrium laudescq; prosequitur.

*est hinc sal
tam p 80.*

¶ Si ante hac candide lector hic gloriose virginis Eulalie hymnus: rubiginosus inormis: ac perinde obsecurus intonuit. non culpa sua: sed in causa fuit autor ignotus: & indistincta carminis qualitas. quæ eum turgidum: & ampulosum reddiderunt. nunc vero nostra ope securus publica tēdat. donec veniat in medium.

Antonius nebrissen. lumen Hispanie super prudentium autor est Aurelius prudentius clemens. qui hanc odem in laudem virginis Eulalie composuit. multijugam namq; eius laudem celebrando: martyrium suum abundanter explicat & miracula laudatq; illam. primum a nobilitate patrie & generis: dicit deinde qd ab ineunte etate dedit indolem, seu specimen ad moriendum pro religione christi. continet ode. xliij. versus. composuit etiam prudētius hymnū. s. Ales diei nūcius. & nox & tenebrę. quos cāit ecclesia. q̄litas ergo erit. Metrum est Alcmanium dactylicum trimetrum hypercatalecticū cōstās trib; dactylis & semipede: & scandit sic. germine. nobilis eulalia. a. syllaba ista vltima dicitur semipes, seu cesura. Erit autem ordo (Eulalia) virgo illa sanctimonialis (nobilis) idest venerabilis & clara (germine) idest in genere, vel generationis principio. fuit enim nobilib; orata parentibus: quo ad spem pompam & (nobilior) idest excellentior (indole) idest prestantia & futura virtute, seu significatione mortis. scilicet futurę pro christo sponso suo. nam ab infantia sua per Donatum presbyterum instructa in dei laudibus perseverabat (sacra virgo ornat) idest decorat (omnibus) scilicet suis: qd ibi sepulta est (& colit amore) scilicet excedo miracula (Emeritam suam) idest civitatem Emeritensem: extra quā passa est martyrium: vt refert historia. (cuius ab vber) idest a cuius vberate, seu fertilitate (progenita) idest propagata est. nam fuit oriūda a vilis aut augusta Hispanie oppidū, seu ciuitas est ad Lusitaniam spectans.

GERMINE nobilis Eulalia
MORTIS & indole nobilior
EMERITAM sacra virgo suam
CUIUS ab vberē p̄genita est.
omnibus ornat et colit amore.

*gilicet
ornat*

Emerita.

Proximus

Proximus occiduo locus est:

Qui tulit hoc decus egregiū

Vrbe potens pplis locuples;

Sed mage sanguine martyrij

Virgineoq; potens titulo.

¶ Topographia vtitur quæ descri-
ptio loci dicitur nam describit lo-
cum qui tātū pro tulit. decus. &
eius fertilitatem designat. dicens.
(locus qui tulit) id est protulit, seu
progeneravit (hoc decus) id est san-
ctam Eulaliā (egreg. id est emi-
nens & p̄stans: nam quod ex toto

Egregiū
a. um.

egrege eligitur excellens egregium decus. Terentius forma egregia &
etate integra (est proximus) id est propinquus & coniunctus (occiduo)
id est occidenti sole. Nam Lusitania quæ est pars vltioris Hispaniæ in
Europa oceano occidentali alluitur: in qua est ciuitas Emerita & Portu-
gale regnum (potens vrbe) scilicet Emerita. vel vrbe pro vrbibus est lo-
cus illius regionis (potens) vt sit singularis numerus pro plurali: & erit
tapinosus figura (locuplex) id est abundans populis (sed mage) id est ma-
gis potens sanguine martyrij (q; pro & titulo virgineo) id est laude &
dignitate virginis Eulalię. nam per translationem bene sumitur pro lau-
de, seu dignitate: licet dicatur atuendo titulus.

¶ Signat quo tēpore sue etatis ad
passionem incurrit beata Eulalia.
dicēs. quod (Eulalia attigerat qua-
ter (adverbium est (tris hyemes). i.
duodecim hyemes. hoc est duode-
cim annos. pars pro toto. tris pro
tres actūs pluralis est. Vergili⁹. tris
littore ceruus profpicit errantes.
numerat autem ab hyeme potius

Curriculis tribus atq; nouem

Tris hyemes q̄ter attigerat;

Cū crepitāte pyra trepidos

Terruit aspera carnifices:

Supplicium sibi dulce rata.

quā ab alia parte anni: quia annus ingressum & terminū accipit ab hys
me (curriculis tribus atq; nouem) scilicet trāfactis. id est tribus atq; no-
uem reuolutionibus annorum finitis idem per diuersa. nā vt refert histo-
ria iam fere decimum tertium etatis annum intrabat. cum aspera scilicet
Eulalia quo ad se in patiēdo, vel quia increpabat Calphurnianum atq;
tortores ipsos (terrui carnifices) id est tortores ipsos trepidos. id est pa-
uidos, vel festinos. Vergilius ene. in. hic me dum trepidi crudelia limina
lir quunt immemores socj vasto cyclopiis in antro. Seruius ibi trepidi. i.
festini (pyra) id est rogo crepitem. id est crepitum facientem propter li-
gna ardentia. in his autem antiqui mortuorum corpora concremare con-
sueuerunt (rata) id est quæ credidit & imaginata est (supplicium) id est
pœnam & incendium aculei cum lampadibus ardentibus circa eius late-
ra appositis: esse pro christo dulce sibi.

Trepid⁹.
Vergili⁹.
Seruius.
Pyra.

Iam dederat prius iudicium

Tendere se patris ad solium;

Nec sua membra dicata toro

Ipsa crepūdā repulerat

Ludere nescia posiola.

¶ Iā dederat). s. sc̄tā Eulalia (prius)
id est ab ineūte etate (iudiciū). i. de
mōstrationē & sp̄ (se). s. velle (ten-
dere). i. p̄ martyriū ire (ad solij) i.
sedē & tribunal patris. i. dei om̄ipo-
tentis (nec dicata) subaudi dederat
iudicium (membra sua nec dicata)
i. nec dedicanda. scilicet esse (toro)

L ij

id est viro

Expositio hymnorum

idest viro. hoc est quod nemini nuptura erat. scilicet virginem obseruata (nam pusilla) idest puellula. diminutiui est. repullerat prius (ipsa crepundia) idest prima munuscula. vt crepitacula que dantur pueris. de quibus dixi supra in hymno sancti Nicolai (nescia ludere) idest quae nesciuit ludere aliqua re. scilicet canere, vel iocari, vel psallere: quo ad seculi pompam veluti alie solent.

Succinū.

¶ Nesciebat beata Eulalia ludere, nec delectabatur illis: quibus ceterae puellae delectabantur. nam (spernere) idest spernebat infinitum pro preterito imperfecto (succina) idest electrum desudans ab arboribus. vulgo dicitur ambar. vt puta. ex quo fiunt lineae calculorum: & etiam spernere (rosas flore) idest cum flore suo. vel alio quouis. & respicere pro respuebat monilia. vulgo dicitur cadena o collar de oro (fulua) idest aurea. & hoc quae erat. s. (seuera) idest grauis (ore) idest aspectu (poteris etiam dicere seuera spernere. idest ad spernendum) & (modesta) idest honesta & temperata (gradu) idest incessu & (meditata) idest que in mente habuit, vel imitata est (caniciem) idest grauitatem senum. Nam dicitur in lib. sapientie. cani autem sunt sensus hominis: & etas senectutis vita immacularata moribus nimium teneris: quia supra dixi tu pusilla.

¶ In Prudentia non est hic finis hymni: sed iste: sic venerariet ossa liber. Ossibus altare impositum. Illa dei sita sub pedibus. Prospicit haec populosque suos. Carmine propiciata fouet. Hunc autem finem ego hic apposui. (gloria magna patri. &c. ista est clara. haec habui super hymnum sanctae Eulaliae. si tamen non certum arripui iter: satis est ponere sapientem in via: a qua propter sentes aliegnus erat. dixi.

Carmen est quale illud iam lucis orto sydere; Canitur ad horas matutinas in festo beatae Eulaliae.

¶ Hic hymnum rogatus composui: vt cantaretur in hac dioecesi Hispanitana ad horas matutinae. & propter ea breuiter ordine textus delibandum propono. Sed nota quod ex eius materia primo incitamus ad celebrandam gloriam beatae Eulaliae: quam de dilectione dei laudamus & fauorem eius erga deum petimus. ergo (nos concinamus nunc) idest simul cantemus (gloriam virginis gloriose Eulaliae) necessitate ductus posui trocheum pro spondeo, vel iambo: vt nomen

Spernere succina. flore roas: ats.
 Fulua monilia respicere: v. 20509.
 Ore seuera. modesta gradu:
 Moribus & nimium teneris
 Caniciem meditata senum;

Gloria magna patri & genito
 Spiritui simul ipsa sacro:
 Qui deus vnus & omnipotens
 Cuius amore sit Eulalia
 Nunc celebrantibus.

Nunc gloriosae virginis
 Hic concinamus gloriae:
 Eulaliae, vt precantum
 Coelo referuet premium.

men

men virginis non abſceretur a carmine (vt reſeruet) ideſt conſeruet (in
cœlo præmium precantium) ideſt feſtum glorię ſuę celebrantium.

Hæc namq; chriſtum fortiter
Dilexit & pro munere;
Vitæ perennis gaudium
Confer benignus conditor.

¶ Hæc namq; ſcilicet Eulalia virgo (dilexit) ideſt amore proſecuta
ta eſt maximo chriſtū: & propter
ea (benignus conditor) ideſt legis
fer chriſtus magnificus plaſmator
rerum omnium (confer) pro con
tulit: ideſt dedit gaudium perennis
vitę) ideſt præ: cœleſtis. & hoc

(munere) ideſt pro remuneratione ſui certaminis legitimi.

O virgo dulcis vernula
Quæ ſic negaſti peruigil;
Pompam nocendi peſſimã
Necnon minas Calphurnij.

¶ Ecce ad eius auxilium petendum
vertimur modo (o ygo dulcis ver
nula). i. dulcis chriſti ſerua (quæ)
exiſtens. ſcilicet (peruigil) ideſt vi
gilã erga cuſtodiam virginittatis
& legis chriſti (negaſti ſic) ideſt tã
viriliter (pompam peſſimam nocẽ
di) ideſt delectationes mundi: quæ

tibi nocere poterant (necnon) ideſt etiam (minas calphurnij) ſcilicet ius
dicis. pro calphurniani propter metrum.

Fac nos precantes ſurgere
In morte lapſos criminis;
Saluator vt iam ſæculi
Noxas remittat ſeruulis.

¶ Fac o beata Eulalia (nos precans
tes lapſos) ſcilicet propter conſue
tudinẽ peccandi (in morte cri
minis) ideſt peccati (ſurgere) ſci
licet ab eo (vt ſaluator ſæculi) ideſt
chriſtus qui ſæculum redemit (res
mittat noxas) ideſt culpã (ſeruulis
lis) tuum fauorem perentibus.

Patri deo ſic mittimus
Laudes ſimul paracleto;
Sancto decus ſit filio
Qui regnat i ppetuũ. Amẽ.

¶ Gratiarũ actio eſt. ſic mittimus
deo patri laudes (ſimul) ideſt pari
ter (paracleto) ideſt ſpiritu ſancto
necnon. ideſt etiam decus ſit filio:
(qui regnat). ſ. cũ patre & ſpiritu
ſancto (in perpetuũ) ideſt in æter
num & ſine fine. Amẽ.

L A V S D E O.

L iij.

Tabula ad promptius inueniendū hymnos

De incipientibus ab.A.

Ad cœnam agni prouidi.	fol. 36.
Aeterna cœli gloria.	fol. 17.
Aeternæ rex altissime.	fol. 36.
Aeterna xpi munera apost.	fol. 48. X
Aeterna xpi mu. & marty.	fol. 49. X
X Aeterno regi glorię.	fol. 63.
Aeternæ rerum conditor.	fol. 5.
Ales dies nuncius.	fol. 13. X
Alma egypti filia.	fol. 52.
A solis ortu cardine.	fol. 23.
Audi benigne conditor.	fol. 28.
Aue maris stella.	fol. 25.
Aurea luce & decora roseo.	fol. 66. X
Aurora lucis rutilat.	fol. 35.
Aurora iam spargit polū.	fol. 19. X

De incipientibus ab.B.

Beata nobis gaudia.	fol. 39.
---------------------	----------

De incipientibus ab.C.

X Cathartice collaudemus.	fol. 74.
X Chorus noster solemniter.	fol. 72.
Chorus nouę ierusalem.	fol. 33.
Christe glux es & dies.	fol. 10.
X Christe sc̄torū dec9 aq̄ v̄t9.	fol. 45.
X Christe sc̄torū dec9 angelorū.	fo. 45.
Christe redēp. oim ex patre.	fol. 22.
Christe redēp. oim cōserua.	fol. 47.
X Christe cūctōrū dñat alme.	fol. 58.
Clara diei gaudia.	fol. 70.
Clarum decus ieiunij.	fol. 29.
Cœli deus sanctissime.	fol. 15. X
Conditor alme syderum.	fol. 19. X
X Congaudeat ecclesia.	fol. 61. X
Consors paterni luminis.	fol. 13.

De incipientibus ab.D.

Deus tuorum militum.	fol. 48. X
Dicamus omnes cernui.	fol. 30.
Doctore gregie Paulę.	fol. 66.

De incipientibus ab.E.

Ecce iā noctis tenuat vmbra.	fol. 7.
Ecce tempns idoneum.	fol. 28.
Elisabeth sanctissima.	fol. 52.
Ex more docti mystico.	fol. 29.
Exultet cœlum laudibus.	fol. 47.
Exultet nostra concio.	fol. 68.
Exultet aula cœlica.	fol. 80.

De incipientibus ab.F.

Festina iam solemnitas.	fol. 72.
Fœlix p oēs festum mūdi cardines.	fol. 65.

De incipientibus ab.G.

Gabrielem veneremur.	fol. 61.
Gaude fœlix hispania.	fol. 69.
Gaude sacra meritis.	fo. 78.
Germine nobilis Eulalia.	fol. 81.
X Gloriosi saluatoris.	fol. 53.

De incipientibus ab.H.

X Hymnum canamus glorię.	fol. 37.
X Hic locus nēpe vocat̄ aula.	fol. 59.
Hic iudicandis oibus.	fol. 68.
Hostis Herodes impie.	fol. 74.

De incipientibus ab.I.

Iam christe sol iusticię.	fol. 27.
Iam christ9 astra ascēderat.	fol. 38.
Iam lucis orto sydere.	fol. 7.
Iesu nostra redemptio.	fol. 37.
Iesu saluator sc̄culi.	fol. 47.
Iesu corona virginum.	fol. 51.
Iesuj ab ore omnium.	fol. 52.
Iesu filidei.	fol. 56.
Iesu redemptor omnium.	fol. 81.
Immensi cœli conditor.	fol. 11.
Iste confessor dñi sacrat̄us.	fol. 50.

De incipientibus ab.L.

Lauda fidelis concio.	fol. 62.
Lauda mater ecclesia.	fol. 67.
Lucis creator optime.	fol. 9.
Lux ecce surgit aurea.	fol. 16.
Lustra sex qui iā peractis.	fol. 33.

Per ordinē alphabeti & foliorum numeros.

De incipientibus ab.M.

- Magnę deus potentię. fol. 16.
 X Magnę doctor Isidore. fol. 61.
 Martyris ecce dies Agathę. fol. 44.
 Martyr dei qui vnicum. fol. 48.
 Martine par apostolis. fol. 74.

De incipientibus ab.N.

- Nocte surgētes vigile. oēs. fol. 6.
 X Nomen Iesu magnificum. fol. 55.
 Nouum sydus emicuit. fol. 57.
 Nox & tenchre nubila. fol. 14.
 Nox atra rerum contegit. fol. 15.
 Nūc sancte nobis spiritus. fol. 8.
 X Nunc gloriosę virginis. fol. 87.
 Nūciū vobis fero de supnis. fol. 73.

De incipientibus ab.O.

- O gloriosa domina. fol. 76.
 X O rex æterne domine. fol. 34.
 O lux beata trinitas. fol. 19.
 O mira potentia. fol. 73.
 X O nata lux de lumine. fol. 71.
 O nimis fœlix meritię cel. fol. 64.
 X O q̄ gffica luce corrufcas. fol. 27.
 X O venerande pontifex. fol. 80.

De incipientibus a.P.

- Pāge lingua glo. pre. certa. fol. 37.
 Pāge ling. glo corp. myste. fol. 40.
 X Pange ling. gloriosę virgi fol. 76.
 Plalmator hominis deus. fol. 18.
 X Post Petrū primū pricipē. fol. 79.
 X Pręsens dies expādatur. fol. 77.
 Primo dierum omniū. fol. 4.

De incipientibus a.Q.

- X Quā terra pontus æthera. fol. 70.
 Quē terra pōtus æthera. fol. 25.
 Qđ chor9 variū venerād9 oli. fo. 26.

De incipientibus ab.R.

- Rector potens verax deus. fol. 8.
 Rerum deus tenax vigor. fol. 9.
 Rerum creator optime. fol. 14.
 Rex gloriose martyrum. fol. 50.
 Rex christe Martini decus. fol. 73.

De incipientibus ab.S.

- Sacris solēnijs iūcta sit gau. fo. 47.
 Sctōrū meritis inclyta gau. fol. 49.
 Somno refectis artubus. fol. 11.
 Splendor paternę glorię. fol. 17.
 Summe deus clementię. fol. 18.
 X Summe largitor premij. fol. 30.

De incipientibus a.T.

- Telluris ingens conditor. fol. 14.
 X Te lucis ante terminum fol. 10.
 Tibi xp̄e splendor patris. fol. 45.
 Tu trinitatis vnitas. fol. 17.

De incipientibus ab.V.

- Ven creator spiritus. fol. 38.
 Veni redemptor gentiū. fol. 21.
 Vexilla regis prodeunt. fol. 31.
 X Verbū supnū pdiēs. Nec pa. fo. 43.
 Verbū supernū pdiēs a pre. fol. 20.
 Virginis ples opifex m̄ris. fol. 57.
 X Virgo q̄ magnis m̄ritis corr. fo. 53.
 X Votiu a cunctis orbita. fol. 67.
 Vox ecce clara in tonat. fol. 71.
 Vrbs beata Ierusalem. fol. 52.
 Vt q̄ant laxis resonare fib. fol. 63.

FINIS.

Deutsches Reich	fol. 1
Preussische Provinzen	fol. 2
Pommern	fol. 3
Brandenburg	fol. 4
Schlesien	fol. 5
Sachsen	fol. 6
Sachsen-Meiningen	fol. 7
Sachsen-Weimar	fol. 8
Sachsen-Coburg und Gotha	fol. 9
Hessen-Kassel	fol. 10
Hessen-Nassau	fol. 11
Niederrhein	fol. 12
Rheinland-Pfalz	fol. 13
Württemberg	fol. 14
Baden	fol. 15
Bavarien	fol. 16
Bayern	fol. 17
Sachsen-Altenburg	fol. 18
Sachsen-Eisenach	fol. 19
Sachsen-Rheinland	fol. 20
Sachsen-Mecklenburg	fol. 21
Sachsen-Lauenburg	fol. 22
Sachsen-Gotha und Altenburg	fol. 23
Sachsen-Altenburg	fol. 24
Sachsen-Eisenach	fol. 25
Sachsen-Rheinland	fol. 26
Sachsen-Mecklenburg	fol. 27
Sachsen-Lauenburg	fol. 28
Sachsen-Gotha und Altenburg	fol. 29
Sachsen-Altenburg	fol. 30
Sachsen-Eisenach	fol. 31
Sachsen-Rheinland	fol. 32
Sachsen-Mecklenburg	fol. 33
Sachsen-Lauenburg	fol. 34
Sachsen-Gotha und Altenburg	fol. 35
Sachsen-Altenburg	fol. 36
Sachsen-Eisenach	fol. 37
Sachsen-Rheinland	fol. 38
Sachsen-Mecklenburg	fol. 39
Sachsen-Lauenburg	fol. 40
Sachsen-Gotha und Altenburg	fol. 41
Sachsen-Altenburg	fol. 42
Sachsen-Eisenach	fol. 43
Sachsen-Rheinland	fol. 44
Sachsen-Mecklenburg	fol. 45
Sachsen-Lauenburg	fol. 46
Sachsen-Gotha und Altenburg	fol. 47
Sachsen-Altenburg	fol. 48
Sachsen-Eisenach	fol. 49
Sachsen-Rheinland	fol. 50
Sachsen-Mecklenburg	fol. 51
Sachsen-Lauenburg	fol. 52
Sachsen-Gotha und Altenburg	fol. 53
Sachsen-Altenburg	fol. 54
Sachsen-Eisenach	fol. 55
Sachsen-Rheinland	fol. 56
Sachsen-Mecklenburg	fol. 57
Sachsen-Lauenburg	fol. 58
Sachsen-Gotha und Altenburg	fol. 59
Sachsen-Altenburg	fol. 60
Sachsen-Eisenach	fol. 61
Sachsen-Rheinland	fol. 62
Sachsen-Mecklenburg	fol. 63
Sachsen-Lauenburg	fol. 64
Sachsen-Gotha und Altenburg	fol. 65
Sachsen-Altenburg	fol. 66
Sachsen-Eisenach	fol. 67
Sachsen-Rheinland	fol. 68
Sachsen-Mecklenburg	fol. 69
Sachsen-Lauenburg	fol. 70
Sachsen-Gotha und Altenburg	fol. 71
Sachsen-Altenburg	fol. 72
Sachsen-Eisenach	fol. 73
Sachsen-Rheinland	fol. 74
Sachsen-Mecklenburg	fol. 75
Sachsen-Lauenburg	fol. 76
Sachsen-Gotha und Altenburg	fol. 77
Sachsen-Altenburg	fol. 78
Sachsen-Eisenach	fol. 79
Sachsen-Rheinland	fol. 80
Sachsen-Mecklenburg	fol. 81
Sachsen-Lauenburg	fol. 82
Sachsen-Gotha und Altenburg	fol. 83
Sachsen-Altenburg	fol. 84
Sachsen-Eisenach	fol. 85
Sachsen-Rheinland	fol. 86
Sachsen-Mecklenburg	fol. 87
Sachsen-Lauenburg	fol. 88
Sachsen-Gotha und Altenburg	fol. 89
Sachsen-Altenburg	fol. 90
Sachsen-Eisenach	fol. 91
Sachsen-Rheinland	fol. 92
Sachsen-Mecklenburg	fol. 93
Sachsen-Lauenburg	fol. 94
Sachsen-Gotha und Altenburg	fol. 95
Sachsen-Altenburg	fol. 96
Sachsen-Eisenach	fol. 97
Sachsen-Rheinland	fol. 98
Sachsen-Mecklenburg	fol. 99
Sachsen-Lauenburg	fol. 100